

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Periood: 2007 – 2013
	CCI number: CCI 2007EE161PO001
	Rakenduskava nimi: Majanduskeskkonna arendamise
SEIRE AASTAARUANNE	Aruande aasta: 2014
	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: 03.06.2015
	Koostaja: Andres Võrang, andres.vorang@mkm.ee

SISUKORD

1.	LÜHIKOKKUVÕTE	9
	Eesmärkide saavutamine ja edusammud	9
	Finantsteave	17
2.	EXECUTIVE SUMMARY	21
	Fulfilment of targets and progress made	21
	Financial information	29
3.	RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE	32
3.1.	Olulisemad majandusarengud 2014. aastal	32
3.2	Olulisemad probleemid ja riskid	36
	3.2.1 Probleemid	36
	3.2.2 Riskid	40
3.3	Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides	42
3.4	Seosed ja mõjud valdkondade üleselt	46
	3.4.1 Panus ja seosed Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga	48
	3.4.2 Panus ja seosed Lissaboni strateegiaga	53
	3.4.3 Panus ja seosed Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega	54
	3.4.4 Panus ja seosed Läänemere strateegiaga	57
	3.4.5 Panus ja seosed horisontaalsete teemadega	59
4.	JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT	60
4.1	Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides	60
4.2	Järelevalve	62
	4.2.1 Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse ja rakendusasutuste üle	62
	4.2.2 Rakendusasutuste ja rakendusüksuste järelevalve toetuse saajate üle	65
4.3	Auditid	67
	4.3.1 Projektauditite läbiviimine ja peamised tulemused	68
	4.3.2 2014. aastal läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõtte nende tulemustest	70
4.4	Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded	72
5.	SEIRE JA HINDAMINE	75
5.1	Rakenduskava seire	75
5.2	Läbiviidud hindamised ja uuringud	76
6.	TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	80
6.1	Ülevaade tegevusest ja parimad näited	80
6.2	Avaliku arvamuse uuringu tulemused	85
6.2	Hinnang teavitamisele	85
7.	PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	86
7.1	Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“	86
	7.1.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	93
	7.1.2 Finantsteave	109
	7.1.3 Finantsinstrumendid	111
	7.1.4 Vahendite vastastikune täiendavus	113
	7.1.5 Teise fondi tüüpi kulutused	113
	7.1.6 Hinnang rakendamisele	113
7.2	Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“	115
	7.2.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	117
	7.2.1 Finantsteave	124

7.2.1	Vahendite vastastikune täiendavus.....	128
7.2.1	Teise fondi tüüpi kulutused	128
7.2.1	Hinnang rakendamisele	128
7.3	Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“	130
7.3.1	Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	131
7.3.2	Finantsteave.....	141
7.3.3	Vahendite vastastikune täiendavus.....	143
7.3.4	Teise fondi tüüpi kulutused	146
7.3.5	Hinnang rakendamisele	146
7.4	Rakendamine prioriteetsetes suundades 5 „Infoühiskonna edendamine“	148
7.4.1	Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	149
7.2.1	Finantsteave.....	158
7.2.1	Vahendite vastastikune täiendavus.....	158
7.2.1	Hinnang rakendamisele	159
7.5	Rakendamine prioriteetsetes suundades 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“	160
7.5.1	Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	160
7.2.1	Finantsteave.....	164
7.2.1	Hinnang rakendamisele	164
8.	SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF) ..	166
8.1	Suurprojektide rakendamine.....	166
8.2	Mahukate projektide rakendamine	171
9.	ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED	176
	LISAD	178
	LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED	178
	LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF	181
	LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES.....	182
	LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES	183
	LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE	184
	LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT.....	185
	LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS	186
	LISA 8. VAIDED.....	187
	LISA 9. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	192
	LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES ...	193
	LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL.....	196
	LISA 12. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED	197
	LISA 13. RIKKUMISED	202
	LISA 14. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED.....	210
	LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE	213

TABELID

Tabel 1. Võetud kohustused ja väljamaksed suundade lõikes seisuga 01.01.2007–31.12.2014	18
Table 2. The priority axis commitments and payments in 01.01.2007-31.12.2014.....	30
Tabel 3. Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadine majandusprognoos	35
Tabel 4. Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkide täitmine.	49
Tabel 5. EU Digital Agenda Scoreboard 2014.....	52

Tabel 6. Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide täitmine	55
Tabel 7. MARK ja Eesti riigi panus Läänemere strateegia indikaatoritesse.....	58
Tabel 8. Transpordi suundade panus Läänemere strateegiasse	59
Tabel 9. Ülevaate läbiviidud kontrollide kohta	64
Tabel 10. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud rakenduskavade ja fondide lõikes.	69
Tabel 11. Tagasinõutud toetus 01.01.2007-31.12.2014	74
Tabel 12. Teavituse- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2014	80
Tabel 13. Ettevõtluse suuna indikaatorite saavutamine	94
Tabel 14. Finantsinstrumendid.....	112
Tabel 15. Indikaatorite saavutamine	118
Tabel 16. Valdcondlike meetmete projektid.	121
Tabel 17. Rahastatud ja lõpetatud projektide arv aastati.....	127
Tabel 18. Meetmete finantsprogress seisuga 31.12.2014.....	127
Tabel 19. Indikaatorite saavutamine	132
Tabel 20. Riigieelarvest ja välisvahenditest rahastatud projektid aastate lõikes.....	144
Tabel 21. AS Saarte Liinide 2007-2014 riigieelarvelised või ettevõtte vabadest vahenditest investeringuid	144
Tabel 22. AS Tallinna Sadam on aastatel 2007-2014 omavahenditest teinud investeringuid	145
Tabel 23. AS Tallinna Lennujaama omavahenditest või KOVi toel tehtud investeringud perioodil 2007-2014	146
Tabel 24. Infoühiskonna indikaatorite saavutamine.....	150
Tabel 25. MARK TA ja HTA indikaatorite saavutamine	161
Tabel 26. Suurprojektid.....	166
Tabel 27. Suurprojektide rakendamine kumulatiivselt	170
Tabel 28. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2014	172
Tabel 29. Rakenduskava meetmete loetelu.	178
Tabel 30. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2014.....	181
Tabel 31. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014.....	182
Tabel 32. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2014.....	183
Tabel 33. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2014	184
Tabel 34. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EKlt perioodil 01.01.2007-31.12.2014.....	185
Tabel 35. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014	186
Tabel 36. Vaided perioodil 01.01.2007- 31.12.2014 (kumulatiivne).....	187
Tabel 37. Projektid rakenduskavas, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele .	192
Tabel 38. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2014 – prioriteetne valdkond.	193
Tabel 39. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – rahastamise vorm.	194
Tabel 40. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – territoorium.	194
Tabel 41. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – majandustegevuse valdkond.....	194

Tabel 42. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2014.....	196
Tabel 43. JKS auditid.....	197
Tabel 44. Rikkumised perioodil 01.01.2007-31.12.2014.....	202
Tabel 45. 2014. aasta riskide hindamise tulemused.....	210
Tabel 46. Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund.....	213

JOONISED

Joonis 1. MARK prioriteetsed suunad ja meetmed.....	11
Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014.....	19
Joonis 3. Rakenduskava N+ sihttasemete täitmine.....	19
Figure 4. Commitments undertaken and payments by priority axes for 01.01.2007-31.12.2014.....	30
Figure 5. Attainment of the Operational Programme's N+ target levels.....	31
Joonis 6. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega.....	47
Joonis 7. Eesti lähinaabrite keskmine töövõljalikus hõivatu kohta.....	48
Joonis 8. ELi liikmesriikide innovatsioonitase 2014. aastal.....	50
Joonis 9. E-riigihangete keskkonna kasutamine.....	52
Joonis 10. 2014. aasta EL transpordi tulemustabel.....	56
Joonis 11. Innovatsiooniosaku meetmes osalenud teenuseosutajad.....	77
Joonis 12. Teadus- ja arendustegevuste intensiivsus, 2002-2013.....	106
Joonis 13. Prioriteetses suunas võetud kohustused ja tehtud väljamaksed võrrelduna prioriteetse suuna eelarvega.....	124
Joonis 14. Võetud kohustused ja väljamaksed meetmete lõikes võrrelduna meetme eelarvega.....	125
Joonis 15. Väljamaksete osakaal võetud kohustustest meetmete lõikes.....	126
Joonis 16. Prioriteetse suuna raames tehtud väljamaksed aastate lõikes.....	126
Joonis 17. Transpordi suundade kohustuste ja väljamaksete seis 31.12.2014.....	142
Joonis 18. Avaliku sektori veebilehtede vastavus WCAG 2.0 nõuetele 2013. aastal.....	155

PILDID

Pilt 1. Eesti ettevõtete väljapanek paadimessil Hanseboot 2014. a.....	81
Pilt 2. Eesti ettevõtete ühisstendide väljapanek 2014. aasta Mobile World Congress'i messil.....	81
Pilt 3. Eesti ühisstend elektroonikamessil Electronica 2014.....	82
Pilt 4. Kampania logo: Turvateadlikkuse tõstmine.....	84
Pilt 5. Eile hommikul valmistas Torm Metall OÜ operaator Mardo Tuul (paremal) uuel laserlõikuspõhise ettevõtte Pärnu kliendile AQ Lasertool OÜ alumiiniumist detaile, mida Torm Metall OÜ juhatuse liikme Oskar Kilgi (vasakul) sõnul hakkab kasutama Scania.....	89

Pilt 6. EJKL kompetentsikeskus on välja töötanud kaubamärgi, mis tähistab kvaliteetseid tooteid.....	90
Pilt 7. Jäätmete Taaskasutusklatri voldik „Kompost aianduses ja maastikukujunduses“	91
Pilt 8. Lottemaa teemapargi sissekäik ja lepatriinu Uku ausammas.	92
Pilt 9. Lottemaa teemapargi spordistaadion, Bruno- (paremal) ja jäneste maja (taga keskel). 93	
Pilt 10. Laevasimulaatorikeskus Eesti Mereakadeemias.....	116
Pilt 11. Fotomeenus haridusuuenduskeskuse avamiselt 22.04.2014.....	117
Pilt 12. Viitna möödasõidu viadukt.....	130
Pilt 13. Uued elektrirongid rekonstrueeritud perroonil	131
Pilt 14: Sõidutee tunnel Järvevana tee ja Peterburi tee ühendamiseks, projekti lõpparuanne	168
Pilt 15. Vaade Peterburi tee viaduktile, projekti lõpparuanne.....	168
Pilt 16. Vaade Järvevana ühendusteele, projekti lõpparuanne	169
Pilt 17. Loobu viadukt (vasakul) ja Viitna möödasõidu viadukt (paremal)	174
Pilt 18. Valgejõe-Rõmeda rekonstrueeritud teelõik	175
Pilt 19. Ihaste sild	175

LÜHENDID

AA	auditeeriv asutus
CIS	Community Innovation Survey
DG MOVE	Directorate-General for Mobility and Transport
EARK	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EFSF	Euroopa Finantsstabiilsuse Fond
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
ELMO	Euroopa Liidu maksete osakond
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ettevõtluse suund	prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“
HTA	horisontaalne tehniline abi
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
IKTP	„Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riiklik programm“
infoühiskonna suund	Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna edendamine“
IT	infotehnoloogia
IUS	<i>Innovation Union Scoreboard</i>
JKS	juhtimis- ja kontrollisüsteemid
KA	korraldusasutus
KH	kõrgharidus
KredEx	Sihtasutus KredEx
LMS	Läänemere strateegia
MA ¹	makseasutus
MARK	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MNT	Maanteeamet
OLAF	Euroopa Komisjoni Euroopa Pettustevastane amet
PL	partnerluslepe
RA	rakendusasutus
RHS	riigihangete seadus
RIA	Riigi Infosüsteemi Amet
RSKS	Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia
RÜ	rakendusüksus
RÜK	Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside meede
SFCS	struktuuritoetuse registri kesksüsteem
SFOS	struktuurifondide operatiivsüsteem
SKP	sisemajanduse koguprodukt
Start-up Eesti	Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti“
SV	struktuurivahendid

¹ „Kooskõlas Euroopa Komisjoni 28/02/2014 kirjaga Ares(2014)540858 on alates 2014. a korraldusasutuse ja makseasutuse funktsioonid perioodi 2007-2013 osas ühendatud ning korraldusasutus täidab ka sertifitseerimisega seotud ülesandeid. Sellest tulenevalt koosneb korraldusasutus nüüd kolmest rahandusministeeriumi osakonnast: Euroopa Liidu struktuurivahendite ja välisvahendite osakond, riigieelarve osakond ning Euroopa Liidu maksete osakond ning makseasutust enam rakendussüsteemis ei ole.“

TA	Teadus- ja arendusasutused
TAK	Tehnoloogia arenduskeskus
TAT	Toetuse andmise tingimused (perioodi 2014-2020 uus
mõiste)T&A	Teadus- ja arendustegevus
TA&I	Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007-2013
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund	Prioriteetne suund 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ ning meetmed:
3.2.1	„Teaduse tippkeskuste arendamine“
3.2.2	„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“
3.2.3	„Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“
3.2.4	„Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“
3.2.5	„Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“
3.2.6	„Rahvusvahelise koostöö toetamine“
3.2.7	„Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“
3.2.8	„Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“
3.2.9	„Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“
3.2.10	„Tervishoiutehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“
3.2.11	„Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“
3.2.12	„Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“
TJA	Tehnilise Järelevalve Amet
transpordi ERF suund	prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“
transpordi suunad	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“ koos
transpordi ÜF suund	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“
TÜ	Tartu Ülikool
VKE	väike ja keskmise suurusega ettevõtted
VTA	Veeteede Amet
VV	Vabariigi Valitus
ÜF	Ühtekuuluvusfond
WAI	Web Accessibility Initiative

1. LÜHIKOKKUVÕTE

Käesolev seirearuanne kajastab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (edaspidi MARK) elluviimist 2014. aastal. Aruanne hõlmab nii finants- kui ka sisulist informatsiooni rakenduskava prioriteetsete suundade ja nendega hõlmatud meetmete rakendamise kohta perioodil 01.01.2007–31.12.2014 seisuga 31.12.2014. Aruanne on kumuleeruv ja eelmiste aastate aruannetes sisaldunud informatsiooni ei taasesitata.

Aruandes kajastatakse esmalt rakenduskava elluviimist tervikuna ning seejärel üksikasjalikumalt prioriteetsete suundade kaupa. Aruande üldosas (ptk 3-6) käsitletakse rakenduskava elluviimisel tekkinud olulisemaid probleeme, muudatusi, järelevalve-, seire- ja hindamistegevuse tulemusi ning teavitamisalast tegevust.

Iga prioriteetse suuna osas antakse ülevaade eesmärkide täitmisest nii sisuliste indikaatorite kui ka rahastamisotsustega võetud kohustuste ning väljamaksete kaudu. Selle põhjal antakse kokkuvõttev administratsiooni hinnang rakendamisele. Eraldi alapeatükid annavad ülevaate suurprojektide ja mahukate projektide rakendamise seisust.

Kokkuvõttes on hinnang rakenduskava rakendamisele tervikuna, sh finants- ja sisulisele progressile, on hea.

Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent ning rahastatud projektide hulk. Paljud projektid on saavutanud juba tänaseks laiaulatuslikku mõju.

2014. aastal eelarvesse kavandatu on täidetud, samuti võetud kohustused ja väljamaksed nii kumulatiivselt kui kogu perioodi perspektiivi arvestades. Rakenduskava ühenduse eelarvest on aruandeperioodi lõpuks kohustustega kaetud 98,45%, millest 88,47% on ka välja makstud.

Eesmärkide saavutamine ja edusammud

Rakenduskava rakendatakse kokku seitsmes suunas kokku 46 meetmega (joonis 1) ja aruandeperioodi lõpuks on suletud² 6 meetet, kõik prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ (edaspidi ettevõtluse suund). Aruandeperioodi lõpuks 2015. aastal saab sihttase täidetud rakenduskava 33. indikaatoril 57-st. ja on eeldada, et veel 7 indikaatori puhul saavutatakse 2015. aastaks seatud eesmärgid. 2014. aasta andmed puuduvad 7. indikaatoril, sest andmed on kättesaadavad viiteajaga, mõnede andmete puhul vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant. 9 indikaatori puhul on eeldada, et nende 2015. aasta sihttaseme saavutamine jääb 70-90% vahele ja 8 puhul on eeldada, et saavutusmäär jääb 50% piiridesse.

Aruandeperioodil saab pidada suureks õnnestumiseks ülikoolide, teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vahelist koostööd, mille tulemusel on märgatavalt kasvanud ülikoolide lepinguline tulu ettevõtjatelt. Kasvule on aidanud kaasa asjaolu, et koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel on tööle hakanud ning ülikoolid oskavad edukamalt müüa oma teadmisi. Samuti on perioodi jooksul investeeritud **kõrgharidusobjektidesse, mille tulemusel on** toetatud projektide raames planeeritud kaasajastada või luua ühtekokku 6450 õppekohta, mis ületab seatud indikaatorit 1500 õppekohaga. Heaks näitajaks on ka teaduse tippkeskustes osalevate teadlaste poolt avaldatud artiklite arv, sest 2014. aastal avaldati tippkeskuste teadlaste poolt 1346 artiklit.

² Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

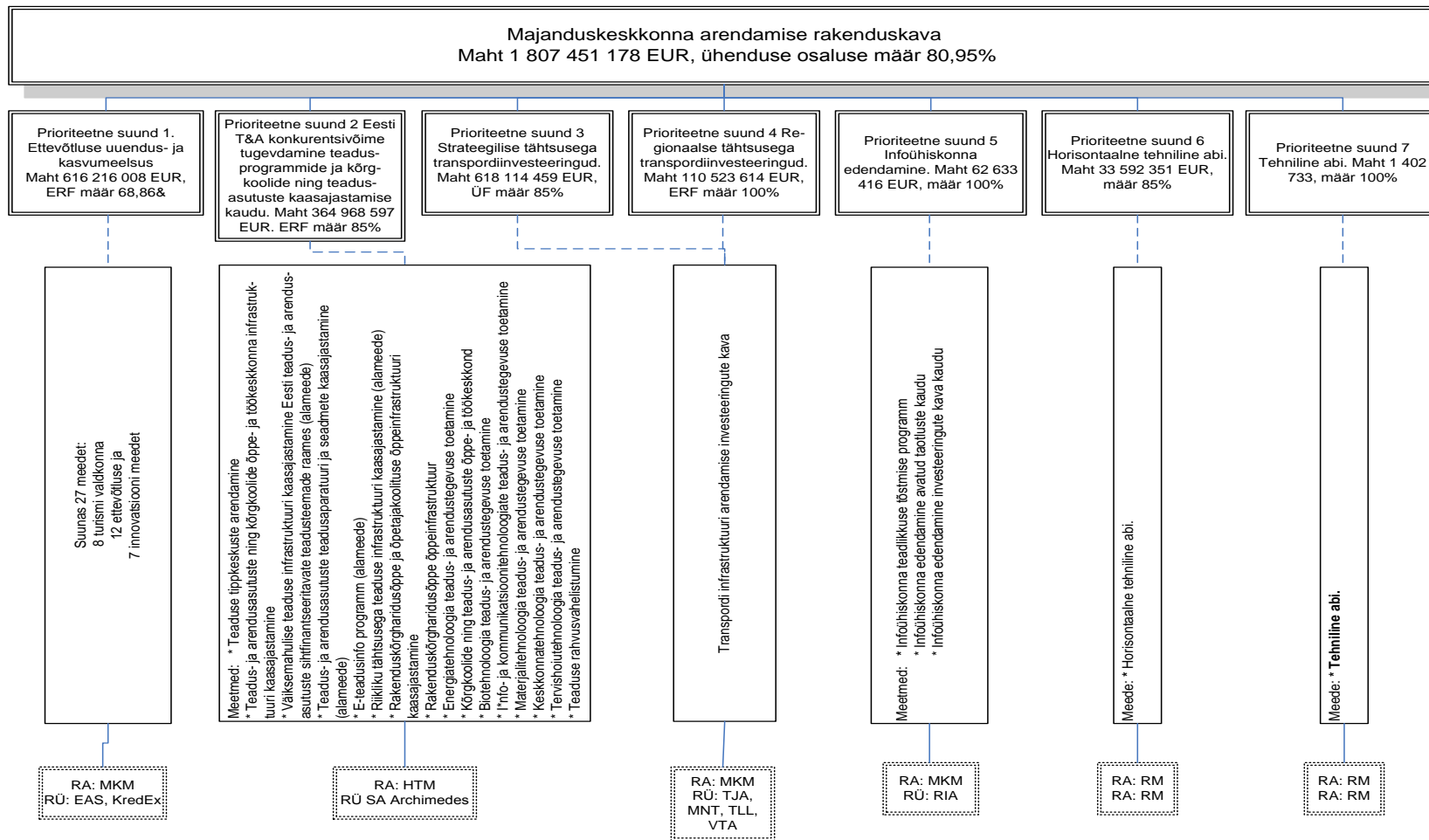
Positiivsena võib välja tuua, et 2014. aastal on rakenduskava tegevuste tulemusel **lisandunud üle 1200 uue töökohta**. Kokku on rakenduskava lõppenud projektide tulemusel **loodud 9455 uut töökohta**. Uute töökohtade loomisesse on kõige rohkem panustanud **ettevõtlike suund**, kus on kõige edukamad olnud järgmised meetmed: „Eksporditurunduse toetus“ (loodud töökohti kokku 3822), „Ekspordi arendamise toetus“ (loodud uusi töökohti kokku 2096) ja „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ (loodud uusi töökohti kokku 1512) (v.t [lisa 2](#)).

Rakenduskava raames on aruandlusperioodi lõpuks **vastavaks tunnistatud 6459** taotlust, millest on rahastatud 4290 projekti ja **lõppenud on 3668** ehk 85,5% kõikidest projektidest (v.t [lisa 3](#)).

Vaadates rakenduskava aruandeperioodi progressi, siis kõikides suundades on tehtud suuri edusamme. **Suurem osa indikaatoritest on täidetud ja finantsprogress on hea**. Samuti, kui vaadata rakenduskava panust Eesti majandusele, siis on näha, et eelnevate aastate majanduskriisi mõju on olnud eeldatus väiksem ja innovatsiooni erinevused liikmesriikide vahel on aegamööda vähenema hakanud. 2014. aastal avaldatud [European Union Innovation Scoreboard](#) uuringu järgi on Eesti staatus „innovatsiooni järgija“. Uuringus on välja toodud, et **Eesti peamiseks eduvõtmeks on innovatsiooni rahastamise ja toetuste süsteem**. Innovatsiooni areng on olnud kiireim Portugalis, Eestis ja Lätis; aeglasem aga Rootsis, Ühendkuningriigis ja Horvaatias. Euroopa Liidu (edaspidi EL) keskmine aastane innovatsioonitulemuslikkuse määr jõudis 1,7%ni viimase kaheksa aasta (2006–2013) jooksul ja innovatsioonitulemuslikkust on parandanud kõik liikmesriigid.

Kuigi progress rakenduskava transpordi prioriteetsetes suundades on olnud hea, on Eestil 2014. aasta ELi transpordi tulemustabeli järgi mitmes valdkonnas endiselt väga madalad tulemused ning seda eriti raudtee-, teede keskkonnamõju ja õhustranspordi infrastruktuur poolest, jäädes oluliselt alla ELi keskmistele. 2014. aastal olid mitmed teede- ja raudtee ehituse ning rekonstrueerimise projektid alles ehitusjärgus või lõppemas ning nende mõju ei ole avaldunud statistilistele andmetele. Lisaks võeti „**Uue veeremi soetamine**“ projekti raames soetatud elektrirongid kasutusele 2014. aasta alguses ja uute rongide kasutuselevõtu mõju saab hinnata pikema viiteajaga. Samas tuleb ära märkida projekti „**Uue veeremi soetamine**“ tulemused reisijate arvu kasvu kohta. 2014. aastal on projekt kaasa toonud märkimisväärse **elektrirongidega reisijate arv tõusu. Elektrirongidega reisijate arv on ligi 50% kõrgem võrreldes 2013. aastaga**.

Sotsiaalse sidususe eesmärgi raames võib positiivse näitena välja tuua interneti levikut ja selle kasutamise kasvu kodudes. Interneti kasutamine kodudes on suurenenud märkimisväärselt – 2005. aastal oli näitaja 36% ning 2014. aasta lõpuks oli see tõusnud 96%ni ületades seatud sihttaseme 6%. Samuti on Eesti riigihangete e-keskkonna kasutamise poolest üks esimesi liikmesriike, jäädes tahapoole Iirimaast ja Leedust.

Joonis 1. MARK prioriteetsed suunad ja meetmed³

³ Transpordi suunas alates 1.01.2013 ei ole Veeteede Amet (VTA) enam RÜ ning alates 1.01.2014 ei ole MNT enam RÜ, vaid nende ülesanded on üle viidud TJA-sse.

Aruandeperioodil on olnud ettevõtluse suuna kõikide eesmärkide täitmine edukas. Eraldi võib välja tuua eesmärkide „**Ettevõtete tehnoloogiline uuenedmine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv**“, „**Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine**“ ja „**Edukas teadmiste ja tehnoloogiasuuna**“ täitmist. Läbi nende on suurenenud ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud ning varasematel aastatel kasvanud jõudsasti teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käive ning uue hingamise on saanud ülikoolide ja ettevõtete vaheline koostöö. Suuna Struktuurivahendite (edaspidi SV) eelarvest on kohustustega kaetud 96% ja välja makstud 86%.

Samas teeb muret eesmärgi „**Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng**“ saavutamine, kuna on näha, et Venemaa turistide arv on alates 2014. aastast langema hakanud ja langus jätkub ka 2015. aastal. 2015. aasta jaanuaris vähenes Venemaa turistide ja nende ööbimiste arv eelmise aasta jaanuariga võrreldes 45%. Vene turu olulist langust silmas pidades ning selle mõju Eesti turismimajandusele arvestades, on otsitud alternatiivseid tegevusi teistel turgudel. Eeskätt 2015. aasta tegevustes oleme silmas pidanud lähiturgusid: Skandinaavia (Rootsi, Norra), Austria ja Lätis viia läbi erinevaid turunduskampaaniaid Eesti kui reisisihi tutvustamiseks, et leevendada Vene turu äralangemist ja negatiivset mõju Eesti turismimajandusele. Samas kui vaadata eesmärgi 1.7 indikaatorite saavutusmäärasid, siis kõigi kolme juhul on olnud aruandeaastal märgatav paranemine ja on liigutud seatud eesmärkide poole. Võrreldes teiste EL liikmesriikidega olid turisminäitajad paremad vaid seitsmel liikmesriigil.

Prioriteetses suunas on **kokku 23 indikaatorit** seitsme alaeesmärgi lõikes. 2015. aasta **sihttase on täidetud 10 indikaatori** puhul ning võib eeldada veel 2-3 indikaatori 2015. aasta sihttaseme täitmist. Positiivselt võib üllatada indikaatori „Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas“ sihttaseme täitmine, mis selgub küll alles 2016. aastal ja „Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning ka inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv“, kus 2013. aasta käibe kasv oli võrreldes eelmiste aastatega pidurdunud. Viie indikaatori puhul on eeldada, et perioodi lõpuks saavutatakse eesmärgist üle 80%⁴ ja indikaatori „Asukasfirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides“ puhul saavutatakse üle 90%.

Kolme indikaatori eesmärgid jäävad saavutamata. „Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKPsse“ puhul eeldati perioodi algul, et perioodi lõpuks kuulub Eesti kolme Euroopa kõrgeima suhtarvuga riigi hulka, kuid 2012. aasta info põhjal on Eesti 7ndal kohal. Saavutamata jäävad ka „Ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas“, kuna eelnevatel perioodidel on olnud ekspordi käibe kasv väga suur ja järgnevate aastate maailmamajanduse arenguid nähakse tagasihoidlikena ning „Eksporditurunduse toetust saanud ettevõtete arv“, mis on seotud „Eksporditurunduse toetusega“, kus meetme eelarve on ammendunud ja tegevused peatselt lõppemas.

Kahe indikaatori („Ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega“ ja „Uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas“) osas puuduvad prognoositavad andmed, sest indikaatorid puudusid samuti ka viimasest 2012. aasta *Community Innovation Survey* (edaspidi CIS) uuringu tulemustes.

Aruandeperioodil saab pidada indikaatorite täitmisel suureks õnnestumiseks indikaatorit „Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja

⁴ „Lisandväärtus töötaja kohta“, „Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv“, „Turismiteenuste ekspordi kasv“, „Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades“ ning „Turismiga seotud projektide arv“

lepingulistest töödest ettevõtetele“, sest ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest on 2013. aastal hüppeliselt kasvanud. Eriti on kasvanud ülikoolide lepinguline tulu ettevõtjatelt. Kasvule on kaasa aidanud asjaolu, et koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel on tööle hakanud ning täiendavalt võeti Tartu Ülikoolis (edaspidi TÜ) ja Tallinna Tehnikaülikoolis (edaspidi TTÜ) tööle väliseksperdid, kes aitasid sõlmida ettevõtetega lepinguid. Võrreldes 2013. ja 2014. aastal sõlmitud lepingute mahtu, siis kasv on mõnevõrra langenud, kuid on endiselt eeskujulik.

Positiivseks saab pidada, et „**Lisandväärtus töötaja kohta**“ indikaatori täitmisel on liigutud eesmärgi poole. Võrreldes 2012. aasta indikaatori saavutusmäära on 2013. aasta kasv 2,5%. (0-49 töötajaga ettevõttes kasv 2,7). 2013. aasta lisandväärtus on kasvanud võrreldes 2012. aastaga samas tempos, kuid mitte piisavalt, et täita 2015. aastaks seatud eesmärk. Eesmärk on seatud jooksevhindades, kuid viimastel aastatel tekkinud majanduslik deflatsioon on muutnud oluliselt raskemaks ka eesmärkide täitmise.

Edukaks on osutunud **teadus- ja arendustegevuse rahastamine**. Kui 2002. aastal moodustasid Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused elaniku kohta vaid 11% ELi keskmisest, siis 2013. aastal juba 46%. Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutustest oli 2013. aastal 47% rahastatud riigi poolt ning **riigipoolne rahastamine kasvas 2012. aastaga võrreldes 6%**. Viimase kümne aastaga on valitsemissektor suurendanud teadus- ja arendustegevuse rahastamist **enam kui 5 korda ning antud kulutuste osakaal kogukuludes on suurenenud enam kui kaks korda**.

Ettevõtluse suuna sisulistes tegevustes aruandeaastal olulisi muutusi ei olnud. 2014. aastal töötati välja antud suuna viimane „**Väikesadamate võrgustiku arendamise**“ meede, mis võeti vastu 04.09.2014. Meetme eesmärgiks on Eesti kui mereturismi sihtkoha rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine harrastusmeresõitjatele suunatud väikesadamate võrgustiku arendamise kaudu, mille abil luuakse reisimotivatsioon Eesti külastamiseks ja külastusaja pikendamiseks. Meetme ainukene taotlusvoor avati 18.09 ja tähtaegselt laekus 24 taotlust ning projektide elluviimine kestab 31. oktoobrini 2015.

2014. aastal läbi viidud „[Ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika vahehindamise](#)“ uuringust selgus, et **toetust saanud ettevõtete majandustulemused olid seitsmest näitajast kuue puhul edukamad** kui toetust mittesaanud ettevõtetel. Toetust saanud ettevõtted saavutasid võrreldes võrdlusgrupiga märgatavalt paremaid tulemusi: töötajate arvu, müügitulu, tööjõukulude, ärikasumi, lisandväärtuse ja lisandväärtuse töötaja kohta. **Toetustel on nii statistiliselt kui ka majanduslikult tugev mõju töötajate arvule, müügitulule ja tööjõukuludele**. Sellest võib järeldada, et toetused aitavad ettevõtetel kasvada. Samas näitavad uuringu tulemused, et toetuste mõju lisandväärtusele töötaja kohta on olnud tagasihoidlikum ja ei ole tootlikkust soovitud kujul kasvatanud (v.t [peatükk 5.2](#))

2015. aasta peamiseks eesmärkideks jääb turismimeetmete elluviimine kuni perioodi lõpuni, meetmete ja programmide sulgemine ning vahendite maksimaalne kasutamine. Aasta esimeses pooles olid taotlemiseks avatud „Innovatsiooniosakute meede“ ja „Tööstus- ja teenindustevõtja investeringu toetuse“ tugiteenuskeskuste suund kuni 31.03.2015 ning suurinvestori suunas lõppes 30.01.2015 viimane taotlusvoor, mille eeldatav eelarve maht oli 5,5 mln eurot.

Aruandeaastal võib ettevõtluse suuna rakendamist MKMi hinnangul hinnata heaks. Prioriteetse suuna eesmärkide täitmine on kokkuvõttes olnud edukas ka 2014. aastal ning enamuse indikaatorite puhul täidetakse 2015. aasta sihttase. Finantsprogress on plaanipärane ning vahendid suudetakse olulisel määral rakendusperioodi jooksul ära kasutada. Seatud

sisuliste eesmärkide täitmise poole on järjekindlalt liigunud, hoolimata vahepealsest majandussurutisest.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas võib projektide ja programmide aruannete põhjal öelda, et rakenduskavas püstitatud **sisulised eesmärgid on täidetud või täidetakse suure tõenäosusega perioodi lõpuks**. Vaid ühe rakenduskavas oleva indikaatori osas pole kavandatud eesmärk veel saavutatud. Saab öelda, et teadus- ja arendusasutustele ja kõrgkoolidele eraldatud vahendid omavad väga positiivset mõju. Seda nii üksikute asutuste kui ka valdkonna arengu seisukohalt tervikuna. Kaasajastatud infrastruktuur loob paremad eeldused, et teha Eestis rohkem ja kõrgemal tasemel tippteadust, pakkudes tingimusi nii eesti kui välismaa teadlastele. Samuti on loodud eeldused teha kvaliteetset koostööd ettevõtetele.

Kuigi meetmete lõplikku tulemuslikkust on enne meetmete lõpparuandeid, kitsamaid ja laiemaid mõjusid, aga ka enne mõne aasta möödumist tegevuste lõpetamisest alates veel vara täpsemalt hinnata, on SV periood olnud piisavalt pikk esimeste kokkuvõtete tegemiseks. Selleks kirjeldame mõnede näitajate dünaamikat. Tulemused näitavad, et Eesti teadus-, arendus- ja innovatsioonipoliitika süsteem ning teadlaste ja inseneride edukus on tõusuteel:

- 2006. aastal oli Euroopa Liidu *Innovation Union Scoreboard*'i tulemustabelis Eesti 19. kohal, 2014. aastaks oleme jõudnud 13. kohale, seejuures tulemuslikkuse aastase kasvu järgi aastatel 2006-2013 oleme 3,7% ga pingereas teised.
- Regulaarselt on kasvanud teaduse maht, tulemuslikkus ja kvaliteet. Võrreldes 2006. aastaga on Eesti teadlaste rahvusvaheliselt tunnustatud ajakirjades publitseeritud artiklite arv kasvanud ca 1,5 korda, kuid veelgi kiiremini on kasvanud artiklite mõjukus ehk nendele viitamine. Kui EL keskmiselt kasvab rahvusvaheliste publikatsioonide arv kiirusega 6% aastas, siis Eestil on keskmine kasv 11,8%.
- Teadustöö kvaliteedi uue indikaatorina vaatleb *Innovation Union Scoreboard* (edaspidi ka IUS) publikatsioonide arvu 10% kõige enam tsiteeritud publikatsiooni hulgas (*Scientific publications within the 10% most cited scientific publications worldwide*). Vastavalt IUS 2014 on Eestil 10% enam tsiteeritud publikatsioonide arvu aastane kasv 3,7% EL 1,4% vastu, mis näitab Eesti mõjukuse kasvu teadusmaailmas. *Innovation Union progress at country level 2014* põhjal on Eestil aastatel 2007–2012 publikatsioonide arv 10% kõige enam tsiteeritud publikatsiooni hulgas kasvanud koguni keskmiselt 5,5% aastas. Kahjuks ei anna viimane kogumik andmeid EL keskmiste aastaste kasvude kohta neil aastail.
- Teaduse tipptaseme (*excellence*) koondindikaator on *Innovation Union progress at country level 2014* põhjal aastatel 2007-2012 kasvanud keskmiselt aastas 13,4 % võrra. Tulemus viib meid 19. kohalt EL pingereas 14. kohale.
- Järjest on kasvanud Eesti osalus ELi raamprogrammides. ELi VII raamprogrammis osales Eestist 495 partnerit, kellele Euroopa Komisjon (edaspidi EK) eraldas aastatel 2007-2013 ca 90,2 mln eurot. 6. raamprogrammis osales 381 eesti partnerit, EK eraldas aastatel 2002-2006 oli 33,8 mln eurot. Seega VI raamprogrammis keskmiselt 6,76 mln eurot aastas, VII raamprogrammis keskmiselt 12,9 mln eurot aastas.
- Raamprogrammi Horisont 2020 esimesel aastal on Eestile eraldatud 99 partnerile (seisuga 25.02.2015) 14,2 mln eurot, kuid see hõlmab vaid kuni septembrini 2014 suletud taotlusi. Teame, et vähemalt ca 8 mln eurot on andmebaasidesse veel lisamata (protsess ise võtab aega), mis tähendab ka kõrgemat „aastatulu“ võrreldes VII raamprogrammiga, kus esimese aasta „sissetulek“ oli 19,5 mln eurot.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna eelarvest on välja makstud 80%. Eelarveperioodi lõpuaastale on jäänud ligikaudu 20% vahendite kasutamine ja administreerimine, mis on kõigi eelnevate aastate väljamaksetega võrreldes suur maht. Võrdlusena olgu toodud, et 2014. aastal moodustasid väljamaksed 17% ja 2013. aastal 19% suuna eelarve mahust. Arvestades asjaolu, et projektid ja programmid hakkavad lõppema, on suur väljakutse saavutada vahendite täielik kasutamine perioodi lõpuks. **Kuupäevaga 12.05.2015 on välja makstud 84,4% EL toetust prioriteetse suuna eelarvest.**

Kuna suur osa meetmetest on avanenud perioodi teises pooles, on ilmnenud ka paljud takistused struktuuritoetuste rakendamisel perioodi lõpus. See on kaasa toonud täiendava administratiivse koormuse nii rakendusüksusele (edaspidi RÜ) kui toetuse saajatele. Toetuse saajad on nii auditite kui ka RÜ täiendavate kontrollide tagajärjel pidanud andma täiendavaid selgitusi ning muutma oma tegutsemisviisi, seda eriti riigihangete valdkonnas.

Aruandlusperioodi peamiseks probleemideks on struktuuritoetuste kasutamisel ilmnenud vead ja rikkumised. Põhilised auditeeritava asutuse (edaspidi AA) juhtimis- ja kontrollisüsteemi (edaspidi JKS) hangete auditi tulemusena avastatud vead on olnud seotud **riigihangete läbiviimisega**.

Seoses audititega on RÜ 2014. aastal üle kontrollinud aastatel 2008-2014 varem kontrollitud hanked, kus põhitähelepanu all on olnud infrastruktuuri- ja aparatuuriprojektide puhul väljakuulutamisetähtaajade tähtsusega hankemenetluse kasutamine, lepingute muutmised ja tellija reservi kasutamised. Lähtuvalt auditi praktikast on RÜs tuvastanud rikkumisi ja teinud tagasinõudeid. Samuti on RÜ oluliselt tõhustanud hangete kontrollimise protsessi ning planeerib ennetava tegevusena hangete eelkontrolli siseseviimist tulevikus.

Hinnang T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna elluviimisele, arvestades auditite poolt antud hinnanguid, RÜ poolt avastatud rikkumisi, kumulatiivseid väljamakseid ning liikumist prioriteetse suuna eesmärkide täitmise sunnas, on RÜ ja rakendusasutuse (edaspidi RA) hinnang aruandeaastale **rahuldav**.

Transpordi suunas ei ole viimastel aastatel olulisi muudatusi toimunud. 2014. aasta alguses kinnitati uus transpordi arengukava (2014–2020), mille strateegilised eesmärgid on sisult suuresti samad, mis eelneval Transpordi arengukaval (2006–2013). Võrreldes rakenduskava väljatöötamise ajaga on oluliselt muutunud majanduskeskkond, mis transpordisektoris avaldus eelkõige nõudluse vähenemise näol nii kauba- kui reisijateveos, mõjutades seega ka seatud eesmärkide täitmist. Maanteeliiklus vähenes aastatel 2008–2010 kokku ligikaudu 16% võrra, olles nüüdseks mõnevõrra kasvanud, ent jäädes endiselt oluliselt alla 2007. aasta tasemele. See areng on aidanud kaasa liiklusohutuse paranemisele. Aasta-aastalt paranev olukord küll 2011. aastal halvenes, ent surmajuhtumite arv liikluses pöördus pärast seda taas langusesse – võrreldes 2007. aastaga oli 2014. aastal neid üle 55% vähem (vastavalt 78 ja 174). Liiklusõnnetuste ning nendes vigasaanute koguarv on samal perioodil langenud ligi 50% võrra (samal 2014. aastal eelmise aastaga võrreldes olulist paranemist ei toimunud).

MKMi hinnang transpordi ERF-suuna finantsprogressile on **suurepärase**. 2014. aastal lisandus ERF suunda vabasid vahendeid 600 000 eurot, mille tulemusena suurenes suuna kogueelarve 111 123 613 euron. Eelarves on kohustusi võetud 100%, sh ühenduse eelarvest 100%, väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 91% (kogu abikõlblikust eelarvest 96%). 2014. aastal ei valminud küll ühtegi projekti, kuid struktuurifondide operatiivsüsteemis (edaspidi SFOS) märgiti lõpetatuks kolm 2013. aasta lõppenud projekti. Kokku on ERF-suunas lõpetatud projekte 7 ning rakendamisel 2 projekti.

2014. aasta seisuga on ÜF osalust välja makstud 498 120 705 eurot. MKM hinnang transpordi ÜF-suuna finantsprogressile on samuti **suurepärase**. Suuna ühenduse eelarves (525 397 290

eurot) on kohustusi võetud 100%, toetuse väljamakseid on võetud kohustuste toetuse eelarvest teostatud 95% (kogu abikõlblikust eelarvest 97%). Kuna ÜF-suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulus ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete hüppeline tõus jäi vastavalt 2011–2012 prognoosile 2013. aasta teise poolde ja 2014. aastasse. 2014. a lõpu seisuga olid enamus ÜF-projektid ellu viidud. Kuus projekti jääb lõpetada 2015. aasta teisel poolel. 2014. aastal valmisid 4 projekti.

Olulisi probleeme aruandlusperioodil ei esinenud. 2013. aasta probleemiks olnud maanteede rekonstrueerimisprojektide raames tekkinud freespuru (taas)kasutamine kõrvalmaanteedel sai EK toel lõpuks positiivse lahenduse.

Kuna suure osa lõppenud projektide mõju ei ole veel täielikult avaldunud, ei saa RA hetkeseisuga anda lõplikku **hinnangut eesmärkide saavutamisele**. Siiski saab välja tuua, et **edukam on olnud väljundindikaatorite** (nt mingit tüüpi projektide arv) **täitmisel ning vähem tulemus- või mõjuindikaatorite täitmisel** (nagu öeldud, ei ole projektide mõju ka paljudel juhtudel veel avaldunud).

Eeltoodut arvesse võttes on **hinnang transpordi** suuna senisele rakendamisele kokkuvõttes **väga hea**.

Infoühiskonna suunas olid ka 2014. aastal kõik kolm meetet avatud ja **infoühiskonna suuna eesmärkide ning indikaatorite täitmist saab MKMi hinnangul pidada heaks** ning eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent (94%) ning rahastatud projektide hulk. Samas ei saa endiselt rahul olla „WAI“⁵ indikaatoriga (kodulehtede kasutatavus), mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EK tasandil. Siiski on viimane uuring näidanud teatavat tõusu. Paljud projektid on saavutanud juba tänaseks laiaulatuslikku mõju.

Programm „**Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine**“ viiakse ellu aastatel 2007–2015, selle eelarve on nüüdseks tõusnud 4,4 mln euronit ning seda rahastab 100% ulatuses ERF. Aruandeperioodi lõpuks oli vastavalt iga-aastastele tegevuskavadele läbi viidud tegevusteks kasutatud 3,8 mln eurot, st 86% programmi mahust. Eesmärgiks on avaliku sektori toimimise tõhustamine, kasutajasõbralike elektroonsete avalike teenuste osutamine uute IT lahenduste pakkumine inimeste teadmiste ja oskuste suurendamiseks nende infoühiskonda kaasamiseks

Programmi seitsmenda tegevusaasta olulisimad märksõnad olid infoühiskonda käsitlevate konverentside, seminaride ja koolituste ettevalmistamine ja läbiviimine, laiemale avalikkusele suunatud teavitustegevuste korraldamine ja avalike teenuste arendamise toetamine.

Programmi „**Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine**“ üldeesmärgi saavutamise indikaatoriks on avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal. Statistikaameti andmetel teavad vähemalt ühte e-teenust peaaegu kõik internetikasutajad ja 80% kõigist elanikest. Statistikaamet on varem juhtinud tähelepanu asjaolule, et e-teenustest teadlike elanike osakaal on eeldatavasti suuremgi – küsimust küsitakse uuringus vaid internetikasutajate käest, kuid ka osa interneti mittekasutajaid teab mõnd e-teenust. Vastavalt MKMi 5. augusti 2009. aasta käskkirja nr 238 „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ kinnitamine pidi avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal 2013. aastal kasvama vähemalt 75%-ni. Statistikaameti eeltoodud andmetel põhinedes sai 2013. aastaks eesmärk saavutatud ning 2014. aastal püsib samal tasemel.

Meetme „Infoühiskonna edendamine investeringute kavade kaudu“ eesmärgiks on tegelikku ja olulist mõju omavate infosüsteemide ja riigi infosüsteemi kindlustavate süsteemide arendamine ning on suunatud avaliku sektori teenuste pakkumise läbipaistvuse ja tõhusalt

⁵ Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavusse viimine veebikäideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative)

toimivuse suurendamisele. Meedet realiseeritakse iga-aastaste Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud investeeringu kavade kaudu. Aruandeperioodi lõpuks oli projektide eelarveid kinnitatud kogu eelarve ulatuses planeeritud meetme mahust ja välja makstud toetust 77,7%. 2014. aastal oli eesmärgiks eelmiste aastate investeeringu kavadega kinnitatud projektide realiseerimine ja lõpetamine. 2014. aastal tehti 1 investeeringute kava muudatus. Eesmärgiks oli muuta riiklikult olulise info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT) tingimusi täpsemaks: pikendada ainult põhjendatud juhtudel projektide lõpptähtaegu ja lisada uusi projekte odavnendud projektide või lisandunud vahendite arvelt.

Meetme „Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu“ eesmärgiks on avaliku sektori toimimise tõhustamine, kasutajasõbralike elektroonsete avalike teenuste osutamine, uute IT lahenduste pakkumine inimeste teadmiste ja oskuste suurendamiseks nende infoühiskonda kaasamiseks.

Aruandeperioodi lõpuks on läbi viidud 12 avatud taotlusvooru, kuhu on esitatud kokku üle 300 taotluse, millest rahuldatud 160 taotlust. Aruandeperioodi lõpuks on välja makstud 98% meetmele planeeritud toetusest ja kohustustega kaetud üle kogu eelarve ulatuses.

2014. aastal avati üks taotlusvoor teemal "Teabe kättesaadavuse, mugava kasutatavuse ja arusaadavuse parandamine". Voor avati vastavalt 14.05.2014 ja taotlusvooru kogumahuks oli planeeritud 100 000 eurot ja projekti maksimaalne eelarve võis olla 10 000 eurot. Rahuldati 7 eeltaotlust summas 67 740 eurot.

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava tehnilise (edaspidi MARK TA) ja horisontaalse tehnilise abi (edaspidi HTA) progress 2014. aastal. 2014. aasta lõpu seisuga on aktsepteeritud 103 HTA projekti, mille eelarved kokku on 25 040 974 eurot, moodustades prioriteetse suuna eelarvest 88%. Projektidele on väljamakseid tehtud 22 801 762 euro ulatuses. Maksete osakaal oli 91% projektide eelarvetest ning 2014. aastal toimunud toetuse kasutamise kontrollid (nii projektiauditid kui ka paikvaatlused) olid ilma tähelepanekuteta, mistõttu võib anda HTA taotletud vahendite kasutamisele hinnanguks **väga hea**.

MARK TA on aktsepteeritud 21 projekti kogueelarvega 116 683 eurot, moodustades prioriteetse suuna eelarvest 29%. Projektidele on väljamakseid tehtud 72 149 euro ulatuses ning MARK TA eelarve kogusummast (402 733 eurot) on kasutatud 18% ettenähtud tegevusteks. MARK TA meetme kasutamisprotsent oli hoolimata tehnilise abi meetme määruuse muudatusest 2014. aasta planeeritust madalam, kuigi alates 2014. aastast on lubatud MARK TA abi vahenditest rahastada rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. Seega on hinnang kasutamisele **hea**.

Hinnang HTA ja MARK TA indikaatorite saavutamisele on RMi hinnangul väga hea, sest 2014. aasta eesmärgid on saavutatud ning täidetud on ka sihtindikaatorid. Arvestades nii tehnilise abi meetmete finants- kui ka sisulist arengut, on koondhinnang tehnilise abi rakendamisele tervikuna **väga hea**.

Finantsteave

Rakenduskava ühenduse eelarvest on aruandeperioodi lõpuks kohustustega kaetud 98,45%, millest 88,47% on ka välja makstud. Kohustuste maht läheneb 100%le ja väljamaksed on plaanipärased – seetõttu on **hinnang finantsprogressile hea**. Viimasel aruandeperioodil on kohustuste maht kasvanud vaid 1,17% ja väljamaksed 11% (võrreldes seisuga 31.12.2013). Ühenduse eelarvest on enim kohustustega kaetud transpordi suunad, kus kohustusi on võetud mõlemas suunas 100% (tabel 1). Suurimad on ühenduse osaluse väljamaksed ettevõtluse, transpordi ÜF suunas ja infoühiskonna suundades vastavalt 95% ja 94%. Kõige väiksemad on väljamaksed tehnilise abi (18%) ja T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas (80%).

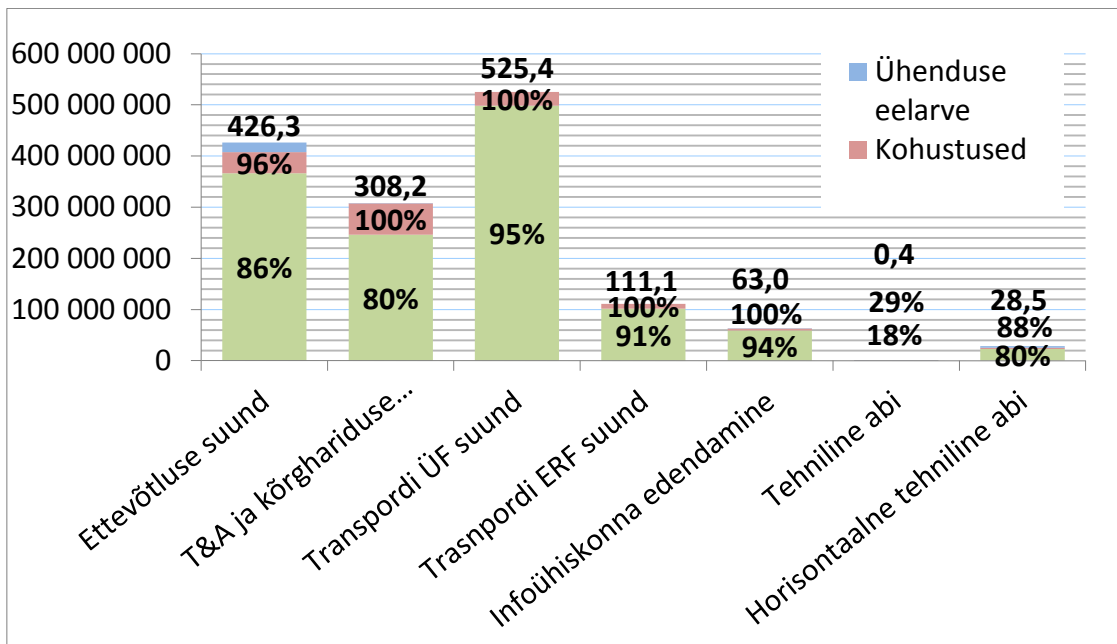
Tehnilise abi väljamaksed on ka 2014. aastal madalad, tulenevalt toetatavate tegevuste eripärast ja vahendite optimistlikust planeerimisest, mis on realselt leidnud vähe kasutamist. Aruandeaastal vähendati ka tehnilise abi eelarvet 1 mln euro võrra, tõstes vahendid infoühiskonna ja transpordi ERF suunda. Transpordi ERF suunas on välja makstud 91% ühenduse eelarvest, mis on ka jätkuvalt hea tulemus võrreldes eelmise aruandeperioodi väljamaksetega (85%). T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna väljamaksete maht on ka aruandeperioodil oluliselt kasvanud ja võrreldes 2013. aastaga on suunas võetud kõik kohustused ja välja makseid tehtud 80% ehk 18% kasvanud võrreldes eelmise aruandeperioodiga. Et suunas saaks planeeritud tegevused ellu viidud ja eelarvelised vahendid kasutatud, on HTM koostöös RÜga ehk SA-ga Archimedes järjepidevalt analüüsinud projektide ajalist ja finantsilist edenemist ning informeerinud sellest toetuse saajaid. Samuti on RÜ teinud RAle ettepanekuid vahendite ümbersuunamiseks meetmetesse, kus nende kasutamine perioodi lõpus annab veel piisavat efekti. RA on tulenevalt ettepanekutest teinud ka muudatusi meetmete/alameetmete eelarvetes.

Tabel 1. Võetud kohustused ja väljamaksed suundade lõikes seisuga 01.01.2007–31.12.2014

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (1)	Võetud kohustused ühenduse osalusest, (%)	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (2)	Väljamakstud ühenduse osalusest, (%)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	426 309 435	407 697 246	96%	366 564 974	86%
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	308 223 307	307 720 266	100%	246 065 245	80%
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud (ÜF)	525 397 290	525 397 290	100%	498 120 705	95%
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine (ERF)	111 123 614	111 123 613	100%	101 566 759	91%
Infoühiskonna edendamine	63 033 416	62 931 226	100%	59 162 486	94%
Tehniline abi	402 733	116 683	29%	72 149	18%
Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	25 040 974	88%	22 801 762	80%
Kokku:	1 463 043 293	1 440 027 297	98,45%	1 294 354 080	88,47%

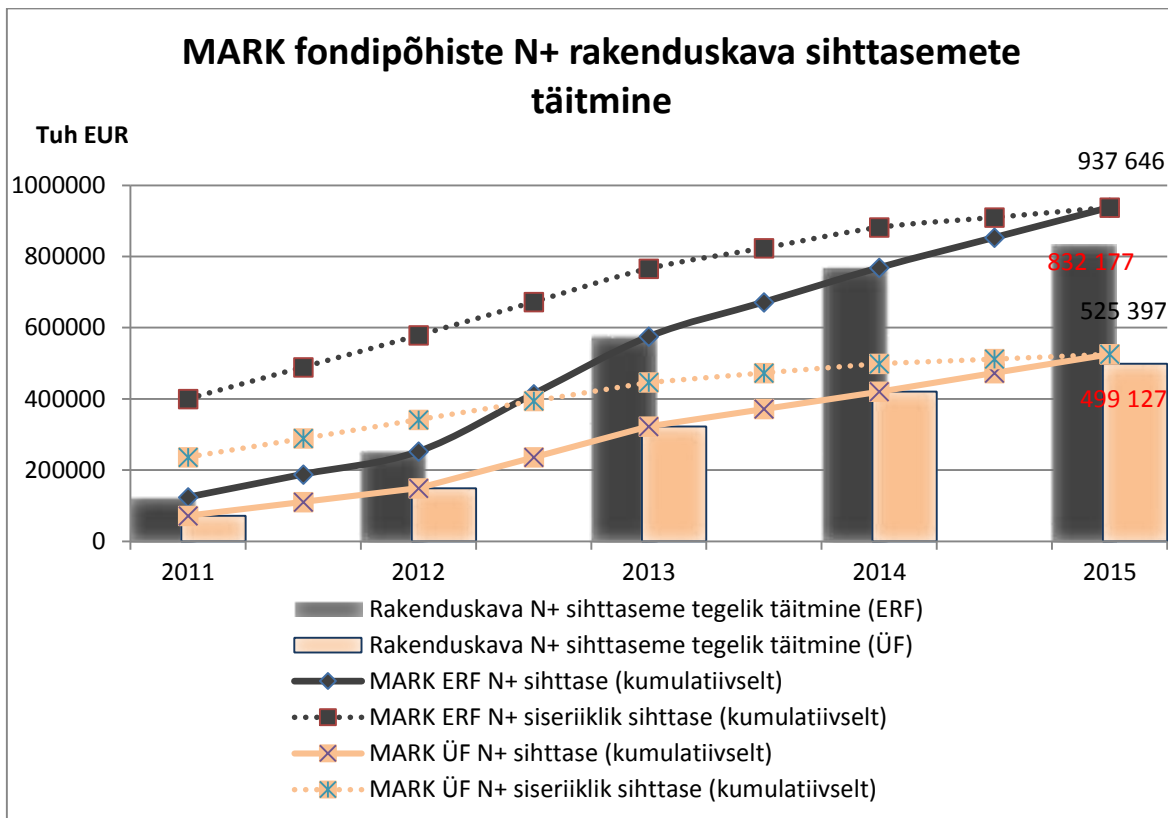
Allikas: SFCS, 28.04.2015

Kui arvestada suuna kogueelarvet koos ühenduse ja projektide omafinantseeringuga, on endiselt suunad v.a horisontaalne- ja tehniline abi ületanud 100% piiri, sest avaliku ja erasektori võetud kohustused ja tehtud väljamaksed on planeeritud avaliku ja erasektori osalusest suuremad (lisa 5). Aruandeperioodi lõpuks on rakenduskava tegelik ühenduse osaluse osakaal kogukuludest 74% kokkulepitud 81% asemel.

Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014

Rakenduskava N+2/N+3 sihttase on 2014. aasta osas täidetud ning sama võib prognoosida ka 2015. aasta täitmist (joonis 3).

Joonis 3. Rakenduskava N+ sihttasemete täitmine (allikas: Rahandusministeerium)⁶

⁶ N+ analüüsi aluseks on MA poolt EKle deklareeritud kulud, sh EK poolt tehtud ettemaksed.

Seirekomisjoni koosolekul 03.06.2015. aastal osales 17 seirekomisjoni liiget või asendusliiget, lisaks 3 EK vaateajat ning 17 vaateajat ministeeriumidest ja partnerorganisatsioonidest.

Vastuvõetud otsused, seisukohad (sh võimalikud tähtsajad nende realiseerimiseks) (vt [lisa 9](#)):

- Kinnitada 2014. aasta „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ seirearuanne.

2. EXECUTIVE SUMMARY

This Monitoring Report covers the implementation of the Operational Programme for the Development of Economic Environment (hereinafter: OP) in 2014. The Report includes both financial and substantial information about the implementation of the Operational Programme's priority axes and involved measures during the period of 01.01.2007–31.12.2014, as of 31.12.2014. The Report is cumulative and does not repeat information presented in Reports of previous years.

The Report covers first the implementation of the Operational Programme as a whole and then in detail by priority axes. The general part of the Report (chapters 3-6) covers significant problems that occurred upon implementing the Operational Programme, and also changes, results of supervision, monitoring and assessments, and awareness activities.

For each priority axis, the Report provides an overview of fulfilment of its targets, both as substantial indicators and as payouts made and commitments undertaken with funding decisions. On that basis, the administration's summary assessment to the implementation is provided. Separate sub-chapters cover the status of implementing major projects and other large projects.

In summary, the assessment of the implementation of all the priority axis as a whole, i.e. its financial and substantial progress, is good.

Based on indicators, it can be said that targets are being fulfilled as planned and within the time frame set, supported by a large proportion of payouts made and the large number of projects supported. Many of the projects have already achieved wide-scale effect.

The targets planned for the budget in 2014 have been reached, and commitments have been undertaken and payouts made both cumulatively and in the perspective of the entire period. By the end of the reporting period, 98.45% of the Community budget for the Operational Programme is covered by commitments and 88.47% of them have been paid out as well.

Fulfilment of targets and progress made

The Operational Programme is implemented in a total of seven priority axes with a total of 46 measures (Figure 1); 6 measures are closed by the end of the reporting period⁷, all of them in priority axis 1 "Innovation and growth capacity of enterprises" (hereinafter: the entrepreneurship priority axis). Out of the Operational Programme's 57 indicators, 33 will reach their 2015 target level by the end of the reporting period and it can be assumed that another 7 indicators will reach their targets set for 2015. 7 indicators have no data for the year 2014 as those data become available with a delay, in some cases no less than a year later, or are gathered in a regular survey implemented every couple of years. The 2015 target levels of 9 indicators can be expected to reach 70-90% and 8 indicators can be expected to reach around 50% of their target level.

Great success in the reporting period was achieved in the field of co-operation between universities, research and development institutions and enterprises; as a result, universities have markedly more contractual income from undertakings. Growth has also been aided by the fact that co-operation between enterprises and universities has become functional and universities are more successful in selling their knowledge. Also, **higher education institutions** have received investments during the period, **resulting** in plans to modernise or create a total of

⁷ All projects of such a measure have received support payment and their final reports have been approved.

6,450 study placements under the supported projects; this is 1,500 study placements more than the indicator set. Another good example is the number of articles published by researchers participating in top research centres, as 1,346 articles were published by researchers of top research centres in 2014.

Another positive aspect is that **more than 1,200 new jobs were created** in 2014 as a result of the Operational Programme's activities. A total of **9,455 new jobs have been created** as a result of all projects completed under the Operational Programme. The highest contributor to the creation of new jobs was the **entrepreneurship priority axis** where the following measures have been the most successful: "Export marketing support" (a total of 3,822 new jobs created), "Export development support" (a total of 2,096 new jobs created) and "Technology investment support to industrial producer" (a total of 1,512 new jobs created) (see [Appendix 2](#)).

By the end of the reporting period, **6,459 applications have been deemed eligible** under the Operational Programme; 4,290 of those projects have been funded and **3,668** i.e. 85.5% of all projects **are completed** (see [Appendix 3](#)).

Looking at the progress of the Operational Programme's reporting period, it can be seen that great progress has been made in all axes. **Most indicators are fulfilled and financial progress is good**. Also, looking at the Operational Programme's contribution to Estonian economy, it can be seen that the effect of the previous years' economic crisis has been smaller than expected and innovation differences between Member States have gradually started to decrease. According to the [European Union Innovation Scoreboard](#) survey published in 2014, Estonia is considered to be an innovation follower. The survey highlights **the Estonian system of innovation funding and support as the country's main key to success**. Development of innovation has been the quickest in Portugal, Estonia and Latvia, it was the slowest in Sweden, the United Kingdom and Croatia. The average annual innovation performance of the European Union (hereinafter: EU) reached 1.7% over the past eight years (2006–2013) and the figure has been improved by all Member States.

According to the EU Transport Scoreboard for 2014, Estonia continues to have very low results in several domains, especially in railway and road transport's impact on the environment as well as air transport infrastructure which are significantly behind the EU average figures. Yet, several road and railway construction and reconstruction projects were still in the construction stage or being completed in 2014 and their effect on statistical data was not expressed. Moreover, the electric trains acquired under the project "**Acquisition of new rolling stock**" were taken into use at the beginning of 2014 and the effect of commissioning the new trains can be assessed with a longer delay. On the other hand, the results of the project "**Acquisition of new rolling stock**" in terms of increased passenger numbers are notable. In 2014, the project brought about a remarkable **increase of the number of passengers in electric trains, being nearly 50% higher than that of 2013**.

A positive example concerning the target of social cohesion is the spread of Internet connectivity and the increase of Internet use at home. Internet use at home has grown considerably – while the figure was 36% in 2005, it had increased to 96% by the end of 2014, significantly exceeding the set target of 6%. Also, Estonia is one of the leading Member States in terms of utilisation of an electronic environment for public procurements; only Ireland and Lithuania are ahead of Estonia in that regard.

The achievement of all targets of the entrepreneurship priority axis in the reporting period has been successful. Separate mention should go to the fulfilment of the targets "**Technological modernisation of businesses, increase in development capability and**

productivity”, **“Inflow and commercialisation of new innovative business ideas”** and **“Successful knowledge and technology transfer”**. Through those targets, innovation investments of enterprises have increased and the turnover of enterprises populating science and technology parks and incubators has greatly grown in previous years; also, co-operation between universities and enterprises has obtained a new lease of life. 96% of the budget of the axis’ structural funds (hereinafter: SF) are covered by commitments and payouts have reached 86%.

Yet, achievement of the target **“Ensuring the competitive and sustainable development of Estonia’s tourism sector” (Objective 1.7)** is worrisome, as it can be seen that the number of Russian tourists has been decreasing since 2014 and the decline will continue in 2015. In January 2015, the number of Russian tourists and their nights spent in Estonia had dropped to 45% when compared to the previous January. In light of the significant decline of the Russian market and considering its effect on Estonian tourism sector, alternative activities have been sought in other markets. The primary focus in 2015 is on nearby markets: implementing various tourism campaigns in Scandinavia (Sweden, Norway), Austria and Latvia to introduce Estonia as a travel destination so as to alleviate the drop-off of Russian market and its negative effect on Estonian tourism economy. Yet, looking at the achievement rates of the indicators of Objective 1.7, all three have markedly improved in the reporting year and progress has been made towards the targets set. Compared to other Member States of the EU, only seven of them have better tourism indicators than Estonia.

The priority axis has **a total of 23 indicators** under seven sub-targets. **10 indicators have achieved their target level** for 2015 and 2-3 more indicators can be expected to reach their 2015 target levels. A positive surprise may come from the target achievement of the indicator **“Sales revenue from new products and services in the total turnover of supported enterprises”**, although it will become clear only in 2016, as well as the indicator **“Turnover growth of science and technology parks and enterprises incubated therein”** where the turnover increase in 2013 had slowed down when compared to previous years. It can be expected that five indicators will achieve more than 80% of their targets by the end of the period⁸ and the indicator **“Number of enterprises in science and technology parks (including incubators)”** will achieve more than 90%.

The targets of three indicators will not be reached. Regarding the indicator **“Direct investment/GDP relation”**, it was expected at the beginning of the period that Estonia would be among the three countries with the highest ratios in Europe by the end of the period, but data for 2012 show that Estonia holds the 7th position. The target level of the indicator **“Growth of export turnover in enterprises receiving support”** will also not be achieved because the export turnover grew very quickly in preceding periods and the global economy’s developments for the coming years are seen as modest; the same goes also for the indicator **“Number of supported companies developing export plans”**, which is related to the measure **“Export marketing support”** but the measure’s budget is exhausted and activities are coming to an end.

There are no forecasted data for two indicators (**“Enterprises protecting intellectual property”** and **“Number of new technologies, products, services developed in supported projects”**), as those indicators were not reflected in the latest Community Innovation Survey (hereinafter: CIS) reports of 2012.

⁸ **“Added value per employee”**, **“Turnover growth of enterprises populating science and technology parks and incubators”**, **“Export growth of tourist services”**, **“Number of nights spent in accommodation institutions”** and **“Number of tourism related projects”**.

Great success in the reporting period considering the achievement of targets was achieved for the indicator “Revenue of universities and R&D institutions from the commercialization of self-developed intellectual property and contractual services to businesses”, as the revenue of universities and R&D institutions from commercialisation of self-created intellectual property and from contractual works grew sharply in 2013. The contractual revenue of universities from undertakings has undergone an especial increase. This growth has been aided by the fact that co-operation between enterprises and universities has successfully launched and that Tartu University (hereinafter: TU) and Tallinn University of Technology (hereinafter: TUT) have hired additional external experts to help sign contracts with enterprises. Comparing the volumes of contracts signed in 2013 and 2014, the growth has decreased somewhat but it is still exemplary.

A positive development is that the fulfilment of the indicator “**Added value per employee**” is moving towards its target. Compared to the level achieved in 2012, the year 2013 provided an increase by 2.5% (2.7% in enterprises with 0-49 employees). The added value of 2013 has grown with the same speed as that of 2012, but not fast enough to achieve the target set for 2015. The target is set in current prices, but the economic deflation of recent years has also significantly hampered the achievement of targets.

The **funding of research and development activities** is a success. While Estonia’s research and development expenditure per capita was only 11% of the EU average in 2002, it was as high as 46% in 2013. 47% of the expenditure of Estonian research and development was state-funded in 2013 and **state funding increased by 6% compared to 2012**. In the past ten years, the public sector has increased the funding of research and development activities **by more than 5 times and the proportion of that expenditure in total expenditure has grown by more than two times**.

No significant changes occurred in the substantial activities of the **entrepreneurship priority axis** in the reporting year. The last measure of “**Developing the network of small harbours**” was prepared in 2014 and adopted on September 4, 2014. The measure’s goal is to increase the international competitiveness of Estonia as a sea tourism destination through the development of a network of small harbours intended for hobby seafarers, thus establishing a travel motivation to visit Estonia and to extend the duration of visits. The measure’s only application round was opened on September 18 and a total of 24 applications were received on time; the projects will be implemented until October 31, 2015.

The survey of “[Mid-term appraisal of entrepreneurship and innovation policy](#)” conducted in 2014 indicated that **the economic results of six out of seven enterprises having received support were more successful** than those of enterprises without support. Supported enterprises achieved markedly better results than the comparison group in terms of employee numbers, sales revenue, labour costs, business profit, added value, and added value per employee. **Support has both statistically and economically a strong effect on employee numbers, sales revenue and labour costs**. This provides a conclusion that the support helps enterprises grow. Yet the results of the survey show that the effect of the support on added value per employee has remained below expectations and has not increased the productivity as it was intended to do (see [Chapter 5.2](#))

The main goals for 2015 remain the implementation of tourism measures until the period’s end, the closing of measures and programmes, and the ensuring of maximum utilisation of funds. In the first half of the year, the “Innovation shares measure” and the “Industrial and service undertaking’s investment support” axis of support centres were open for applications until March 31, 2015 and the last application round with the estimated budget of 5.5 million euros in the major investor axis ended on January 30, 2015.

The implementation of the entrepreneurship priority axis in the reporting year can be considered good. In summary, the achievement of the priority axis' targets has been successful in 2014 as well and the target level for 2015 will be fulfilled for most of the indicators. Financial progress is as planned and the funds will get used up to a significant extent during the implementation period. Steady progress has been made towards the fulfilment of targets set, the recent economic decline notwithstanding.

Concerning the **R&D and higher education infrastructure priority axis**, it can be said on the basis of project and programme reports that the **substantial targets set** in the Operational Programme **are achieved or will very probably be achieved by the end of the period**. There is only one indicator in the Operational Programme that has not yet achieved its planned target. It can be said that the funds allocated to research and development institutions and higher education institutions have a very positive effect, both for the individual institutions and the entire sector's development as a whole. A modernised infrastructure creates better prerequisites for more and higher-level science in Estonia and offers good conditions for both Estonian and foreign researchers. Also, prerequisites for high-quality co-operation with enterprises have been established.

Although it is too early to provide more detailed assessments of the measures' final results before the final reports of the measures are available, their narrower and wider effects are known and also a few years have passed after the end of their activities, the SF period has been sufficiently long to make the first conclusions. To that end, we describe the dynamics of some indicators here. The results show that Estonia's research, development and innovation policy system and the level of success of Estonian researchers and engineers is increasing:

- In 2006, Estonia held the 19th position in the European Union's Innovation Union Scoreboard (hereinafter: IUS); in 2014 the Scoreboard shows Estonia on the 13th place, whereas we hold the 2nd place by annual growth of effectiveness in 2006-2013, scoring 3.7%.
- The volume, effectiveness and quality of research have regularly increased. In comparison to 2006, the number of articles published by Estonian researchers in internationally recognised periodicals has grown by ca. 1.5 times, but the influence of the articles i.e. the number of references to them has increased even faster. While the EU average growth speed of international publications is 6% per year, Estonian average growth is 11.8%.
- As a new indicator of research quality, the IUS observes the number of publications within the 10% most cited scientific publications worldwide. According to IUS 2014, Estonia has 3.7% of publications in the 10% most cited scientific publications while the EU in total has 1.4%, this indicates that Estonia's influence in the scientific world is growing. According to the Innovation Union progress at country level for 2014, the average increase of Estonian publications in the 10% most cited scientific publications in 2007–2012 has been as high as 5.5% per annum. Unfortunately, the latter set does not provide data about the EU average annual growths in those years.
- According to the Innovation Union progress at country level for 2014, the summary indicator of research excellence in 2007-2012 has increased by 13.4% per annum on average. This result takes us from the 19th position in the EU to the 14th position.
- Estonia's participation in EU framework programmes has steadily increased. 495 partners from Estonia participated in the VII EU framework programme; the European Commission (hereinafter: EC) allocated ca. 90.2 million euros to them in 2007-2013. 381 Estonian partners participated in 6 framework programmes and the EC allocation

in 2002-2006 was 33.8 million euros, which makes up an average of 6.76 million euros per annum in the VI framework programme and an average of 12.9 million euros per annum in the VII framework programme.

- In the first year of the framework programme Horizon 2020, 14.2 million euros have been allocated for 99 partners in Estonia (as of February 25, 2015), but this includes only applications closed until September 2014. We know that at least ca. 8 million euros are yet to be entered into databases (this process takes time), meaning a higher “annual income” compared to the VII framework programme where the first year’s “income” was 19.5 million euros.

80% of the **R&D and higher education infrastructure priority axis**’ total volume has been paid out from its budget. The use and administration of approximately 20% of the funds is left for the budget period’s final year; this is a large share when compared to the payouts of all the preceding years. As a comparison, payouts in 2014 were in the extent of 17% and in 2013 they were in the extent of 19% of the axis’s total budget. Considering that projects and programmes are about to finish, it is a big challenge to achieve full utilisation of the funds by the end of the period. **As of May 12, 2015, 84.4% of funds have been paid out** as EU support from the priority axis’ budget.

A big share of the measures has been opened in the period’s second part and therefore many obstacles to the implementation of structural aid have also become clear only in the period’s final stage. This has caused additional administrative load for both the implementing body (hereinafter: IB) and the final recipients. Final recipients have had to provide additional explanations due to both audits and IB’s additional inspections and have also had to change their modes of operation, especially in the field of public procurements.

The reporting period’s main problems are the discovered mistakes and violations in the use of structural aid. The main mistakes discovered as a result of procurement audits of the management and control system (hereinafter: MCS) of the audited agency (hereinafter: AA) have been related to the **conducting of public procurements**.

Regarding audits, in 2014 the IB reviewed anew the procurements reviewed earlier in 2008-2014 where the main focus was on the use of unannounced negotiated procurement procedure in case of infrastructure and equipment projects, as well as contract amendments and use of the client’s reserve. Based on audit practice, the IB has identified violations and recovered the aid. The IB has also significantly increased the efficiency of the process of inspecting procurements and is planning to implement preliminary inspection of procurements as a preventive activity in the future.

The **assessment of the implementation of the R&D and higher education infrastructure priority axis**, considering the audit assessments, the violations discovered by the IB, the cumulative payouts and the progress towards the achievement of the priority axis’ targets, is **satisfactory** according to the IB and the implementing agency (hereinafter: IA).

No major changes have occurred in the **transport priority axis** in the recent years. The new Transport Development Plan (2014–2020) was adopted at the beginning of 2014, with substantially the same strategic objectives as the previous Transport Development Plan (2006–2013). The economic environment has significantly changed when compared to the time of preparing the Operational Programme; in transport sectors, changes are expressed primarily as a decline of the demand for both freight and passenger transport which also affects the attainment of targets set. The volume of road transport decreased by a total of approximately 16% in 2008–2010; it has increased again somewhat by now, yet still remains significantly below the level of 2007. This development has contributed to the improvement of traffic safety.

The situation, having improved year after year, then deteriorated in 2011, but the number of traffic fatalities turned to a decline again thereafter – they decreased by more than 55% in 2014 when compared to 2007 (78 and 174, respectively). The total number of traffic accidents and injuries had dropped by nearly 50% in the same period (yet, no substantial improvement took place in 2014 compared to the year before).

The assessment of MoEAC to the financial progress of ERDF priority axis is **excellent**. 600,000 euros of funds were added to the ERDF priority axis in 2014; as a result, the total budget of the axis increased to 111,123,613 euros. Commitments have been undertaken for 100% of the priority axis' total budget and payouts have been made in the extent of 91% of the support budget (96% of the total eligible budget). No projects were completed in 2014, but three projects completed in 2013 were marked as completed in the Structural Funds Operational System (hereinafter: SFOS). The total number of completed projects in the ERDF priority axis is 7, and 2 projects are still being implemented.

As of 2014, 498,120,705 euros have been paid out from the CF's participation. The assessment of the MoEAC to the financial progress of the CF priority axis is also **excellent**. Commitments have been undertaken for 100% of the priority axis' Community budget (525,397,290 euros), and payouts have been made in the extent of 95% of the support budget for commitments undertaken (97% of the entire eligible budget). As the CF priority axis usually entails very large projects with proportionally more time spent on preparing such projects, a sharp increase of payouts occurred in the second half of 2013 and in 2014, as predicted in 2011-2012. Implementation of most of the CF projects was completed as of the end of 2014; six projects were pushed to the second half of 2015. Four projects were completed in 2014.

No **significant problems** occurred in the reporting period. The 2013 problem of (re)using on secondary roads milled debris generated from reconstruction of main roads was finally solved in a positive way, supported by the EC.

As the impact of a large share of the completed projects has not yet become fully apparent, the IA cannot currently provide a final **assessment of the fulfilment of targets**. Still, it can be pointed out that **the most success was achieved in the fulfilment of output indicators** (e.g. the number of projects of a certain type) **and less in the fulfilment of result or impact indicators** (as mentioned, the impact of projects has not yet become apparent in many cases).

Considering the foregoing, the **assessment to the transport priority axis'** implementation to date is summarily **very good**.

All measures in the **information society priority axis** were also open in 2014 and the achievement of the **information society priority axis' targets and indicators can be considered good**; targets are achieved as planned and scheduled, supported by the large percentage of payouts made (94%) and the large number of projects funded. Yet, The "WAI"⁹ indicator (website availability) still cannot be called satisfactory; its target level was set too optimistically not only in Estonia but on the EC level as well. Still, the latest survey has shown a certain increase in this regard. Many projects have already achieved a wide effect by now.

The programme "**Increasing awareness of information society**" will be implemented in 2007-2015; its budget has increased to 4.4 million euros by now and it is funded 100% by the ERDF. By the end of the reporting period, 3.8 million euros were used for activities implemented according to annual plans; this is 86% of the programme's volume. The objective was to enhance the efficiency of the public sector's functioning, to provide user-friendly electronic

⁹ Making the public sector's websites and portals comply with the recommendations of the Web Accessibility Initiative (WAI).

public services, and to propose new IT solutions for increasing the knowledge and skills of people in order to include them in information society.

The most important keywords of the programme's 7th year of activity were preparation and conducting of conferences, seminars and trainings about information society, organisation of information campaigns for the wider public, and support for the development of public services.

The indicator of achieving the overall target of the programme **“Increasing awareness of information society”** is the proportion of the population being aware of electronic public services. According to Statistics Estonia, almost all Internet users and 80% of all residents know at least one electronic service. Statistics Estonia has pointed out before that the proportion of the population being aware of electronic services can be assumed to be even higher – in the survey, the question is posed to Internet users only, but part of the people not using Internet also know some electronic services. Pursuant to August 5, 2009 MoEAC Regulation No. 238 “Increasing awareness of information society”, the proportion of the population being aware of electronic public services had to increase to at least 75% in 2013. Based on the aforementioned data of Statistics Estonia, the target level was reached by 2013 and remains at the same level in 2014.

The objective of the **measure “Developing information society via investment plans”** is to develop information systems having a real and significant impact and to develop the systems securing the state information system; the measure is intended to increase the transparency of providing the public sector's services and to enhance the efficiency of their functioning. The measure is implemented through annual investment plans adopted by the Government of the Republic. By the end of the reporting period, project budgets were approved in the extent of the entire budget and 77.7% of the support budget was paid out. The objective for 2014 was to implement and complete the projects approved with the previous years' investment plans. One amendment to an investment plan was made in 2014. The objective was to improve the clarity of the conditions for information and communication technology (hereinafter: ICT) of national importance: extend project deadlines in justified cases only and add new projects on account of other projects becoming less expensive or new funds being added.

The objective of the **measure “Promoting information society through open applications”** is to enhance the efficiency of the public sector's functioning, to provide user-friendly electronic public services, and to propose new IT solutions for increasing the knowledge and skills of people in order to include them in information society.

Twelve open application rounds have been conducted by the end of the reporting period, with more than 300 applications in total, 160 of them satisfied. By the end of the reporting period, 98% of the aid planned for the measure has been paid out and the entire budget is covered with commitments.

In 2014, one application round was opened for the topic “Improving the availability, convenience of use, and comprehensibility of information”. The round was opened on May 14, 2014 and the application round's total volume was planned as 100,000 euros, with the maximum permitted budget of a company being 10,000 euros. Seven preliminary applications were satisfied for a total amount of 67,740 euros.

Progress of technical assistance to the Operational Programme for the Development of Economic Environment (hereinafter: OP's technical assistance) and horizontal technical assistance (hereinafter: HTA) in 2014. As of the end of 2014, 103 HTA projects have been approved with the total budget of 25,040,974 euros, making up 88% of the priority axis' budget. 22,801,762 euros have been paid out for projects; this is 91% of project budgets. In 2014, no

observations were made in inspections of using the aid (both project audits and on-site monitoring), so the use of the HTA funds applied for can be assessed as **very good**.

21 projects of the OP's technical assistance have been accepted, with a total budget of 116,683 euros, which makes up 29% of the priority axis' budget. 72,149 euros of payouts have been made to projects and the total budget of the OP's technical assistance (402,733 euros) has been used for the intended activities in the extent of 18%. Regardless of the amendment to the regulation of the technical assistance measure, the usage proportion of the OP's technical assistance measure was lower than planned for the year 2014, although starting from 2014 the funds of the OP's technical assistance are allowed to be used for financing the surveys and assessments of operational programme measures. Therefore, the assessment given to its use is **good**.

The assessment of the achievement of the HTA and OP's technical assistance indicators is very good, as the targets for 2014 have been reached and target indicators are also fulfilled. Considering the financial and substantial development of technical assistance measures, the summary assessment to the implementation of technical assistance as a whole is **very good**.

Financial information

By the end of the reporting period, 98.45% of the Operational Programme's Community budget is covered by commitments, and 88.47% of them have been paid out as well. The volume of commitments is nearing 100% and payouts proceed as planned, so the **assessment of financial progress is good**. In the latest reporting period, the volume of commitments has grown by just 1.17% and payouts have grown by 11% (compared to December 31, 2013). The most commitments from the Community budget are undertaken for the transport priority axes – both priority axes are 100% covered (Table 2). The most payouts from the Community funds have been made to the entrepreneurship, transport CF priority axis and information society priority axis: 95% and 94% respectively. The least payouts have been made to the technical assistance axis (18%) and the R&D and higher institutions infrastructure priority axis (80%). Technical assistance payouts continue to be low in 2014, due to the nature of the supported activities and the optimistic planning of funds that have found little actual use. The budget of technical assistance was also reduced by 1 million euros in the reporting year, transferring those funds to the information society and transport ERDF axis. In the transport ERDF axis, 91% of the community budget has been paid out; this continues to be a good result compared to the previous reporting period's payouts (85%). The payouts of the R&D and higher institutions infrastructure priority axis have significantly grown in the reporting period; compared to 2013, all commitments have been undertaken in that priority axis and 80% of payouts have been made, which is 18% more than in the previous reporting period. To ensure the implementation of planned activities and the utilisation of budget funds for the axis, the MoER in co-operation with the IB i.e. the Archimedes Foundation have consistently analysed the progress of projects in terms of time and finances and have informed the final recipient thereof. Moreover, the IB has made proposals to the IA for redirecting funds to measures where their use at the end of the period is still effective. Based on the proposals, the IA made changes in the budgets of measures / sub-measures.

Table 2. The priority axis commitments and payments in 01.01.2007-31.12.2014.

Priority axis	EU contribution	Commitments (EU funds)	%	Total payments (EU funds)	%
The entrepreneurship priority axis	426 309 435	407 697 246	96%	366 564 974	86%
The R&D and higher education infrastructure priority axis	308 223 307	307 720 266	100%	246 065 245	80%
The CF transport priority axis	525 397 290	525 397 290	100%	498 120 705	95%
The ERDF transport priority axis	111 123 614	111 123 613	100%	101 566 759	91%
The information society priority axis	63 033 416	62 931 226	100%	59 162 486	94%
Technical assistance	402 733	116 683	29%	72 149	18%
Horizontal Technical Assistance	28 553 498	25 040 974	88%	22 801 762	80%
TOTAL	1 463 043 293	1 440 027 297	98,45%	1 294 354 080	88,47%

Source: SFCS, 28.04.2015

When considering the axis' total budget together with Community funds and self-financing of projects, the axes continue to exceed 100% (except technical assistance and horizontal technical assistance), as the commitments undertaken and payouts made in the public and the private sector are larger than the planned participation of those sectors ([Appendix 5](#)). By the end of the reporting period, the factual proportion of the Community's participation in the Operational Programme's total expenditure is 74% instead of the agreed 81%.

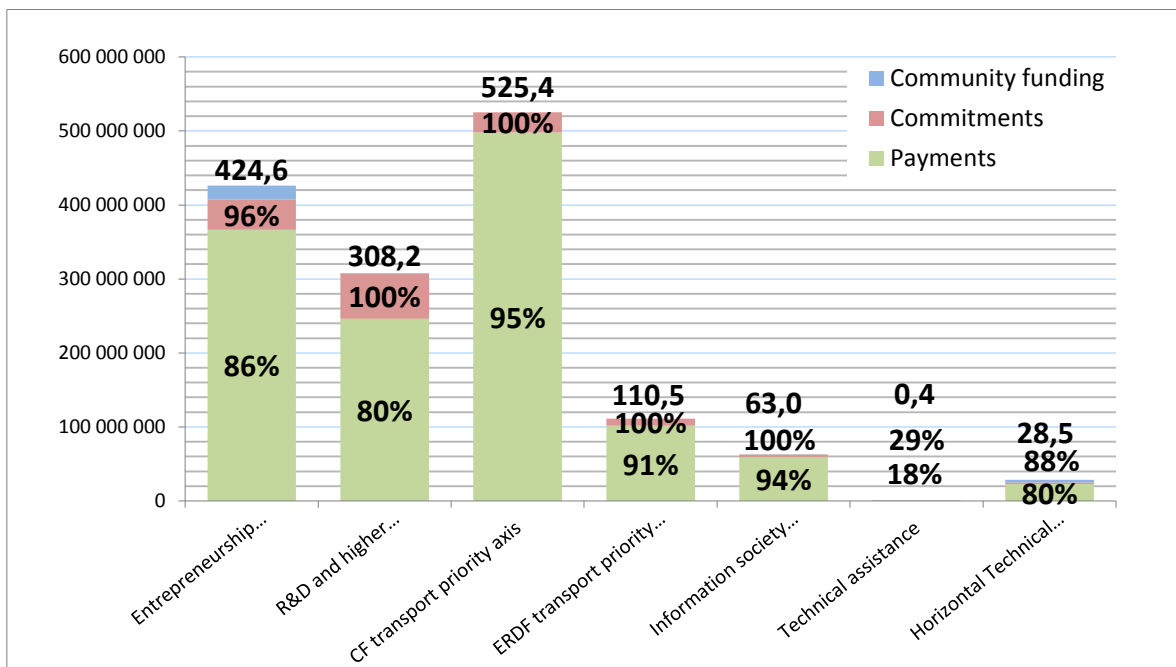

Figure 4. Commitments undertaken and payments by priority axes for 01.01.2007-31.12.2014

The Operational Programme's N+2/N+3 target level for 2014 has been achieved and, based on the current situation, the relevant achievement for 2015 can also be forecasted (Figure 5).

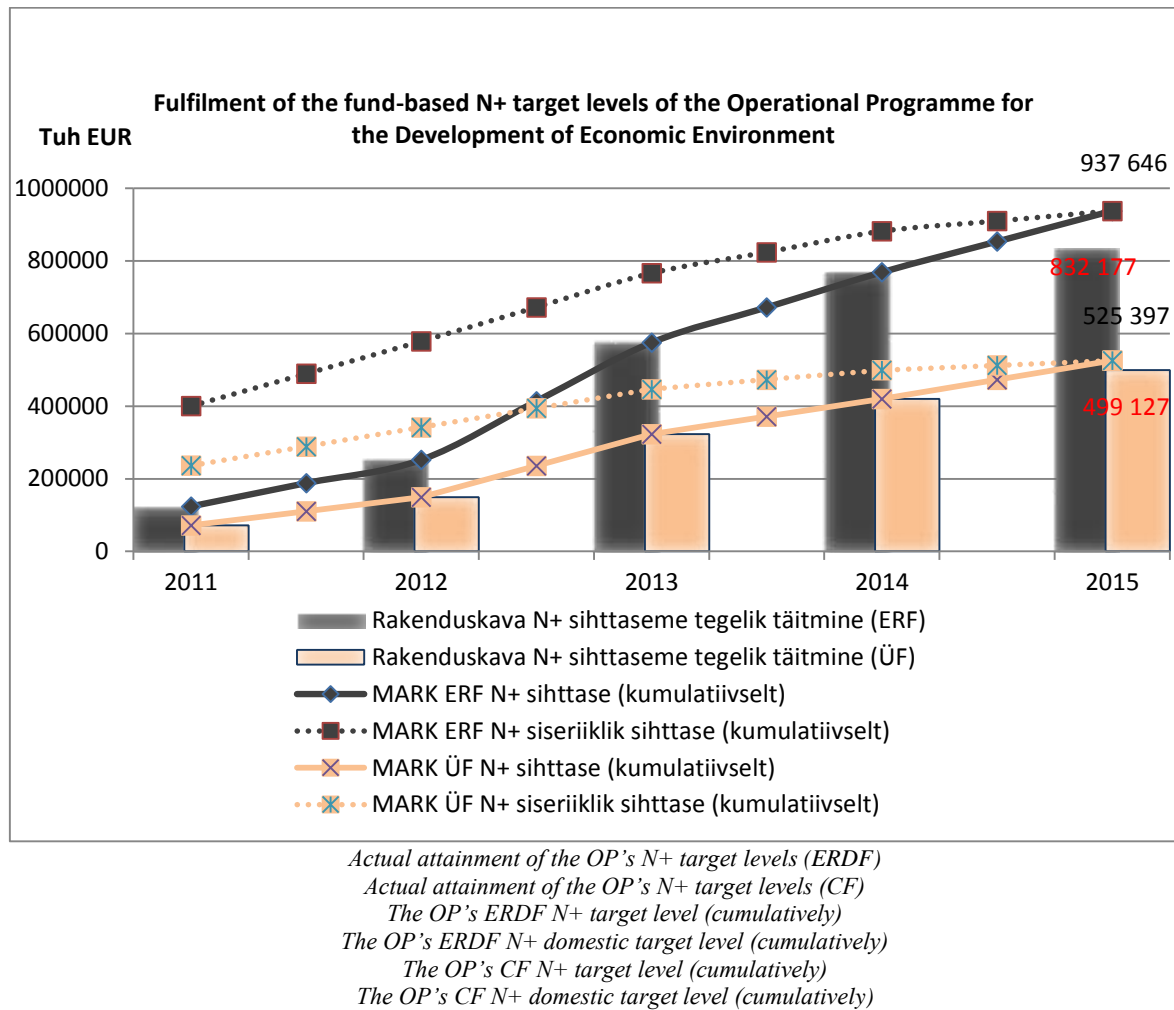

Figure 5. Attainment of the Operational Programme's N+ target levels (source: the Ministry of Finance).¹⁰

At the Monitoring Committee's meeting on 03.06.2015 were 17 members or substitute members of the Monitoring Committee, 3 EC observers and 17 observers from ministries and partner organisations participated.

Decisions and opinions adopted (incl. possible deadlines for implementing thereof) (see [Appendix 9](#)):

- The Monitoring Report of the Operational Programme for the Development of Economic Environment 2014. was approved on 03.06.15.

¹⁰ The N+ analysis is based on the expenses declared by the MA to the EC, incl. the payments made by the EC.

3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

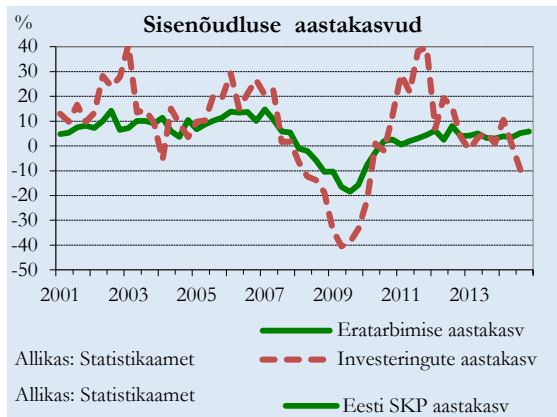
Järgnev peatükk annab ülevaate rakenduskava elluviimist mõjutanud olulistest majandusarengutest ning peamistest rakendamisega seotud probleemidest ning riskidest. Käsitletakse valdkondlikes prioriteetides, strateegiatel ning õigusaktides toimunud muudatusi, kirjeldatakse seoseid ja panust olulisematesse Eesti ja EL strateegiadokumentidesse ning struktuurifondide horisontaalsetesse teemadesse.

3.1. Olulisemad majandusarengud 2014. aastal

Eesti majandus kasvas 2014. aastal 2,1%, mis on mõnevõrra vähem kui Lätis (2,4%) ja Leedus (2,9%). Majandusaktiivsus püsis vaatamata välisnõudluse nõrkusele aasta jooksul stabiilne. Tööhõive kasv jätkus, tööpuudus vähenes, hinnatõus peatus ja palgatulu reaalkasv kiirenes. Majanduskasv põhines peamiselt sisenõudlusel, kuid aasta teises pooles pöördus kasvule ka eksport. Pool SKP kasvust tuli neto-tootemaksude suurenemisest, mida mõjutas käibemaksu laekumise jõuline paranemine. Ühest küljest on see seotud Maksu- ja Tolliameti tulemusliku tööga ettevõtete käibemaksupettuste vähendamisel ja teisest küljest eratarbimisel püsiva sisenõudluse kasvuga. **Lisandväärtus kasvas 1,1% ning kasv oli üsna kitsapõhjaline.** Enim toetas kasvu ekspordist sõltuv töötlev tööstus ja eratarbimisele suunatud kaubandus, panustades kokku 0,8 protsendipunkti. Kasvu pidurdas logistikasektor, mille lisandväärtust mõjutasid kahanenud transiidivood. Negatiivne mõju oli veel ehitussektori langusel, mida mõjutas oluliselt valitsemissektori investeeringute vähenemine.

Sisenõudluse kasv on kriisist taastumise aastatel olnud ebaühtlane, kuid 2014. aastal kiirenes kasvutempo eratarbimise ja varude suurenemise toel 4,8%le (2013 kasv 1%). Kapitali kogumahutus tervikuna eelmise aastaga võrreldes vähenes, kuid osa sellest võib olla seotud varude samaaegse märkimisväärse suurenemisega. Eratarbimise kiire kasvu taga oli palgatulu jõulise kasvu jätkumine samal ajal tarbijahindade pöördumisega langusesse. Hinnalangus puudutas peamiselt püsikaupu, mida osteti reaalmahus 9% eelnevast aastast rohkem. Kasvule pöördus poolpüsikaupade tarbimine, millest kaks kolmandikku moodustavad rõivad ja jalanõud (kasv 9%). Kiire kasv (6%) jätkus ka toiduainete tarbimisel, mida toetas hindade püsimine eelneva aasta tasemel. Vaatamata tarbijate kindlustunde püsimisele elanike säästumäär aasta jooksul ilmselt siiski veidi tõusis. See võis olla seotud üllatavalt kiire realsissetulekute tõusuga kui ka üha suurenevate ja kallinevate eluasemeinvesteeringutega. Elanike investeeringud eluasemetesse oli ainukene oluline investeeringuliik, mis 2014. aastal selgelt kasvas. Mõnevõrra vähenesid ettevõtete investeeringud hoonetesse ja rajatistesse (2%) kuid oluliselt rohkem vähenesid valitsemissektori investeeringud (11%). Viimane on seotud eelmise struktuuritoetuste rahastamisperioodi taandumisega ja uue perioodi vahendite käivitamise viibimisega. Oluliselt vähenesid 2014. aastal ettevõtete investeeringud masinatesse ja seadmetesse. Ettevõtlussektori investeeringute langus ei olnud tegevusalade lõikes siiski õnneks kuigi laiapõhjaline. Ettevõtete investeeringute languse kõikide liikide kokkuvõttes seletab järsk langus energeetikasektoris, kus uute investeeringute maht eelneval paaril aastal on olnud väga kõrge. Ilma energeetikata oleks ettevõtete investeeringute maht püsitud eelneva aasta tasemel. Samas on siiski mitmeid põhjusi, miks ettevõtlussektori investeerimisaktiivsus on endiselt madal. Investeeringute vähenemist põllumajanduses ja toiduainetetööstuses võib seostada toiduainete ekspordikeeluga Venemaale ja üldise toidutoorme hinna langustrendiga maailmaturul. Muudes valdkondades on peamiseks probleemiks siiski endiselt madal nõudlus

toodangu järele olemasoleva tootmispotentsiaaliga võrreldes ning ebakindlus majanduskasvu taastumise osas ELis.

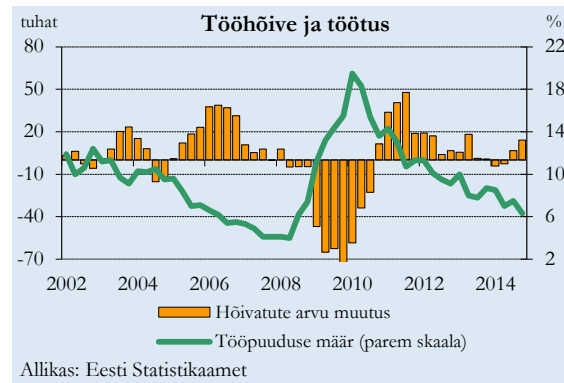
2014. aasta teisel poolel pöördus eksport peamiselt sideseadmete suurenenud välistellimuste toel kiirele kasvule ning aasta kokkuvõttes kasvas kaupade ja teenuste **eksport** 2,6%. Sarnaselt varasematele aastatele suurendasid Eesti ettevõtted turuosa eksporditurgudel, kuna ekspordikasv oli kaubanduspartnerite impordikasvust kiirem. Suuremal määral vedas välisnõudlust Rootsi impordi kiire kasv, seevastu Soome ja Venemaa impordinõudlus oli languses. Kaubagrupidest

panustas ekspordi kasvu lisaks sideseadmetele puidu ja puidutoodete ning optiliste seadmete väljavedu. Ekspordihinnad olid 2014. aastal kerges languses kaupade väljamüügi-hindade languse tõttu. Teenuste eksport püsis kogu aasta vältel tugevana veo-, hooldus- ja remondi ning muude äriteenuste toel. Transiitvedude vähenemist raudtee kaudu kompenseeris teiste veoteenuste nagu mere- ja maanteetranspordi eksporditulude suurenemine. Import suurenes 2014. aastal 2,7% peamiselt ekspordiks vajalike komponentide ja tooraine sisseveo ning reisiteenuste impordi suurenemise tõttu. Kapitalikaupade import oli nõrga investeerimisaktiivsuse tõttu languses.

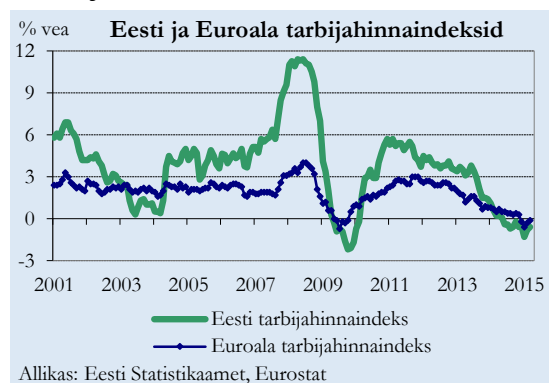
Viimase kahe aasta jooksul on välistasakaal paranenud ning **jooksevkonto** oli 2014. aastal tasakaalulähedane (-0,1% SKPst). Seda soodustas möödunud aastal tugev teenuste eksport, mille kasv oli laiapõhjaline, samas teenuste impordi pärssis sisseostetud ehitusteenuste oluline vähenemine. Lisaks vähenesid välisinvestorite Eestis teenitud tulud, mistõttu oli esmase tulu puudujääk viimaste aastate väikseim.

Toorainete odavnemise ning elektri ülekande-võimsuste paranemisega kaasnenud soodsama elektri hinna mõjul pidurdus **inflatsioon** 2014. aasta alguses ning alates suvest pöördusid hinnad langusesse. Aasta kokkuvõttes langesid hinnad 0,1%. Välisturgudel toimunud nafta ja toidu odavnemisel oli laialdane mõju, mistõttu ka euroala inflatsioon suundus aasta lõpus langusesse. Need tegurid avaldusid meil energiahindade olulises languses ning toiduainete hinnatõusu peatumises. Teenuste ja tööstuskaupade hinnamuutust kajastavat baasinflatsiooni hoidis 2014. aastal madalana tasuta kõrgharidus, vaba aja teenuste hinnatõusu pidurdumine ning tööstus-kaupade tagasihoidlik kallinemine. Hinnalanguse põhi jäi 2015. aasta jaanuari kui nafta hinnad langesid viimase kuue aasta madaltasemele ning odavnemine kütus moodustas valdava osa tarbijahindade langusest (-1,3%st -1,1%). Hindade ajutine langus hõlmab peamiselt kütust, toitu ja eluaset ehk tähendab inimeste sundkulutuste vähenemist.

Hõivatute arvu pöördumine kasvule teisel poolaastal andis statistiliseks koguhõive kasvuks aasta arvestuses 0,6%. See tulemus ületas ootusi, kuna tööealise elanikkonna vähenemine on kiire ja nii tööjõus osalemise kui hõive määr on juba kõikide aegade kõrgeimad. Samas võib hõive kasvu seostada majanduskasvu kiirenemisega aasta teises pooles. Hõive kasvu panustasid enim veondus ja laondus, majutus- ja toitlustus ning info- ja side. Suurematest tegevusaladest langes hõive enim töötlevas tööstuses 2%, kus konjunktuur on olnud nõrga nõudluse tõttu stabiilselt keskpärane juba mitu aastat. Ilmselt oli üheks oluliseks hõive kasvu mõjutajaks ka töötajate registreerimiskohustuse sisseviimine Maksu- ja Tolliameti poolt 2014. aasta suvel, mille mõju hõive aastakasvule taandub välja aasta jooksul. Seoses majandusaktiivsuse kiirenemisega teisel poolaastal suurenes töötatud tundide arv töötaja kohta ettevõtlusstatistika kohaselt 2%. Kasv kiirenes aasta lõpus ning see viitab tööjõu nappuse süvenemisele. Töötuse määr langes aasta keskmisena 7,4%ni ja langustrendi jätkumist on oodata ka järgmisel aastal. Vabade töökohtade määr on viimastel aastatel tõusnud marginaalselt ning jääb pea kaks korda alla buumieelsele tasemele. Osaliselt võib töötuse kiiret vähenemist väheste vakantside tingimustes ilmselt seletada tööturu suure paindlikkusega, millele aitas kaasa 2009. aastal sisse viidud tööandja kohustuste kärpimine töötajate koondamisel.

Keskmise palga kasv aeglustus 2014. aastal 5,6%ni (2013 7,8%), kuid arvestades ka hõivatute arvu lisandumist kasvas palgatulu majanduses 8,7%. Palga kasv oli sarnaselt kriisijärgsetele aastatele tegevusalade lõikes väga ühtlane. Enim kasvas keskmine palk finantssektoris (8%) ja suhteliselt kiire oli tõus ka riigieelarvest rahastatavatel tegevusaladel, kus palgatõus taastus erasektorist hiljem. Palgatulu kasvutempo oli 2014. aastal üle kahe korra kiirem kui SKP nominaalkasv, mis oli 2014. aastal vaid 4,2%. Palgatulu osakaal SKPs ehk reaalse tööjõu ühikukulu kasvas teist aastat järjest ja see olukord on mõnevõrra sarnane 2008. aastaga, kui palgad veel kasvasid, ettevõtete kasumid aga juba vähenesid ning aasta pärast oli languses ka palgatulu. Praeguses majanduslikus olukorras ei ole sellised arengud siiski tõenäolised, kuna mitmed teised majanduse tasakaalu iseloomustavad näitajad kriisi ei ennusta. Erinevalt seitsme aasta tagusest ajast on praegu Eesti jooksevkonto tasakaalus ehk sisenõudlus vastab kogutoodangule, erasektori laenujäägi kasv jääb oluliselt alla SKP nominaalkasvule (laenukoormus väheneb) ja välisõudlus on endiselt nii madalal tasemel, et langus eksporditurgudel tervikuna ei ole tõenäoline. Tööjõu süvenev nappus ja kõrge palgatasemega Soome tööturu lähedus tingivad aga palgatõusurveid ka tulevikus.

2015. aasta **valitsussektori**¹¹ **eelarvepuudujääk** ulatub prognoosi kohaselt 0,5%ni SKPst. Peamiseks puudujäägi tekitajaks on keskvalitsus, kuid ka kohalikud omavalitsused jäävad kogu prognoosiperioodi jooksul prognoositavalt defitsiiti. Keskvalitsuse nominaalset puudujääki põhjustavad nii maksutulude aeglasem kasv tulumaksu ja tööstuskindlustusmaks alanemise tõttu, kui ka saastekvootide müügist saadud tuludega seotud investeeringud ning II pensionisamba lisamaksud, mis kokku ulatuvad 2015. aastal 0,6%ni SKPst. Sotsiaalkindlustusfondid on tänu Töötukassale jätkuvalt ülejäägis (2015. a 0,2% SKPst). 2016. aastal suureneb valitsussektori eelarvepuudujääk 0,6%ni SKPst, kuna riigieelarve tulude kasv jääb jätkuvalt kulude kasvule alla. Samuti suureneb kasvavate kinnisvarainvesteeringute tõttu Riigi Kinnisvara AS-i puudujääk. Järgnevatel aastatel on oodata valitsussektori eelarvepositsiooni pidevat paranemist ning jõudmist 2018. aastast 0,1%se ülejäägini SKPst.

2015. aasta **maksukoormuseks** kujuneb 32,9% SKPst, mis on samal tasemel kui aasta varem. Võrreldes eelarve ootusega vähenes valitsussektori maksutulude laekumise prognoos, kuid nominaalse SKP prognoosi korrigeeriti veelgi enam allapoole. Osaliselt selgitab seda maksuameti tulemuslik töö, samuti ei avaldu ekspordikeskse majandusstruktuuri puhul aeglustuv nominaalne majanduskasv üks-üheselt maksulaekumistes. Aastatel 2015–2018 vähendatakse maksumuudatustega tööjõumakse ja suurendatakse tarbimismakse, kokkuvõttes püsib maksukoormus 2015. aasta tasemel jõudes 2019. aastaks 33,0%le.

Valitsussektori **võlakoormus** suurenes 2014. aasta lõpuks 10,6%ni SKPst, ilma Euroopa Finantsstabiilsusfondi (edaspidi EFSF) mõjuta aga kasvas 8,1%le SKPst. Käesoleval aastal valitsussektori võlakoormus eelkõige seoses kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) laenamisega nominaalselt mõnevõrra suureneb, kuid protsendina SKPst väheneb 10,3%le. Prognoosiperioodi lõpuks väheneb võlakoormus 8,4%le SKPst.

Tabel 3. Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadine majandusprognoos

%	2014	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*
1. SKP reaalkasv	2,1	2,0	2,8	3,4	3,2	3,0
2. SKP nominaalkasv	4,2	4,0	5,5	6,4	6,3	5,8
2a. SKP jooksevhindades (mld €)	19,5	20,3	21,4	22,8	24,2	25,6
5. Tarbijahinnaindeksi muutus	-0,1	0,2	2,2	2,7	2,9	2,6
7. Tööhõive (15–74-aastased, tuhat)	624,8	628,8	626,9	624,0	620,9	617,2
8. Tööhõive kasv	0,6	0,6	-0,3	-0,5	-0,5	-0,6
10. Töötuse määr	7,4	6,1	5,8	5,5	5,5	5,5
11. Keskmise palk (€)	1 001	1 049	1 104	1 170	1 246	1 326
12. Palga reaalkasv	5,7	4,6	3,0	3,2	3,5	3,7
12a. Palga nominaalkasv	5,6	4,8	5,2	6,0	6,5	6,4
15. Jooksevkonto (% SKPst)	-0,1	-0,8	-1,0	-0,8	-1,0	-1,4
21. Sisenõudlus	4,8	2,9	2,9	2,9	3,1	3,3
22. Kaupade ja teenuste eksport	2,6	2,8	4,0	5,2	5,7	5,7

¹¹ Valitsussektorisse kuuluvad: keskvalitsus (kajastatakse riigieelarves); avalik-õiguslikud institutsioonid; riigi sihtasutused (nt haiglad); riigi äriühingud (nagu RKAS); kohalikud omavalitsused; haigekassa; töötukassa.

3.2 Olulisemad probleemid ja riskid

Peatükk annab esimeses osas ülevaate peamistest probleemidest ja toob selgelt välja nende lahendamiseks kasutusele võetud abinõud. Teises osas kirjeldatakse kaardistatud riskid, nende ennetamine ning maandamine rakenduskava elluviimisel.

3.2.1 Probleemid

Ettevõtluse suunas esines aruandeperioodil probleeme, mis olid peamiselt seotud õigusaktide tõlgendamise vallas ja mõningal juhul toetuse saajate leige huvi meetme vastu:

Klastrite arendamise programmi rakendamisel vajasisid 2014. aastal lahendamist probleemid, mis olid peamiselt tingitud meetme määruse ja muude õigusaktide valesti tõlgendamisest (näiteks ebakorrektselt vormistatud hankedokumendid).

Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeetme vastu on huvi olnud erinevatel põhjustel tagasihoidlik. Põhjuseks võib tuua teiste toodetega võrreldes madalama toetuse määra (väikeettevõtjale 45% ja keskmise suurusega ettevõtjale 35%) ning kindlad tulemusindikaatorid (10% müügi kasv, 10% lisandväärtuse kasv ning 10% teadus- ja arendustegevuse investeeringute kasv), mis on pannud ettevõtjaid kahtlema, kas suudetakse vajalikud tulemused suhteliselt lühikese projekti perioodi jooksul saavutada.

Turismiinfosüsteemi arendamise programmi tegevuste elluviimine oli 2014. aastal takistatud uue majutus- ja arendustegevuse pakkuja leidmiseks korraldatud rahvusvahelise riigihanke vaidlustuse menetlemise tõttu. Selle tulemusena sõlmiti leping Datel ASiga I poolaasta lõpus. Teenusepakkujate vahetus toimus ilma probleemideta ja infosüsteemi kasutajaid see muudatus ei mõjutanud.

Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi rakendamisel esinesid probleemid meeskonna komplekteerimisel, mis ei võimaldanud tegevusi algselt planeeritud täies mahus või õigel ajal ellu viia. Kasvavaks probleemiks on suurenenud ajakulu dokumentatsioonile ja administreerimisele.

Riiklike turundusürituste programmi elluviimisel aruandeperioodil probleeme ei esinenud. Riskide maandamiseks on vajalik, et riiklikud ühisstendid rahvusvahelistel messidel oleksid vähemalt kolm aastat ette planeeritud. Seda põhjusel, et mitmete messide puhul tuleb messipinna broneeringud teha ligi kaks aastat enne ürituse toimumist. Samuti on mitmeaastane ühisstendide ajagraafik oluline ettevõtetele, kes oma äriplaane pikaajaliselt planeerivad. Kontaktreiside ja „Ekspordibuldooseri“ projektide puhul tuleb senisest enam tähelepanu pöörata teenuse turundamisele ja ettevõtete teavitamisele, et tagada võimalikult suure osa sihtrühma kuuluvate ettevõtete kaasatus.

Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programmi „Start-up Eesti“ tegevuste elluviimisel tekkis ajaliselt periood, mil sisuliselt tegevusi ellu ei viidud (kevadhooaeg), mistõttu tekkis programmi väljamaksete osas ka alatäituvus. Tegemist oli ajaga, mil elluviija muutus programmi sisesele ehk Eesti Arengufond võttis programmi üle ning läks aega, enne kui Arengufondi meeskond tegevuste sisulise elluviimisega korralikult alustada sai.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on valdav RÜ (Archimedese) poolt 2014. aastal lahendamist nõudnud probleemidest oli seotud toetuse saajate poolt hangete läbiviimisega ning on oht, et perioodilõpuks ei jõuta kasutada kõiki eelarvelisi vahendeid ära.

I Hangetega seotud teemad

1. Hangete korraldamata jätmise toetuse saajate poolt.

Auditeeriva asutuse (edaspidi AA) poolt 2013. aastal läbiviidud projektiaudit projektis „Siirdeuringud neuroimmunoloogiliste haiguste paremaks diagnostikaks ja raviks“ tuvastas, et Tartu Ülikool on projektide raames ostnud suurtes kogustes **kemikaale ja laboritarvikuid**, kuid ei ole selleks läbi viinud hankemenetlust. Kemikaale ja laboritarvikuid ostetakse teadustöö tarbeks nii projektides kui teadustöö tarbeks üldiselt pidevalt, kuid ei ole analüüsitud soetuste rahalist mahtu ning võrreldud hindu. Hangete korraldamata jätmise on nii asutuste- kui ka valdkondade ülene teema. Sarnaselt on teadustööks vajalikke kemikaale ja tarvikuid ostnud ka teised T&A asutused. Asutused põhjendavad oma tegevust sellega, et teadustööks vajalike kemikaalide ja tarvikute ostmine on ajas prognoosimatu ja sõltub otseselt teadustöö tulemustest. Samuti on toetuse saajate sõnul ostetavate kemikaalide ja tarvikute varieeruvus kvaliteedi osas nii suur, et vajadusi ei ole võimalik üheselt kirjeldada. Seega ei ole võimalik ostude eeldatavat maksumust välja arvutada ning hanget kõigile kaubagruppidele korraldada. Tartu Ülikool analüüsis olukorda ning korraldas 2014. aastal hanke mittespetsiifiliste kemikaalide ja tarvikute ostmiseks. Samalaadseid hankeid on läbi viinud ka teised teadus- ja arendusasutused (edaspidi TA).

2012. aasta lõpus avalikustas AA projektiauditi lõpparuande nr ESF-80/2012, milles ühe puudusena leiti, et reisiteenuste hankimisel ei ole tagatud riigihangete üldpõhimõtete järgimine. Nimetatud auditis heideti toetuse saajale ette, et auditi kontrolliperioodil on soetatud reisiteenuseid mahus, mis ületab riigihanke piirmäära, kuid korraldamata on jäetud hankemenetlus ning puudub ka tõendus RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtete järgimise kohta, s.o ei ole võrrelnud hindu ega valinud majanduslikult soodsaimat või odavaimat pakkumust. Samuti ei pea AA põhjendatuks iga üksiku reisi käsitlemist eraldiseisva hanke objektina ning rõhutab RHS §-des 21 ja 23 toodud põhimõtete järgimise vajadust. Eelkõige viimasest argumendist tulenevalt on RÜ analüüsinud põhjalikumalt toetuse saajate praktikat reisiteenuste (sh selle erinevate komponentide nagu (õhu)transport, majutus- ja kindlustusteenus) hankimisel. Enne 2013. aasta lõppu ning eespool viidatud auditit lähtus RÜ reisiteenuste kontrollimisel toetuse saaja sisekorrast ning ostu(arve)põhisest lähenemisest. Reisteenuste abikõlblikkuse küsimuses on RÜ asunud seisukohale, et alates 2014. aastal tehtud kuludele tuleb rakendada hankekohustuse täitmist täies ulatuses asutustel, kellel 2013. aasta projektides ületavad vastavasisulised ostud riigihangete piirmäära. Aruandeperioodi lõpuks on mitmetel asutustel reisiteenuste hanked ka korraldatud (TÜ, EMÜ jt).

2. Vead hangete korraldamisel

RÜ on hangete kontrolli käigus, samuti AA poolt korraldatud JKS auditi järelkontrollide käigus, tuvastanud mitmeid eksimusi hangete läbiviimisel. Kõige enam on levinud järgmised vead:

- a) vale hankemenetluse liigi valik või hankemenetluse liigi valiku põhjendamata jätmise. Seni on enim tuvastatud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendamatu kasutamist;
- b) liiga kõrge käibenõude seadmine pakkujatele. RM praktika näeb ette, et käibenõue aasta kohta ei tohi olla suurem kui hangitava eseme 2-2,5-kordne maksumus;
- c) hankelepingute muutmine ja läbirääkimiste pidamine.

3. Vead hanketingimuste tõlgendamisel

- a) RÜ on tuvastanud rea investeringuprojekte, mille ehituslepingutes on lubatud tellija reservi kasutamine. Mitmetes projektides on tellija reservi kasutatud valesi, töid on ära jäetud ja uusi tellitud, arvestades kallinemise osa tellija reservi. Sisuliselt on tegemist lepingu muudatusega, kuid toetuse saaja ei ole arvestanud RHS sätestatuga lepingute muutmisel.
- b) Tellija ei ole raamlepingute sõlmimisel lahti kirjutanud tingimusi, kuidas iga ostu puhul ostu sooritatakse. Kasutatud on rahalisi piire (nt alla 1000 euroste ostude puhul võib ostu teha ükskõik millisel ühelt raamlepingu partnerilt), mis ei ole aga RHS seisukohalt õige käitumine.

22.04.2014. aastal kirjaga peatas EK maksed RÜ ERF meetmetes 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4 ja 3.2.9, sest süsteemiauditi nr II-150/2013 (aruanne 21.02.2014) käigus tuvastas AA RÜ hangete kontrollides olulisi puudujääke, hinnates süsteeme kategooriaga III. Puudujääkide kõrvaldamiseks koostati tegevuskava, mis 2014-2015. aasta jooksul ellu viidi. Tegevuskava raames tugevdas RÜ oma hangete kontrolli ja teostas täiendavaid kontrolli riskantsete menetluste üle ning AA viis läbi kaks järelauditi tugevdatud süsteemide ja järelkontrollide kvaliteedi hindamiseks.

AA poolt tehtud esimese järelauditi nr II-161/2014 (aruanne 04.07.2014) tulemusel hinnati RÜ JKS riigihangete kontrollimisel jätkuvalt osaliselt toimivaks (kategooria III). 2015. aastal lõpetatud teise järelauditi nr II-166/2014 (aruanne 10.02.2015) tulemusel hinnati, et RÜ JKS riigihangete kontrollimisel toimib (II kategooria), RÜ on rakendanud auditi nr II-161/2014 toodud soovitusi, teostanud järelkontrollid vastavalt tegevuskavale ning oluliselt tugevdanud riigihangete kontrolli. **Selle tulemusel taastas EK oma 17.03.2015 kirjaga Archimedese projektide osas peatatud ERDF maksed.**

Ülaltoodud probleemide mõju projektide rakendamisele on väga suur, kuna antud probleemid puudutavad peaaegu kõiki meetmeid ja projekte. Avastatud probleemid on toonud kaasa administratiivse koormuse märgatava tõusu, kuna probleemseid kulusid, samuti teatud hankeliike kontrollitakse varasemast detailsemalt. Samuti kaasneb peaaegu kõikide väljamaksetaotlustega, mis sisaldavad reisteenuste või kemikaalidega seotud kulusid, väljamakstava toetuse vähendamise otsus koos projekti või programmi eelarve vähendamisega. Summad ei ole väga suured, ulatudes mõnekümnest eurost mõne tuhande euroni väljamaksetaotluse kohta, kuid otsuste ettevalmistamine koos iga väljamaksega avaldab mõju **väljamaksetaotluste menetlemise kiirusele.**

Archimedes on teinud JKS auditi soovitusel muudatusi hangete kontrollimisel, 2014. aastast töötab RÜs 4 hangete spetsialisti, kes kontrollivad hankeid 2 tasandil. Järgmise sammuna on kavas hakata rakendama hangete eelkontrolli, mis võimaldaks toetuse saajaid nõustada hangete alal juba enne hangete väljakuulutamist.

II Auditite erinev praktika

1. Abikõlblikkuse tõlgenduste ja kontrolli fookuse ebaselgus

On kontrollivaldkondi, mille abikõlblikkuse tõlgendused ja kontrolli fookus on jätkuvalt lahtine või on oht, et see muutub tulenevalt auditi seisukohtadest või muudest asjaoludest (hangete menetlusliigi valik, riigiabi, tööajatabelid). RÜs on loomisel abikõlblikkuse nõuniku ametikoht, kelle ülesandeks on SF üleste jt EK toetuste (sh

Horisont) abikõlblikkuse teemade seire ja RÜ üleste abikõlblikkuse seisukohtade kujundamine. Samuti toimub järjepidev toetuse saajate nõustamine ja kommunikatsioon abikõlblikkuse tõlgenduste osas.

2. Auditite praktika muutumine ajas

Tagasinõuete hulk on suurenenud seoses abikõlblikkuse tõlgenduste muutusele, mis on toonud kaasa täiendavate kontrollide läbiviimise. RÜ poolt toimub pidev kõigi projektiauditite analüüs ja praktikate vahetamine teiste RÜdega. Samuti toimub vaidluste korral tihe infovahetus toetuse saajatega.

III Võimalike eelarvejääkide tekkimine perioodi lõpuks

Kuna osa meetmetest avanes suhteliselt hilja (viimane meede avati 28.09.2012), on keeruline hinnata, kas viivitused projektide ja programmide eelarvete kasutamisel võivad tingida ka reaalse eelarvejäägi perioodi lõpuks. Arhimeses on koostöös HTMiga 2014. aastal pidevalt seiranud projektide rahalist edenemist võrrelduna projekti elluviimise ajaga, eelarve kasutamist toetuse saajate poolt ja väljamakseprognoside täitmist. RÜ on korduvalt pöördunud toetuse saajate poole selgituste saamiseks mahajäämuse osas toetuse kasutamisel ning saanud toetuse saajalt kinnituse, et toetus kasutatakse maksimaalselt ära. Seega ei ole projektide eelarveid seni kärbitud. Programmide osas on suurim vähendamine toimunud programmis „Teaduse rahvusvahelistumine“, kus 2014. aasta lõpul vähendati programmi eelarvet 1,6 mln euro võrra.

Transpordi suundades 2014. aasta lõpu seisuga on ühe projekti („Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“) auditi lõppearuanne, kus on võimalikud finantsmõjud, kuid menetlus on veel pooleli.

2014. aastal sai üldisema lahenduse ka 2013. aasta seirearuandes kirjeldatud freespuru abikõlblikkuse probleem, mille osas RMil ja MKMil olid erimeelsused ning millele EK andis oma seisukoha, et nimetatud kulud on maanteede valdkonna **teerekonstrueerimise projektide mõistes abikõlblikud**.

Transpordi suuna RÜde poolt väljatoodud probleemid 2014. aastal:

1. Peamised probleemid aruandeperioodil seonduvad projektiauditite raames tuvastatud mitteabikõlblike kuludega. Toetuse tagasinõudmise otsuste vormistamise ajakulukus (nt *Rail Baltic* Tartu- Tallinna projekt või eelnevalt mainitud „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ projekt) ei võimalda lõpetatud tegevustega projektide lõplikku sulgemist ning töös olevate projektide raames võib see saada takistuseks toetuse väljamaksete teostamisel.
2. Probleemiks on olnud ka osade projektide kallinemine esialgselt planeerituga võrreldes. Täiendava omafinantseeringu kaasamise vajadus ei mõjuta otseselt käimasolevate projektide elluviimist, kuid on seotud eesmärkidega, mida elluviidavad projektid endas kannavad. Täiendav rahastamise vajadus on vähendanud TS-te võimalusi ning soovi ellu viia tegevusi, mis jäävad käimasoleva perioodi projektide raamistikust välja, kuid kannavad samu eesmärke.

Infohiskonna suunas aruandeperioodil märkimisväärseid probleeme ei esinenud. Kordaminekuks on valminud projektid ning esile saab tõsta toimuva hankelepingu näidise koostamine, mille riigiasutused on üldiselt hästi vastu võtnud: <https://itpraktikud.eesti.ee/dokuwiki/doku.php?id=itari:toogrupid:erasektor:start>.

MARK TA ja HTA suundades aruandeperioodil märkimisväärseid probleeme ja riske esinenud 2014. aastal ei esinenud.

3.2.2 Riskid

Probleemide ennetamiseks ja tegevuse planeerimiseks toimub struktuurivahendite rakendamise administratsioonis igal aastal ühtse meetodika alusel riskide hindamine. Riskide kaardistamisel lähtutakse neljast süsteemi-ülevalt kokkulepitud eesmärgist – tagada rakenduskavades seatud eesmärkide täitmine, maksimeerida väljamakseid, minimeerida tagasinõudeid ja teha seda kõike kuluefektiivselt (põhimõttel “vähemaga rohkem”). Asutused kaardistavad ning hindavad oma vastutusala tegevusi puudutavaid riske (mõju ja tõenäosust), võttes arvesse eelneva aasta realiseerunud probleeme ja järgneva aasta tegevusprioriteete.

2014. aasta riskide hindamine viidi läbi aasta teises pooles ning võrreldes varasemate aastatega leidsid antud protsessis aset mõningased muudatused. Kui kahel varasemal aastal hindasid RAd ja RÜd oma asutuse riske eeldefineeritud riskide nimekirja alusel, siis 2014. aastal lähtuti viiest põhivaldkonnast, milles iga asutus sai ise oma riskid kirjeldada. Sarnaselt RAdele ja RÜdele kasutas sama meetodikat oma riskide kaardistamiseks ja hindamiseks ka korraldusasutus (edaspidi KA). Riske hinnati ühiselt nii perioodi 2007-2013 kui 2014-2020 kontekstis.

Põhivaldkonnad, mille raames riske hinnati: 1) poliitika kujundamine; 2) toetuse andmine; 3) projektide rakendamine; 4) seire ja 5) muud teemad (IT, personal, pädevus jm). Võrreldes varasemate aastatega muutus ka hindamise meetodika – senise 3-astmelise tulemuste skaala asemel (madal, keskmine ja kõrge risk) võeti kasutusele 4-astmeline skaala:

- 1) väheoluline risk (probleemid, mis ei vaja hetkel reageerimist);
- 2) madal risk (probleemid vajavad perioodilist jälgimist, kuid ei nõua spetsiaalseid uusi tegevusi);
- 3) tingimuslik risk (probleemid, mis nõuavad pidevat jälgimist ning mille maandamiseks on vajalik koostada tegevuskava)
- 4) kriitiline risk (probleemid, mis nõuavad kohest tegutsemist spetsiaalse tegevuskava alusel).

KA sõnastas 36 riski, millest 1 hinnati kriitiliseks ning 15 tingimuslikuks. Kriitiline risk on seotud uue kaasfinantseerimise süsteemi rakendamisega alates 2015. aastast. Riski maandamiseks on kaasfinantseerimise kättesaadavaks tegemise põhimõtted paigas. Lisaks on paigas ka põhimõte, et igale poole tulevikus enam riiklikku kaasfinantseeringut eelarve tasandil ei eraldata. Struktuurifondide 2014-2020 perioodi meetmete nimekirjas fikseeritud riikliku kaasfinantseeringu summad ja jagamise põhimõtted vaadatakse üle.

Tingimuslikud riskid käsitlesid perioodi 2014-2020 toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) väljatöötamist perioodi 2014-2020 kontekstis ning riigiabi andmist ja riigihangete läbiviimist.

RAd (sh juhtministeeriumid) sõnastasid kokku 41 riski, millest 13 hinnati tingimuslikeks. Ühtegi kriitilist riski RAd ei tuvastanud. Tingimuslikest riskidest enamus (6) langesid seire põhivaldkonna alla, 3 riski poliitika kujundamise, 3 riski projektide rakendamise ning 1 risk muude teemade põhivaldkonna alla.

Täpsemalt käsitlesid põhivaldkondade lõikes tingimuslikud riskid valdavalt uue perioodi TATide väljatöötamist ja kooskõlastamist; indikaatorite kättesaadavust ja kasutamist;

infosüsteemide (SFOS) arendamist; perioodi 2007-13 vahendite ärakasutamist ning riigiabi andmist ja riigihangete läbiviimist.

Nende tingimuslike riskide osas, kus peeti vajalikuks KA-poolseid lahendusi, on KA poolt pakutud välja täiendavad maandusmeetmed, mis on täpsemalt sõnastatud KA analüüsis „Kokkuvõtte 2014. aasta SV vahendite JKS riskide hindamise tulemustest“ (28.11.2014). Ülejäänud riskide osas viivad RAd täiendavad maandusmeetmed ellu vastavalt oma asutuste võimalustele ja ajakavale.

RÜd sõnastasid kokku 27 riski, millest 11 hinnati tingimuslikeks ja 9 kriitiliseks. RÜd viivad maandusmeetmed ellu vastavalt oma asutusepõhisele tegevuskavale, mille täitmist iga asutus ise seirab.

Ettevõtluse suunas hindas EAS riske nii perioodi 2007-2013 kui 2014-2020 kontekstis. Kokku sõnastati 14 riski, millest 2 hinnati kriitiliseks, 4 tingimuslikuks ja 8 madalaks. Kriitiliseks hinnati kaks seire valdkonna riski, mis on seotud 2007- 2013 programmiperioodi potentsiaalsete vahendite ärakasutamist takistavate riskidega. Esimese riski puhul on kirjeldatud võimalikku ohtu, et menetlemata tagasinõuete tõttu ei jõuta vahendeid ümber suunata ja teise riski puhul on välja toodud oht, et auditi tähelepanekud ja järeltegevused, mille puhul on jäädud eriarvamustele, on jäänud lõpuni lahendamata ning seetõttu jäävad potentsiaalsed vahendid kasutamata.

Aruandeaastal kaardistatud kriitilised ja tingimuslikud riskid ning maandamistegevused on toodud tabeli kujul aruande [lisas 14](#).

Tuvastatud kriitilised ja tingimuslikud riskid olid järgmised:

- Tulenevalt KA või RA, EK või teiste asutuste selgete suuniste puudumisest ja nende hilinemisest, muutunud tõlgendusest/ja/või praktika muutumisest, võetakse aluseks vale info, mis põhjustab omakorda vigu ning mille tõttu võivad kaasneda tagasinõuded. Probleemi tõusetumisel pööratakse arvamuse saamiseks KA/RA/EK poole. Asutuse sees toimub siseste seisukohtade ühtlustamine ja info jagamine. Vajadusel tellitakse õiguslik arvamus advokaadibüroolt või lähtutakse EASi juristide hinnangust. Asutuses on pandud rõhk uue programmiperioodi toetuste menetlemisega seotud info olemasolule ja teadvustamisele toetuste menetlusega seotud sihtgruppide lõikes. Loomisel on uus koolitusmoodulite süsteem, mille eesmärgiks on keskenduda toetuse menetlemisel osalevate erinevate sihtgruppide vajadustele.
- Tagasinõuete menetlemine kestab liiga pikalt, mistõttu vahendeid ei jõuta ümber suunata. Riski maandamiseks on juurde värvatud uued tagasinõuete eksperdid, neid vastavas valdkonnas koolitatud ja tööle rakendatud. Regulaarselt jälgitakse töömahtu ja töö tulemusi tagasinõuete valdkonnas, et vajadusel kaasata veel täiendavat ressursi.
- Vahendeid ei suudeta 2007-2013 programmiperioodi lõpuks abikõlblike kulude katteks välja maksta, mistõttu jääb osa vahenditest kasutamata. Ebasoovitava tagajärje ärahoidmiseks on riski maandamistegevusena kavandatud klientide nõustamine, jooksva eelarve kasutamise jälgimine ning vabade vahendite ümbersuunamine.
- Auditi tähelepanekud ning järeltegevused, milles on jäädud eriarvamustele jäävad lahendamata, mistõttu jäävad potentsiaalsed vahendid kasutamata. Riski maandamiseks on KA võtnud kohustuseks viia läbi arutelusid regulaarselt toimuvatel ümarlaudadel.

- Kui asutuse töötajatel on ebapiisavad teadmised meetmete muudatustest, ei ole kursis määruste, protsesside või põhimõtete muudatustega, antakse teadmatusest kliendile vale nõu või menetletakse valedel alustel. Tagajärjeks on täiendav töökoormus tagantjärele kontrollide näol ning finantskorrektsioonid nii toetuse saajale ja/või administratsioonile. Riski maandamiseks viiakse läbi töötajatele infokoolitusi muudatustest teavitamiseks, analüüsitakse esinenud vigu ja vajadusel tehakse täiendavaid teavitusi.
- Töökoormuse ebaühtlus, mis toob kaasa tähtaegade mittejärgimise ning kiirustamisega kaasnev oht vigade tekkeks. Programmperioodi lõppemisega seonduvalt lõppevad paljud projektid üheaegselt. Olukorra lahendamiseks eeldatakse ülesannete täitjatelt paindlikku lähenemist - ülesannete kuhjumisel täidetakse neid prioriteetsuse järjekorras või jaotatakse tööülesanded ajutiselt ümber, et oleks võimalik kiiret lahendamist vajavad ülesanded täita esmajärjekorras.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas Archimedese poolt on tuvastatud 7 kõrget riski, mida võib omakorda grupeerida 2 gruppi.

Esimese grupi moodustavad riskid, mis on seotud **suuna meetmete hilise avanemisega** – vahendite kasutamata jäämise risk ning töökoormuse järsk kasv perioodi lõpul, kui korraga lõpetab suur hulk projekte ning samal ajal alustatakse perioodi 2014-2020 tegevustega.

Teise grupi moodustavad riskid, mis on seotud **toetuse kasutamise ning selle kontrollimisega** – ajas muutuvad tõlgendused, ootused RÜ töö kvaliteedile, auditite praktika, samuti erinev süsteemiülene arusaam erinevatest kontrollikohtadest. Nimetatud riskid võivad avaldada olulist rahalist mõju ja samuti mõjutada RÜ toimimist. Pidevalt muutuvad ootused kontrollide ulatusele ja sügavusele tekitavad pahameelt nii toetuse saajates kui segadust kontrollijates. RÜ seisukohalt on kõige olulisemateks maandamistegevusteks siinjuures hästikorraldatud välis- ja sisekommunikatsiooni juhtimine, muudatused töökorralduses ning enda pidev kursishoidmine kehtivate seisukohtade ja praktikatega.

RAs 2014. aastal läbi viidud riskide hindamisel kaardistati struktuuritoetuste valdkonnas 24 riski, millest 14 riski on seotud struktuurivahendite perioodiga 2007-2013. Perioodi 2007-2013 fikseeritud riskidest olid 1 kriitiline, 4 tingimuslikku ja 9 madalat riski. Kriitiliseks riskiks loeti perioodi lõppu jäävate paljude väljamakse taotluste menetlemist. Oht on, et RÜ ei jõua perioodi lõpus kõiki väljamaksete taotlusi korrektselt menetleda. RÜ on sellest riskist teadlik ja kavandab oma tööjõudu selliselt, et risk ei realiseeruks.

Transpordi, infoühiskonna ja TA suundades 2014. aastal kriitilisi riske ei tuvastanud.

3.3 Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides

Aastal 2014 muudeti meetmeteüleseid õigusakte järgmiselt:

- 1) **Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seadust (edaspidi STS) (STS07_13)** muudeti korruptsiooniseaduse muutmise ja rakendamise seaduse vastuvõtmise raames. 01.07.2014 jõustunud STSi muudatused olid normitehnilised. Muudatused seisnesid järelevalve liigitamises haldus- ja riiklikuks järelevalveks ning riikliku järelevalve teostajate õiguste ühtlustamises. Muudatuste tulemusel tuleb toetuse kasutamise riikliku järelevalve puhul lähtuda STSs viidatud korruptsiooniseaduse sätetest (riikliku järelevalve üldmeetmed). Ametnike õigused jäid samaks. Endiseks jäi ka toetuse saaja poolne tõendamiskoormus kulude abikõlblikkuse tõendamisel. STS muudatus oli ajendatud riikliku järelevalveametnike õiguste riigisisese ühtlustamise eesmärgist.
- 2) **Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 19. aprilli 2007. a määruse nr 111 "Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste**

määramine" 1.07.2014 jõustunud muudatuse kohaselt täidab alates jõustumise päevast RÜ ülesandeid prioriteetses suunas „Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“ Sotsiaalministeeriumi asemel Rahandusministeerium. Ülesannete üleandmine oli ajendatud sellest, et Vabariigi Valitsus määras 2014–2020 programmiperioodi meetmetes „Kättesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks“ ja „Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks“ RÜks RMi, seega oli otstarbekas määrata ka Rahandusministeerium ka 2007-2013 rakenduskava prioriteetses suuna „Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“ RÜ ülesannete täitjaks.

- 3) **Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2006. a määruse nr 278 „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimused ja kord”** muudatused jõustusid 29.08.2014, osaliselt 01.01.2015 (osad rikkumisest teavitamise korra sätted). Muudatused on jaotatavad kolmeks. **Esimene osa** muudatustest tulenesid vajadusest kohaldada määrust ka Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009–2014 ja Norra finantsmehhanismi 2009–2014 vahenditele. **Teine osa** muudatustest lihtsustab rikkumiste aruannete esitamist struktuuritoetuste registris. Edaspidi rikkumiste aruandeid RAd kinnitama ei pea, st aruanne liigub registris otse KALE. Alates 2015. aasta algusest ei tule esitada varem raporteeritud rikkumise kohta uut aruannet igas kvartalis, vaid siis, kui rikkumisega seotud teave muutub või täieneb. Ka jääb varasema kolme aruande vormi asemel kehtima vaid üks ning rikkumiste puudumise aruandeid ei tule enam esitada. Antud muudatus jõustub alates 01.01.2015 seoses vajadusega teostada struktuuritoetuste registris vastavad täiendused. Eesmärk on vähendada administratiivset koormust rikkumistest raporteerimisel. Muudatuse tulemusel muutub rikkumiste aruannete esitamine kiiremaks, selgemaks ja ühetaolisemaks. **Kolmas osa** muudatustest puudutab pakkumiste võtmisele ja riigihangete seaduse tähenduses hankemenetluse reeglite rikkumisele rakendatavaid tagasinõude määrasid, mis viiakse kooskõlla EK uuendatud juhendiga „*Hankemenetluse eeskirjade eiramise korral struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi kaasrahastatavate kulutuste suhtes tehtavate finantskorrektsioonide kindlaksmääramise suunised*“ (Brussels, 19.12.2013, C(2013) 9527 final).
- 4) **Vabariigi Valitsuse 8. mai 2007. a määrus nr 126 „Struktuuritoetuse riikliku registri pidamise põhimäärus”** muutus kehtetuks alates 8. augustist 2014 ja **Rahandusministri 4. oktoobri 2005. a määrus nr 66 „Struktuuritoetuse riikliku registri kasutamise tingimused ja kord”** muutus kehtetuks alates 6.12.2014. Nende määruste asemel hakkas alates 8. augustist 2014 kehtima üks määrus: Vabariigi Valitsuse määrus Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määrus nr 121 „Struktuuritoetuse registri pidamise põhimäärus”, mis reguleerib programmiperioodide põhiselt struktuuritoetuse kasutamise andmebaaside loomist ja kasutamist. Määruste ühendamine oli tingitud vajadusest muuta ühtsemaks registri töö reeglistik.
- 5) **Rahandusministri 1. märtsi 2007. aasta määrus nr 15 “Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord”** muudatus jõustus 6.12.2014. Määruses täpsustati, et viimase väljamakse taotluse ja registrisse kandmise tähtpäev kohaldub ka ettemaksete kasutamise aruandele. Samuti sätestati üheselt, et toetust on võimalik maksta ka omafinantseeringuna käsitletud kulude katteks, kui omafinantseeringut on panustatud nõutust rohkem, tingimusel et määratud toetuse summat ja toetuse protsenti ei ületata. Varasemalt oli see lubatud ainult juhul, kui omafinantseeringu nõutust rohkem panustamine tulenes taotluse rahuldamise otsuse

muudatusest, mille tulemusel suurendati projekti toetuse määra või summat. Määruse muudatuse tulemusel ei võimaldata täidesaatva riigivõimu asutustele enam toetuse ettemakseid ehk väljamakseid riigiasutustele tehakse edaspidi vaid tasutud kuludokumentide alusel (selline kord on ka perioodil 2014–2020), kuna riigiasutused peavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist kasutama kassareservi (käibevahendeid). Sellise korra eesmärk oli arvepidamise ühtlustamine ja lihtsustamine.

- 6) **Rahandusministri 30. aprilli 2007. aasta määrus nr 30 „Perioodi 2007-2013 tehnilise abi meetmete ja horisontaalse tehnilise abi meetme toetuse andmise ning kasutamise tingimused ja kord”** muudatus jõustus 09.05.2014. Muudatusi on laias laastus kaks. Määruse muutmise tulemusel toetatakse edaspidi elukeskkonna arendamise rakenduskava (edaspidi EARK), MARK ning inimressursi arendamise rakenduskava tehnilisest abist sama rakenduskava ühe või enama meetme või prioriteetse suunaga seotud tegevusi, mida seni rahastati horisontaalsest tehnilisest abist. Muudatus on tingitud vajadusest kasutada rakenduskavapõhise tehnilist abi efektiivsemalt ja paindlikumalt, arvestades, et nii EARK TA kui ka MARK TA vahendites on suur jääk - kasutatud on alla 10% eelarvest. Teine täiendus seisneb administratsiooni kohtumenetlusega seotud kulude, välja arvatud vastaspoole ja kolmanda isiku kohtumenetlusega seotud kulude, abikõlblikuks lugemises, nii nagu see on sätestatud kulude abikõlblikuks lugemise määruse nr 26 § 15 punktis 3². Muudatusi rakendatakse tagasiulatuvalt 2014. aasta 1. jaanuarist.

Ettevõtluse suunas töötati välja 2014. aastal „**Väikesadamate võrgustiku arendamise**“. Meetme eesmärgiks on Eesti kui mereturismi sihtkoha rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine harrastusmeresõitjatele suunatud väikesadamate võrgustiku arendamise kaudu, mille abil luuakse reisimotivatsioon Eesti külastamiseks ja külastusaja pikendamiseks. Meetme raames toetatakse harrastusmeresõitjatele suunatud väikesadamate võrgustiku väljaarendamiseks vajalikke järgmiseid tegevusi:

1. sadama hüdrotehniliste rajatiste ehitamine ja laevasõiduteede märgistamine;
2. sildumisrajatiste väljaehitamine (näiteks kaid ja ujuvkaid);
3. väikelaevade teenindamiseks vajalike sadamarajatiste ehitamine ja rekonstrueerimine;
4. akvatooriumi ja sadama sissesõidutee süvendustööde teostamine;
5. sadama territooriumi väljaarendamine;
6. meresõiduohutuse, keskkonnakaitse ja turvalisuse nõuete tagamine sadamas;
7. sadama jätkusuutlikule arengule kaasa aitavate lisateenuste väljaarendamine (toitlustus, veevarustus, kütuse müük ja sarnased lisateenused).

Täpsem info väikesadamate meetme kohta asub [siin](#).

- Aruandeperioodil muudeti ka „**Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeetme tingimusi**”, kus täpsustati vähese tähtsusega abi (edaspidi VTA) tingimusi, taotlemise tingimusi ning saavutatavate eesmärkide sõnastus.
- Muudeti „**Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetamise tingimused ja korda**“, kus täpsustati pakkumuste esitamise tingimusi, VTA tingimusi, suurinvestori ja tugiteenuste mõisteid, töötajate palkamise tingimusi, määruse kohaldamise ulatust ning abikõlblikkuse tingimusi.
- Muudeti „**Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise**“ korda, kus täpsustati VTA tingimusi, konsortsiumi liikme ja konsortsiumlepingu mõisteid, väljamaksete ning abikõlblike kulude tingimusi.

- Muudeti meetme „**Klastrite arendamise toetamise tingimused ja kord**“, kus täpsustati VTA tingimusi.
- Aruandeperioodil muudeti „**Innovatsiooniosakute toetusmeetme tingimused ja kord**“ meetme määrust, kus täpsustati VTA tingimusi ja valmistati ette muudatused, mis võimaldab taotleda toetuse saajal ka toetust jätkutegevusteks ning toodi sisse ka toetuse saaja omafinantseering projektide elluviimiseks.
- Muudeti „**Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise tingimused ja korda**“, kus täpsustati abikõlblike kulude tingimust, pakkumiste võtmise piirmäära, kitsendati toetuse taotlejate ringi (põllumajandustoodete töötledajad, kalandus- ja vesiviljelusvaldkonna ettevõtjad ei saa toetus taotleda) ning VTA tingimusi.
- Suuna programmidest muudeti 2014. aastal „**Turismiinfosüsteemi arendamise programmi**“, „**Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi**“, **Riiklike turundusürituste programmi**“, **Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programmi** „**Start-up Eesti**“ ja „**Turismi teadlikkus- ja koolitusprogrammi**“, mille raames muudeti programmide eelarveid ning vaadati üle ka programmide abikõlblikkuse tähtsajad.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas 18.01.2014 jõustus haridus- ja teadusministri määruse „Meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine” tingimused ja kord“ muudatus, millega kaotati ära taotletava toetuse ülempiir.

Transpordi suunas kiitis 31. juulil 2014. aastal VV heaks „Transpordi arengukava 2014-2020“ rakendusplaani aastateks 2014-2017. Transpordi valdkonna arengukava ja rakendusplaani tegevused viiakse ellu seitsme alaeesmärgi raames, milleks on mugav ja nutikas liikumiskeskond, kvaliteetsed teed ja sujuv liiklus, transpordi keskkonnamõjude vähenemine, liikluskahjude vähenemine, mugav ja kaasaegne ühistransport, turismi ja ettevõtlust toetavad rahvusvahelised reisiühendused ning rahvusvahelise kaubaveo mahu suurendamine. Arengukava üldeesmärk on sisuliselt sama transpordi arengukava 2006-2013 eesmärgiga ning võib eeldada, et kehtib ka oluliselt pikemas perspektiivis kui 2020. Seega ei ole olulisi muudatusi prioriteetides toimunud ning mõneti erinev on üksnes eesmärkide saavutamise viis ja rõhuasetused. Rakendusplaani viiakse ellu peamiselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Maanteeameti ja ministeeriumite tegevuste kaudu koostöös kohalike omavalitsuste, transpordi valdkonna esindusorganisatsioonide ja erialaliitudega. Rakendusplaani maksumuseks 2014–2017.aastal kokku on 600 mln eurot. Arengukava tegevuste rahastamisallikaks lisaks riigieelarvele on ka EL struktuurivahendid.

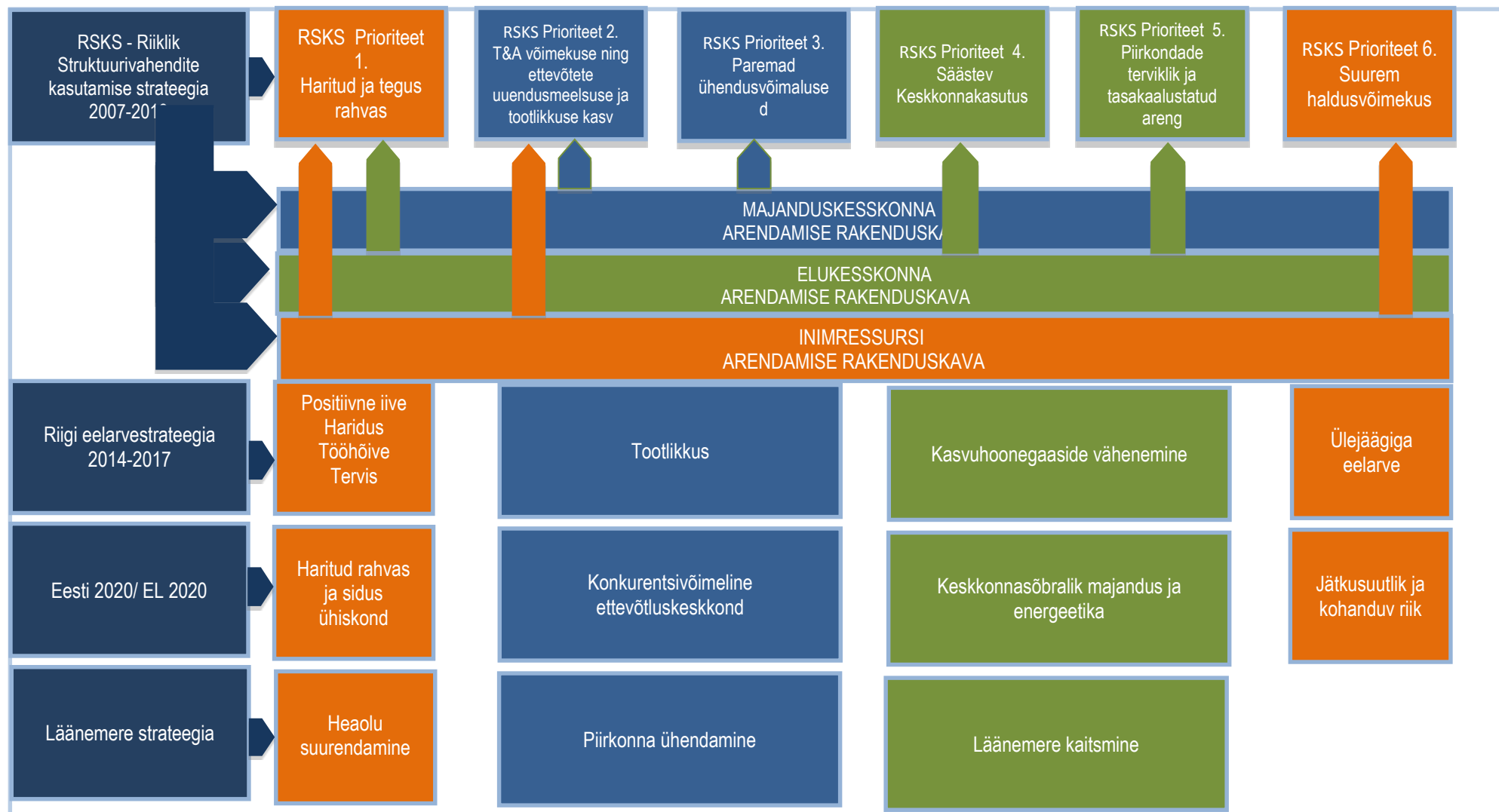
Rakendusplaani vastuvõtmine ei takista ega muuda MARK elluviimist.

Infoühiskonna suunas muudeti „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine” tingimusi kaks korda: veebruaris tõsteti programmi kogumahtu varasemalt 4 200 000 eurolt 4 290 000 eurole (majandus- ja kommunikatsiooniministri 13. veebruari 2014 käskkiri nr 14-0051) ning juulis 4 450 000 eurole (majandus- ja taristuministri 31. juuli 2014 käskkiri nr 14-0251).

Programmi tegevuskava aastateks 2014-2015 kinnitas MKM 18.02.2014.

3.4 Seosed ja mõjud valdkondade üleselt

Rakenduskavade koostamisel tugineti lisaks valdkonnapõhiste strateegilistele arengudokumentidele ja prioriteetidele riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegiale (edaspidi RSKS). Abi andmisel arvestatakse ka Läänemere strateegia, Lissaboni strateegia, Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkide, horisontaal-poliitikate ja abimeetmete omavahelise sünergiaga. Alapeatükkides 3.4.1-3.4.5 on üksikasjalikumalt analüüsitud prioriteetse suuna ning valdkonna üleste poliitikate seoseid ja mõjusid.

Joonis 6. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega

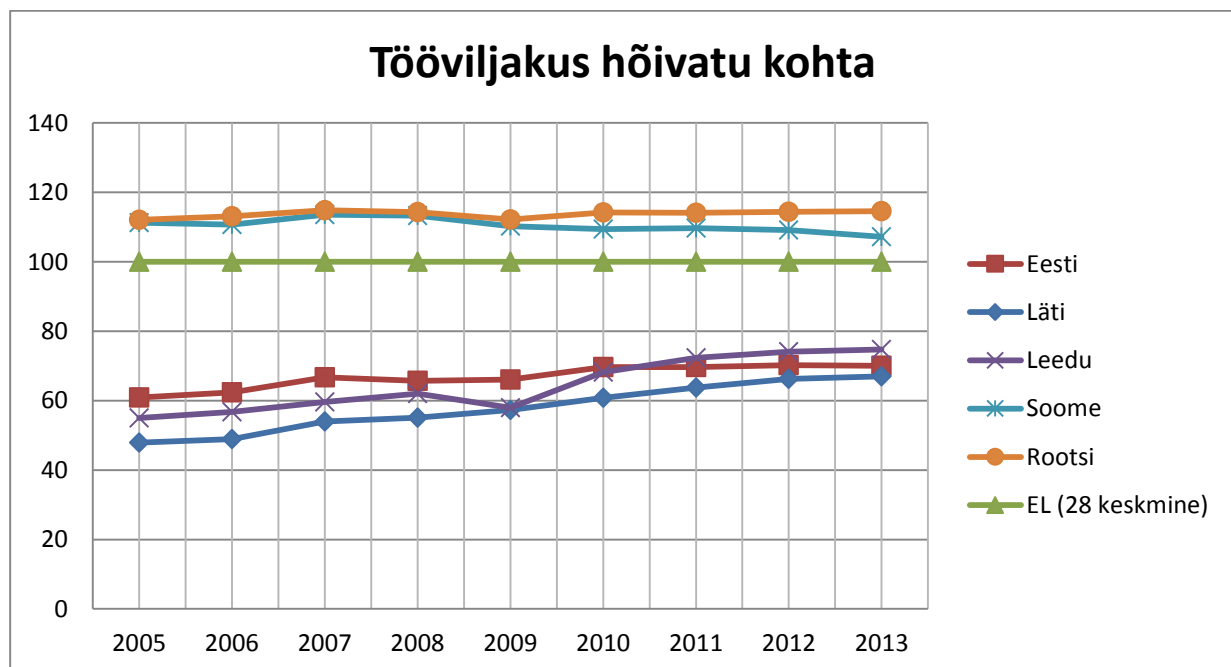
3.4.1 Panus ja seosed Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegias 2007-2013 fikseeritud eesmärkide poole pürgimist, saavutatud tulemusi ja mõju on mõõdetud makromajanduslike indikaatoritega tulenevalt eesmärkide (mh teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv, paremad ühendusvõimalused) olemusest.

Struktuurivahendite kasutamise seire ja sõltumatutelt ekspertidelt tellitud hindamised näitavad, et lähenetakse Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegias (edaspidi RSKS) seatud ambitsioonikatele sihtidele, aga kõigi eesmärkide saavutamine ei ole mitmete väliste mõjurite, ennekõike majanduskriisi ja rahvusvaheliste arengute tõttu kindel. Samas Eesti sisemajanduse koguprodukt (edaspidi SKP) per capita on suurenenud 2010. aasta 64%lt 2013. aastal 73%ni EL28 keskmisest. Selle põhjal võib väita, et Eesti majandus on EL keskmisest kiiremini kasvanud. 2013. aastaks seatud RSKSi püstitatud eesmärkide poole on jõudsasti liigutud ning saavutatud pea kõigi eesmärkide täitmine 80-95% liselt.

Tööga hõivatute määr 15-64 aastaste hulgas on aastast-aastasse kasvanud, kuid siiski RSKSi 2014. aastaks sihttasemele 72% ei saavutatud. Planeeritud eesmärgist täideti 96%.

Oluliselt on tõusnud ettevõtete tootlikkus töötaja kohta, mis näitab, kui efektiivselt suudetakse rakendada inimeste võimeid majanduses. 2005. aastal oli tasemeks 60,8%, mis on 2013. aastaks kasvanud 70%ni. Kaheksa aastaga on tööviljakus kasvanud pea 10%. Kuid siiski jäetakse alla RSKSis määratud sihttasemele. Euroopa 2020 strateegias on asendavaks indikaatoriks „Tööviljakus hõivatu kohta EL28, mis Eurostati andmetel oli 2005. aastal 60,9% ning 70,0% aastal 2013. EL28-st madalama tööviljakuse taseme põhjustena võib välja tuua majanduse ebasoodsa struktuuri ning tootmise madala kapitaliseerituse taseme. Tootmises on vahetarbekaupade osakaal suur kuid enam lisandväärtust andvate kapitali- ja lõpptarbekaupade osa väike“.¹²

Allikas: [Eurostat](#), 09.03.2015.

Joonis 7. Eesti lähinaabrite keskmine tööviljakus hõivatu kohta

¹² „Struktuurivahendite programmiperioodi 2007-2013 strateegiline aruanne“ 2012.

Tabel 4. Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkide täitmine.

Indikaator	Algfase	Sihtfase	Viimane teadaolev tase
Tööga hõivatuse määr (%) 15-64 aastaste hulgas ¹³	64,4% (2005)	72% (2014)	70,1% (2008); 63,85% (2009); 61,20% (2010); 65,3% (2011); 67,1% (2012); 68,5% (2013); ; 69,2%(2014)
Tööhõive määr vanuserühm 20-64 ¹⁴	72% (2005)		77,0% (2008); 69,9% (2009); 66,7% (2010); 70,4% (2011); 72,1% (2012); 73,3% (2013); 74% (2014)
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EL 25 keskmisest (oli struktuurne indikaator). Euroopa 2020 strateegias asendav indikaator „Tööviljakus hõivatatu kohta EL 27). ¹⁵	60,8% (2005)	80% (2013)	65,8% (2008); 65,5% (2009); 69,3% (2010); 67,6% (2011); 69,9% (2012), 69,3% (2013)
Ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringute osakaal SKPst ¹⁶	0,42% (2004)	1,6% (2013)	0,51% (2007); 0,55% (2008); 0,63% (2009); 0,81% (2010); 1,5% (2011); 1,26% (2012); 0,85% (2013)
Hõive kõrgtehnoloogilises ja keskkõrgtehnoloogilises tööstuses ja teeninduses (% koguhõivest) ¹⁷	7,537% (2005)	11% (2013)	6,45% (2007); 5,7% (2010); 6,90% (2011); 6,70% (2012); 7% (2013)
Täistööajaga teadlaste ja inseneride arv 1000 töötaja kohta	5,5 (2005)	8,0 (2013)	5,63 (2007); 6,1 (2008); 7,2 (2009); 7,1 (2010); 7,4 (2011); 7,34 (2012); 7,1 (2013)
Uus indikaator Eurostat – „Täistööajaga teadlaste ja inseneride osakaal tööga hõivatutest vanusegrupis 15-74“	0,07 (2005)		0,11% (2009); 0,1% (2010); 0,75% (2012); 0,7% (2013)
Infoühiskonda kaasatud inimeste osakaal - interneti kasutajate arv	53% (2005)	75% (2013)	71,2 (2009); 74,1 (2010); 76,3 (2011), 78%(2012), 80% (2013), 84% (2014)

Allikas: Eurostat ja Statistikaamet, 18.03.2015

RSKSi prioriteedi nr 2 „Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ eesmärgi saavutamiseks on aidanud olulisel määral kaasa ettevõtluse kui ka T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunad. Ettevõtluse meetmed toetavad ettevõtete võimekust oma tegevuse restruktureerimiseks eksporditurgudel kasvava konkurentsi

¹³ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00007&plugin=1>

¹⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_10

¹⁵ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00116>

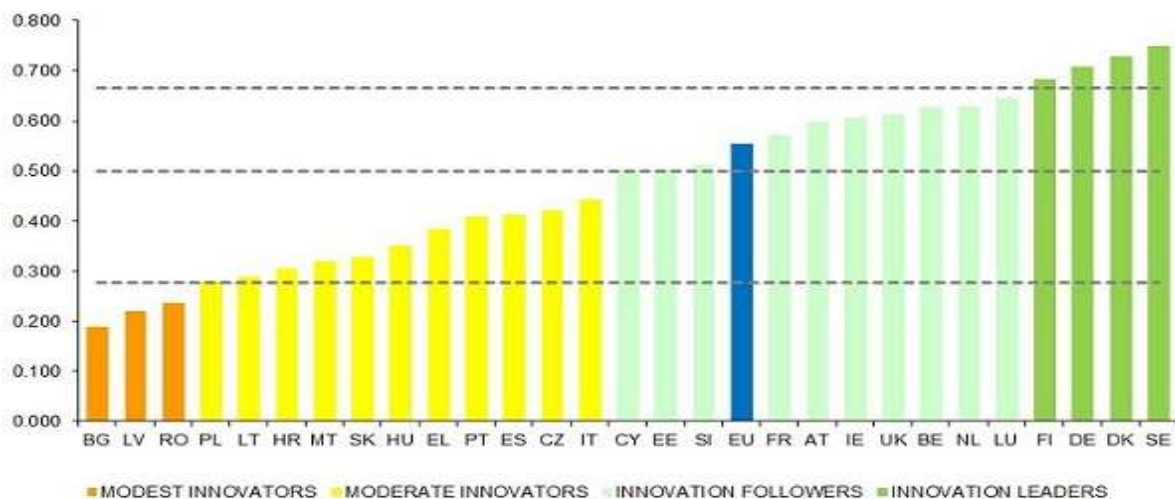
¹⁶ <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

¹⁷ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=htec_emp_nat2&lang=en; Kõrg- ja keskkõrgtehnoloogilisteks tööstus- ja teenindustevõteteks loetakse NACE koodidega, alates 2008 uued NACE koodid, mistõttu andmed ei ole üheselt võrreldavad.

tingimustes toimetulekuks, suurendavad laenukapitali kättesaadavust, rahvusvahelistumist ning turismitoodete- ja teenuste arengut ning ka nendele eesmärkidele vastavad meetmed on rakendamisel. T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on käivitatud valdkondlikud rakendusprogrammid võtmetehnoloogiates, luuakse vajalik baas infrastruktuuri, aparatuuri ja tippkeskuste meetmete abil, et tagada head tingimused teadlaste ja spetsialistide koolitamiseks ning efektiivseks ja kõrgetasemeliseks teadustööks, sh ettevõtlussektori vajaduste katmiseks. Rahvusvahelise koostöö meetme raames osaletakse rahvusvahelise koostöö algatustes, tõstes koostöö kaudu teadustegevuse kvaliteeti ja tuues Eestisse uusi teadmisi.

RSKS prioriteedi ja rakenduskava raames on kaasajastatud teadus- ja arendusasutusi (hooneid) 2014. aasta lõpu seisuga 34 125,8 m², kõrgkoolihooneid 34 002,5 m². Struktuurivahendite toel on suurenenud teadlaste ja tippspetsialistide juurdekasv on suurendanud, paranenud töötajate juhtimis- ja tööalased teadmised ja oskused, käivitunud doktorikoolid ning rakendunud erinevad mobiilsus- ja koolitusskeemid. Ettevõtete ja teadusasutuste vahelisi koostööprojekte rahastati 2014. aastal struktuurivahenditest 164, mis on 273% seatud sihttasemest. Samuti on täistööajaga teadlaste ja inseneride arv perioodi vältel jõudsalt kasvanud, ulatudes 2012. aastal 4407-ni (sealjuures on nende arv 1000 töötaja kohta kasvanud 7,1-ni). 2013. aastal moodustas teadus- ja arendustegevuse kulutuste osakaal SKPst 1,74 protsenti, jäädes alla EL 2,01-protsendilisele keskmisele.

2014. aastal avaldatud [European Union Innovation Scoreboard](#) uuringu põhjal võib öelda, et eelnevate aastate majanduskriisi mõju on olnud eeldatus väiksem ja innovatsiooni erinevused vähenevad liikmesriikide vahel aegamööda. Eesti staatus tulemustabeli järgi on „innovatsiooni järgija“. Uuringus on välja toodud, et **Eesti peamiseks eduvõtmeks on innovatsiooni rahastamise ja toetuste süsteem**. Innovatsiooni areng on olnud kiireim Portugalis, Eestis ja Lätis; aeglasem aga Rootsis, Ühendkuningriigis ja Horvaatias. ELi keskmine aastane innovatsioonitulemuslikkuse määr jõudis 1,7%ni viimase kaheksa aastase (2006–2013) perioodi jooksul ja innovatsioonitulemuslikkust on parandanud kõik liikmesriigid.

Allikas: [EK](#), 18.01.2015

Joonis 8. ELi liikmesriikide innovatsioonitase 2014. aastal.

Ehkki poliitikate planeerimises ja elluviimises on veel arenguruumi (meetmete arv on suur, algselt aeglane väljamakseprotsess, indikaatorite täitmine), tuleb siiski märkida, et struktuurivahendite abil on õnnestunud T&A ning kõrghariduspoliitika meetmestikus saavutada võrreldes varasema ajaga märksa süsteemsem lähenemine. Struktuurivahendite kasutamise aluseks olevate strateegiliste eesmärkide väljatöötamise käigus on otseselt juhitud olemasolevatest valdkonnaspetsiifilistest

strateegiatest. RSKSi ja rakenduskavu ei nähtud millegi eraldiseisvana, vaid vahenditena riiklikes KH ning TA&I strateegiates juba tuvastatud probleemide lahendamiseks. Struktuurivahendite kaudu saadavast lisasummadest on olnud palju kasu õigeaegsel reageerimisel KH ja T&A süsteemi läbivatele väljakutsetele ning need on võimaldanud tekitada juurde mõningaid olulisi meetmeid, mida varem ei eksisteerinud (nt rahvusvahelistumise toetamine)¹⁸.

Transpordi ÜF suund toetab otseselt RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“ transpordisüsteemi kitsaskohtade kõrvaldamisega. Transpordi infrastruktuuri arendamiseks (prioriteedi 3 üks peamistest tegevustest) investeeritakse nii maantee-, raudtee-, mere- kui õhutranspordi infrastruktuuri, mis kõik parandavad ühendusvõimalusi ning suurendavad transpordisüsteemi ohutust ja usaldusväärsust. Investeeringud raudteesse (raudteelõikude, ooteplatvormide ning kontaktvõrgu rekonstrueerimine ja amortiseerunud elektrirongide vahetus) täidavad lisaks läbilaskevõime suurendamisele ka ühistranspordi ja kergliikluse arendamise eesmärgi, kuna liikumiskiiruse suurendamine raudteel on vajalik just reisirongiliiklust silmas pidades. Ühistransport on liikumisviisina enamasti kombineeritud kergliiklusega, mistõttu ühistranspordi kasutuse suurenedes tõuseb reeglina ka kergliikluse osatähtsus. Muuhulgas rahastatakse struktuurivahenditest Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimist, millega lahendatakse Tallinna liikluse üks suuremaid kitsaskohti.

Transpordiinvesteeringud aitavad ühtlasi kaasa seotud prioriteetide nr 4 „Säästev keskkonnakasutus“ ja nr 5 „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ eesmärkide saavutamisele (transpordivõimaluste avarumise ja ühistranspordi arendamise kaudu).

Transpordi ERF suunas 2014. aastal ei valminud ühtegi projekti, küll märgiti SFOSis lõpetatuks kolm 2013. aastal lõppenud projekti (regionaalsed lennujaamad, reisijate turvalisus raudteel ja Hundipea sadam). Kõik valminud objektid panustavad olulisel määral RSKSi prioriteete 3 „Paremad ühendusvõimalused“. Kokku on ERF-suunas lõpetatud üheksast projektist 7 ning rakendamisel 2 projekti. ÜF-suunas on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille elluviimine võtab rohkem aega ja 2014. aastal valmisid 4 projekti (veeremi soetamise, Valgejõe-Rõmeda, reisiplatvormide ning Tallinn-Paldiski ja Keila-Riisipere rekonstrueerimise projektid). Transpordi ÜF-suuna projektid panustavad samuti RSKSi prioriteetidesse 3, 4 ja 5, parendades siseriiklike ja rahvusvahelisi ühendusvõimalusi ning läbi selle luues eeldusi majanduse konkurentsivõime jätkumiseks, kuna suurendab ettevõtete toimimise tõhusust ja inimeste töö- ja liikumisvõimalusi.

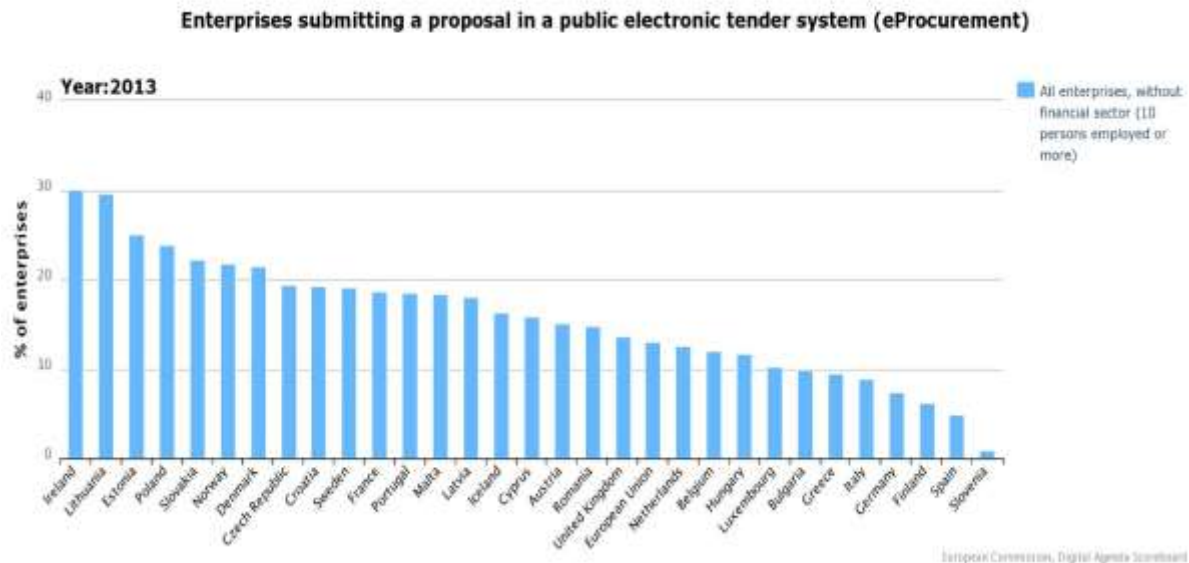
Kokkuvõttes võib öelda, et käesoleval perioodil transpordi valdkonda suunatud struktuurivahendid on omanud väga suurt rolli Eesti transpordivaldkonna ja eriti selle taristu arengul. Ilma suurte Ühtekuuluvusfondist toetatud TEN-T projektideta oleks praeguseks rekonstrueeritud maanteelõigud suure tõenäosusega tegemata. Riigil on vahendeid olemasolevaid teid miinimummahus hooldada ja teha vajalikke parendusi, kuid Euroopa ja Eesti jaoks oluliste transiidikoridoride arendamiseks Eesti riigil eelarvelised vahendid puuduvad. Sama võib öelda ka raudteetaristu arendamise kohta, kus struktuurivahendid on olnud suureks toeks ja ilma nendeta ei oleks olnud võimalik tehtud projekte ellu viia.

RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“ panustab ka infoühiskonna suund parendades interneti levikut ning suurendades interneti ja e-teenuste kasutust ning infoühiskonna võimalusi erinevate e-teenuste näol. 2007-2013 perioodil on struktuurivahenditest ja EARDF vahenditest (Eesti maaelu arengukava 2007-2013 raames) kokku ehitatud 2800 km lairiba ühendust. Välja ehitatud liitumispunktide arv on kokku üle 800, millest ligi 400 paikneb mobiilioperaatorite võrgusõlmedes, 200 fiksooperaatorite võrgusõlmedes ning ülejäänud omavalitsuste hoonetes ja muudes avalikes kohtades. Lisaks on

¹⁸ [„Struktuurivahendite programmiperioodi 2007-2013 strateegiline aruanne“ 2012.](#)

kogu trassi ulatuses ca 1,5 km intervalliga kaevud (üle 2000 tk), mis on kõik võimalikud liitumispunktid. Objektid paiknevad ligi 150 omavalitsuse territooriumil.

Sotsiaalse sidususe eesmärgi raames võib positiivse näitena välja tuua interneti levikut maakondades ja selle kasutamise kasvu kodudes. Interneti kasutamine kodudes on suurenenud märkimisväärselt – 2005. aastal oli näitaja 36% ning 2014. aasta lõpuks oli see tõusnud 96%ni ületades seatud sihttaset 6%. Samuti on Eesti riigihangete keskkonna kasutamise poolest üks esimesi liikmesriike, jäädes tahapoole Iirimaast ja Leedust.

Allikas: [EK](#) 27.04.2015

Joonis 9. E-riigihangete keskkonna kasutamine

Tabel 5. EU Digital Agenda Scoreboard 2014.

Indikaator (toodud ühikute kaupa)	Eesti andmed					EU28 keskmine väärtus	Eesti koht võrreldes EU28 keskmisega
	2010	2011	2012	2013	2014		
Kodanikud, kes on kasutanud viimase 12 kuu jooksul avalikke e-teenuseid % kogu elanikkonnast	50	53	55	48	51	47	15
Kodanikud, kes on viimase 12 kuu jooksul täitnud ja saatnud E-taotlusi läbi elektrooniliste kanalite- % kogu elanikkonnast	38	36	33	30	32	26	10
Avalike e-teenuste kasutamine- ettevõteted- % kogu ettevõtetest	80	91	95	95	N/A	88 (2013)	4 (2013)
Ettevõtete poolt riigile saadetud dokumendid läbi e-keskkonna- % (kogu ettevõtetest)	68	80	94	80	N/A	74 (2013)	17 (2013)
E-riigihangete keskkonna kasutamine- (% kõikidest ettevõtetest)	-	16	19	25	N/A	13 (2013)	3 (2013)
Majapidamised, mis omavad lairibaühendust- % kogu majapidamistest	64	66	74	79	81	78	9

Indikaator (toodud ühikute kaupa)	Eesti andmed					EU28 keskmine väärtus	Eesti koht võrreldes EU28 keskmisega
	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014
Ettevõtted, mis omavad lairiba püsiühendust- % kogu ettevõtetest	87	90	94	94	N/A	90 (2013)	13 (2013)

Allikas: [EK](#). 27.04.2015

Struktuurivahendid on olulisel määral kaasa aidanud Eesti majandusarengule ja konkurentsipositsiooni tugevdamisele. Toetatud tegevustega on liigutud seatud eesmärkide saavutamise suunas ja lisaks on struktuurivahendite abil õnnestunud leevendada majanduskriisi negatiivseid mõjusid ja suunata majandus tagasi tõusuteele. Kriisi mõjude leevendamiseks, ettevõtlusaktiivsuse tõstmiseks ning tööhõive suurendamiseks esitati 2010. aastal ka rakenduskavade muudatusettepanekud, millega tõsteti n. ettevõtlusesse kokku 48,8 mln eurot ja transporti 9,59 mln eurot.

3.4.2 Panus ja seosed Lissaboni strateegiaga

Enamik suuna meetmeid on otseselt seotud **Lissaboni strateegia eesmärkide täitmisega**. Ekspordimeetmed panustavad rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmise eesmärki. Toetustega paraneb Eesti ettevõtjate, toodete ja teenuste tuntus ja maine välisriikides. Ekspordi toetamisega kasvab ekspordikäive toetatud ettevõtetes ning läbi turundustegevuse suureneb konkurentsivõime välisriikides. Suuna meetmed aitavad VKEdel ja uutel ning potentsiaalsetel ettevõtetel tagada parema finantsvahendite kättesaadavus. See suurendab uute ja innovaatiliste äriideede juurdeoolu ja ettevõteteks kasvamist, mis omakorda loob juurde uusi töökohti. Lissaboni strateegia keskmes on tagada parem tööhõive ning konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, seetõttu ettevõtluse arendamise kaudu toetab prioriteetne suund siingi strateegia eesmärke. Turismile suunatud meetmetega vähendatakse Eesti turismisektorile omast hooajalisust. Lisanduva nõudluse tekitamine madalhooajal ja hooajalisuse vähendamine panustab püsivate ja stabiilsete töökohtade loomisesse turismisektoris, luues rohkem aastaringseid töökohti.

Lissaboni strateegias on välja toodud, et homsed ettevõtted peavad olema tänastest uuendusmeelsemad, tootlikumad ja kasulikumad. Selleks pööratakse suurt rõhku ettevõtete tehnoloogia uuendamisele, millele on suunatud näiteks „Klastrite arendamise toetus“. Ühtlasi aitab Klastrite arendamine kaasa ettevõtete võimekuse tõstmisele osaleda edukalt rahvusvahelistes projektides, sest vastasel juhul ei ole nad kasvava konkurentsi tingimustest jätkusuutlikud. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni eesmärki Lissaboni strateegias panustab „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“, mis toetab Eesti ettevõtjate jätkusuutlikku arengut uute konkurentsivõimeliste toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamisel või olemasolevate täiustamisel. Lisaks panustab see meede otseselt Lissaboni strateegia teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamise eesmärki.

Lissaboni strateegial on ELis olnud üldiselt positiivne mõju, kuigi selle peamised eesmärgid (70% tööhõive määr ja teadus- ja arendustegevusele tehtavate kulutuste viimine 3%ni SKPst) jäid 2010. aasta lõpuks saavutamata. ELi tööhõive määr oli 2010. aastal 68,6 % (2000. aastal 62 %), misjärel langes see kriisi tulemusena uuesti.

Võrreldes juhtivate tööstusriikidega ei ole EL suutnud 2010. aasta lõpuks täita tootlikkuse kasvu lünka: teadus- ja arendustegevusele tehtud kogukulutused väljendatuna protsendina SKPst suurenesid vaid väga vähesel määral (1,82 %-lt 2000. aastal 1,9 %-ni 2008. aastal). Järeldus, mille kohaselt strateegiat võiks lugeda eesmärkide saavutamata jäämise tõttu läbi kukkunuks, oleks siiski liiga lihtsustatud.¹⁹ Strateegia elluviimine on aidanud:

- saavutada laia konsensuse ELis vajalike reformide osas;
- strateegia on toonud ELi kodanikele ja ettevõtjatele konkreetset kasu;
- Struktuurireformid on muutnud ELi majanduse vastupidavamaks ja aidanud meil majanduskeerises vastu pidada;
- teiste ELi vahendite ja sektoripõhiste algatuste või poliitikameetmete vahel oleks strateegia tõhusust suurendanud;
- struktuurifondidest sihtotstarbeliste vahendite eraldamine on võimaldanud teha märkimisväärseid investeeringuid majanduskasvu ja töökohtade loomisse, kuigi teha on veel palju;
- ELi ja liikmesriikide (vaheline) partnerlus on üldjoontes olnud positiivne kogemus.

Võttes kokku 2010. aastal lõppenud Lissaboni strateegia ja Eesti tulemused, siis 2010. aasta lõpuks saavutati Eestis tööhõive määr 15-64 aastaste hulgas 66,8%, mis jääb vähesel määral alla EL keskmisele. Samuti ei saavutatud teadus- ja arendustegevusele tehtavate kulutuste 3% osakaalu SKPst. 2010. aasta lõpus saavutati teadus- ja arendustegevuse osakaal 1,62% SKPst, moodustades EL keskmisest 81%. Eesti madalamaid saavutusmäärasid võib selgitada sellega, et Eesti ühines ELiga alles 2004. aastal ja tõukefondide ning riiklike abimeetmete rakendamine võttis aega. Lisaks Lissaboni strateegia edukust mõjutas oluliselt ülemaailmne majandus- ja võlakriis.

3.4.3 Panus ja seosed Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega

Euroopa 2020 on Lissaboni strateegiale järgnenud 10-aastane strateegia, mille eesmärgiks on „**nutikas, jätkusuutlik ja kaasav kasv**— (*smart, inclusive and sustainable growth*) läbi suurema riikidepoolse ja Euroopa tasandi koordineerimise. Konkurentsivõime kava 'Eesti 2020' on Eesti strateegia Euroopa 2020 eesmärkide saavutamiseks. Kava kirjeldab peamisi poliitikasuundi ja meetmeid Eesti konkurentsivõime tõstmisel, seab eesmärgid 2015. ja 2020. aastaks kooskõlas EL riikide poolt kokku lepitud Euroopa 2020 strateegia eesmärkide ja Eesti väljakutsetega.

Eesti 2020 strateegia valdkondadest on prioriteetse suuna Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine meetmed kõige enam seotud „Haritud rahvas ja sidus ühiskond“ eesmärkidega: suurendada kolmanda taseme haridusega 30-34-aastaste inimeste osakaalu, suurendada täiskasvanute (25-64) elukestvas õppes osalemise määra ja vähendada eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25-64) osakaalu. PS meetmed toetavad otseselt Eesti 2020 Valitsuse poliitika põhisuunda 10: Teaduse inimressursi arendamine ning inseneride ja tippspetsialistide juurdekasvu tagamine.

Euroopa 2020 strateegia eesmärgiks on jõuda 2020. aastaks 75% ja Eesti 2020 eesmärgiks saavutada tööhõive määr vanusegrupis 20–64 aastat 76%. 2014. aasta andmete põhjal võib väita, et Eesti on liikunud olulisel määral mõlema strateegilise eesmärgi poole. Ületatud on juba „Eesti 2020“ 2015. aastaks seatud hõive vaheeesmärk.

¹⁹ [Lissaboni strateegia hindamine](#)

Tabel 6. Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide täitmine.

Euroopa 2020 eesmärk	Hetkeseis	Konkurentsikava „Eesti 2020“ eesmärk
Arukas majanduskasv		
Avaliku ja erasektori T&A investeeringute tase üheskoos 3%-ni ELi SKPst , samuti paremad tingimused teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks	1,007% (2007), 1,58% (2010), 2,34% (2011); 2,16% (2012); 1,74% (2013) (sh erasektori T&A maht 2012.a 0,73% SKP-st ja avaliku sektori T&A maht 1,01% SKP-st)	Eesti eesmärgiks on tõsta teadus- ja arendustegevuse investeeringute taset 2015. aastaks 2%ni ning 2020. aastaks 3%ni SKPst.
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EK keskmisest (%)	69,7% (2011); 70,2% (2012); 70% (2013)	Eesti eesmärgiks on tõsta ettevõtete tootlikkust 2015. aastaks 73%ni ning 2020. aastaks 80%ni.
2020. aastaks 20–64 aastaste meeste ja naiste tööhõive määr 75%	77,0% (2008); 69,9% (2009); 66,7% (2010); 70,4% (2011); 71,1 (2012); 73,3% (2013); 74,3% (2014)	Eesti eesmärgiks on tõsta tööhõive määra 20-64 aastaste seas 2015. aastaks 72%ni ning 2020. aastaks 76%ni.
Jätkusuutlik majanduskasv ressursitõhusa, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse huvides		
kasvuhoonegaaside heidete vähendamine 2020. aastaks 20 % võrra võrrelduna 1990. aasta tasemega. EL on valmis minema kaugemale ning vähendama heiteid 30 %, kui ülemaailmse kokkuleppe raames teised tööstusriigid võtavad enesele samasugused kohustused ja arenguriigid panustavad vastavalt oma võimetele	<ul style="list-style-type: none"> • 6094 tuhat tonni (2010) (5378 parandus vastavalt 15.04.2014 esitatud inventuurile); • 6021 (2011) (5674 parandus vastavalt 15.04.2014 esitatud inventuurile); • 5644 (2012). 	Eesti eesmärgiks on, et kasvuhoonegaaside heitkoguste piirmäär Euroopa heitkogustega kauplemisüsteemi (ETS) välistes sektorites ei ületaks 2015. aastal 6183 tuhandet tonni ning 2020. aastal 6246 tuhandet tonni. 11 %

Allikas: Eesti 2020 täitmise aruanne(2012), Statistikaameti andmebaas (2014), MKM (2014)

Selleks, et Eesti saaks võrdse partnerina panustada strateegiate eesmärkide täitmisesse, toetavad prioriteetse suuna meetmed rahvusvahelist koostööd. Meetme „Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine“ tegevused panustavad rahvusvahelistumise ja koostöö, kõrghariduse kvaliteedi ning e-õppe arendamise. Samuti panustavad rahvusvahelisse koostöösse programmid Mobilitas ja DoRa ning meede „Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine“. Laiemalt panustavad kõik prioriteetse suuna meetmed vähemal või suuremal määral Eesti ja EL konkurentsivõime suurendamise eesmärgi saavutamisse. Allolevas tabelis on toodud TA&I strateegia põhinäitajad, millesse prioriteetse suuna teaduse valdkonna tegevused rohkem või vähem panustavad.

Transpordi infrastruktuuri investeeringud panustavad samuti konkurentsivõimelise majanduskeskkonna loomisesse piiriülese transpordiinfrastruktuuri arendamise, millesse kõige konkreetsemalt panustavad ÜF projektid „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltic trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ning „Uue veeremi soetamine“. 2013. aasta juunis alustasid esimesed elektrirongid reisijate teenindamist. Aruandeperioodi lõpuks on kõik vanad reisirongid reisijate teenindamisel asendatud uute rongidega, 2014. aastasse jäi viimase elektrirongi lõplik vastuvõtt. Paremad (ühis)transpordivõimalused aitavad kaasa Euroopa 2020 eesmärgile tõsta hõivatute osakaalu 75%ni tööealisest elanikkonnast, kuna eriti maapiirkondades on see üheks takistuseks elukohast kaugemal töökäimisel. Kiiremad ja kvaliteetsemad ühendused tähendavad, et inimestel on võimalik valida senisest rohkemate töökohtade vahel (mis asuvad praegu kättesaadavatest kaugemal), samuti mõjub see positiivselt ettevõtetele ja nende konkurentsivõimele, kuna sobiva tööjõu leidmine on selle võrra lihtsam.

Ühistranspordiinvesteeringud vähendavad autokasutust (võrreldes olukorraga, kus valitud ühistranspordiprojekte ellu ei viida), aidates sellega kaasa kasvuhoonegaaside piiramisele (20% võrra võrreldes aastaga 1990) ning energiatõhususe suurenemisele.

Allikas: [DG MOVE](#) (uuendatud 23.10.14), 27.04.2015

Joonis 10. 2014. aasta EL transpordi tulemustabel.

2014. aasta EL transpordi tulemustabeli järgi on Eesti mitmes valdkonnas väga madalad tulemused. Eriti raudtee-, teede keskkonnamõju ja õhustranspordi infrastruktuur poolest, jäädes oluliselt alla EL keskmistele. Samas 2014. aastal mitmed teede- ja raudtee ehituse ning rekonstrueerimise projektid olid alles ehitusjärgus ning nende mõju ei ole avaldunud statistilistele andmetele. Lisaks „Uue veeremi soetamine“ projekti raames soetatud elektrirongid võeti kasutusele 2014. aasta algusesse ja uute rongide kasutuselevõtu mõju saab hinnata pikema viiteajaga.

Infoühiskonna prioriteetne suuna alusel toetatav kiire ja kvaliteetse internetiühenduse väljaehitamine toetab otseselt Euroopa 2020 ja täpsemalt Eesti 2020 tegevsuunda 11 „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“.

3.4.4 Panus ja seosed Läänemere strateegiaga

MARK meetmed on panustanud enim Läänemere strateegia prioriteetsetesse valdkondadesse nr 6, 7, 8, 11, 12 ning kaudselt ka horisontaalsesse meetmesse „Tagada kiire lairibaühendus maapiirkondades—. Eesti peamistest kaubanduspartneritest moodustavad Läänemere-äärsed riigid proportsionaalselt suurima osa, mistõttu ekspordimeetmed panustavad üsna otseselt kaubandussuhete tihendamisse regioonis, mis on üks strateegia eesmärgi. Läbi ettevõtete turundustegevuste toetamise on muu hulgas loodud sidemed Läänemere regioonis paiknevate turundusvõrgustikega (edasimüüjad, vahendajad), mis on võimaldanud jõuda lähiturgude tarbijateni. Lisaks on toetatud kohalikke eksporditajaid peamistelt sihtturgudelt (kelleks ongi valdavalt Läänemere-äärsed riigid) oskusteabe/konsultatsiooniteenuse hankimisel, et paremini mõista sihtturge ja tunnetada konkurentsivõimet ning tekitada kasulikke kontakte Läänemere riikides paiknevate konsultatsiooniettevõtete ja siinsete eksporditajate vahel.

„Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ suuna meetmete eesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine; (rahvusvaheliste) koostööprojektide elluviimise kasv, uute konkurentsivõimeliste toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamise või olemasolevate oluline täiustamine, tagada VKEdele parem ligipääs kapitalile, ekspordialase konkurentsivõime kasv, ekspordivate ettevõtete arvu suurendamine ning kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng. Seetõttu panustab suund kaudselt kolme poliitika valdkonda: nr 7. „Kasutada ära piirkonna teadustöö ja innovatsioonialast täit potentsiaali“, nr 8. „Väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ rakendamine: soodustada ettevõtlust, tugevdada väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid ning tõhustada inimressursi kasutamist“ ja nr 12. „Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu“.

„Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti““ programmis toetatakse projekte eesmärgiga luua tugevaid sidemeid tiptasemel teadusasutuste, erainvestorite, inkubaatorite ja asjaomaste äriteenuste vahel, mis on üks LMS prioriteetse valdkonna nr. 7 alaeesmärkidest. Programmi raames toetatakse ka valdkondlike koostöövõrgustike, ümarlaudade või muude koostöövormide algatusi ning nende tegevuse korraldamist. Näiteks on toetatud start-up kiirendi „Gamefounders“ tegevust, mis on teinud tihedat koostööd Soomes tegutseva kiirendiga „Start-up Sauna“. Koostöö on seisnenud nii ekspertide vahetamises kui ühisürituste korraldamises.

Strateegia algse nelja samba eesmärgid- muuta Läänemere piirkond jõukaks, ohutuks ja turvaliseks, keskkonnasäästlikuks ning atraktiivseks ja hea juurdepääsuga piirkonnaks – **asendati 2013. aastal strateegia uuendamise tulemusel kolmega** – kaitsta Läänemerd, ühendada piirkond ja suurendada heaolu. Nende eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevused on jaotatud viieteistkümnesse poliitikavaldkonda. Eesti on poliitikavaldkonna Läänemere regiooni siseturu arengu takistuste kõrvaldamine, sh tolli- ja maksualase koostöö edendamine koordinaatoriks.

Võttes aluseks LMSi 2013. aasta uuendatud strateegia, siis saab välja tuua järgmised indikaatorid, millel täitmisesse panustab kaudselt ka MARK elluviimine.

Tabel 7. MARK ja Eesti riigi panus Läänemere strateegia indikaatoritesse.

Alaesmärk	Indikaator	Algtase	Eesmärk/ajaplaan	MARK projektide ja Eesti riigi panus
ELi Läänemere piirkonna strateegia panus strateegia Euroopa 2020” rakendamisse	Tööhõivemäär (20–64aastaste seas) protsendina Läänemere strateegiaga hõlmatud	Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmine tööhõive 2008. aastal on 70% 20–64aastaste seas.	Saavutada aastaks 2020 Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmise tööhõivemäära 75% -ni suurenemine 20–64 aastaste seas.	Eesti 73,3% (2013), täidetud eesmärgist 97%. Eesti 74% (2014), täidetud eesmärgist 98,7%. LMS riikide keskmine hõive 72,95% ²⁰ (2013).
	Teadus- ja arendustegevuse nähtud üldkulutused.	Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmine 2008. aastal oli 2,16% SKPst.	Saavutada Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmise näitaja suurenemine 3% ni SKPst aastaks 2020.	Eesti 2,18%(2012), täidetud eesmärgist 73%. Eesti 1,74%(2013), täidetud eesmärgist 58%. LMS riikide keskmine TjaA kulud SKPst 2,20% ²¹ (2012)
Läänemere piirkonna üldise konkurentsivõime parandamine	SKP kasv	Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmine SKP kasv aastatel 2007–2008 oli 1,4% . ELi keskmine SKP kasv aastatel 2007–2008 oli 1,75%	Saavutada kogu Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmise SKP kasvu suurenemine 2020. aastaks.	Eesti -0,08% 2008–2013 LMS riikide keskmine SKP kasv 0,36% (2008–2013)
	Töövõime indeks	Töövõime indeks Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna keskmine 2008. aastal oli 77,8%.	Saavutada Läänemere strateegiaga hõlmatud piirkonna töövõime indeksi suurenemine 20% võrra aastaks 2020.	Eesti 70% (2013), täidetud eesmärgist 71,6%. LMS riikide keskmine töövõime indeks 90,67% (2013)

Allikas: [LMS](#) ja Eurostat, 18.03.2015

ÜF- ja ERF-suundade projektid panustavad prioriteetsesse valdkonda nr 11 „*To improve internal and external transport links*“. Mõlema prioriteetse suuna projektid on suunatud infrastruktuuri parandamisele ning need aitavad kaasa siseriiklike transpordiühenduste arengule ning strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringute (ÜF) puhul ka Eestit teiste Läänemere-äärsete riikidega liitvate transpordiühenduste arengule.

²⁰ Eurostat: Rootsi, Taani, Eesti, Soome, Saksamaa, Läti, Leedu ja Poola

Projektide, mis haakuvad LM strateegiavaldkonnaga nr 11, kavandatav struktuurivahendite toetussumma kogumaht on 322 578 844,02 eurot (projektide eeldatav kogumaksumus 390 736 076,29 eurot):

- 1) Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik) (ÜF)
- 2) E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine (ÜF)
- 3) E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus (ÜF)
- 4) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas (ÜF)
- 5) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas II etapp (ÜF)
- 6) E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus (ÜF)
- 7) Tallinna ringtee rekonstrueerimine, I etapp (ÜF)
- 8) E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus (ÜF)
- 9) E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus (ÜF)
- 10) Kärkla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt (ERF)
- 11) Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas (ERF)
- 12) Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele (ÜF)

Tabel 8. Transpordi suundade panus Läänemere strateegiasse

Meede	LMSi poliitikavaldkond	Kinnitatud projektide eelarved (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse) EL osalus (EUR)	Tehtud abikõlblikud kulud (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse), EL osalus (EUR)
Transpordi investeeringute kava (ÜF)	11	301 574 188,31	282 342 238,91
Transpordi investeeringute kava (ERF)	11	21 004 655,71	21 004 082,14

Allikas: MKM (11.02.2015)

Infoühiskonna suund panustab LMS poliitika valdkonda nr 6 „Kõrvaldada tõkked Läänemere piirkonna siseturult, sealhulgas parandada tolli- ja maksundusalast koostööd“. Suuna projektid arendavad ID-kaardi elektrooniliseks kasutamiseks vajaliku infosüsteemi, tänu millele võimaldatakse e-ID abil avalikke teenuseid kasutada ka teiste riikide kodanikel. Tegevustega suurendatakse tehnilist võimekust ning valmisolekut kasutada e-identifitseerimist riikidevaheliselt.

Kaudselt panustab suund kiire internetiühenduste kättesaadavuse parandamisega LMS horisontaalsesse eesmärki „Tagada kiire lairibaühendus maapiirkondades“. Projekte rakendatakse piirkondades, kus täna vastava infrastruktuuri puudumise tõttu ei ole kiire lairibateenus lõppkasutajatele kättesaadav. Kiire interneti baasinfrastruktuuri ehitus aitab kaasa teenuste loomisele, arendamisele ja mitmekesistamisele Läänemere piirkonnas.

3.4.5 Panus ja seosed horisontaalsete teemadega

Läbivate teemadega arvestamine algab valdkondlike arengukavade või konkreetsete meetmete kavandamisel, kui leitakse võimalikud seosed 5 läbiva teema põhisuunaga: kliima ja

keskkonnahoid, võrdsed võimalused, infoühiskond, regionaalareng ja riigivalitsemine. Kuna EL vahendite kasutamise strateegiadokumendid seotakse valdkondlike arengukavadega prioriteetse suuna eesmärgi ja meetmete kaudu, kaardistatakse ka kõik struktuuritoetustest rahastatavate tegevuste puutumused läbivate teemadega. Puutumuse asjakohasust hindab vastava läbiva teema juhtivministeerium. Juhul kui vahetult läbivate teemade eesmärkidesse panustamine ei ole võimalik (nt panustamine on ebamõistlikult kulukas vms), jälgitakse, et valdkonnas kavandatavad meetmed vähemalt ei kahjustaks läbivate teemavaldkondade eesmärkide saavutamist. Läbivate põhimõtete süsteemseks rakendamiseks peetakse eesmärke ja kriteeriume silmas kõikidel planeerimise, rakendamise, seire ja hindamise tasanditel. EL vahenditest rahastatavate meetmete kohta antakse aru seirearuannetes ja hindamisel. Läbivaid teemasid eestvedavad ministeeriumid kannavad vastutust selle eest, et hinnata saavutatut riigis tervikuna sõltumata rahastamise allikast.

Aruandlusperioodi lõpuks lõppenud 3 579 projektist avaldas enim mõju regionaalsele arengule (48,2% lõppenud projektidest) ja infoühiskonna arengule (43,7% lõppenud projektidest). Kodanikuühiskonna arengusse panustab 21,5% projektidest. Ettevõtluse suuna projektid omavad enam mõju samuti regionaalsele arengule (52,3% lõppenud projektidest) ja keskkonnahoiule (40,5% lõppenud projektidest). T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri meetmed omavad enim mõju infoühiskonna edendamisele (49,2% lõppenud projektidest) ning regionaalarengule (46,4% lõppenud projektidest). Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringute suunas avaldas enim mõju regionaalsele arengule (75% lõppenud projektidest) ja ka regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise suunas avaldas mõju samuti regionaalarengule (66,6% lõppenud projektidest). Infoühiskonna suund mõjutab tulenevalt ka suuna eripärast 100%liselt lõppenud projektidest infoühiskonna edendamist. Rakenduskava suundade finantsilise panuse ülevaade on toodud aruande [lisas 3](#).

4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT

Käesolev peatükk kirjeldab abi rakendamise kontrollitegevuses toimunud peamisi arenguid aruandeaastal. JKS toimimine on abi vahendamise õiguse ehk akrediteeringu aluseks. JKS on kehtestatud asutustes protseduuride ja töökordade kaudu. Olulisemad muudatused JKS-s asutuste kaupa on kirjeldatud ptk-s 4.1.

JKS üheks osaks on RÜ, RA, KA ning makseasutuse poolne järelevalvetegevus. Järelevalvetegevust on detailsemalt kirjeldatud ptk-s 4.2. Kontrollitegevuse kvaliteedile annavad tagasisidet AA poolt läbiviidavad süsteemi- ja projektiauditid. Põhjalikumalt on nii projektide kui asutuste JKS-iga seotud auditeid kirjeldatud peatükis 4.3.

JKS, järelevalve ja auditite tulemusel tuvastatud rikkumised ja tagasinõuded on kajastatud ptk-s 4.4.

4.1 Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides

Ettevõtluse suuna olulisemad muudatused EASi JKSi 2014. aastal on järgnevad:

- 1) Ekspertiiside tellimise tsentraliseerimine;
- 2) Struktuurimuudatused lähtuvalt DG Regio auditi tähelepanekutest;
- 3) Hankefunktsiooni viimine Õigus- ja hankeüksusesse

KredExis viidi aruandeperioodil JKSi kirjelduses sisse pisemaid täpsustusi, ajakohastati kuluaruannete koostamise ja esitamise kord ning täpsustati programmide vahe- ja lõpparuannete menetlemist.

Aruandeperioodil täpsustati **MKM**is peamiste funktsioonide (sh järelevalve toetuse saaja üle, toetuse tagasinõudmine, struktuuritoetuse kasutamise seire, vaiete menetlemine, riskide hindamine, auditi järeltegevuste menetlemine) jaotust. Muudeti struktuurijoonist, kuna ministeeriumile lisandus teine minister ning kaotati välisvahendite -ja majandusarengu osakonna talitused ära. Jooniselt kustutati muud osakonnad, mis ei puutu struktuurivahendite rakendamisega otseselt kokku või teevad seda kaudselt läbi oma põhiülesannete täitmise (nt. personali- ja infotehnoloogia osakond) ning joonisele lisati infoühiskonna talitus, mis koos infoühiskonna teenuste arendamise osakonna ja energeetika osakonnaga tegelevad uue perioodi ettevalmistustega. Lisaks märgiti iga asjakohase üksuse juurde struktuurivahenditega seotud ülesannete täitmise tegelevate ametnike arv.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas olid aruandeperioodil peamised muudatused RÜ JKSi seotud läbiviidud AA JKSi auditiga, samuti uue perioodi ettevalmistamisega. 2014. aastal olid järelkontrollis kahel korral RÜs riskantsemaks hinnatud hankeid (tellijari reservi kasutamine ning väljakuulutamiseteta läbirääkimistega hankemenetlused). Alates 2014. aasta oktoobrist on rakendatud hangete tõhustatud kontrollid, sh on muudetud nii protseduure, töökorraldust kui kontrollide fookust. Aruande esitamise ajaks on AA positiivne hinnang JKSi toimivuse osas RÜni jõudnud (10.02.2015 auditi nr II-166/2014 lõpparuanne, mille kohaselt RÜ JKS riigihangete kontrollimisel toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud (II kategooria).

Samas on rangemate kontrollide kõrvalmõjuna negatiivne tagasiside toetuse saajatelt, mida saab ja tuleb maandada järjepideva selgitamise, nõustamise ja koostööle/lahendustele orienteeritud lähenemisega. Näiteks on 2015. aasta alguses kavandatud juhatuse liikme tasandil kohtumised suuremate toetuse saajate juhtkondadega, mis kannavadki nii suhtekorralduslikku kui teavitamise eesmärki.

Lisaks auditi tulemustega seotud parandustele on RÜ töökorraldust ümber vaadanud just selle eesmärgiga, et võimaldada töötajatele maksimaalselt enesearenguvõimalusi. Püütakse tööprotsesside korraldamisel arvestada töötajate kompetentside ja motivatsiooniga, mis tagab ka organisatsiooni jaoks parima tulemuslikkuse. Näiteks hangete kontrolliga seotud tegevused fookuseerime veelgi, koondades kõik valdkonna spetsialistid ühte tööperre. Sisuliselt poolelt hakkame juurutama toetuse saajate hankeplaanide riskianalüüsi ning nende pinnalt tegema hangete eelnõustamist/-kontrolli.

Esimeses kvartalis teostas RÜ järeltegevusi ka RA 2013. aasta läbiviidud projektist saadava tulu mahaarvamise korra nõuete täitmise kontrolli tulemusel tehtud soovitude osas. Täiendavalt muudeti ERF projektide lõpparuannete vorme ning aruannete kontroll-lehti.

Uue perioodi avanemisega seotud struktuurimuudatused on RÜ poolt planeeritud, kuid nende sisseviimine lükkub seoses JKS auditite järeltegevustega 2015. aastasse.

Transpordi suundades kinnitati 17.06.2014 „Transpordi infrastruktuuri arendamise ning säästva transpordi arendamise meetmete rakendamise eeskiri Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis“ muudetud kujul seoses hangete eelkontrolli kontroll-lehtede täpsustamise vajadusega.

TJAs aruandeperioodil väga olulisi muudatusi JKSi sisse ei viidud. Peamised muutused olid seotud järgmiste asjaoludega:

1. Seoses funktsioonide lisandumisega loodi transpordi investeeringute osakonda kolm täiendavat projektieksperdi ametikohta.
2. Rahandusministri 28.02.2007 määruse nr 14 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse kasutamise ja väljamaksmise aruannete esitamise tähtajad ja kord ning aruannete vormid“ muudatusega tühistati nõue kvartaalsete kuluaruannete esitamiseks. Sellest tulenevalt lisati RÜ protseduuridesse kvartaalne struktuurivahendite registri andmekvaliteedi kontrolli teostamine, mis läbi tagatakse registris olevate andmete korrektsus ning vastavus alusdokumentatsioonile.

TA suunas 2014. aastal liikus tehnilise abi RÜks RMi välisvahendite osakonnast välisvahendite rakendamise osakonda ja lähtuvalt sellele muudeti JKSi.

4.2 Järelevalve

Struktuurivahendite järelevalve on lähtuvalt Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest oma ülesehituselt 3-tasandiline: RÜ järelevalve taotlejate/ toetuse saajate suhtes, RA järelevalve RÜ suhtes ja RMi, kui KA ning kogu protsessi eest vastutaja järelevalve RA ja RÜ tegevuse suhtes. Seejuures on RM ka toetuste makseasutus (kinnitab kõik toetuste väljamaksed riigikassast tasumiseks), kes teeb kulude sertifitseerimisel pisteliselt paikvaatlusi RÜ ja kontrollib kulude abikõlblikkust. Järelevalve toimub dokumentide kontrolli ja paikvaatluste abil.

Alljärgnevalt on kirjeldatud olulisemad leiud, üldistused kitsaskohtadest ja arengud järelevalvetegevuses asutuste (tasandite) kaupa aruandeaastal, sh täpsustatakse eelmisel aastal lahendamisele jäänud kontrollitegevuse arendamisega seonduv.

Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

4.2.1 Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse ja rakendusasutuste üle

KA koostas 2014. aastal I ja II poolaasta kontrolliplaani, märkides seal ära kontrollid, mida teostavad RAd ja milliseid KA ise.

KA 2014. aasta I poolaasta kontrolliplaanis oli kokku neli temaatilist kontrolli:

a) **Riigihangete lepingu muudatuste ja tellija reservi kasutuse** kontroll:

Kontrolli **eesmärgiks** oli konkreetse projekti riigihankeid puudutava dokumentatsiooni alusel hinnata, kas toetuse saaja on järginud riigihangete seadust ning selle põhjal hinnata RÜ kontrollisüsteemide toimivust. Kontrolli valimisse sattusid kaks EARKi projekti: 2.6.0201.10-0011 (Kolivere hooldekodu reorganiseerimine) ning 2.6.0200.09-0010 (Ravila hooldekodu reorganiseerimine). Kontrolli tulemusena tehti kaks vaheolulist tähelepanekut, mis puudutasid eksimusi hankelepingu muutmisel ning riigihanke aruande lisa tähtajast hilisemat esitamist. **Tähelepanekud finantsmõju ei omanud ning tagasinõudeid ei tehtud.** Hankelepingu muudatuse puhul oli tegemist küll RHS rikkumisega, kuid tagasinõuet ei järgnenud, sest hankelepingu muudatuse maht (0,7%) ei ületanud olulisuse kriteeriumit (3%).

b) **Projekti lõpp- ja vahearuanne menetlemise** kontroll:

Kontrolli eesmärgiks oli kontrollida kõikide RÜde projektide lõpp- ja vahearuanete menetlemise protseduure. Tegemist oli RAdele delegeeritud kontrolliga, kus ressursi paremaks kasutamiseks viis Tallinna Lennujaamas, TJAs, RIAs ning KredExis RA asemel kontrolli läbi KA. Tähelepanekuid tehti kokku viie RÜ osas (RM, KIK, KredEx, TLJ ning EAS), **millest ükski ei omanud finantsmõju.**

c) Kulude abikõlblikkuse kontroll Tehnilise Järelevalve Ametis (RAle delegeeritud):

Tegemist oli MKMle delegeeritud kontrolliga, mille eesmärgiks oli teostada järelevalvet kulude abikõlblikkuse väljamaksete protsessi toimimise üle, kontrollides väljamaksetaotlusi (edaspidi VMT) ning testides nendes pisteliselt kulude abikõlblikkust ja RÜ kontroll-lehti veendumaks, kuidas RÜ oma protseduuri järgib. Kontrolli valimisse sattusid kahe MARKi projektiga (3.3.0101.10-0014; 3.4.0101.11-0011) seotud 19 VMT-d (20 kulurida).

Kontrolli käigus tehti kokku 6 tähelepanekut, **mis ei omanud finantsmõju.** Tähelepanekud puudutasid VMT-de tähtajast hilisemat SFOSi sisestamist, dokumentide säilitamist a-ni 2025 ning VMT kontroll-lehtede täitmise kvaliteeti (kontroll-jälje tagamine).

d) Projektide menetlemise ja hindamise kontroll.

Eesmärgiks oli kontrollida investeringute kava projektide taotluste menetlemise protsessi vastavust meetme määrusele ning kehtivatele õigusaktidele koos projektide valikulise testimisega. Kontroll hõlmas järgmisi aspekte: investeringute kava koostamine ning investeringute kavasse arvatud projektide ettepanekute ja taotluste menetlemine. Kontrolli ulatus hõlmas meetmed 3.3.1 „Transpordi infrastruktuuri arendamine“ (ÜF) ning 3.4.1 „Transpordi infrastruktuuri arendamine“ (ERDF). Projekti tasandil kaeti neli MARKi projekti:

- Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendav Tartu linna idapoolne ringtee (3.3.0101.10-0014);
- Tallinna ringtee Vao–Saue teelõigu ehitus (3.3.0101.11-0020);
- Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas II etapp (3.3.0101.11-0021);
- Riigile kuuluvate väikesadamate rekonstrueerimine (3.4.0101.11-0011)

Kontrolli tulemusel tehti neli tähelepanekut, mis käsitlesid dokumendifailide SFOSi laadimise tähtaegadest kinnipidamist, andmekvaliteeti SFOSi andmeväljadel ning kontroll-jälje olemasolu ning dokumentide säilimist aastani 2025. **Finantsmõjuga tähelepanekuid ei tehtud ning mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud.**

KA 2014.aasta II poolaasta kontrolliplaanis oli kokku kolm temaatilist kontrolli:

a) **Riigihangete õiguspärasuse kontrollide** läbiviimise testimine valimi alusel oli kavas EASis ja Innoves. Mõlemad kontrollid on alustatud, kuid lõpetamine on **edasi lükatud 2015 I poolaastasse;**

b) **Maksetaotluse kontroll.** 2014.aasta II poolel viisid RAd läbi maksetaotluste (edaspidi MT) protsessi KA poolt delegeeritud kontrolli hinnates valimi alusel projektide kulude abikõlblikkust. Kontroll teostati kuues RÜ-s: Archimedeses, Innoves (HTM); KIK-is (KKM); EAS-is (MKM, RM) ja RMis (RM). Kontrolliti 16 projekti 42 maksetaotlust kokku summas ca 3,7 mln eurot. Kontroll hõlmas ka riigihangete õiguspärasuse hindamist juhul, kui riigihange valimisse sattunud maksetaotlusega seotud oli.

Kokku tehti 29 tähelepanekut, millest 6 olid seotud finantsmõjuga (sh potentsiaalse finantsmõjuga). Suurima finantsmõjuga tähelepanekud olid seotud riigihangete protseduuride ebakorrekse järgimise (3 tähelepanekut, finantsmõju 108 431 eur) ning rikkumistega personalikulude arvestuses (3 tähelepanekut, finantsmõju 1 447 eur). Finantsmõjuga

tähelepanekud puudutasid kahte RÜd (1 KIK ja 5 RM), kahte rakenduskava (IARK ja EARK) ning horisontaalset tehnilist abi.

c) **Tulu teenimise arvestusreeglite täitmise kontrollimine ESFi projektides.** Kontrolli eesmärgiks oli ESFist kaasrahastatavatest projektidest võetud valimi alusel hinnata:

- 1) kas RÜ on järginud tulu teenivatele projektidele kohalduvate reeglite täitmist;
- 2) kas tulu teenimine/mitteteenimine on tõendatud ning kas teenitud tulu on arvestatud õigesti.

Kokku võeti valimisse 12 projekti (neist 6 programmi) kogumaksumusega ca 23,3 mln eurot, millest kaeti kontrolliga 8 erinevat meetet summas 5,4 mln eurot. Kontrollide tulemusel tehti kõikidele kontrollitud RÜdele kokku 10 väheolulist tähelepanekut.

Tabel 9. Ülevaate läbiviidud kontrollide kohta.

Rakendus-üksus	Kontrolliga hõlmatud meetmete arv	Kontrollitud programmide arv	Kontrollitud projektide arv	Valimi maht (tuhat eurot)	Testitud valimisse võetud programmi ja projekti mahust	TP arv kokku
Archimedes	1	N/A	3	856	100%	5
Innove	6	3	3	8 687	46%	4
EAS	1	3	N/A	13 762	4%	1
KOKKU	8	6	6	23 305	23%	10

Kontrollide tulemusena juhiti RÜde tähelepanu potentsiaalselt tulu teenivate tegevuste täiendavale kontrolli ning toetuse saajate tulu teenivatele projektidele kohalduvate reeglite osas toetuse saajate teadlikkuse tõstmise vajadusele. **Teenitud tulu kontrollitavates projektides ega programmides ei tuvastatud ning finantsmõjuga tähelepanekuid ei tehtud.**

d) **Järelkontrollide valimi moodustamise ja järelkontrollide ajakava kontroll.**

Kontrolliga hõlmati RIA, Innove, RM, TJA ning Tallinna Lennujaam. Kontrolliplaanis olnud EASi, KiKi ja Archimedese vastavad kontrollid on **edasi lükatud** 2015 I pa. kontrolliplaani ja on kavas läbi viia 2015 I kvartali jooksul.

KA kontrolli eesmärgiks oli veenduda RÜ JKSi toimimises ja piisavuses. Kontrolli käigus kontrolliti RÜ protseduuride vastavust KA juhendis „Järelevalve üldjuhend: väljamakse taotluse kontrolli ning paikvaatluse miinimumnõuded ja hea tava, november 2013“ (edaspidi järelevalve üldjuhend) väljatoodule, kus on kirjas minimaalsed nõuded valimi alusel kontrollide teostamiseks ning kontrollide ajakava moodustamisele.

Lõppenud kontrollide tulemusel tehti kokku 8 tähelepanekut, **millest ükski ei omanud finantsmõju.**

Lisaks sellele teostas KA rakenduskavade üleselt igapäevaseid ja tsentraalseid kontrole infosüsteemi sisestatud maksetaotluste, tagastuste ja rikkumise aruannete üle. Maksete ja tagastuste kontroll toimus riskide alusel, rikkumise aruannete kvaliteedikontrolli teostati

kõikide rikkumise aruannete üle. Probleemide tuvastamisel paluti RÜl makset, tagastust või rikkumise aruannet korrigeerida, vajadusel tühistada.

Kokkuvõttes võib öelda, et JKSid toimivad, mis vastab ka AA poolt antud hinnangule-süsteem toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud (II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne).²²

4.2.2 Rakendusasutuste ja rakendusüksuste järelevalve toetuse saajate üle

Ettevõtluse suunas perioodilise järelevalve tegevusena teostas MKM paikvaatlused „Eesti kui reisisihti tuntuse suurendamise programmi“ ja „Turismiinfosüsteemide arendamise programm“ Paikvaatluste käigus kontrolliti programmide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele, hankereeglite järgimist, kulude abikõlblikkust ning teavitusnõuete täitmist. Programmi „Turismiinfosüsteemide arendamise programm“ osas tehti üks hankega seotud tähelepanek, hankija teki üheliigilisi kulusid rohkem, kui hankelepingus oli fikseeritud. Tagasinõue tehti summa 13 719,36 eurot.

Seoses KA poolt koordineeritud kontrollide raames RÜde üle, on MARK prioriteetse suuna nr 1 MKMi meetmed valimisse sattunud kahel korral järgmiste kontrollide raames:

1. Projektide lõpp- ja vahearuannete menetlemise kontroll, mille eesmärgiks oli saada kindlus RÜ tööprotseduuride toimimises. Kontrolli käigus tuvastati, kas RÜ aruande kontrollleht sisaldab kõiki RÜ tööprotseduurides, meetme määruses ja taotluse rahuldamise otsuses (või selle muutmise otsuses) aruandele seatud nõudeid. Lisaks viidi läbi aruannete sisuline kontroll, mille läbi anti hinnang RÜ töö kvaliteedile ning viimasena kontrolliti aruannete formaalset korrektsust ja SFOSi sisestatud vahe- ja lõpparuannetele tugineva info kattuvust aruannetega. Prioriteetse suuna meetmetest sattus valimisse Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamise tingimused ja kord. Kontrolli käigus tehti 11 tähelepanekut, mis ei omanud ükski finantsmõju. Neist viie tähelepaneku osas olid vajalikud järeltegevused.

2. Kulude abikõlblikkuse kontroll, mille eesmärgiks oli teostada järelevalvet kulude abikõlblikkuse ja väljamaksete protsessi toimimise üle, kontrollides selleks VMTsid ning testides nendes pisteliselt kulude abikõlblikkust. Projektides, kus toetuse saaja oli riigihanke kohuslane, kontrolliti ka valimisse sattunud kuluridade taga olevaid hankeid. Lisaks kontrolliti VMTde ja hangete kontrolllehtede täitmist RÜ poolt, veendumaks, kuidas RÜ protseduure järgib. Prioriteetse suuna meetmetest sattusid valimisse Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine ja Klastrite arendamise toetus. Kontrolli käigus tehti 3 tähelepanekut, mis ei omanud ükski finantsmõju. Ühe tähelepaneku osas olid vajalikud järeltegevused.

2014. aastal viidi EASi järelevalve ja riskijuhtimise üksuse poolt läbi 49 paikvaatlust ning põhiüksuse koordinaatorite ja konsultantide poolt 29 paikvaatlust, kokku prioriteetse alasuuna meetmetes 71 paikvaatlust. Paikvaatluste käigus tehti 19 tähelepanekut, kus tuvastati puudusi, s.o 26,7 % kontrollitud projektidest. Tähelepanekuid tehti projektiga seotud kulude eristamise ning kuludokumentide säilitamisnõude kohta. Kolme projekti puhul kaalutakse tagasinõude otsuse koostamist (4,2% läbiviidud paikvaatlustest), kuna tuvastati mitteabikõlblike kulusid. Ülejäänud teostatud paikvaatluste kohta anti hinnang „korrektne“. Paikvaatlusel avastati enim vigu projektiga seotud dokumentide mitte eristamisel, samuti ei esitatud kontrolli käigus kõiki

²² AA 2014. aasta auditeerimise aastaaruanne, lk 22.

vajalikke originaaldokumente, lisaks tuvastati 1 projekti puhul topeltfinantseerimine Archimedese poolt rahastatud projektiga (alammeetmes 3.1.7).

Projekti järgseid paikvaatlusi ehk järelkontrolle viidi läbi 6, kus 5 juhul anti projektile hinnang korrektne ning 1 projektis tuvastati puudusi (aruandes käigus oli aktsepteeritud kulusid topelt). Tagasinõude otsus tehti 07.05.2014 summas 1342,15 skeemis 3.1.2.

Vastavalt 2010. aasta jooksul RA ja RÜ vahel täpsustatud järelevalve korrale teostab järelevalvet toetuse saaja üle RA, kui programmide elluvijaks on **KredEx**.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on 31.12.2014 seisuga on Archimedes poolt rakendatavates meetmetes aktsepteeritud või lõpetatud kokku 595 projekti, millest 229s projektis on läbi viidud paikvaatlus (38,49%). 2014. aastal viidi prioriteetses suunas läbi 68 paikvaatlust. Paikvaatluste käigus olulisi rikkumisi ei tuvastatud.

RÜs teostatud dokumentide kontrolli ja paikvaatluste põhjal on enamlevinud vigadeks riigihangete korraldamisega seotud vead, tööjõukulude arvestamise korrektsus, samuti projektiga seotud abikõlblike kulude ja tulude eristamine toetuse saaja raamatupidamises. Tuvastatud puuduste arv võrreldes eelmiste aastatega on suurenenud, mida võib põhjendada tõhustatud riigihangete kontrolliga. Eelnevast tulenevalt on RÜ osaliselt ümber korraldanud ka hangete kontrollimisega seotud tegevusi, luues hankespetsialistide ametikoha, kelle ülesanneteks on hangete kontroll. Täiendavalt pöörab RÜ jätkuvalt suurt tähelepanu toetuse saajate nõustamisele. Toetuse saajate nõustamisel on peamisteks väljunditeks meetmete infopäevad, konsultatsioonid koordinaatoritega/hankespetsialistidega, kodulehele paigutatud teave ning samuti on toetuse saajatele jagatud informatsiooni KA poolt läbi viidavate koolituste kohta (nt riigihangete-alased koolitused).

RA teostab järelevalvet RÜ tegevuste üle paikvaatluste käigus ning desk-based meetodil, vastavalt kontrolliplaanile. RA peab oma järelevalve tegevuste planeerimisel arvesse võtma KA poolset kontrollide tellimust. KA koostab oma kontrolliplaani kaks korda aastas ning märgib poolaasta kontrolliplaanis alati ära, millised kontrollid peaks teostama RA ning millised teostab KA ise.

Aruandeaastal teostas RA antud prioriteetse suuna raames ainult KA koordineerimisel tellitud kontrollid. Vastavalt plaanile viidi läbi projektide lõpp- ja vahearuannete kontroll ning kulude abikõlblikkuse ja väljamaksete protsessi toimimise kontroll. Järelevalvet teostati vastavalt KA juhenditele ja kontroll-lehtedele. Kontrollide tulemusena RA probleeme ei tuvastanud.

Transpordi suundades seoses KA poolt koordineeritud kontrollide raames RÜde üle, on MARK prioriteetsete suundade nr 3 ja 4 MKMi meetmed valimisse sattunud ühel korral järgmise kontrolli raames:

Kulude abikõlblikkuse kontroll, mille eesmärgiks oli teostada järelevalvet kulude abikõlblikkuse ja väljamaksete protsessi toimimise üle, kontrollides selleks VMTsid ning testides nendes pisteliselt kulude abikõlblikkust. Lisaks kontrolliti VMTde kontroll-lehtede täitmist RÜ poolt, veendumaks, kuidas RÜ protseduure järgib. Prioriteetsete suundade meetmetest sattusid valimisse Transpordi infrastruktuuri arendamine (ÜF) ja Transpordi infrastruktuuri arendamine (ERDF). Kontrolli käigus tehti 6 tähelepanekut, mis ei omanud ükski finantsmõju.

RÜ järelevalvetegevus on toimunud valdavalt väljamaksetaotluste menetlemise käigus.

Aruandeperioodil viidi läbi 9 RÜ paikvaatlust. Paikvaatluste raames kontrolliti aruandeperioodil nii TS dokumente kui külastati ka valminud või valmivaid ehitusobjekte. Täiendavad raudteevaldkonna ehitusobjektidega seotud RÜ järelevalvetegevused on integreeritud TJA riikliku ehitusjärelevalve tegevustega. TJA väljastab nii ehitus- kui kasutusload rekonstrueeritavatele reisijate ooteplatvormidele, jalakäijate tunnelitele kui ka osaliselt rööbastele. Lisaks on TJA ülesandeks viia läbi uute elektrirongide vastavushindamise protseduur, et tagada nende vastavus kehtestatud tehnilistele nõuetele. RÜ järelevalvetegevustes ning projektide tehnilise progressi jälgimises kasutatakse ära kõigi eelpool nimetatud kontrolltegevuste informatsiooni, mistõttu on vajadus RÜ ametnikel raudteeprojektide raames füüsiliselt objekte kohapeal üle vaadata selle võrra väiksem. TJA määrab lisaks raudteeinfrastruktuuri kasutustasu. Nimetatud menetluse käigus vaadatakse iga-aastaselt üle raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate raamatupidamine. Kasutustasu määramise menetluse andmeid kasutab RÜ raudteeinfrastruktuuriga seotud projektide puhul veendumaks, et struktuuritoetusega seotud kulud on TS raamatupidamises nõuetekohaselt eristatud.

Läbi viidud paikvaatlused näitavad, et üldiselt toimub transpordi meetmete toetuse kasutamine korrektselt, ehitusobjektid on valmimas ning nõuetekohaselt tähistatud, samuti on raamatupidamises kulud korrektselt eristatud. Probleeme on esinenud eelkõige projektikaustade nõuetekohase tähistusega (säilitustähtajad ei ole välja toodud), kahel juhul oli TS hilinevad riigihanke aruande lisade sisestamisega riigihangete registrisse pärast hankelepingu lõppu, ühel juhul puudusid kontrolli hetkel osaliselt nõutavad tänutahvlid ning kahel juhul tehti projekti ulatusest lähtuvalt soovitus täiendavate tänutahvlite paigaldamiseks.

Infoühiskonna suunas perioodilise järelevalve tegevusena teostas MKM paikvaatlused projektide ID-kaardi ja digitaalallkirjade kasutusvõimaluste laiendamine, Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse rakendamise laiendamine, Piiriüleseid teenuseid toetava X-tee ja digiallkirjakontrolli väljatöötamine, Riigi alusvõrgu ja seadmete uuendamine, Riigi infosüsteemi ja infoühiskonna (elutähtsate teenuste osutamise) turvalisuse mõõtmine ning tõstmine ja Teabevärv eesti.ee mobiilse versiooni loomine ning eesti.ee ja dokumendivahetuskeskuse (edaspidi DVK) käideldavuse ja turvalisuse tõstmine osas. Paikvaatluste käigus kontrolliti programmide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele, hankereeglite järgimist, kulude abikõlblikkust ning teavituspõuete täitmist. Tähelepanekuid ning tagasinõudeid ei tehtud.

Tehnilise abi ja HTA meetmete raames on 31.12.2014. aasta seisuga läbi viidud korralisi paikvaatlusi toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul. Tehnilise abi 21 aktsepteeritud ja lõpetatud projektist (sh on ka projektid, mis on SFOSi sisestatud, kuid millest ei ole tehtud ühtegi väljamakset) on paikvaadeldud 38% projektidest. Eelarve osas oli paikvaatlusega kaetud 56% kinnitatud projektide eelarvetest. HTA 103st aktsepteeritud või lõpetatud projektidest on kontrollitud 93% kõikidest HTA projektidest. Eelarveliselt on aga HTA kohapealsete kontrollidega kaetud 99% projektide kinnitatud eelarvetest. Paikvaatluste tulemusel ei tehtud ühtegi tähelepanekut.

4.3 Auditid

Kindluse saamiseks kulude abikõlblikkuses ja asutuste JKS-i toimimises toimuvad projektide ja JKS auditid. AA on Rahandusministeeriumi Finantskontrolli osakond, kes võib oma toiminguid delegeerida RAde ja RÜde audiitoritele või osta ka teenust välisaudiitorilt. Projektauditite

soovituste ja järeltegevuste elluviimist järelevalvab AA, JKS auditite järeltegevuste maandamist järelevalvab KA.

Detailne informatsioon projekti- ja JKS auditite kohta (sh auditeerimise aastaaruanne) on leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

4.3.1 Projektauditite läbiviimine ja peamised tulemused

AA 2014. aasta projektauditi valimis²³ oli 65 projekti summas **364 357 628,90 eurot**. See moodustab **2013. aastal EKLe deklareeritud kuludest 42 %**.

Auditite tulemusena tehti referentsperioodile finantsmõju omavaid tähelepanekuid **14** projekti osas (21,54 % auditeeritud projektidest).

65st projektauditist 43 viis läbi AA ning 15 AA koostööpartnerid. Projektauditite läbiviimise teenusena osteti sisse 7 projektauditit OÜlt KPMG Baltics. Projektauditite tulemusena tehti **28** olulist tähelepanekut (neist **23** referentsperioodile finantsmõju omavat tähelepanekut kogusummas **30 117,30 eurot**). Enim tähelepanekuid tehti struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise valdkonnas (16 tähelepanekut), mis olid ka suurima finantsmõjuga (68,70% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest).

Projektauditite raames väljatoodud probleemid ning tehtud olulised tähelepanekud jagunevad auditi alameesmärkide lõikes järgmiselt:

➤ **Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine:** **19** olulist tähelepanekut, millest referentsperioodi puudutavad 16 tähelepanekut. Tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on **20690,06 eurot** (*väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 134 387,66 eurot*), mis moodustab **68,7 %** kõigist tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.

Struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise seadnud tähelepanekud, mis puudutavad referentsperioodi:

1. Hüvitatud on kulusid, mis on ebamõistlikud ning ei seostu projektiga, 12 tähelepanekut kogusummas 18 242,01 eurot.
2. Hüvitatud on mitteabikõlblike personalikulud, 2 tähelepanekut kogusummas 1563,01 eurot.
3. Puuduliku kontrolljälje tõttu ei ole tagatud kulude abikõlblikkus, 2 tähelepanekut, kogusummas 885,04 eurot.

AA hinnangul on ülaltoodud tähelepanekute korral tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad, neil puudub ühistunnus, finantsmõju on väike ning seega ei viita antud vead süsteemsele veale.

➤ **Hangete läbiviimine:** **8** olulist tähelepanekut, millest referentsperioodi puudutavad 7 tähelepanekut. Tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on **9427,24 eurot** (*väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 95 606,99 eurot – enamjaolt seotud ühe projekti hanke RHS-i sätete mittejärgimisega*), mis moodustab **31,30%** kõigist tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.

Peamised hangete osas tehtud tähelepanekud, mis puudutavad referentsperioodi:

²³ Valimi moodustamisel kasutab AA statistilist valimi moodustamise meetodikat (rahaühikupõhine meetod)

1. Võrreldavate pakkumuste mittevõtmine. 3 tähelepanekut kogusummas 2404,80 eurot. AA hinnangul on tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad ning ei viita süsteemsele veale.
2. Diskrimineerivad kvalifitseerimise ja/või hindamiskriteeriumid. 2 tähelepanekut kogusummas 4840,29 eurot. AA hinnangul on tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad ning ei viita süsteemsele veale.
3. Muud RHSi nõuete rikkumised. 2 tähelepanekut kogusummas 2182,15 eurot. AA hinnangul on tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad ning ei viita süsteemsele veale.

Läbiviidud projektiauditite tulemusena tuvastati referentsperioodil mitteabikõlblikke kulusid kokku summas **30 117,30 eurot ehk 0,008%** auditeeritud kulude kogumahust.

Mitteabikõlblikke kulusid väljaspool referentsperioodi tuvastati 229 994,65 eurot.

Arvestades auditi toimingute käigus tuvastatud vigu ja nende põhjal leitud kõige tõenäolisemaid vigu, on võimalik 75% kindlustunde määraga öelda, et **kõige tõenäolisem viga (most likley error)** üldkogumis ei ületa **776 212,54 eurot (0,089% üldkogumist)**.

Tabel 10. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud rakenduskavade ja fondide lõikes.

Rakenduskava	Auditeeritud sertifitseeritud kulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi (euro)
Inimressursi arendamine (ESF) ²⁴	12 889 578,85	12 039,20	10 248,85
Elukeskkonna arendamine (ERF, ÜF) ²⁵	109 912 975,72	6329,08	6017,56
Majanduskeskkonna arendamine (ERF, ÜF) ²⁶	240 298 633,94	11 749,02	213 728,24
Tehniline abi (ESF, ERF, ÜF)	1 256 440,39	0,00	0,00
Kokku:	364 357 628,90	30 117,30	229 994,65

Allikas: AA 12.03.2015

AA auditeeris MARKis 23 projekti (v.a. TA suund) summas 240,3 mln eurot s.o 66% kõigist auditeeritud kuludest. Mitteabikõlblikke kulusid leiti 6 projekti kuludest 11 749,02 euro ulatuses (väljaspool referentsperioodi tuvastati mitteabikõlblikke kulusid **213 728,24** euro ulatuses), mis teeb MARK veamääraks 0,005% (võrdluseks: IARK veamäär 0,093% ja EARK veamäär 0,006%). Kõigist projektiauditite tulemusena tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest moodustavad MARK projektidega seotud mitteabikõlblikud kulud 39 %. Kokku tehti 11 olulist tähelepanekut, neist 1 oli suunatud finantsinstrumentide rakendussüsteemi parendamisele, 3

²⁴ CCI number: 2007EE051PO001.

²⁵ CCI number: 2007EE161PO002.

²⁶ CCI number: 2007EE161PO001.

olid seotud rikkumistega hangete läbiviimisel ja 7 struktuuritoetuse mitte-eesmärgipärase kasutamisega.

Üldiselt võib järeldada, et kuigi mõningates projektides siiski esineb vigu (30-st projektist 4-s tuvastati mitteabikõlblikke kulusid), on rikkumistega seotud summad üldiselt väikesed.

Lisaks auditeeris AA kahte TA projekti summas 1,26 mln eurot, s.o 0,3 % kõigist auditeeritud kuludest. Mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud, seega on veamääraks 0%.

Võrreldes eelmise aastaga on nende projektide osakaal, milles on tehtud finantsmõju omavaid tähelepanekuid mõnevõrra langenud (2014. aastal 21,54% versus 2013. aastal 36%).

2014. aastal tehti kokku 23 referentsperioodile finantsmõju omavat tähelepanekut, samas 2013. aastal tehti oli selliseid tähelepanekuid 50. Arvestades asjaolu, et 2014. aasta auditeeritud projektide arv ei erinenud oluliselt eelmisest aastast, kuid referentsperioodile finantsmõju omavate tähelepanekute arv on väiksem kui eelmisel aastal, siis on ka vigade esinemise sagedus langenud (2014. 0,35 finantsmõjuga tähelepanekut auditeeritud projekti kohta versus 2013.a 0,78 tähelepanekut projekti kohta). Samuti on vea määr projekti kohta võrreldes varasemate aastatega langenud ning üle 2% veamääraga projekte ei esinenud.

AA hinnangul viitab madal vea määr asjaolule, et RÜde JKSid on oluliselt tugevnenud eelkõige riigihangete ja riigiabi valdkonnas. Nendes aspektides on eelnevatel aastatel esinenud kõrgemad veamäärad, ellu on viidud tegevuskavad JKSi parendamiseks ning nendele on järgnenud ka parenduste efektiivsust kinnitanud süsteemiauditid. RÜde tõhusaid JKSe kinnitavad ka viimaste JKSi auditite tulemused.

Kuigi AA auditite käigus tuvastatud vea määr on madal näitab 2013 ja 2014 aastatel raporteeritud rikkumiste aruandlus, et RÜde järelevalve tuvastab projektides vigu ehk **esimese tasandi kontroll (RÜ järelevalve) toimib nõuetekohaselt.** RÜ järelevalve on 2013. aastal leidnud ja raporteerinud 184 rikkumist summas 3 mln eurot ja 2014. aasta kolme kvartali jooksul 76 rikkumist summas 6,2 mln eurot. Eeltoodu kinnitab AA hinnangut, et RÜde JKSid toimivad.

Projektauditite tulemuste ülevaade RÜ kaupa on toodud aruande lisa (vt lisa 1 ja rakenduskavade kaupa lisa 2).

Arvestades projektauditite 2014. aasta tulemusi on AA arvamusel, et sertifitseeritud kulud on olulises osas vigadest vabad ning struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud.

Detailne informatsioon projektaudititest on AA 2014. aasta auditeerimise aastaaruandes (leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

4.3.2 2014. aastal läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõte nende tulemustest

Aruandlusperioodil viis AA läbi JKS auditid kolmes struktuuritoetuse rakendamise seotud asutuses: Archimedeses, TJAs, ja RMis. Läbi viidi neli erinevat JKS auditit, sealhulgas üks JKS auditi järelauditit (Archimedesese järelaudit) ning üks JKS audit (Archimedes), mis oli eelmise auditeerimise aastaaruande esitamise hetkel läbiviimisel ning lõpetati käesoleval aastal.

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud, auditeeritavate JKSe hinnati järgmiselt:

- KA (seotud rakenduskavad: IARK, EARK, MARK)

KA JKS auditiga (lõpparuanne nr II-162/2014) hinnati MA poolt 2009.-2013. aastal deklareeritud tagastuste asjakohast kajastamist EKle esitatavates kuluaruannetes; hinnang: kategooria I.

➤ Archimedes (*seotud rakenduskavad: IARK, MARK*)

- 2014. aasta lõppes SA-s Archimedes kaks auditit, mille eesmärgiks oli hinnata Archimedese kui RÜ struktuuritoetuse administreerimisega seotud JKSi tõhusust riigihangete kontrollimisel (lõpparuanne nr II-150/2013 ja selle auditi järelaudit nr II-161/2014). Mõlema läbiviidud auditi puhul tuvastati mitmeid finantsmõju omavaid vigu, mis viitavad, et tegemist on süsteemsete vigadega juhtumis- ja kontrollisüsteemis; hinnang: kategooria III.
- Auditi tulemustest lähtuvalt ning vastavalt KA koostatud tegevuskavale viis Archimedes läbi täiendavad järelkontrollid ning muutis riigihangete kontrolli süsteemi, mille kohaselt viib nüüd hangete kontrolli läbi hankespetsialist. 2014. aasta detsembris alustati AA poolt täiendava järelauditiga (auditi lõpparuanne II-166/2014, 10.02.2015). Täiendava järelauditi tulemusena jõudis AA veendumusele, et RÜ on rakendanud auditis nr II-161/2014 toodud soovitusi ning teostanud järelkontrollid vastavalt tegevuskavale. Järelkontrollide käigus tuvastas RÜ mitteabikõlblikke kulusid nii väljakuulutamiseteta läbiraakimistega hankemenetluse liigi valiku kui ka tellija reservi õiguspärasuse hindamisel. Audiitorite hinnangul on RÜ oluliselt tugevdanud riigihangete kontrolle; hinnang: kategooria II.

➤ Tehnilise Järelevalve Amet (*seotud rakenduskava: MARK*)

Auditi ulatuses (lõpparuanne II-163/2014) oli TJA kui RÜ tegevus ajavahemikul 1.01.2013 - 05.09.2014. aasta. Ulatuse määramisel lähtuti asjaolust, et alates 01.01.2013. aastal lõpetati Veeteede Ameti kui RÜ tegevus ja alates 01.01.2014. aastal Maanteeameti kui RÜ tegevus ning mõlema eelnimetatud asutuste projektide menetlemine anti üle TJA-le. Auditi käigus tehti kolm olulist tähelepanekut, mis ei omanud hinnangulist mõju mitteabikõlblikku kulu tekkele; hinnang: kategooria II.

Analüüsid eelnevalt välja toodud peamisi JKS auditite tähelepanekuid asutuste lõikes, on need **põhinõuete osas** kokkuvõetavad järgmiselt:

➤ ***Põhinõue 1: Selge kohustuste määratlus, jaotus ja lahusus asutuses nii asutusesiseselt kui teiste asutustega***

Olulisi puuduseid ei tuvastatud.

➤ ***Põhinõue 2: Asjakohased protseduurid rahastatavate projektide valimiseks***

Puuduseid ei tuvastatud.

➤ ***Põhinõue 3: Asjakohane info ja strateegia toetuse saajatele juhiste andmiseks***

Puuduseid ei tuvastatud.

➤ ***Põhinõue 4: Piisavad ja asjakohased juhtkonna kontrollid***

Hangete läbiviimise kontrollimine RÜdes (SA Archimedes, TJA) ei olnud piisavalt tõhus. Tuvastati puudusi hankelepingu muudatuste, tellija reservi kasutamise, ehitustööde lepinguga asjade ostmise, väljakuulutamiseteta läbiraakimistega hankemenetluse liigi valiku põhjendatuse kontrollimisel. Puudusi esines ka pakkumuste esitamise tähtaja pikendamise

ja eduka pakkuja vastavuse hindamise kontrollimisel. Lisaks ei olnud tagatud riigihangete kontrollimisest piisav kontrolljälg.

KAl puudusid valimipõhise kontrolli mahu määramise põhimõtted.

➤ ***Põhinõue 5: Piisav kontroll-jälg***

Puuduseid ei tuvastatud.

➤ ***Põhinõue 6: Usaldusväärne raamatupidamise, seire ja finantsaruandluse IT-süsteem***

Puuduseid ei tuvastatud.

➤ ***Põhinõue 7: Ennetavad ja parandavad meetmed juhuks kui audit tuvastab süsteemseid vigu***

Puuduseid ei tuvastatud.

Läbiviidud JKS auditite tulemusena toodi välja puuduseid asutuste JKS-ides. Kõige rohkem esines puuduseid riigihangete kontrollimisel. JKS auditite käigus tuvastati hangetega seotud rikkumisi ning tehti soovitusi finantskorrektsioonide tegemiseks.

Analüüsides peamisi 2014. aastal tehtud JKS auditite tähelepanekuid, on AA hinnangul endiselt peamised puudused seotud riigihangete kontrolliga. Riigihangete kontrollimisel ei suudeta hinnata keerulisemate juhtumite põhjendatust ja õiguspärasust – näiteks hankelepingute muutmised, tellija reservi kasutamine ja väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetlusliigi valik.

JKS auditite tulemusena tuvastati finantsmõju omavaid probleeme, mis tulenesid hangete kontrolli puudlikkusest ühes RÜs (Archimedes). AA hinnangul vajab Archimedese JKS riigihangete kontrollimisel olulisi parandusi.

Kokkuvõttes on riigihangete reeglite järgimise osas esinenud puuduseid, kuid probleemvaldkonnaga tegelemiseks on rakendatud ulatuslikud tegevuskavad, et JKS-i parendada. Riigihangete kontrollimisega seotud probleemid esinevad üksikutes RÜdes. Lisaks näitavad projektiauditite tulemused, et RÜdes, kus on varasematel aastatel olnud probleeme riigihangete kontrollimisega, ei ole enam olulisi riigihangetega seotud vigu tuvastatud. Arvestades eeltoodut andis AA alljärgneva koondhinnangu struktuuritoetuste rakendamise JKSi:

Üldkokkuvõttes on AA arvamusel, et struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud (II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne²⁷).

Vastavalt EK õigusaktides sätestatule ja tuginedes eeltoodud JKS auditite tulemustele, esitas AA 30.12.2014. aasta EKle auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*).

4.4 Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded

Ettevõtluse suunas ei olnud **KredExi** poolt rakendatavates meetmetes rikkumisi ja tagasinõudeid.

²⁷ Average level of assurance (as defined in the Guidance Note on Annual Control Reports and Opinions – COCOF 18/0220/09).

2014. aastal registreeriti **EASi** järelevalve ja riskijuhtimise üksuse poolt prioriteetse alasuuna meetmetes rikkumisena 12 projekti ([lisa 13](#)), mis on oluliselt vähem, kui eelneval aastal. 2 rikkumist on seotud tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetusega, 2 rikkumist Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi toetusega ning kõik ülejäänud igaüks erineva toetusmeetmega. Rikkumise põhjuseks on peamiselt hankereeglite eiramine, eesmärkide mittetäitmine ning varade säilitamise ja sihtotstarbelise kasutamise nõude mittejärgimine.

EAS pakub klientidele projektide rakendamisel nõustamist riigihangete õiguspäraseks läbiviimiseks. Klientide koostatud hankedokumentide läbivaatamisel enne hankemenetlusega alustamist ning hankemenetluse läbivaatamisel enne hankelepingu sõlmimist täidab EAS olulist nõustamisfunktsiooni, millega välditakse suure finantsmõjuga rikkumisi ja hilisemaid tagasinõudeid (kuni 100% abikõlblikest kuludest). Hankelepingu alusel tehtud kulude abikõlblikkuse hindamiseks viib EAS lisaks läbi riigihanke lepingu täitmise kontrolli, milles hinnatakse võimalike lepingu muudatuste vastavust nii riigihangete seadusele kui ka KA tõlgendustele, kaasates vajadusel ehituseksperite ja juriste.

EAS alustas hangete süvakontrolliga alates 2011. aasta keskpaigast ning 2009-2011. aastal läbiviidud hangete osas tõi see tagantjärgi 2012. ja 2013. aastal kontrollides kaasa suhteliselt suures mahus tuvastatud hangete rikkumisi ja sellega seonduvalt ka suures mahus toetuse tagasinõudmisi. 2014. aastaks on olukord tunduvalt paranenud osaliselt nõustamisteenuse tulemusena ning mittevastavuste hulk on kahanenud. Siiski võib välja tuua mõningad kitsaskohad, mis jätkuvalt tähelepanu nõuavad:

- Seni mittehankijatena tegutsenud isikute muutumine hankijaks planeeritavate struktuurivahendistest rahastatavate investeeringute tulemusel (Väikesadamate meede, Norra finantsmehhanism) ning kogenematusel tulenev ebakompetentsus.
- Riigihangete seaduse lai tõlgendamisruum (lepingu muudatused, erandliku menetlusliigi kasutamine, raamhanked) toob kaasa kahtluseid hankija menetluse õiguspärasuses, mis eeldab RÜ konsultatsioone KAgA ning võib rangema tõlgenduse korral kaasa tuua tagasinõude otsuse vaidlustuse.
- Ehitusprojektide madal kvaliteet ja pinnapealse ekspertiisi tulemus delegeeritakse reeglina riigihanke võitnud ehitustööde teostajale (ehitaja vastutab kõige eest). See omakorda toob kaasa probleemi, kus hangete käigus on vajalik projekti muuta või lisategevusi teostada, mis aga pole üldjuhul lubatud, kui tegemist ei ole just väga põhjendatud ettenägematu asjaoluga;
- Riigihanke läbiviimisel ei pöörata piisavalt tähelepanu lepingutingimustele (peamiselt tähtajad, makstingimused, tagatised) ning neid soovitakse muuta kas lepingu sõlmimisel või riigihanke elluviimisel, mis on aga riigihangete seaduse kohaselt lubatud ainult erandkorras.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas tuvastati ühtekokku 17 rikkumist, mis on rohkem kui aastal 2013 (avastatud 12 rikkumist). Aastatel 2008-2012 avastati kokku 8 rikkumist.

2014. aastal avastatud rikkumistest 8 oli seotud reaalse tagasinõudega kokku summas 59 041,66 eurot. Rikkumised olid enamjaolt seotud hangete läbiviimisega toetuse saajate poolt, meetmetes 3.2.2. (infrastruktuur), 3.2.4. (rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuur) ja 3.2.9. (õppe- ja töökeskkonna kaasajastamine ja ligipääsetavuse suurendamine). Suunas on suurimad tagasinõuded seotud meetmega 3.2.2. „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“. Tagasinõuete peamine põhjus on eksimused hangete läbiviimisel.

Transpordi suunas menetles RÜ projektauditi 3.3.0101.11-0016/03 raames leitud mitteabikõlblike kulude tagasimakset Maanteeameti projekti nr 3.3.0101.11-0016 „E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda- Haljala teelõigu ehitus“ raames, summas 1 048,73 eurot. Toetuse saaja oli riigihanke nr 122541 raames sõlminud Ramboll Eesti ASiga 3. mail 2011. aastal ehitusjärelvalve teenuse osutamise lepingu nr 11-042, mis koosnes pakkumuse maksumusest ja ettenähtud summast ettenägematuteks töödeks (tellija reserv). Auditi käigus ilmnas, et toetuse saaja oli tellija reservist tellinud täiendava tööna liiklusohutusauditi tehnilisele projektile maksumusega 4 935,18 eurot koos käibemaksuga. Liiklusohutusauditi kui täiendava töö tellimine tellija reservist ei olnud aga põhjendatud, kuna nimetatud töö ei olnud otseselt seotud ehitusjärelvalve lepingu nr 11-042 eesmärgiga.

RA tegi antud rikkumise osas 15.05.2014 osalise tagasinõude otsuse nr 14-0168 ning toetuse saaja Maanteeamet teostas 22.05.2014 väljamakstud toetuse osa tagasimakse summas 1048,73 eurot.

2013. aastal tuvastati üks võimalik rikkumine projekti 3.3.0100.08-0004 „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ raames. 2014. aastal viis RA läbi uurimise täpsemate asjaolude selgitamiseks, ega jõudnud veel teha otsust toetuse osalise tagasinõudmise kohta. Otsus on vormistamisel ning tehakse 2015. aasta esimesel poolel.

Varasemates seirearuannetes kirjeldatud AS-i Saarte Liinid projekti nr 3.3.0100.08-0001 „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ osalise tagasinõude otsust menetleb RA ja KA erimeelsuste tõttu RA asemel Rahandusministeerium. Otsus on vormistamisel ning tehakse 2015. aasta jooksul.

Infoühiskonna suunas oli aruandeperioodil peamised rikkumised seotud vara mittesihipärase kasutamise, RÜ ettekirjutuste täitmisel ja toetuse saaja poolt kohustuste täitmise vallas. Samuti, lõpetati ühe projekti tegevus, kuna projekt ei olnud täies mahus käivitunud, eesmärged ei olnud piisavalt analüüsitud ja sellisel (taotluses kirjeldatud) kujul ei olnud otstarbekas projektiga jätkata. Toetuse saaja teatas, et maksab seni makstud toetuse tagasi ja loobib projektis.

MARK TA ja HTA meetmete raames on alates 01.01.2007—31.12.2014 on toetuse saajatelt kokku tagasi nõutud 20 320,91 eurot, kuid 2014. aastal ei tehtud ühtegi tagasinõuet.

Tabel 11. Tagasinõutud toetus 01.01.2007-31.12.2014

Prioriteetne suund		Fond	Tagasinõuded (EL osalus)
3.1	Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERF	9 761 368,46
3.2	Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	ERF	2 346 413,03
3.3	Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	ÜF	13 816,59
3.4	Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	ERF	31 454,88
3.5	Infoühiskonna edendamine	ERF	86 755,11
3.6	Tehniline abi	ERF	20 320,91

Allikas: SFCS, 28.04.2015

5. SEIRE JA HINDAMINE

Käesolev peatükk annab ülevaate struktuurivahendite seire- ja hindamissüsteemi peamistest tegevustest ja rakenduskavaga seotud muudatustest aruande aastal.

5.1 Rakenduskava seire

2014. aastal jätkas KA seirekohtumisi teiste valitsemisaladega ning eelarve ja välisvahendite koondaruande koostamist ja Vabariigi Valitusele esitamist. Aruandega teavitatakse Valitsuskabinetti rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel tehakse Vabariigi Valitusele ettepanekuid plaanide muutmiseks.

Tulenevalt 2013. aasta EK aastakoosolekul tehtud soovitusel ja EK kirjalikust tagasisidest pööras KA 2014. aastal suuremat tähelepanu rakenduskavade seirearuannete kvaliteedi parandamisele, uuendades ja täiendades KA olemasolevate seirearuannete vorme ja juhendeid, mis peaks tõstma 2014. aasta seirearuannete kvaliteeti ja analüütilist taset.

2014. aastat puudutav aastakoosolek EKga toimus see kord 2015. aasta jaanuaris. Üldise rakendamise hetkeseisu analüüsi kõrval olid kohtumistel aruteluks mitmed teemad, sh seire hindamistegevuste ja järelevalve seis, indikaatorite täitmine ja tulemuste analüüsimine, MA auditi tulemused, perioodi 2014-2020 ettevalmistus.

Ettevõtlike suunas aruandeperioodil toimus üks prioriteetsete suundade juhtkomisjoni kirjalik hääletus mille käigus kinnitati 2013. aasta seirearuanne. Komisjonide hääletustel ja koosolekul esitati küsimusi ja kommentaare aruandele, mille põhjal aruannet enne kinnitamist täiendati. Suuna juhtkomisjonis ettepanekuid meetmete rakendamisele ei tehtud.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas moodustas HTM perioodi alguses ühise prioriteetsete suundade „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ ja „Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ juhtkomisjoni. Aruandeaastal toimus üks juhtkomisjoni koosolek- 9. aprillil 2014). Koosolekul kinnitati nii ERF kui ka ESF teaduse ja kõrghariduse suundade 2013. aasta seirearuanded.

RÜ ja RA teostavad jooksvat seiret meetmete ja projektide edenemise üle, toimusid töökohtumised vastavalt vajadusele. Jätakuvalt toimusid 2014. aasta vajaduspõhised seireteemalised kohtumised KA ja RA vahel.

RA jälgib pidevalt meetmete edenemist ja vahendite kasutamist. Kuna perioodi lõpp läheneb, on seirel oluline roll. Vahendite paremaks kasutamiseks ja eesmärkide täitmiseks on RA teinud mitmeid vahendite ümbertõstmisi meetmete/alameetmete vahel.

Transpordi suunas kinnitas juhtkomisjon 2014. aastal [investeeringute kava](#) muudatuse detsembris 2014 ja kinnitas suundade 2013. aasta seirearuande 2014 kevadel. Kava muutmise vajadus oli tingitud projektide mahtude ja ulatuse muutumisest ning osade projektide lõppemisest.

Infoühiskonna suunas toimub sisuline seiretegevus peamiselt arengukava rakendusplaanide aruannetes ning SV projektide juhtrühmades. Peamiseks läbivaks põhimõtteks on, et RÜ (RIA) spetsilist on määratud iga projekti juurde eksperdik, kui seda peetakse vajalikuks. Prioriteetsel suunal aga juhtkomisjoni ei ole moodustatud, kuna see oleks liigne halduskoormus.

Tehnilise abi suundades perioodil 2007–2013 ei moodustatud „Horisontaalse tehnilise abi“ ja „Tehnilise abi“ prioriteetsete suundade osas juhtkomisjoni. Seiret teostavad rakenduskavade juhtministeeriumid, tehnilise abi prioriteetsete suundade osas annab KA sisendi juhtministeeriumitele.

5.2 Läbiviidud hindamised ja uuringud

Ettevõtluse suunas 2014. aastal valmis EASi ja MKMi koostöös [ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika teine vahehindamine](#).

Ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika hindamise eesmärgiks oli hinnata elluviidud meetmete mõju, tõhusust ja mõttekust. Tegemist oli teise ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika vahehindamisega, esimene vahehindamine viidi läbi 2012. aastal (hindamise oli kaasatud ka „Inimressursi arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ meetmed: alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus, teadmiste ja oskuste arendamise toetus).

Toetust saanud ettevõtete võrdlusgrupi keskmistega korrigeeritud tulemused näitasid, et seitsmest näitajast kuue puhul olid toetust saanud ettevõtted olnud edukamad kui toetust mitte saanud ettevõtted. Töötajate arvu, müügitulu, töajakulude, ärikasumi, lisandväärtuse ja lisandväärtuse töötaja kohta osas olid toetust saanud ettevõtted saavutanud märgatavalt paremaid tulemusi võrreldes võrdlusgrupiga. Vaid toetust saanud ettevõtete ekspordimüügitulu dünaamika jäi alla mitte toetust saanud ettevõtete omale. Siin oli üheks põhjuseks toetuse saajate hulgas ekspordi kontsentreerumine suurettevõtetele, kellele ei olnud võimalik leida võrdlusgrupis sarnaseid ettevõtteid ja seetõttu ei saanud suurte toetuse saajate (nt Ericsson) ekspordimüügitulu kasvu ka arvesse võtta. 2012. aastal läbi viidud uuringu tulemustele jäid alla müügitulu ja ekspordimüügitulu muutused.

Majandusnäitajate dünaamika võrdluses olid edukaimad alustavatele ettevõtetele suunatud stardi- ja kasvutoetus. Juba tegutsevatele ettevõtetele mõeldud toetustest saavutasid väga häid tulemusi teadus- ja arendustegevuse ning tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetused, kus mõlemal juhul kasvasid toetuse saamise ajal kõik peamised majandusnäitajad. Siiski ökonomeetrisest analüüsist, kus vaadati toetuste olulisust majandusnäitajate muutusele, kuvandus mõneti teistpidi pilt. Edukamateks toetusteks võis pidada tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringut, starditoetust ning teadmiste ja oskuste arendamise toetust. Toetuse olulisuse ja mõjususe osas paistis silma teadus- ja arendustegevuse toetus. Võrreldes teiste toetustega, olid ettevõtted vähem oluliseks ja mõjusaks pidanud ekspordi ja starditoetust.

Kokkuvõte ja poliitikasoovitused:

<http://www.eas.ee/images/doc/sihtasutusest/uuringud/ettevotlus/ettevotlus-ja-innovatsioonitoetuste-vahehindamise-kokkuvote-2014.pdf>

Ettevõtluse suunas viis 2014. aastal läbi MKMi majandusarengu osakond „Innovatsiooniosaku analüüsi“²⁸. Analüüsi eesmärgiks oli anda ülevaade Eesti innovatsiooniosaku meetme toimimisest ning teisalt kasutada koostatud ülevaadet sisendina perioodi 2014–2020 osaku meetme disainimisel. Selleks viidi läbi mitmeosaline analüüs, et tuvastada kitsaskohad, mis kerkisid esile meetme toimimise jooksul (perioodil 2009–2013) ning analüüsi käigus pakuti neile ka lahendusvariante, mida valideeriti osaku meetet kasutanud osapooltega. Võimalikke lahendusvariante on plaanis võimaluste piires (st vähemalt osaliselt) piloteerida veel käesoleval ja peagi lõppeval struktuurvahendite perioodil, muutes vastavalt kehtivat innovatsiooniosaku meetme määrust.

²⁸ Sigrid Rajalo, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, innovatsioonitalituse peaspetsialist

Meetme on teenuseosutajateks olnud innovatsiooniteenuseid pakkuvad asutused ja ettevõtted nagu üli- ja kõrgkoolid, teadus- ja arenduskeskused, patendibürood, disainibürood, inseneribürood, uurimis- ja sertifitseerimisasutused:

Allikas: MKMi innovatsiooniosaku analüüs, 18.03.2015.

Joonis 11. Innovatsiooniosaku meetmes osalenud teenuseosutajad.

2014. jaanuari lõpu seisuga on pankrotistunud 1323 toetuse saajast 9 ehk 0,68% toetuse saajate koguarvust. Eeltoodud näitaja on tublisti parem kui turu keskmine ettevõtete ellujäämise näitaja ning lubab järeldada, et innovatsiooniosaku toetuse saajad on kas läbi viinud äri arendavaid tegevusi, mis on aidanud ettevõttel kasvada ja turukonkurentsi tingimustes paremini ellu jääda kui keskmine ettevõtte või eristab osaku taotlejat ja saajat selle mittetaotlejast asjaolu, et esimesel juhul on tegu juba ettevõtjaga, kes hindab teadus- ja arendus- ning innovatsioonitegevust kui sellist ning osaku meede avas võimaluse taotleda selliste tegevuste läbiviimiseks lisavahendeid. Olenemata asjaolust, kas osakut kasutanud ettevõtete hea ellujäämine tuleneb nende innovatsiooniteadlikumast tegevusest ja käitumisest ilma osaku abita või on nad ellu jäänud osaliselt tänu osakule, toetavad mõlemad järeldused osaku eeldatavat sihtrühma ning meetme eesmärki.

Võttes kokku analüüsi tulemused, siis seatud hüpoteeside kohta saab järeldada järgmist:

- **Maksimaalse toetusmäära vähendamine alla 100% ehk toetuse saajate omafinantseeringu kohustuse nõude lisamine on põhjendatud.** Seda kinnitas ettevõtete seas korraldatud küsitlus, kus ligi pooled ettevõtted (49,4%) pidasid omafinantseeringut mõistlikuks ning oleksid osaku toetusmeedet kasutanud ka juhul, kui oleks esinenud nõue panustada omaosalusega veerandi kuni kolmandiku ulatuses projekti maksumusest. Omafinantseeringu panustamist ei pidanud võimalikuks 50,6% vastanud ettevõtetest. Ka teenusepakkujad pidasid omafinantseeringu nõuet mõistlikuks, kuna see distsiplineerib osaku taotlejat põhjalikumalt oma uurimisproblemaatikat läbi mõtlema ning ka tulemuste suhtes ilmselt nõudlikum olema. Kõnealuse nõude rakendamine piirab kindlasti meetmest toetuse taotlejate ringi, kuid suurendab tõenäosust, et taotlema tulevad finantsvõimekamad ettevõtted, kelle puhul on tõenäolisem koostöö jätkumine teenusepakkujaga ka pärast osaku projekti lõppu.
- **Põhjendatud on ettepanek kujundada senisele osakule lisanduv suuremahulisem jätkuosak.** Ettevõtete küsitlusest selgus, et ligi pooled vastanud ettevõtetest (49,4%) on teenuseosutajaga koostööd jätkanud. Eitaval vastanutest

enamik väljendas vabades vastustes valmisolekut võimalusel ja vajadusel koostööd siiski jätkata. Ligi kolmandik (29%) ettevõtetest plaanis koostööd jätkata mõne teise teenusepakkujaga. Need tulemused viitavad asjaolule, et vähemalt kolmandikul ettevõtetest on huvi ja valmidus jätkukoostöö vastu. Teenuseosutajate intervjuudest ilmnes, et koostöö on jätkunud finantsvõimekamate ettevõtetega ning et nn suuremamahulisem jätkuosa või samamahulise osaku taotlemisvõimalus mitmel korral võiks jätkukoostööd stimuleerida.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suundades aruandeaastal prioriteetses suunas hindamisi läbi ei viinud.

Hindamise ja uuringutega tegeleb ESFist rahastatav „Teadus- ja innovatsioonipoliitika seire programm“, mille tulemusi kajastab programmi koduleht <http://www.tips.ut.ee/est/uuringud/>

Transpordi suundades 2014. aastal transpordi meetme raames hindamisi läbi ei viidud.

Infoühiskonna suunas viidi läbi koostöös NutiKaitse 2017 projektiga (seda juhib Vaata Maailma SA) **uuring nutiseadmete kasutajate turvateadlikkusest ja -käitumisest**²⁹, et selgitada välja kitsaskohad ning planeerida järgmisteks aastateks sihtrühmadele suunatud tegevusi. Uuringu käigus küsitleti enam kui 500 last ning ligi 1500 täiskasvanut.

Nutiseadmeid omab ja/või neid on võimalik kasutada 60% Eesti elanikkonnast alates kuuendast eluaastast, nii selgub täna esitletavast nutiseadmete turvalise kasutamise uuringust.

Isiklik nutitelefoni on olemas ligikaudu pooltel (u 603 000 inimest) ja isiklik või perekasutuses tahvelarvuti veidi enam kui kolmandikul (u 455 000 inimest) sihtgrupist. Paljud nutiseadmed on samaaegselt kasutusel nii tööks kui meelelahutuseks, samuti jagatakse neid peresiseselt või isegi sõpradega.

6–8-aastastest lastest omab 38% isiklikku nutitelefoni ja 21% isiklikku tahvelarvutit. Põhikooliks (12–14 a) on nutitelefoni omanike osakaal kasvanud juba märkimisväärselt 76%ni.

Seitse last kümnest saavad nutitelefoni kasutada igal ajal ja täpselt nii palju, kui nad ise soovivad ning 75% nendest ütlevad, et vanemad kas ei tunne üldse huvi (19%) või tunnevad väga harva huvi (56%) selle vastu, mida nad oma nutiseadmetes teevad. Vaid viiendiku laste jaoks on nutitelefoni kasutamisele seatud piirangud. Kuna tahvelarvutid on sageli ka perekasutuses, siis nende kasutus on rohkem piiratud, kuid siiski saavad kaks last viiest kasutada seadet oma äranägemise järgi.

“Lapsed on julged ja aktiivsed nutiseadmete võimaluste kasutajad. Vanemad aga sageli praktikas ei oska neid suunata või juhendada. Nii jäävad lapsed nutimaailmas üksi ja õpivad enda ning sõprade vigadest,” selgitas uuringu tulemusi NutiKaitse 2017 projekti eestvedaja Kristi Kivilo Vaata Maailma sihtasutusest.

“Kindlasti tuleks tahvelarvutites seadistada erinevad kasutajakontod, et vältida olukordi, kus laps võib näiteks tahtmatult tööalaseid e-kirjasid edasi saata või äppide ostmisega suure arve teha,” kirjeldas Kivilo.

²⁹ <https://www.ria.ee/nutiturvalisuse-uuring-seitse-last-kumnest-saab-nutitelefoni-kasutada-piiramatult/>

“Arvestades seda, et paljud nutiseadmed on ka jõuluringitused, siis paneme kõigile südamele, et iga uue nutiseadme puhul tuleb seadistada ekraanilukk ning laadida alla viirusetõrje tarkvara. Nii saab iga kasutaja lihtsalt enda ja oma pere nutiturvalisust kohe suuresti tõsta,” lisas ta.

Inimeste arusaamad nutiseadmetega seotud ohtudest on lünklikud ning sageli puuduvad vajalikud praktilised oskused. Selleks panustavad kõik NutiKaitse 2017 projekti partnerid nutiseadmete turvalise kasutamise suurendamisse.

Laste teadlikkus sellest, mida tähendab nutiseadme turvaline kasutamine, on üsna puudulik. Enam kui kolmandik lastest ei oska üldse öelda, mida see tähendab ja vaid kolmandik arvab, et nendega võib mitteturvalise käitumise tõttu midagi juhtuda. Kuigi 15-aastaste ja vanemate sihtrühmas vastasid paljud (üle 84%), et nad on teadlikud nutiseadmete turvalise kasutamise teemadest, siis see ei peegeldunud reaalses käitumises. Praktiliselt kõik kasutajad olid teadlikud, et sisselogimisparooli või -mustrit peaks teatud regulaarsusega vahetama, samas tegelikkuses teeb seda vaid kaks nutiseadme kasutajat viiest.

Nutiseadmete kasutajate turvateadlikkuse ja turvalise käitumise esinduslik uuring valmis ja tutvustusüritus toimus Riigi Infosüsteemi Ameti ja Vaata Maailma sihtasutuse tellimusel EL struktuurifondide programmist „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine” Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastusel. Uuringu tegi TNS Emor. Tegemist on esimese omataolise uuringuga Eestis, planeeritud on ka jätku-uuringud.

6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

Käesolevas peatükis antakse ülevaade EL struktuuritoetuste rakendamisega seotud teavitamis- ja kommunikatsioonitegevustest (sh avaldatud pressiteated, artiklid, ametlikud teated, korraldatud infoseminarid). Välja tuuakse silmapaistvaimad näited ja parimad praktikad läbiviidud üritustest ning antakse hinnang kogu teavitamis- ja kommunikatsioonitegevuse edukusele.

6.1 Ülevaade tegevusest ja parimad näited

Tabel 12. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2014

Tegevus	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Teavitusüritused	4	37	17	33	4	75	47	77	294
Pressiteated	1	6	6	41	77	68	81	48	328
Ametlikud teated	0	9	1	1	2	7	27	32	79
Artiklid	1	31	198	365	48	63	210	50	966
Trükimaterjalid	1	11	16	43	0	10	15	15	111
Internet	0	1	2	14	3	6	10	10	46
Kampaaniad/Projektid	0	0	3	37	1	0	1	2	44
Uuringud jm	0	0	1	1	0	4	4	2	12

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded, 29.04.2015

Ettevõtluse suunas oli aruandeperioodil teavitamistegevus sarnaselt eelmisele mõnevõrra tagasihoidlikum võrreldes rahastamisperioodi algusega, mis tuleneb suures osas asjaolust, et enamus meetmeid on taotlemise vastuvõtmiseks suletud. 2014. aasta oli suuresti mõjutatud vana perioodi lõpetamisest ja uue perioodi ettevalmistamisest.

Toetuste poolelt leidis suuremat kajastust **innovatsiooniosakute sulgemine ning tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetuskeem**.

Juulikuus avati kauaoodatud **Lottemaa**, mis pälvis oodatult suurt avalikkuse huvi ja sellest tulenevalt ka rohkelt kajastusi, mida oli kokku paari kuu jooksul sadu. EAS korraldas Lottemaa avamise eelselt struktuurifondide Facebook'i fännilehel kampaaniamängu, kus osalejate vahel loositi välja pileteid Lottemaa kontsertidele ja EASi toetatud teemaparkidesse. Kampaania osutus väga populaarseks.

Meediapildis oli ka Eesti ettevõtete osalemine ühisstendiga mitmetel rahvusvahelistel messidel, näiteks põllumajandus- ja toidumessil **Grüne Woche**, elektroonikamessil **Electronica**, allhankemessil **ELMIA**, mööblimessil **Imm Cologne**, mobiilimessil **Mobile World Congress** ja paadimessil **Hanseboot**.

Pilt 1. Eesti ettevõtete väljapanek paadimessil Hanseboot 2014. a.

Pilt 2. Eesti ettevõtete ühisstendide väljapanek 2014. aasta Mobile World Congress'i messil.

Pilt 3. Eesti ühisstend elektroonikamessil Electronica 2014.

2014. aastal toimus EASi eestvedamisel esmakordselt üle-eestiline IKT- nädal **Estonian ICT Week**. Nädala jooksul toimus kümnekond kõrgetasemelist valdkonna üritust, mille tulemusena ilmus Eesti meedias ca 50 kajastust, lisaks välismeedia kajastused.

Üsna suurt vastukaja leidis ka ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika vahehindamine, mille tulemusi tutvustati suvel.

Aruandeaastal jätkus järjepidev teavitustegevus nii pressiteadete, artiklite kui ettevõtete edulugude näol, mis on **KredExi** hinnangul kõige parem viis jõuda usaldusväärse sõnumiga sihtgrupini. Aasta jooksul esineti rohkem kui 700 kuulajale üle Eesti 21 korral. Kodulehte kaasajastati ning täiendati adekvaatse infoga, teenuste tutvustamiseks koostati ka infovoldikuid. Keskenduti pigem lugudele elust enesest ning positiivse sõnumi levitamisele läbi ettevõtja, mis toimib oluliselt paremini kui reklaam.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuuri taotlusvooru avamisega kaasnes infopäev taotlejatele, ajalehekuulutus ning teade kodulehel. Teade kodulehel avaldati ka aparatuurimeetme taotlusvooru tulemuste kohta. Teised teated olid seotud uuringu tulemustega, uue perioodiga seotud infoga ning alameetme „Rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuur“ taotlusvooru tulemustega. Korraldati üks abikõlblikkuse alane infopäev toetuse saajatele.

Transpordi suundades 2014. aastal said nii Tartu kui Pärnu lennujaamad laialdase tähelepanu osaliseks. Ilmselt on valimistest tingitud tähelepanu, mis koondub lennuliikluse arendamise ning liinivõrgu laiendamise ümber. Pärnu lennujaama puhul tõi keskustelu esile suvel toimunud

raja remont, mille käigus remonditi rada osaliselt ning alates 01.09.2014 on lennuraja mõõtmed 799 x 23 meetrit. Kuressaare ja Kärdla liinid jäid avalikkuse tähelepanu alla peamiselt liini teenindava ettevõtte Aviesi suure hulga hilinemiste ja lendude tühistamise tõttu. Kajastamist leidis Kuressaares lennujaama ning Abruka saare lähistel läbiviidud päästeõppus, mille peakorraldajaks oli Kuressaare lennujaam.

Rahastamisperioodi 2007-2013 eelviimasel aastal on võrreldes eelmiste aastatega MNT poolt ERFi rahade toel ehitatavate objektide arv 2014. aastal vähenenud. Ehitustööd käisid Valgejõe-Rõmeda teelõigul, Tallinna ringteel ja Tartu läänepoolsel ümbersõidul. Kroodi liiklussõlme ehitus algab maavaidluste tõttu tõenäoliselt 2015. aastal. Meediakajastust said teatud määral ka varem valminud objektid nagu Aruvalla-Kose maanteelõik, Jõhvi liiklussõlm.

2014. aastal olulisi vaidlusi teedehituses ei olnud ja seetõttu ei ilmunud ka oluliselt negatiivse alatooniga artikleid. 2014.aasta alguses tekitas elavat arutelu Rail Baltica rahastus ja trassivalik, seda eelkõige Harju maakonnas, kus Rail Baltica trassi taheti siduda Tallinna ringtee väljaehitusplaanide ja trassiga. Aprilli alguses toimunud MNT 2014. aasta olulisemaid teetöid kajastanud pressikonverentsil pöörati ka rohkem tähelepanu tee-ehituse rahastamisele. Üheks oluliseks märksõnaks oli EL rahastamisperioodi 2007-2013 lõppemine ning võimalused kasutada perioodi 2014-2020 vahendeid. Pressikonverents pälvis meedia poolt tugeva kajastuse.

Veeteede valdkonnas sai meediakajastuse osaliseks soetatavate laevade nimekonkurss ja lõplik nimede valik (Kihnu liinile soetatav reisiparvlaev sai nimeks VIRVE ja Vormsi liinil sõitma hakkav reisiparvlaev ORMSÖ). Raudteede ja veeremi osas kajastati jätkuvalt enim uute elektrirongide kasutuselevõtuga seonduvat – reisijate teenindamist tihenenud sõidugraafikute alusel ja kasvava reisijate mahuga.

Infoühiskonna suunas laiemale avalikkusele suunatud teavitustegevused 2014. aastal olid suunatud laiemale avalikkusele teadlikkuse tõstmisele erinevatest infoühiskonna tahkudest. Aasta jooksul viidi ellu kaks teavituseprojekti turvateadlikkuse tõstmiseks. **DNSSec** ehk *Domain Name System Security Extensions* (domeeninimede süsteemi turvalaiendused ehk turvavõtmete süsteem, mis tagab, et internetilehekülge, kuhu kasutaja suunatakse, on see, mille aadressi ta veebilehitsejasse sisestas) **teavitustegevused**³⁰ toimusid aasta esimesel poolel ja aktiivses koostöös Eesti Interneti SAGA. Projekti esimeses etapis valmis DNSSec'i tutvustav animatsioon ja kommunikatsioonistrateegia, teise etapi tegevused hõlmasid erinevaid teavitustegevusi DNSSec turvalahenduse alase teadlikkuse tõstmiseks sihtgruppides.

Teise projekti³¹ eesmärk oli teadvustada Windows XP kasutajatele **Windows XP toe kadumist** aprillist 2014 ning ärgitada inimesi oma turvalisuse huvides **hoidma arvutit ajakohasena**. Selleks koostati aasta teises pooles erinevaid infotekste, viidi ellu bannerkampaania partnerite infokanalites ning teavitati avalikkust ka meedia kaudu. Projekti mõõdetav eesmärk – Windows XP kasutajate osakaalu vähenemine ligikaudu 18%-ni tuginedes RIA statistikale – on täidetud (2014. a oktoobris oli eesti.ee portaali XP operatsioonisüsteemiga kasutajate osakaal 10,4% võrrelduna 20%-ga 2013. aasta novembris). Kampaania osutus edukaks ning täitis igakülgset seatud eesmärgid. Kuigi kampaania keskendus eelkõige XP kasutajaskonna vähendamisele, võib eeldada, et selle mõju oli oluliselt laiem ning aitab kaasa ka teiste aegunud ja ebaturvaliste programmide väljavahetamisele.

³⁰ <https://www.ria.ee/turvateadlikkuse-tostmine-dnssec-teavitustegevused>

³¹ <https://www.ria.ee/turvateadlikkuse-tostmine-tarkvara-uuendamise-veeb>

Pilt 4. Kampania logo: Turvateadlikkuse tõstmine

Lisaks telliti koostöös NutiKaitse 2017 projektiga (seda juhib Vaata Maailma SA) **uuring nutiseadmete kasutajate turvateadlikkusest ja -käitumisest**³², et selgitada välja kitsaskohad ning planeerida järgmisteks aastateks sihtrühmadele suunatud tegevusi. Uuringu käigus küsitleti enam kui 500 last ning ligi 1500 täiskasvanut.

Kevadel viidi ellu **konkurss „Eesti parim mobiilirakendus 2014”** (konkurss oli varem toimunud nime „Eesti parim m-teenus” all), mille PR-tegevused olid suunatud laiemale avalikkusele ja ettevõtjatele.

Konkursil osales kokku tervelt 71 mobiilirakendust, mis ületas algselt püstitatud ootusi (saavutada sarnasel tasemel osalus 2012. a konkursiga, mil osales 44 rakendust). Üldvõitjaks kuulutati taksotellimisäpp Taxify. Hariduse ja kultuuri valdkonna võitis Rahva Raamatu mobiilirakendus, meelelahutuse kategooria reisirakendus Like A Local Guide ning riigi ja kohalike omavalitsuste sektoris RMK äpp "Kohtume metsas!". Tervise ning spordi valdkonna ning Facebookis toimunud rahvahääletuse võitja oli Sportlyzer treeninguäpp. Konkursi äri ja kaubanduse kategoorias otsustas žürii välja anda kaks auhinda ning need läksid Taxify'le ja meeskonnajuhtimise vahendile Weekdone. Weekdone pälvis ka Nutikaitse 2017 turvalise lahenduse eriauhinna. Konkurss saavutas hoolimata varasemaga võrreldes lühemast ajaraamist ligi 60 meediakajastust, lisaks aktiivse kajastuse sotsiaalmeedias. Konkursi info on leitav ka veebilehelt konkurss.eesti.ee.

Laiemale avalikkusele on suunatud ka Ettevõtluse Arendamise SAga (EAS) koostöös tellitud saatesari, mis läheb hanke tulemusel eetrisse Eesti Rahvusringhäälingus: programm ja EAS Eesti ettevõtjaid uuenduslikult, julgemalt ja ambitsioonikamalt (sh globaalsemalt) mõtlema ning tegutsema, panustades seeläbi Eesti ettevõtete konkurentsivõime tõusu pikemas perspektiivis. Tulenevalt IKT osatähtsuse pidevast kasvust igapäevaelus (sh ettevõtluses), tutvustatakse lisaks ettevõtluse temaatikale lähemalt ka IKT võimalusi (sh e-riigi lahendusi, e-teenuseid jms) ning selle kasutamisest tulenevat mõju ettevõtjatele. 2014. aastal oli eetris 13 saadet.

³² <https://www.ria.ee/nutiturvalisuse-uuring-seitse-last-kumnest-saab-nutitelefoni-kasutada-piiramatult/>

KA kommunikatsioonitegevused hõlmasid 2014. aastal peamiselt perioodi 2014–2020 planeerimist, aga ka kokkuvõtteid senitehtust.

Pressiteated– KA saatis aasta jooksul välja 9 pressiteadet, millest 6 käsitlesid perioodi 2014–2020 planeerimist ja ülejäänud eelnevate perioodide tulemusi.

Teavitussüritused– Partnerite infoseminaril tutvustas KA perioodi 2014–2020 partnerluslepet ja rakenduskava kohalikele omavalitsustele, vabaühendustele, erialaorganisatsioonidele ja teistele partneritele. Sündmus toimus 3. märtsil 2014. aastal Tallinna Ülikoolis, kohal oli ligikaudu 150 huvilist.

Euroopa Päeva tähistamine 1. mail oli aastane suuremõõtmeline teavitussündmus (Major Event). KA tutvustas koostöös RAde ja RÜdega eelnevate perioodide tulemusi. Eesti boksis lahendasid huvilised kaks korda rohkem viktoriine kui 2013. aastal – ligikaudu 800, sh 674 eesti- ja 100 venekeelset ning 16 demorakenduse abil tahvelarvutist. Täiendava nähtavuse andsid pealaval toimunud peaauidade loosimised ja intervjuud, mida kandis üle Postimehe veebiväljaanne. Lisaks võttis KA vahetult enne Euroopa Päeva toimumist kasutusele kolm aastat jõude seisnud eurotoetuse Facebooki fännilehe, kus KA korraldas samasisulise viktoriini kui Vabaduse väljakul toimunud Euroopa Päeval.

Kampaania– KA korraldas juunis RA ja RÜ kommunikatsioonispetsialistidele meediakoolituse, kus tärkas mõte organiseerida sotsiaalmeediakampaania koostöös EASi ja toetuse saajatega. Kampaania eesmärk oli tutvustada häid projektide näiteid ning seeläbi kasvatada eurotoetuse Facebooki lehe fännibaasi. Tulemusena sai leht 555 uut fänni, kokku nägi kampaaniat üle 170 000 inimese. Huvilised tulid aktsiooniga kenasti kaasa – kampaania kogus väikese eelarve (700 €) juures 614 meeldimist, 726 kommentaari ja 826 jagamist.

6.2 Avaliku arvamuse uuringu tulemused

Oktoobris valmis iga-aastane avaliku arvamuse uuring, millega selgitati välja Eesti elanike teadlikkuse tase EL struktuuritoetusest: 2014. aastal oli üldine teadlikkus 94%, mis on 27% kõrgem kui 2013. aastal ning ületab kahekordselt 2015. aastaks seatud sihttaseme. Enamus vastanutest teadis, et eurotoetust saavad teed, raudteed, sadamad ja põllumajandus, aga ka regionaalareng ja keskkonnahoid ning ettevõtlus ja innovatsioon. Mõnest ELi kaasrahastatud projektist enda kodukandis teadis või oli kuulnud 77 protsenti Eesti elanikest, kellest valdav osa andis toetuse mõjule positiivse hinnangu. Toetusfondidest teati kõige rohkem Euroopa regionaalarengu fondi (71%) ja Euroopa sotsiaalfondi (59%), ühtekuuluvusfondi (35%) tuntus oli mõnevõrra madalam.

Eurotoetuse planeerimist ja jagamist pidas Eestis läbipaistvaks ja selgeks üle poolte vastanuist. 78 protsenti toetusest teadlikest elanikest hindas nende valdkonniti suunamist positiivseks. Eurotoetusi vahendavate asutustena seostusid vastajatele kõige enam EAS ja PRIA, ehkki võrreldes eelnevate aastatega oli märgatavalt kasvanud ka KredExi ja KIK tuntus.

Uuringu aruandega on võimalik tutvuda lehel <http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud>

6.2 Hinnang teavitamisele

Üldine hinnang teavitustegevustele on väga hea, sest hoolimata 2007–2013 eelarveperioodiks seatud horisontaalsete eesmärkide sihttasemetest saavutamise panustatakse aktiivselt teavitustegevustele erinevates infokanalites.

7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

Rakenduskava jaguneb seitsmeks prioriteetseks suunaks. Rakenduskava eesmärgid ja indikaatorid on seatud prioriteetsete suundade lõikes.

Järgnevatel alapeatükkides kajastatakse rakenduskava elluviimist prioriteetsete suundade kaupa. Välja tuuakse seatud eesmärkide täitmine, võttes arvesse nii indikaatorite täitmist kui ka suuna finantstulemusi (väljamaksed, projektidega kaetus). Lisatud on ka mitmed edulood.

7.1 Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“

Prioriteetses suunas RA on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) ning RÜdeks on sihtasutus KredEx (edaspidi KredEx) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi EAS). Antud suund on üks **MARK** seitsmest prioriteetsest suunast ja moodustab oma eelarvega (426 309 435 eurot) 29% selle rakenduskava kogueelarvest. Suund jaguneb 30 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (9 tk) ja avatud taotlusvoorude (21 tk) kaudu. **Avatud on 24 meetet, lõppenud³³ on 6 meetet.**

Suuna eesmärkide täitmisel on kõik alaeesmärgid edukad, kuid kõige edukamateks loeme eesmärkide „**Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv**“, „**Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõtete kasvamine**“ ja „**Edukas teadmiste ja tehnoloogiiasiire**“ täitmist. Läbi mille on suurenenud ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud ning varasematel aastatel kasvanud jõudsasti teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käive ning uue hingamise on saanud ülikoolide ja ettevõtete vaheline koostöö.

Samas teeb muret eesmärgi „**Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng**“ saavutamine, kuna on näha, et Venemaa turistide arv on langema hakanud. Alates 2014. aasta märtsist hakkas Venemaa turistide ööbimiste arv vähenema ning aasta lõpu poole langus järjest süvenes: II kvartalis oli langus 7%, III kvartalis 10%, oktoobris 17%, novembris 18% ja detsembris koguni 46% (kõik võrdlused näitavad muutust võrreldes 2013. aasta sama perioodiga). 2015. aastal langus jätkus ning jaanuaris vähenes Venemaa turistide ja nende ööbimiste arv eelmise aasta jaanuariga võrreldes 45%. Vene turu olulist langust silmas pidades ning selle mõju Eesti turismimajandusele arvestades, on otsitud alternatiivseid tegevusi teistel turgudel. Eeskätt oleme silmas pidanud lähiturge: Skandinaavia (Rootsi, Norra), Austria ja Lätis viia läbi erinevaid turunduskampaaniaid Eesti kui reisisihi tutvustamiseks, et leevendada Vene turu äralangemist ja negatiivset mõju Eesti turismimajandusele. Samas kui vaadata eesmärgi 1.7 indikaatorite saavutusmäärasid, siis kõigi kolme puhul on olnud aruandeaastal märgatav paranemine ja on liigutud seatud eesmärkide poole. Võrreldes teise EL liikmesriikidega olid turisminäitajad paremad vaid seitsmel liikmesriigil.

Prioriteetses suunas on **kokku 23 indikaatorit** seitsme alaeesmägi lõikes. 2015. aasta **sihttase on täidetud 10 indikaatori** puhul ning võib eeldada veel 2-3 indikaatori 2015. aasta sihttaseme täitmist. Positiivselt võib üllatada „**Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas**“, mis selgub küll alles 2016. aastal ja „**Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv**“, kus 2013. aasta käibe kasv oli võrreldes eelmiste aastatega pidurdunud. Viie indikaatori puhul on eeldada, et perioodi

³³ Kõikides projektides on väljamaksed tehtud ja nende lõpp-aruanded on kinnitatud

lõpuks saavutatakse eesmärgist üle 80%³⁴ ja „Asukasfirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides“ saavutatakse üle 90%.

Kolme indikaatori eesmärgid jäävad saavutamata: „Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKPsse“, kus perioodi algul eeldati, et perioodi lõpuks kuulub Eesti kolme Euroopa kõrgeima suhtarvuga riigi hulka, kuid 2012. aasta info põhjal on Eesti 7ndal kohal. Saavutamata jäävad ka „Ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas“, kuna eelnevatel perioodidel on olnud ekspordi käibe kasv väga suur ja järgnevate aastate maailmamajanduse arenguid nähakse tagasihoidlikena ning „Eksporditurunduse toetust saanud ettevõtete arv“, mis on seotud „Eksporditurunduse toetusega“, kus meetme eelarve on ammendunud ja tegevused peatselt lõppemas.

Kahe indikaatori (ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega ja uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas) osas puuduvad prognoositavad andmed, sest indikaatorid puudusid samuti ka viimasest 2012. aasta CIS uuringu tulemustes.

2014. aasta andmed puuduvad 6 indikaatori puhul, sest andmed on kättesaadavad viiteajaga, mõnede andmete puhul vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant. Eelmiste aruandeperioodide andmeid lisandus 9 indikaatori puhul.

Suureks õnnestumiseks saab pidada „Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele“ kus ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest on 2013. aastal hüppeliselt kasvanud. Eriti on kasvanud ülikoolide lepinguline tulu ettevõtjatelt. Kasvule on aidanud kaasa asjaolu, et koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel on tööle hakanud ning täiendavalt võeti Tartu Ülikoolis (edaspidi TÜ) ja Tallinna Tehnikaülikoolis (edaspidi TTÜ) tööle väliseksperdid, kes aitasid sõlmida ettevõtetega lepinguid. Võrreldes 2013. ja 2014. aasta sõlmitud lepingute mahtu, siis kasv on mõnevõrra langenud, kuid endiselt eeskujulik.

Positiivseks saab pidada, et „**Lisandväärtus töötaja kohta**“ indikaatori täitmisel on liigutud eesmärgi poole. Võrreldes 2012. aasta indikaatori saavutusmäära on 2013. aasta kasv 2,5%. (0-49 töötajaga ettevõttes kasv 2,7). 2013. aasta lisandväärtus on kasvanud võrreldes 2012. aastaga samas tempos, kuid mitte piisavalt, et täita 2015. aastaks seatud eesmärk. Eesmärk on seatud jooksevhindades, kuid viimastel aastatel tekkinud majanduslik deflatsioon on muutnud oluliselt raskemaks ka eesmärkide täitmise.

Edukaks on osutunud **teadus- ja arendustegevuse rahastamine**. Kui 2002. aastal moodustasid Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused elaniku kohta vaid 11% EL keskmisest, siis 2013. aastal juba 46%. Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutustest oli 2013. aastal 47% rahastatud riigi poolt ning **riigipoolne rahastamine kasvas 2012. aastaga võrreldes 6%**. Viimase kümne aastaga on valitsemissektor suurendanud teadus- ja arendustegevuse rahastamist **enam kui 5 korda ning antud kulutuste osakaal kogukuludes on suurenenud enam kui kaks korda**.

Võrreldes eelmise aruandeperioodiga on märgatavalt liigutud edasi **turismi eesmärkide täitmisel**, kuid siiski on ebatõenäoline, et 2015. aastaks seatud eesmärgid saavutatakse 100%liselt. Kasvanud on turismiteenuste eksport ja ööbimiste arv ning vähenenud hooajalisuse

³⁴ „Lisandväärtus töötaja kohta“, „Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv“, „Turismiteenuste ekspordi kasv“, „Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades“ ning „Turismiga seotud projektide arv“

vahe, kuid eelmise aasta kasv on olnud suhteliselt madal, mida mõjutas tugevalt Venemaa turistide arvu vähenemine.

Ettevõtlike suuna sisulistes tegevustes aruandeaastal olulisi muutusi ei olnud. 2014. aastal töötati välja antud suuna viimane „**Väikesadamate võrgustiku arendamise**“ meede, mis võeti vastu 04.09.2014. Meetme eesmärgiks on Eesti, kui mereturismi sihtkoha rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine harrastusmeresõitjatele suunatud väikesadamate võrgustiku arendamise kaudu, mille abil luuakse reisimotivatsioon Eesti külastamiseks ja külastusaja pikendamiseks. Meetme ainukene taotlusvoor avati 18.09 ja tähtaegselt laekus 24 taotlust ning projektide elluviimine kestab kuni 31. oktoobrini 2015. aastal.

Aruandeperioodi lõpuks on suunas rahuldatud 3292 projekti, millest on lõppenud 2995 ja 337 on elluviimisel. **Prioriteetse suuna eelarvest on aruandeaasta lõpuks kohustustega kaetud 96%, millest 86% on välja makstud.** Vaadeldes **2014. aastat** nähtub, et prioriteetses suunas tehti väljamakseid kokku 34,4 mln euro ulatuses (eesmärk oli 53,6 mln eurot, välja maksmata jäi 19,2 mln eurot), seega väljamaksete eesmärk täideti 64%ga. Prognoosi mittetäitmise taga olid „Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede“, „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“ ja „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetus“, kus kõigis meetmetes maksti aruandeperioodil oluliselt vähem toetust välja, kui planeeriti. Samas antud meetmes on korraldatud täiendavaid taotlusvoorusid või kantud vahendeid üle teistesse meetmetesse, kus on huvi toetuse saajatel projektide elluviimiseks suurem või veel piisavalt aega neid ellu viia, mis annab kindluse, et kogu meetme eelarve saab vahenditega kaetud. **Seega on hinnang finantsprogressile hea.**

2015. aasta peamiseks eesmärkideks jääb turismimeetmete elluviimine kuni perioodi lõpuni, meetmete ja programmide sulgemine ning vahendite maksimaalne kasutamine. Aasta esimeses pooles olid taotlemiseks avatud „Innovatsiooniosakute meede“ ja „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetuse“ tugiteenuskeskuste suund kuni 31.03.2015 ning suurinvestori suunas lõppes 30.01.2015 viimane taotlusvoor, mille eeldatav eelarve maht oli 5,5 mln eurot.

Aruandeaasta jooksul säilis mõõdukas **huvi allutatud laenude, eriti tehnoloogialaenu vastu.** 2014. aastal sõlmiti meetme „**Allutatud laenu programm**“ raames seitsme ettevõttega 15 tehnoloogialaenu ja allutatud laenu lepingut summas 0,9 mln eurot. Tänu KredExi laenudele kaasasid ettevõtjad pankadest täiendavat finantseerimist summas 2,5 mln eurot ja kavandavad investeringuid summas 4,1 mln eurot. Finantseeritud ettevõtetes töötas 274 inimest ja projektide tulemusena plaanitakse luua 35 uut töökohta. Samuti väljastati üks ekspordilaenu summas 3,2 mln eurot. Laenuga finantseeriti Eesti ettevõtte ehitusteenuse ekspordi ja see võimaldas ekspordijal pakkuda kliendile pikemat maksetähtaega. Finantseeritud ettevõttes töötas 38 inimest.

Aruandeaasta lõpuks on meetme „**Allutatud laenu programm**“ raames rahastatud kokku 33 projekti kogusummas 8,25 mln eurot.

Edulugu: tehnoloogialaenu AS Torm

Eelmisel aastal tehnoloogialaenu kasutanud ettevõtetest on kõige parem näide Tartus tegutsev metallitööstusettevõtte AS Torm, kes kasutas tehnoloogialaenu ettevõtte tegevuse jaoks vajaliku lõikepingi sissemaksu tasumiseks (tehnoloogialaenu summa oli 75 150 EUR). Ettevõtte juht Oskar Kilk on [Tartu Postimehes](#) ilmunud artiklis öelnud:

Piiri taha kümblustünne, nende ahje ning teisi metalltooteid valmistav Torm Metall ostis uue laserlõikuspungi, mis võimaldab üha suuremaks kasvaval ettevõttel teha oma tooteid kiiremini ja rohkem.

Pilt 5. Eile hommikul valmistas Torm Metall OÜ operaator Mardo Tuul (paremal) uuel laserlõikuspingil ettevõtte Pärnu kliendile AQ Lasertool OÜ alumiiniumist detaile, mida Torm Metall OÜ juhatuse liikme Oskar Kilgi (vasakul) sõnul hakkab kasutama Scania. Foto: Margus Ansu.

Laserlõikuspink on väga tõhus õhukeste materjalide ja värviliste metallide, näiteks alumiiniumi või vase ja tsingi sulami messingiga ning roostevaba terase töötlemiseks, selgitas Torm Metall OÜ juhatuse liige Tanel Soosaar.

«Meil oli ka varem fiiberlaserlõikuspink, kuid uue pingi laserallikas on sellest poole võimsam, kuuekilovatine,» lisas ta. «Uus pink läbib materjale kiiremini.»

Üle poole miljoni euro maksva fiiberlaserlõikuspingi By Sprint Fiber 3015 ostmisele pani firmale tehnoloogialaenu andes öla alla riigi finantsasutus KredEx. Torm Metall sai tehnoloogialaenu tasuda üsna suure osa lõikepingi sissemaksust.

«See oli suur abi,» märkis Torm Metall juhatuse liige Oskar Kilk. «Kasvava ettevõtte suurim probleem on käibevahendid. Investeeringuid tehes pole hea käibevahendeid sissemaks alla panna, seda RAHA on vaja igapäevaseks tööks.»

Tartu ülikoolis ühel kursusel majandusteaduskonna lõpetanud Tanel Soosaar, Oskar Kilk ja Märt Kasak rajasid Torm Metall 2008. aasta märtsis, majanduskriisi alguses. «Meil oli siis sada ruutmeetrit tootmispinda ja keevitusaparaat,» meenutas Oskar Kilk.

Vaatamata keerulisele algusele on Torm Metallist kiiresti saanud arenev metallitööstus, millel on tugevad omatooted ja üha suurenev tootmisteenus ehk kliendi ideest toote väljatöötamise ärisuund, märkis KredExi ettevõtlusdivisjoni juht Lehar Kütt.

Tõesti: kui 2013. aastal oli Torm Metallil 17 inimest ja käive miljon eurot, siis nüüd on firmas 35 töötajat ja mullune käive oli 2,25 miljonit eurot. Tootmispinda on 2000 ruutmeetrit ja praegu seatakse uusi töökohti sisse veel tuhandele ruutmeetriks, kevadel vajatakse vähemalt seitset uut töötajat.

Võimsama laserlõikuspungi ja teised uued kallid seadmed on ettevõtte soetanud nii oma toodete suuremaks pakkumiseks kui ka tootmisteenus osutamiseks alates lõikamisest kuni pulbervärvimiseni.

Klastrite arendamise toetuskeemi raames toimusid 2014. aastal vahe- ja lõpparuannete alusel planeeritud toetuste väljamaksed, mis jätkuvad ka 2015. aastal. Lisaks finantseeriti 2014. aastal 474 304 euro ulatuses 4 klasteri projekti - Eesti puitmaju eksportivate ettevõtete klaster, IKT ekspordiklaster, Logistika valdkonna klaster ja Tuuleenergia klaster. Kolm projekti - Eesti Spordimeditsiini klaster, Terviseturismi klaster ja Eesti meditsiiniteenuste ekspordiklaster Medicine Estonia on planeeritud tegevused ellu viinud, projekti eesmärgid on saavutatud ja seeläbi on projektid edukalt lõpetatud. Paralleelselt viidi ellu ka uue perioodi 2014 – 2020 ettevalmistavaid tegevusi. Eesti Tervisetehnoloogiaste Klaster lõpetas samuti projektitegevused 2014. aasta lõpuga, kuid projekti tegevuste osas tervikhinnangu saab anda alles pärast lõpparuande kinnitamist. MKM viis läbi 2014. aastaks vähemalt 2 aastat kestnud klasteriprojektide vahehindamise, mille raames selgus, et suurel määral on aktiveerunud ettevõtete vaheline koostöö, täienenud nii riiklik kui rahvusvaheline kontaktibaas ja paranenud rahvusvaheline konkurentsivõime.

Edulugu: Jäätmete Taaskasutusklaster

(projekti maksumus 185 714 eurot, millest SV 129 999 eurot)

Jäätmete Taaskasutusklasteri tegevuste tulemusena pakuvad klasteri ettevõtted uuenduslikke kõrgema lisandväärtusega tooteid aidates seeläbi kaasa klasteri partnerettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamisele. Klasteri poolt tellitud erinevate uuringute ja õppereiside korraldamise tulemusena kasutavad klasteri partnerid **tsemendi tootmises** fossiilsete kütuste asemel **jäätmekütust**. Näiteks Kunda Nordic Tsement AS-il oli 2009. aastal jäätmekütuste kasutamine ca 12 000 tonni, 2012. aastal aga ca 49 000 tonni. Fossiilsete kütuste asemel jäätmekütuse kasutamine on märkimisväärne kahel põhjusel – maavarad jäävad maapõue ja jäätmeid ei ladestata. Lisaks on klaster välja töötanud **ringlussevõetavate materjalide kaubamärgi**, mida klasteri partnerettevõtetel (Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS, Väätša Prügila AS, Epler&Lorenz AS, Paikre OÜ) on võimalik kasutada oma toodetel.

Pilt 6. [EJKL kompetentsikeskus on välja töötanud kaubamärgi, mis tähistab kvaliteetseid tooteid.](#)

Efektiivset koostööd tehakse ka teadus- ja haridusasutustega. Jäätmete Taaskasutusklaster koostöös klasteri partnerettevõtete esindajatega, Keskkonnaministeeriumi spetsialistidega, Kesk-Eesti õppe- ja kompetentsuskeskuse, Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooliga töötas välja **jäätmekäitlusalase täienduskoolituse kava**. Tänapäevaseks on täiendõppekava alusel viidud läbi 2 koolitustsükli, mille pikkus on 8 kuud ja igas kuus on üks 2 päevane moodul. Koolituse raames kuulatakse loenguid ja käiakse ettevõtetes tutvumas praktilise jäätmekäitlusega. Tegemist on tasulise koolitusega, mida klaster plaanib pakkuda ka nendesse riikidesse, kus jäätmekäitluse tase on madalam kui Eestis.

Tänaseks on täiendõppekava alusel viidud läbi 2 koolitustsükli, mille pikkus on 8 kuud ja igas kuus on üks 2 päevane moodul. Koolituse raames kuulatakse loenguid ja käiakse ettevõtetes tutvumas praktilise jäätmekäitlusega. Tegemist on tasulise koolitusega, mida klaster plaanib pakkuda ka nendesse riikidesse, kus jäätmekäitluse tase on madalam kui Eestis.

Pilt 7. Jäätmete Taaskasutusklasteri voldik „Kompost aianduses ja maastikukujunduses“

Eesti Jäätmekäitlejate Liidu (EJKL) projektist "Jäätmete Taaskasutamise Klaster" on **välja kasvanud MTÜ EJKL Kompetentsikeskus, mida saab pidada suureks edulooks.** Ühest klasteri projekti algatusest on välja kujunenud iseseisev organisatsioon, et arendada jäätmete taaskasutamist, jäätmetest kvaliteetsete ja sertifitseeritud toodete valmistamist, jagada Eesti jäätmekäitlusettevõtete kogemusi jäätmete taaskasutamisel ning arendada erinevaid projekte (s.h. rahvusvahelisi projekte):

1. [Põhjamaade koostööl jäätmete taaskasutuse edendamiseks Läänemere piirkonnas pandi alus 01.novmebril 2012.a. Helsingis](#)
2. Osaletud [Simm-Center Cluster](#) ühisseminaril 11-12.09.2014.

Jäätmete Taaskasutusklasteri strateegist ja tegevuskavast perioodil 2014-2018 saab ülevaate [siit](#).

Turismitoodete arendamise toetamine meetme raames saab välja tuua eduloona [Lottemaa](#) projekti (*maksumus 6 319 360 eurot, millest SV 4 423 552 eurot*), kui eduka näitena aruandeaastal käivitunud projektist **Lottemaa teemapark Pärnumaal Tahkuranna vallas.**

Pilt 8. Lottemaa teemapargi sissekäik ja lepatriinu Uku ausammas.

Teemapark avati turismitoodete arendamise meetme vahendite kaasrahastusel 25. juulil 2014. aastal (projekt ei ole veel lõppenud, osad täiendavad tegevused projekti raames on alles teostamisel).

Hoolimata lühikeseks jäänud avahooajast räägivad teemapargi kõrged külastajanimbrid, oodatust pikem külastuste kestusaeg ning peredelt kogutud tagasiside projekti suurest õnnestumisest. Möödunud aastal, kui kompleks oli avatud tegelikult vaid pool hooajast, külastas Lottemaad kokku **umbes 50 000 külastajat**. See arv hõlmab nii suvist perioodi, 13.-21. detsembrini spetsiaalselt toimunud Jõulumaad kui ka hooajaväliseid rendiüritusi (laste sünnipäevad, firmaüritused). Suvehooaeg ja jõulude-eelselt avatud Lottemaa Jõulumaa andis selgelt märku, et **Läti pereturistide huvi uue teemapargi vastu on väga suur** - lätlaste osakaal avahooaja külastajate koguarvust oli 30%. Lätist saabunud külastajatele jagati avahooajal infokaarte koos programmi ja Lottemaa temaatilisi maju tutvustava infoga, **külastajatekonda täiendati sihtrühma ootusi arvestades lätikeelsete viitade ja sildikestega.** Sihtturupõhine tootearendus jätkub 2015. aasta hooajal, mil teemaparki lisandub lätikeelne tegelane, tulekul on lätikeelsed planetaariumiseansid ja väiksemad etteasted tegelaskujude poolt. Samuti plaanitakse lätikeelsete lastelaulude ettemängimist põhiprogrammis ning teemapargi helindamist nii, et „rääkivad“ männipuud kõneleksid edaspidi ka läti keeles. Edaspidi on kavas rohkem tähelepanu pöörata ka soomlastest väikelastega peredele.

Pilt 9. Lottemaa teemapargi spordistaadion, Bruno- (paremal) ja jäneste maja (taga keskel).

Nii võib juba enne projekti tegelikku lõppu hinnata, et tänu teemapargi tugevalt eristuvale kontseptsioonile (ehe leiutajate küla koos oma igapäevaste loomulike tegemistega) ja peresõbralikule teenindusele on Lottemaast kujunemas üks omanäolisemaid ja populaarsemaid pereatraktsioone terves lähiregionis (Balti riigid ja Põhjamaad nagu Soome ja Rootsi).

7.1.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Tabel 13. Ettevõtluse suuna indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 1.1: Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile											
Lisandväärtus töötaja kohta (T)	Saavutus tase eesmärgist %	0	58,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 64,2%)	54,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 57,0%)	64,0% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 70,7%)	70,9% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 79,37%)	73,4% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 81,3%)	75,9% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 84%)			Eesti Statistikaameti andmed Eesti ettevõtete majandusnäitajate kohta.
	saavutustase	-	18,7 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,4 tuhat EUR)	17,4 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 14,6 tuhat EUR)	20,49 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 18,1 tuhat EUR)	22,7 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 20,3 tuhat EUR)	23,5 tuhat eurot (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 20,8 tuhat eurot) ³⁵	24,3 tuhat eurot (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 21,5 tuhat eurot) ³⁶	2014.a andmed avaldatakse andmebaasis 31.12.2015		
	eesmärk				20,8 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,0 tuhat EUR)					32,0 tuhat EUR (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 25,6 tuhat EUR)	
	esialgne tase	14,4 tuhat EUR (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 12,7 tuhat EUR) (2005)									

³⁵ 2012. aasta lisandväärtus töötaja kohta avaldatud 31.12.2013.³⁶ 2013. aasta lisandväärtus töötaja kohta avaldatud 31.12.2014.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Kaasatud erasektori investeeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse (T)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	29%	34,1%	59,3%	96,2%	146,2%	171,5%	191%		EAS/ KredExi andmebaas toetatud ettevõtete investeeringute kohta, arvestades masinatele ja seadmetele tehtud investeeringute osakaalu koguinvesteeringutes Eesti ettevõtetes keskmiselt (Eesti Statistikaamet) EASi „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuse“ eelarve projektide rahastamiseks ammandunud juba 2012 lõpus.
	saavutustase	0	40,6 mln EUR	45,7 mln EUR	0,08 mld EUR	0,125 mld EUR	0,19 mld EUR ³⁷	0,223 ³⁸ mld EUR	0,249 mld EUR ³⁹		
	Eesmärk				0,06 mld EUR (2007-2010)					0,13 mld EUR (2007-2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 1.2: Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine											
Eksportivate ettevõtete arv (M)	Saavutus tase eesmärgist %	-	91% (104%)	98,3% (113%)	108,3% (122%)	121% (138%)	151%	165%	166%		Maksu- ja Tolliameti andmed.
	Saavutus tase	7 558 (korrigeeritud 8597)	7 913 (korrigeeritud 9048)	8 555 (korrigeeritud 9841)	9 421 (korrigeeritud 10629)	10 538 (korrigeeritud 11987)	13 175	14 364	14 438		
	Eesmärk				7500					8700 (2015)	

³⁷ KredExi poolt 2012. aastal finantseeritud projektide omafinantseeringu ja/või käendusega katmata osa.

³⁸ 2013. aasta andmed parandatud, saavutustase leitakse kumuleeruvalt, 2013. aastal oli toodud andmed ainult aruandeaasta kohta (0,033 mld), mitte kogu perioodi kohta.

³⁹ KredExi poolt 2014. aastal finantseeritud projektide omafinantseeringu osa.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	6797 (korrigeeritud 7433)									
Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse (M)	Saavutustase eesmärgist %	-		6-s koht EL-27 arvestuses	7-s koht EL-27 arvestuses	7-s koht EL-27 arvestuses	7-s koht EL-27 arvestuses				Eurostat
	Saavutustase	72,57% (2007)	73,50%	81,4% (6s koht EL 27 arvestuses)	84,6% (7s koht)	80,8% (7s koht)	84,2% (7s koht)	95,4% 2013 võrdlusandmed ei ole 17.03.15 seisuga Eurostatis saadaval	97,6% 2014 võrdlusandmed ei ole 17.03.15 seisuga Eurostatis saadaval		
	eesmärk				Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka					Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka (2015)	
	esialgne tase										
Ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%			250% (KredEx)/ 135,5% (EAS)	273,5% (EAS)	249,5% (toetus) 140% (laen)	31,5% (toetus) 14,5% (laen)	15,5% (toetus)		EAS Võtame aluseks 2014. aasta otsuseid. Kui otsus on tehtud 2014 I pa, siis võtame baasaastaks 2013, kui otsus on tehtud
	saavutustase	0	-		50% (KredEx)/ 27,1% (EAS)	306% (KredEx) ⁴⁰ / 54,7% (EAS)	49,9% (toetus) 28% (laen, KredEx) ⁴¹	6,3% (toetus) 2,9% (laen)	3,1% (toetus) (laenu andmed 2016.a.)		

⁴⁰ Kõrge keskmine näitaja tuleneb ühest väga suurest näitajast. Kui see äärmus välja jätta, siis on 2011. a ekspordikäibe kasv 9%

⁴¹ KredExi kõik ettevõtte finantsandmed võetakse ametlikest aastaaruannetest, seega on lisatud ainult 2012 andmed. 2013 andmed selguvad 2015.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	eesmärk				Keskmine nominaalkasv 20%					Keskmine nominaalkasv 20% (2015)	2014 II pa, siis võtame baasaastaks 2014. Tulemused seega 2014 kohta
	esialgne tase	Andmed pole veel saadaval (2006)									
Eksporditurunduse toetust saanud ettevõtete arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	23%	55,5%	80,1%	110%	145%	22,25%	0%		„Eksporditurunduse toetuse“ meetme eelarve ammendunud ning rakendamisel on ainult 1 aktiivne projekt.
	saavutustase	0	79	192	303 toetust/277 ettevõtet	460 toetust/382 ettevõtet	583 toetust/503 ettevõtet	77 toetust/77 ettevõtet	0 (meede lõppenud)		
	eesmärk				258					346 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv											
Ettevõtete innovatsiooninvesteeringud (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	84,6%		69,2%	-	100%	Andmed tulevad 2016 aasta III kvartal	Andmed tulevad 2018 aasta III kvartal		Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtetes ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	-	2,2%	N/A	1,8%	-	2,6%				
	eesmärk				2,1%					2,6% (2016)	
	esialgne tase	1,6% (2004)									
Ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	-								Antud küsimus on eemaldatud CIS uuringust ning selle kohta enam andmeid ei koguta.
	saavutustase	-	-	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A		

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	Eesmärk				16,7%					22,5% (2016)	
	esialgne tase	13,4% (2004)									
Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas (T)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	92,8%	-	114,4%		84,4%				Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtetes ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	0	23,2%	N/A	28,6%		21,1%		Andmed tulevad 2016 aasta II kvartal		
	Eesmärk				16,3%					25% (2016)	
	esialgne tase	0 (2004)	0%								
Uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas (V)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	-	-							Antud küsimus on eemaldatud CIS uuringust ning selle kohta enam andmeid ei koguta.
	saavutustase	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A		
	Eesmärk				Aastas 50					Aastas 60 (2015)	
	esialgne tase	21 (2006)									
Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud (V)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	13,40%	139,65%	146,55%	198%	214%	215%	211%		EAS Arvestatakse projektide omafinantseeringu mahte. Kinnitatud projektide mahu järgi. Kuna projektide mahud on
	saavutustase	0	5,1 mln EUR	46,8 mln EUR	58,4 mln EUR	75,8 mln EUR	82,0 mln EUR	82,5 mln €	81,2 mln €		
	Eesmärk				19,2 mln EUR					38,35 mln EUR (2015)	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	0 (2006)									ajas muutunud, siis muutub ka indikaatori saavutustase.
Eesmärk 1.4: Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine											
Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv (T)	Saavutustase eesmärgist %		52,8%	86,3%	111,3%	224,2%	195,3%	65%			MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidel kogutav statistika.
	saavutustase		21,1% (käibe kasv 2007-2008)	34,5% (käibe kasv 2007-2009)	44,5% (käibe kasv 2007-2010)	89,7% (käibe kasv 2007-2011)	78,15% (käibe kasv 2007-2012)	25% (käibe kasv 2007-2013)	2014 andmed 2015 III kvartal		
	eesmärk				Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2010)					Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	Kasv 89% (2005)									
Asukasfirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) (T)	Saavutustase eesmärgist %	56,8%	60%	61,6%	66,3%	67,62%	80%	91,7%	91,7%		2013. a. asukasfirmasid 237 ja inkubante 52. 2014. a. asukasfirmasid 246 ja inkubante 43.
	Saavutustase	179	189	194	209	213	252	289	289		
	eesmärk				250					315 (2015)	
	esialgne tase	175 (2006)									
Eesmärk 1.5: Edukas teadmiste ja tehnoloogiaseire											
Üli- ja kõrgkoolide spin-off	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	94%	63%	400%	444%		EAS

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
ettevõtete arv (T)	saavutustase	-	11 (algtaase)	N/A	12 (prognoos projektitaotlustes)	15	10	64	71		
	eesmärk				Aastas 11					Aastas 16 (2015)	
	esialgne tase	5 spin-off ettevõtet aastast (2005)									
Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele (T)	Saavutustase eesmärgist %		353% (2007-2008)	28% (2007-2009)	123% / 20%	82% / 155%	204,9% / -3,9%	233,6% / 5174%	-187%/-175%		EAS.:
	saavutustase	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 17 243 555 EUR, kasv 107% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 5 259 609 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 23 330 180 EUR, kasv 35,3% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt: 4 256 452 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 23 989 557 EUR, kasv 2,8% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 5 265 489 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 26 943 361 EUR, kasv 12,3% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 5 370 240 EUR, kasv 2,0%)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 29 158 566 EUR, kasv 8,2% Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 6 202 021 EUR, kasv 15,5%	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 35 132 031,78 EUR, kasv 20,5% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 6 177 513,13 EUR, kasv -0,39%)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 43 337 345,16 eurot, kasv 23,36% Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 38 139 473,99 eurot, kasv 517,4%	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatelt 35 252 953,17 eurot, kasv -18,7% Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt 31 471 445,33 eurot, kasv -17,5%		

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	eesmärk				Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2010)					Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	130 372 tuh EEK/ 8 332 tuh EUR (2005/2006)									
Ettevõtete ja ülikoolide vahelistes toetatud projektides osalenud tudengite arv (T)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	-	215,4%	215,4%	201,5%	193,8%	211%	126%		EAS TAK meetmetes osalenud tudengite arv (MA tudengid, doktorandid)
	saavutus tase	0	N/A	ca 140	ca 140	131	126	137	82		
	eesmärk				Aastas 45 tudengit					Aastas 65 tudengit (2015)	
	esialgne tase	Aastas 26 tudengit (2006)									
Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv (V)	Saavutus tase eesmärgist %	-	-	238%	323,3%	335%	360%	663%	273%		EAS Heaks kiidetud „Innovatsiooni- ja „Teadus- ja arendustegevuse toetuse“ projektid.
	Saavutus tase	-	-	143	194	201	216	398	164		
	Eesmärk				46 projekti aastas					60 projekti aastas (2015)	
	esialgne tase	30 projekti aastas (2006)									
Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut											

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Loomemajanduse sektoris hõivatute osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %				100%	114%		162%			Statistikaamet ei kogu eraldi loomemajanduse sektoris hõivatute andmeid. 2010 andmete osas on arvestatud ETU andmetel 3 kohalise EMTAK koodi järgi jättes välja proportsionaalse osa koodidest 855 ja 466, kus suurem osa töötajatest ei ole loomemajandusega seotud (täpsus 0,5%).
	saavutustase			N/A	4,2%	4,8%	Uuringut ei viidud läbi.	6,8%	Andmed avaldatakse 2015 III kvartal		
	eesmärk				3,7%					4,2% (2015)	
	esialgne tase	3% (2003)									
Loomemajandust edendavate projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	130%	190%	220%	310%	310%		EAS Loomemajanduse tugistruktuuride toetuse meetme projektide arv
	saavutustase	0	0	0	13	19	22	31	31		
	eesmärk				5					10 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng											
Turismiteenuste ekspordikasv (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	25,9%	11,4%	18,6%	43,1%	49,1%	71,27%	78,5%/		Eesti Panga maksebilansi andmed

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	saavutustase	-	1,11 mld EUR, kasv 14,3%	1,03 mld EUR, kasv 6,3%	1,07 mld EUR, kasv 10,2%	1,2 mld EUR, kasv 23,7%	1,24 mld EUR, kasv 27 %	1,35 mld EUR, kasv 39,2%	1,39 mld EUR, kasv 43,2%		
	eesmärk				Nominaalkasv 30%					Nominaalkasv 55% (2015)	
	esialgne tase	0,97 EUR (2005)									
Ööbimiste arvu kasv majutuskohades (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	64,8%	58%	66,2%	75,9%	78,0%	80,7%	81,7%		Statistikaamet
	saavutustase	-	4,6 mln ööbimist	4,12 mln ööbimist	4,7 mln ööbimist	5,39 mln ööbimist	5,54 mln ööbimist	5,73 mln ööbimist	5,8 mln ööbimist		
	eesmärk				5,8 mln ööbimist					7,1 mln ööbimist (2015), aasta keskm. kasv 5,6%	
	esialgne tase	4,1 mln ööbimist (2005)									
Hooajalisuse vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	-9,7%	-11,1%	-10,3%	-10%	-6,85%	-8,3%	-8%		Statistikaamet
	saavutustase	-	38,40%	38,9%	38,6%	38,5%	37,4%	37,9%	37,8%		
	eesmärk				36,1%					35% (2015)	
	esialgne tase	38% (2005)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Turismiga seotud projektide arv (V)	Saavutus tase eesmärgist %	0%	2,20%	13,7%	29,8%	59,1%	69,1%	72,4%	79%		EAS, aruandeperioodil tehti turismivaldkonnas 12 projekti taotluse rahuldamise otsust.
	saavutustase	0	8	49	107	212	248	260	283		
	eesmärk				205					359 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

T-tulemusindikaator, V-väljundindikaator, M-mõjuindikaator

Allikas: EAS, KredEx, MKM 18.03.2015

Indikaatorite hetkeseis (tabel 13):**Eesmärk 1.1. Eesti ettevõtetele on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile.**

- Lisandväärtus töötaja kohta – 2013. (avaldatud 31.12.2014) aastal oli lisandväärtus töötaja kohta 24,3 tuhat eurot ehk 75,9% seatud 2015. aasta sihttasemest ning 0-49 töötajaga ettevõttes lisandväärtus töötaja kohta 21,5 tuhat eurot, mis moodustab 2015. aastaks seatud eesmärgist 84%. 2015. aasta eesmärgid on küllaltki ambitsioonikad ja indikaatori täitmist mõjutas oluliselt globaalne majanduskriis. Võrreldes 2012. aasta indikaatori saavutusmäära on 2013. aasta kasv 2,5%. (0-49 töötajaga ettevõttes kasv 2,7). 2013. aasta lisandväärtus on kasvanud võrreldes 2012. aastaga samas tempos, kuid mitte piisavalt, et täita 2015. aastaks seatud eesmärki. Eesmärk on seatud jooksevhindades, kuid viimastel aastatel tekkinud deflatsiooniline majanduslik olukord on muutnud oluliselt raskemaks ka eesmärkide täitmise.
- Kaasatud erasektori investeeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse – 2014. aastal moodustas toetatud ettevõtete investeeringud masinatesse ja seadmetesse 26,0 mln eurot kogu Eesti ettevõtete investeeringutest, seatud eesmärgist on 2014. aasta lõpuks täidetud 191%. Aruandeperioodi jooksul rahastati „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetuse“ raames 10 projekti, kus toetuse saajad ehk investeerivad masinatesse ja seadmetesse 23,0 mln euro ulatuses ja „Allutatud laenu programmi“ raames sõlmiti aruandeperioodil 15 tehnoloogia- ja allutatud laenulepingut, mille raames investeerivad ettevõtted uutesse masinatesse ja seadmetesse omakorda 3 mln euro eest.

Eesmärk 1.2. Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine.

- Eksportivate ettevõtete arv – 2014. aastal oli eksportivaid ettevõtteid 14 438, millega ületatakse 2015. aasta sihttaset enam kui poole võrra. 2013 aastaga võrreldes jäi ettevõtete koguarv samaks. Ligi kümnendiku võrra vähenes nende ettevõtete arv, kellel puudus Eesti äriregistrikood, kuid kohalike eksportivate ettevõtete arv suurenes pea kõigis maakondades. Välisettevõtete ekspordi vähenemine Eestis võib olla tingitud keerulisest olukorrast Venemaal ja Ukrainas, kuna ajalooliselt on Eestit kasutatud nende riikidega kauplemisel. Järgnevatel aastatel eksportivate ettevõtete arvu kasv ilmselt aeglustub. Siseturu arengud on kiired olnud, ning motivatsioon ja vajadus välisturule minna on mõnevõrra langenud.
- Eksportikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas – 2014. aasta ekspordikäibe kasv toetuskeemidest toetatud ettevõtete hulgas oli 3,1%, millega saavutati 2015. aasta eesmärgist 15,5%. Varasemate aastate väga kiire kasvu tõttu (eelkõige 2010 ja 2011) on võrdlusbaas järgnevatel aastatel olnud kõrge, samas nõrk välisnõudlus Eestile olulisteks ekspordi sihtriikides ning ELis läbivalt, ning samuti madal inflatsioonitase on hoidnud ekspordi käibe kasvu tagasi. Finantsinstrumentidest toetatud ettevõtete ekspordikäibe kasvu andmeid 2014. aasta kohta puuduvad ja avaldatakse 2016. aastal. Kuid on olemas 2013. aasta andmed, mis näitab, et finantsinstrumentidest toetatud ettevõtete käibe kasv oli 2013. aastal 2,9% ja 2015. aasta sihttasemest saavutati vaid 14,5%. Finantsinstrumentidest toetatud ettevõtete madal tulemus on samuti tingitud eelmiste aastate kõrgest kasvust, mida 2013. aastal ei suudetud saavutada.

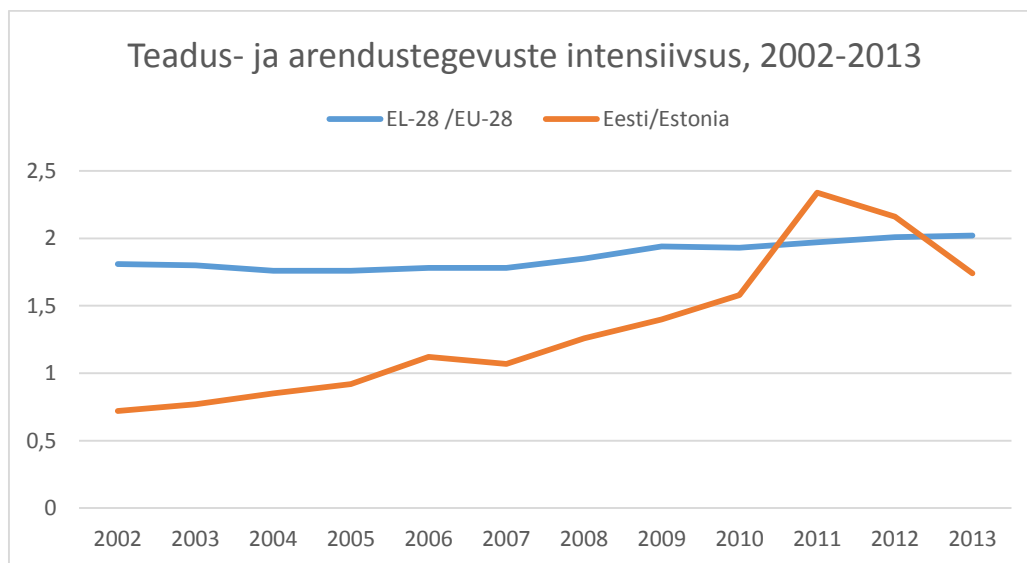
Eesmärk 1.3. Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv.

- Ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud- 2014. kevadel avaldatud Euroopa Ühenduse innovatsiooniuringu⁴² tulemuste põhjal on näha, et 2012. aasta Eesti ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud on võrreldes 2010. aastaga oluliselt kasvanud ja 2016 seatud eesmärk on saavutatud.

[Statistikaameti 03.12.2014](#) pressiteate viimaste andmete põhjal **tehti 2013. aastal Eestis kulutusi teadus- ja arendustegevusele 326 mln euro eest, mida oli 14% vähem kui 2012. aastal.**

Hoolimata uudise negatiivsest iseloomust ei ole põhjust hädakella lüüa. Väikeriigi statistika eripäraks on asjaolu, et mõne üksiku suurema projekti käivitumine või lõppemine võib oluliselt mõjutada konkreetset statistilist näitajat. Aastatel 2010–2012 tehti Eesti õlitööstuses olulisi investeeringuid tehnoloogiliseks arenduseks, mis tõstis Eesti kogukulutusi teadus- ja arendustegevusele varasemast märkimisväärselt kõrgemale tasemele. 2013. aastal jõuti piloottehase ehitusel tootmisfaasi ja uusi investeeringuid tehti palju väiksemas mahus, mis oligi teadus- ja arendustegevuse kulutuste languse põhjuseks.

Teadus- ja arendustegevuse kulutuste suhe sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) ehk teadus- ja arendustegevuse intensiivsus langes 2012. aasta 2,16%-lt 2013. aastal 1,74%-le. Langus oli EL liikmesriikide hulgas suurim – koguni 19%, sest kulutuste vähenemisele lisandus SKP kuueprotsendilise kasvu mõju. Sellest hoolimata platseerus Eesti liikmesriikide teadus- ja arendustegevuse intensiivsuse pingereas teise kümne algusesse.

Joonis 12. Teadus- ja arendustegevuste intensiivsus, 2002-2013 (allikas: [Statistikaamet](#)).

Diagrammilt on selgelt näha, et **õlitööstuse tekitatud vahepealse buumi** varjus ei ole **Eesti pikaajaline kasvutrend muutunud ja lähenemine EL keskmisele jätkus**. Kui 2002. aastal moodustasid Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused elaniku kohta vaid 11% EL keskmisest, siis 2013. aastal juba 46%.

⁴² Statistikaameti pressiteate CIS uuringu tulemsute kohta <http://www.stat.ee/77184>

Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutustest oli 2013. aastal 47% rahastatud riigi poolt ning **riigipoolne rahastamine kasvas 2012. aastaga võrreldes 6%**.

Valitsemissektori kogukuludest moodustas teadus- ja arendustegevuse rahastamine aga enam kui kunagi varem – 2,13%. Viimase kümne aastaga on valitsemissektor suurendanud teadus- ja arendustegevuse rahastamist **enam kui 5 korda ning antud kulutuste osakaal kogukuludes on suurenenud enam kui kaks korda**. Seega võib öelda, et teadus- ja arendustegevuse prioriteetsus on ajanud kogu aeg tõusnud, ning valitsemissektor kulutab teadus- ja arendustegevusele üha enam. Kuigi kogukulud on suurenenud jääb endiselt eesmärgiks erasektori osakaalu suurendamine avalikult sektorilt teadus- ja arendustegevuse tellimisel kogu valitsemissektori kuludes.

- Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas – Euroopa Ühenduse innovatsiooniuringust on ka näha, et oluliselt on vähenenud müügitulu uutest toodetest ja teenustest. Uute toodete ja teenuste müügitulu on langenud 28,6%lt 21,1%le ja 2012. aastal on täidetud seatud eesmärgist 84,4%. Seejuures on ligi kaks korda langenud müügitulu ainult ettevõtte jaoks uutest toodetest või teenustest, turu jaoks uutest toodetest ja teenustest saadav müügitulu on tõusnud ligi 15%. Võimalik et majanduskriisi ajal oli toodete sortimendi vahetamine konkurentsipüsivuseks olulisem. 2012 aastal turul kogu nõudlus suurenes ning võrreldes kaks aastat varasemaga ajaga ei olnud vaja enam uusi tooteid või teenuseid pakkuda, et turul ellu jääda.

Kuid võrreldes eelmise, 2010. aasta CIS uuringuga langes ka uuenduslikkuse määr 9,2 protsendipunkti. Uuring määratles uuenduslikuks ettevõtte, kes oli viimase kolme aasta jooksul rakendanud organisatsiooni- või turundusuuenduse, toonud turule uue või oluliselt täiustatud toote, võtnud kasutusele uue või oluliselt täiustatud protsessi või siis oli teinud kulutusi, et selliseid tooteid arendada või protsesse rakendada.

Uuenduslikkus vähenes liigiti pisut erinevalt. Kui organisatsiooni- ja turundusuuendusega ettevõtete määr langes 2012. aastal 2010. aastaga võrreldes vastavalt 2,0 ja 3,7 protsendipunkti, siis tooteuuendusi turule toonud ettevõtete määr 4,8 ja protsessiuuendusi rakendanute oma 7,4 protsendipunkti. Teisisõnu, kui 2010. aastal oli iga neljas ettevõtte tooteuuenduslik, siis 2012. aastal vaid iga viies.

Uuenduslikkus vähenes peaaegu kõigil tegevusaladel, olulisemates neist näiteks tekstiilitööstuses 70%lt 35%le ja puidutööstuses 64%lt 41%le. Samas ei muutunud toiduainetööstuse 64%ne uuenduslikkuse määr ning veekogumise, -töötamise ja -varustusega tegelevate ettevõtete oma koguni suurenes 45%lt 66%le.

Uuringu lisamoodul keskendus ettevõtte strateegiale. Ilmnesid teatud erinevused uuenduslike ja mitteuuenduslike ettevõtete vahel. **Strateegilise eesmärgina pidasid uuenduslikud ettevõtted kõige tähtsamaks kasumlikkuse suurendamist, mitteuuenduslikud aga asetaskid esikohale müügitulu suurendamist. Eesmärkide saavutamise abinõuna hindasid uuenduslikud ettevõtted kõige rohkem paindlikkuse ja reageerimisvõime suurendamist**, mitteuuenduslikud aga tegevuskulude vähendamist. Küll oldi ühel nõul, et **kõige enam takistab eesmärkide saavutamist tugev hinnakonkurents**.

- Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud – moodustasid 2014. aastal 81,2 mln eurot ja 2015. aastaks seatud eesmärgist on täidetud 211%.

Eesmärk 1.4. Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine.

- Asukafirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) – Asukafirmade ning inkubantide arv on aastatel 2013 ja 2014. jäänud täpselt samale tasemele. Muudatused on toimunud küll inkubantide ja asukafirmade arvudes, kuid mõlema aasta ettevõtete koguarv on täpselt sama: 289, mis moodustab 91,7% seatud sihttasemest. Vaadates ka asukafirmade ja inkubantide käibe kasvu, siis 2013. aastal kasvas ettevõtete käibe kokku 25% ning eesmärgist täidetud 65%. Aruandeaastal saavutatud 25% käibekasv jääb küll oluliselt alla 2011 ja 2012. aasta saavutatule, kuid siiski ei saa pidada tulemust väga halvaks.

Eesmärk 1.5. Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire.

- Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv – 2013 ja 2014. aastal on üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv jõudsasti kasvanud ja saavutustase on pea nelja kordselt ületatud ja eesmärk täidetud.
- Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest tööd ettevõtetele – Võrreldes 2012. aasta aruandeperioodiperioodi nähtub, et ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest tööd on 2013. aastal hüppeliselt kasvanud. Eriti on kasvanud ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatelt. Kasvule on andnud kaasa asjaolu, et koostöö ettevõtete ja ülikoolide vahel on tööle hakanud. Täiendavalt võeti TÜ ja TTÜ tööle väliseksperdid, kes aitasid lepinguid müüa ja palgatud ekspertide tööd hinnatakse kõrgelt. Leiti, et koostööle on palju kaasa aidanud innovatsiooniosak. Samas 2014. aastal oli indikaatori tulemusel langus, siin töid ülikoolid välja üheks põhjuseks, et innovatsiooniosaku toetuse taotlemine oli 2014. aasta esimeses pooles peatatud, kuna toetuse taotlemiseks puudusid vahendid. 2013. aastal ülikoolide lepinguline tulu oli 43,3 mln eurot ja kasvuks 23,4%. 2015. aastaks seatud eesmärgist täideti 233,6%. Eriti suure hüppe tegi lepinguline tulu puhtalt ettevõtetele, kus kasv oli pea 500% võrreldes eelmise perioodiga ja eesmärk täideti 5174%. 2014. aasta tulemused ei ole nii roosilised, kuid ülikoolide lepingute maht jäi 38 mln euro juurde ja puhtalt ettevõtetele sõlmitud lepingud olid 31,5 mln eurot. Kasv vastavalt eelmise perioodiga oli esimesel juhul -18,7% ja -17,5%.
- Ettevõtete ja ülikoolide vahelistes toetatud projektides osalenud tudengite arv- 2014. aastal osales ülikoolide ja ettevõtete vahelistes toetatud projektides 82 tudengit, mis moodustas 126% 2015. aastaks seatud sihtaset. Võrreldes eelmise aastaga on projektides osalenud tudengite arv vähenenud.
- Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv- 2014. aastal oli 164 ja 2015. aastaks seatud sihttasemest täideti 273%. Võrreldes eelmise aruandeaastaga vähenes ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koostööprojektide arv, kuna „Innovatsiooniosakute toetusmeetme“ vahendid said otsa ja meede avati taotlemiseks uuesti 1. augustil 2014.

Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut.

- Loomemajanduse sektoris hõivatute osakaal- Statistikaameti andmete põhjal on näha, et loomemajanduse hõivatute osakaal on alatest 2010. aastast jõudsasti kasvanud ja 2013. aastal moodustub 6,8% kogu Eestis töötavast rahvastikust ning 2015. aastaks seatud eesmärgist on täidetud 162%. Järgmine loomemajanduse süvauuring on plaanis 2017. aastal.

Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng.

- Turismiteenuste ekspordi kasv– 2014. aastal oli eksport 43% suurem kui 2005. aasta baastase ehk täidetud oli 78,5% 2015. aasta sihttasemest. Aastaga kasvas turismiteenuste eksport 3%. Majanduskriisi ajal tekkinud mahajäämus on endiselt suur, samuti mõjutab 2015. aastal turismi jätkuvalt Venemaa turistide vähenenud ostujõud ning nende reisimise vähenemine. Turismiteenuste ekspordis on praeguste arengute valguses reaalne saavutada 2015. aastaks 1,41 mld euro tase ehk kasv 45% ja sihttasemest täidetaks 82%.
- Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades– saavutati 81,7% seatud sihttasemest ehk 5,8 mln ööbimist. 2014. aastal kasvas ööbimiste arv 1,3%. Kõige rohkem suurenes siseturistide ja Saksamaa turistide ööbimiste arv. EL riikide seas oli kasv keskpärane (mitme riigi andmed olid puudu). Venemaaga seotud langus puudutas kõige rohkem Kesk- ja Ida-Euroopa riike. Eesmärkprognooosi graafikust ollakse endiselt mitu aastat maas.
- Hooajalisuse vähenemine – 2014. aastal paranes hooajalisuse näitaja marginaalselt (0,1%), eesmärgist jäädakse endiselt tugevasti maha. Aasta teisel poolel mõjutas tulemust Venemaa turistide ööbimiste vähenemine, see jätab jälje ka 2015. aastale (venemaa turistid on toetanud tugevasti nõudlust just aastavahetuse ajal ehk nõ hooajavälisel perioodil). Hooajalisuse indikaator on väga ambitsioonis. 2014. aasta andmed avaldanud EL riikidest oli Eestist parem näitaja seitsmel riigil, eesmärktasemeni (35%) küündis vaid kolm riiki (Austria, Saksamaa ja Slovakkia). Hooajalisust vähendavad eelkõige „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise“ meede ning investeringutoetused. Toetatud projektide mõju hooajalisusele peaks avalduma lähiaastatel.
- Turismiga seotud projektide arv- suurenes ka 2014. aastal ja 2015. aasta sihttasemest on täidetud 79%. Aruandeperioodil tehti turismivaldkonnas 23 projekti taotluse rahuldamise otsust, mis aitas suurendada seatud eesmärki. Samuti 2014. aasta lõpus viidi läbi uue turismimeetme „Väikesadamate võrgustiku väljaarendamise toetamine“ ainukene taotlusvoor, kuhu esitati 24 projektitaotlust. Lähtuvalt eeltoodus kasvab ka turismiga seotud projektide arv ka 2015. aastal ja eeldatav saavutustase saab olema perioodi lõpus 86%.

7.1.2 Finantsteave

Kokku on **prioriteetse suuna 426 mln euro** suurusest eelarvest aruandlusperioodi lõpu seisuga **võetud kohustusi 408 mln** eurot (mis **moodustab 96% eelarvest**). Väljamakseid on **tehtud 367 mln eurot** (mis on **86% eelarvest**). Aruandeaastal suurendati ka meetme SV eelarvet 2,0 mln euro võrra, vahendid tõsteti „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ eelarvest, kuna suuna meetmete vastu on toetuse saajatel jätkuvalt suur huvi. Eriti saab välja tuua „Innovatsiooniosakute toetusmeedet“ ja „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetust“.

Toetusskeemidest on aruandlusperioodi lõpuks 100% kohustustega kaetud meetmed „Tehnoloogia arenduskeskuste toetus“, „Ühisturunduse toetus“, „Välismessitoetus“, „Turismitoodete arendamise toetus“, „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“, „Klastrite arendamise toetus“, „Turismiinfo jaotuskanalite toetamine“, „Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeringute toetamine“, Loomemajanduse tugistruktuuride toetus“, „Turismi turundustoetus avalikule ja kolmandale sektorile“ ning „Teadmiste- ja tehnoloogiiasiirde baasfinantseerimise toetamine“.

101% on eelarve kohustustega kaetud meetmes „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine“ tulevikus vabanevate vahendite arvelt. Edukaks loeme meetmete, „Eksporditurunduse toetus“ (99%), „Ekspordi arendamise toetus“ (99%), „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ (97%) ja „Turismi turundustoetus ettevõtjale“ (93%) rakendamise. Nendes meetmetes uusi kohustusi enam ei võeta.

Meetmes „Innovatsiooniosakute toetusmeede“, kus aruandeperioodi lõpuks on kohustusi võetud 93%, tehakse finantseerimisotsuseid ka 2015. aastal. Prioriteetse suuna toetusskeemidest on eelarvete täitmine madalaim meetmetes „Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede“ (28%) ja „Väikesadamate võrgustiku väljaarendamise toetamine“ (0%), mis avati taotlejatele alles 2014. aasta lõpus.

Väljamaksete osas väärivad esiletõstmist meetmed „Välismessitoetus“, „Ühisturunduse toetus“ ja „Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine“, kus maksete teostamise määr on 100%. Nendes meetmetes menetluses projekte enam ei ole. Meetmes „Eksporditurunduse toetus“, kus on veel 1 aktiivne projekt, on perioodi eelarvest välja makstud 99% (sama palju kui on võetud kohustusi eelarvest). Meetmes „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“, kus on veel 2 aktiivset projekti, on teostatud väljamakseid 95% perioodi eelarvest. Madalaim väljamaksete määr (0%) aruandeperioodi lõpuks oli meetmetes „Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede“ ja „Väikesadamate võrgustiku väljaarendamise toetamine“, kus kõik väljamaksed toimuvad 2015. aastal.

Vaadeldes **2014. aastat** nähtub, et prioriteetses suunas tehti väljamakseid kokku 34,4 mln euro ulatuses (eesmärk oli 53,6 mln eurot, välja maksmata jäi 19,2 mln eurot), seega väljamaksete eesmärk täideti 64%ga. **Eelmise aastaga võrreldes vähenes väljamaksete maht 26,7% ehk 12,5 mln eurot.**

Aruandlusperioodi lõpuks on vabasisid vahendeid otsustamiseks 17,3 mln eurot. Toetusskeemidest jäid aastaks planeeritud väljamaksed tegemata meetmes „Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede“. Prognoositud väljamaksed täideti vähesel määral meetmetes „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“ (2%; 0,08 mln eurot 4,5 mln eurost), „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetus“ (8%; 0,25 mln eurot 1,5 mln eurost). Samas antud meetmes korraldati täiendav taotlusvoor, taotluste esitamise tähtajaga 30. jaanuar 2015, mis annab kindluse, et kogu meetme eelarve saab vahenditega kaetud.

Absoluutsummates moodustasid suurima osa jäägist meetmed „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ (5,3 mln eurot) ja „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“ (4,4 mln eurot), kust rahalised vahendid liikusid meetmesse „Turismitoodete arendamise toetamine (suurprojektid)“

Seatud eesmärgi ületasid enim „Turismitoodete arendamise toetamine (suurprojektid)“ (4,2 miljonit eurot), kus väljamakseid ei prognoositudki ja „Innovatsiooniosakute toetusmeede“ (planeeritu ületamine 0,5 mln eurot). Populaarsuse tõttu taotlejate seas „Innovatsiooniosakute toetusmeede“ avati taas 2014. aasta augustis, eelarvet suurendati. Väljamaksed olid aga prognoositud eelarve suurendamist ette nägemata. Samuti avas EAS spetsiaalselt pereturismi atraksioonide arendamiseks mõeldud taotlusvooru meetmes „Turismitoodete arendamise toetamine (suurprojektid)“, kus toetati 2 projekti (Lottemaa ning WOW kogupere elamuskeskuse rajamine), mida väljamaksete prognoosi koostades veel ette näha ei osatud.

Programmidest tehti eesmärgist protsentuaalselt kõige vähem väljamakseid meetmes „Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti““, kus välja maksti 69% plaanist. Kõige täpsem prognoos, täitmine 95% eesmärgist, koostati meetme „Riiklike turundusürituste programm“ kohta.

7.1.3 Finantsinstrumendid

Prioriteetses suunas rakendatakse nelja finantsinstrumenti (tabel 12), koondsummas 100,9 mln eurot, mis moodustab 23,8% suuna eelarvest. Avatud on 2 meetet ja suletud⁴³ on samuti 2 meetet⁴⁴. Kõikide finantsinstrumentide RÜks on KredEx. KredEx on ka „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm“, „Allutatud laenu programmi“ ning „Ettevõtjate laenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ osas programmi elluvijaks. „Riikliku ekspordi krediitkindlustuse programmi“ rakendab Aktsiaselts KredEx Krediitkindlustus

Aruandeaasta jooksul säilis mõõdukas **huvi allutatud laenude, eriti tehnoloogialaenu vastu**. 2014. aastal sõlmiti meetme „**Allutatud laenu programm**“ raames seitsme ettevõttega 15 **tehnoloogialaenu ja allutatud laenu** lepingut summas 0,9 mln eurot. Tänu KredExi laenudele kaasasid ettevõtjad pankadest täiendavat finantseerimist summas 2,5 mln eurot ja kavandavad investeringuid summas 4,1 mln eurot. Finantseeritud ettevõtetes töötas 274 inimest ja projektide tulemusena plaanitakse luua 35 uut töökohta. Samuti väljastati üks ekspordilaenu summas 3,2 mln eurot. Laenuga finantseeriti Eesti ettevõtte ehitusteenuse ekspordi ja see võimaldas ekspordijal pakkuda kliendile pikemat maksetähtaega. Finantseeritud ettevõttes töötas 38 inimest.

Aruandeaasta lõpuks on meetme „**Allutatud laenu programm**“ raames rahastatud kokku 33 projekti kogusummas 8,25 mln eurot.

Meetme „**Ettevõtjate laenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm**“ raames aruandeaastal täiendavaid käendusi ei väljastatud. Meetme rakendamisel avaldas mõju KredExi ja Euroopa Investeeringufondi vahel 2012. aasta novembris EL konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi (edaspidi CIP) raames sõlmitud kaasgarantii leping, mille kohaselt garanteerib CIP 50% KredExi käendustest. Tulenevalt EL rahastamistingimustest ei või CIPga garanteerida struktuuritoetusega rahastatud projekte.

Kokku on meetme raames sõlmitud 16 kapitalilaenu lepingut 16 ettevõtjaga kogusummas 6,67 mln eurot ja 255 käenduslepingut 236 ettevõtjaga kogusummas 39,34 mln eurot, pangad on väljastanud antud käendussummale vastavalt laenu summas 75,15 mln eurot. Struktuurivahendite käenduskapitali on seega võimendatud u 3,5 korda.

⁴³ Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

⁴⁴ „Riiklik ekspordi krediitkindlustuse programm“ ja „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm“ suletud 2011. aastal. Meetmete ülevaade eelmistes seirearuannetes.

Tabel 14. Finantsinstrumendid.

Meetme nimetus	Eelarve		Väljamaksed		Tagatissumma	Laenusumma	Ettevõtete arv
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus			
Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm (lõpetatud)	42 862 722	26 203 256	42 862 722	26 203 256	-	69 065 978	103
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm (lõpetatud)	12 782 330	0	12 782 330	0	15 685 486	-	49
Allutatud laenu programm	17 344 224	0	17 344 224	0	-	8 245 670	33
Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	27 928 495	152 671	27 928 495	152 671	39 337 903 (käendused)	75 149 479 (käendused)/ 6 668 344 (kapitalilaen)	252 (236+16)

Allikas: KredEx, 29.04.2015

7.1.4 Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahenditest rahastatud programmidele lisanduvad KredExi ja KredEx Krediidikindlustus AS poolt omavahenditest elluviidavad tegevused ning need täiendavad üksteist läbi selle, et omavahenditest rahastatakse eelkõige tegevusi ja valdkondi, mis struktuurivahendite reeglitest tulenevalt ei ole lubatud.

Edukalt on võimalik kombineerida nii KredExi enda poolt pakutavaid teenuseid laenuressurssi pakkumise ja käendustega kui ka erinevate teiste ettevõtluse toetusmeetmetega, tagades struktuurivahendite ja riigiabi reeglite järgimise.

Suletud „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“ asendab osaliselt tugipaketi tagasilaekumistest rahastatav „Tootmisettevõtete arendustoetus“, mis on suunatud töötleva tööstuse ettevõtjate arendustöölase võimekuse suurendamisele viies ellu arendustöid, mis on ettevõtjas täna tehtavast arendustöödest tehnoloogiliselt keerukam ja lisaoskusi ning –teadmisi nõudev. Topeltrahastamine on välistatud, sest „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“ suleti enne uue programmi avamist ning „Tootmisettevõtete arendustoetus“ sihtgrupp on piiratud töötleva tööstuse ettevõtetega. Lisaks peab struktuurifondide toetusmeetmes teostatav arendus olema kas maailma või sihtturutasemel uudne, kuid avatavas programmis ettevõtja enda jaoks uudne.

Turismi valdkonnas on täiendavus EARK prioriteetse suuna 4 meetmega „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“, kus toetatakse üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjekte. Kui MARK meetmetest suunatakse toetuseid ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks ja turundustoetusteks siis EARK meetmes arendatakse turismiobjektide infrastruktuuri ning seega meetmed täiendavad üksteist. Lisaks on EARK meetmetes toetuse saajaks avalik- ja kolmas sektor, kuid MARK meetmetes enamasti erasektor. Täiendavus riigieelarveliste vahenditega on „Turismiinfosüsteemide arendamise programmis“, kus infrastruktuuri väljaarendamist toetatakse struktuurifondidest, kuid infosüsteemide ülalpidamist ning võrgustikku riigieelarvelistest vahenditest.

Ettevõtlusvaldkonna projektidele on loodud võimalus toetust taotleda ka EL territoriaalse koostöö (Interreg) programmidest. Erinevus struktuurifondidest seisneb selles, et EL territoriaalse koostöö puhul on tähtis piiriülene koostöö ning rahastatakse ettevõtluse arengu koostööprojekte. Struktuurifondide meetmetest eraldatakse toetusi ka üksikettevõtetele ning piiriülene koostöö ei oma määravat tähtsust. Ehk siis kahe programmi eesmärgid ei kattu täielikult ning rahastatavate projektide sisu ei saa kahe programmi puhul olla samad.

7.1.5 Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Prioriteetses suuna kolmes meetmes („Ettevõtlusinkubatsiooni programm“, „Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine“ ning „Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine“) on rahastatud teise fondi tüüpi tegevusi koondsummas 116 098,23 eurot, mis moodustab aruandlusperioodi lõpu seisuga tehtud abikõlblikest kuludest 0,03% millega ei ületata lubatud piirmäära (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi, [Lisa 11](#)).

7.1.6 Hinnang rakendamisele

Üldjoontes võib prioriteetse suuna rakendamist hinnata heaks. Prioriteetse suuna eesmärkide täitmine on kokkuvõttes olnud edukas ka 2014. aastal ning enamuse indikaatorite puhul täidetakse 2015. aasta sihttase. Finantsprogress on plaanipärane ning vahendid suudetakse olulisel määral rakendusperioodi jooksul ära kasutada. Seatud sisuliste eesmärkide täitmise poole on järjekindlalt liigutud, hoolimata vahepealsest majandussurutisest.

7.2 Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“

Prioriteese suuna RA on HTM ning RÜ on Archimedes. Antud suund on üks MARK viiest (5) prioriteetsest suunast ja moodustab oma eelarvega (308 223 307 eurot) 20% selle rakenduskava kogu-eelarvest. Suund jaguneb 12 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (5), investeeringute kavade (2) ja avatud taotlusvoorude (13 meetet/alameedet) kaudu. Avatud on kõik 12 meetet. Ühegi meetme tegevused ei ole seisuga 31.12.2014 lõppenud.

Projektide ja programmide aruannete põhjal võib öelda, et rakenduskavas püstitatud sisulised eesmärgid on täidetud või täidetakse suure tõenäosusega perioodi lõpuks. Vaid ühe rakenduskavas oleva indikaatori osas pole kavandatud eesmärk veel saavutatud. Saab öelda, et teadus- ja arendusasutustele ja kõrgkoolidele eraldatud vahendid omavad väga positiivset mõju. Seda nii üksikute asutuste, kui valdkonna arengu seisukohalt tervikuna. Kaasajastatud infrastruktuur loob paremad eeldused, et teha Eestis rohkem ja kõrgemal tasemel tippteadust, pakkudes tingimusi nii eesti kui välismaa teadlastele. Samuti on loodud eeldused teha kvaliteetset koostööd ettevõtetega.

Nõudlus toetuse järele on enamiku meetmete lõikes olnud suur. Regionaalselt on toetus teadus- ja arendusasutuste ning ülikoolide asukoha järgi jaotunud eelkõige Tartu ja Tallinna vahel, muudes maakondades asuvad toetuse saajad on eelkõige seotud rakenduskõrgharidusõppe meetmetega (rakenduskõrgkoolid, ülikoolide kolledžid).

Prioriteetse suuna rakendamisel aruandlusperioodil esinenud peamised probleemid, lahendused ja olulisimad kordaminekud

Aruandlusperioodi peamiseks probleemideks on struktuuritoetuste kasutamisel ilmnenuvad vead ja rikkumised. Põhilised auditeeritava asutuse JKSi hangete auditi tulemusena avastatud vead on olnud seotud **riigihangete läbiviimisega**. Rikkumisi on avastatud nii seoses riigihangete korraldamata jätmise kui ka hangete mittenõuetekohase läbiviimisega. RÜ on täheldanud, et olukorras, kus õigusaktid annavad ulatusliku tõlgendamisruumi, on kujunenud struktuuritoetuste abikõlblikkuse hindamisel kasutatav praktika ennekõike auditi tähelepanekute kaudu ja on pärit hilisemast ajast, kui on seda läbiviidud hanked või RÜ teostatud kontrollid. Erialgsete kontrollide läbiviimisel ei ole auditi kasutatud tõlgenduspraktikad olnud RÜ jaoks kättesaadavad. RÜ on leidnud, et toetuse saaja suhtes ei ole õiguskindluse seisukohast asjakohane kohaldada finantskorrektsioone juhul, kui algsel hanke läbiviimisel on õigusaktide tõlgendus olnud ebaselge.

Seoses audititega on RÜ 2014. aastal üle kontrollinud aastatel 2008-2014 varem kontrollitud hanked, kus põhitähelepanu all on olnud infrastruktuuri- ja aparatuuriprojektide puhul väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine, lepingute muutmised ja tellija reservi kasutamised. Lähtuvalt auditi praktikast on RÜ tuvastanud rikkumisi ja teinud tagasinõudeid. Samuti on RÜ oluliselt tõhustanud hangete kontrollimise protsessi ning planeerib ennetava tegevusena hangete eelkontrolli sisseviimist tulevikus.

Täiendavate selgituste ja dokumentide küsimine toetuse saajatelt, hangete täiendav kontroll ning tagasinõude ja VMTde vähendatud mahus väljamaksmise otsuste vormistamine on **aeglustanud väljamaksetaotluste menetlemise** protsessi. Kui aastal 2013 menetleti RÜ 470 väljamaksetaotlust ja aruannet, siis 2014. aastal jõuti menetleda vaid 415 väljamaksetaotlust. Tagasinõude otsuste ja VMTde vähendatud mahus väljamaksmise otsuste maht on olnud võrrelduna varasemate aastatega väga suur.

RA ja RÜ on panustanud sellesse, et **prioriteetse suuna elluviimiseks eraldatud eelarve saaks eesmärgipäraselt ja õigeaegselt ära kasutatud**. Selleks on RÜ koostöös RAGA järjepidevalt analüüsinud projektide ajalist ja finantsilist edenemist ning informeerinud sellest toetuse saajaid. Samuti on RÜ teinud RALE ettepanekuid vahendite ümbersuunamiseks meetmetesse, kus nende kasutamine perioodi lõpus annab veel piisavat efekti. RA on tulenevalt ettepanekutest teinud ka muudatusi meetmete/alameetmete eelarvetes.

Heaks näiteks saab tuua meetme „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ raames toetatud Eesti Mereakadeemia projekti, mille raames soetati laevasimulaator. Tegemist on Eestis ainsa merendusele keskenduva simulaatorikeskusega, kuhu kuuluvad laevasilla, mereside, masinaruumi, külmakoolituse ning merereostuse ohjamise jt simulaatorid. Simulaatorite kasulikkust hinnatakse kõrgelt, sest need suudavad pakkuda paindlikku treeningut, optimeerides nii õppimisaega kui on tunduvalt odavamad realses kasutuses, võrreldes laevadega. Simulaatorikeskuses asub neli reaalset laevasõitu imiteerivat laevasillasimulaatorit, millest üks asub 270ne ja ülejäänud kolm 120ne kraadise nägemisulatusega (suured maast-laeni ekraanid) spetsiaalsetes ruumides, mis oma ülesehituselt ning funktsioonidelt imiteerivad võimalikult täpselt reaalsete laevade sildasid. Simulaatorid on loodud võimalikult ligilähedase tunnetuse saamiseks, olenemata sõiduvahendi tüübist, pikkusest ja raskusest. Treeningsõit laevasilla simulaatoriga peab võimalikult täpselt imiteerima igale sõidupiirkonnale omaseid ilmastikutingimusi. Tulevased tüürimehed-kaptenid peavad oskama kõiki laevatüüpe manööverdada nii tugeva tuule kui tormiga, arvestama

hoovuste, jääolude, ja madalikega ning seda nii öösel kui päeval. Õppurid saavad harjutada sildumisi reaalsetes sadamates, laeva dokkimist ujuvdokkides, puksiiride kasutamist, kanalites manööverdämist või lihtsalt transiitsõitu.

Laevasilla simulaator võimaldab ehedalt simuleerida ka päästeoperatsioone laevade kokkupõrke, tulekahju või tormi sattumise tagajärjel. Harjutada saab erinevaid situatsioone – inimesed üle parda, päästepaadid vees, põlevad või uppuvad laevad, hädasignaalide edastamine jne.

Rohkem infot on võimalik saada aadressilt

<http://www.ttu.ee/asutused/mereakadeemia/simulaatorikeskus/mis-on-simulaatorikeskus/>.

Pilt 10. Laevasimulaatorikeskus Eesti Mereakadeemias

Alameetmes „Õpetajakoolituse õppelaborid“ avas Tartu Ülikool 22.04.2014 vanas anatoomikumis haridusuuenduskeskuse, kus õpetajakoolituse läbiviimiseks ja uurimiseks on kasutada kaasaegseim esitlus- ja õppetehnika, sh mitmetasemeline video- ja helisalvestusvõimalus, 3D printer, interaktiivsed projektorid ja puutetundlik laud. Euroopa kontekstis unikaalsesse atmosfääri, vanasse anatoomikumi loodud TÜ haridusuuenduskeskuse eesmärk on viia veelgi kõrgemale tasemele õpetajakoolituse kvaliteet, sh julgustada nii tänaseid kui tulevasi õpetajaid kasutama enam innovaatilisi, haridustehnoloogilisi töövahendeid ja õppemeetodeid. Keskuse üheks prioriteediks tänapäevaste tehniliste võimalustega uute

õppematerjalide, -vahendite ning füüsilise õppekeskkonna loomine, mis aitab muuta õpetamist ja õppimist atraktiivsemaks ja tõhusamaks. Keskuse kahel korrusel on õpetajakoolituse tudengite, innovatsioonikoolide ja tegevõpetajate kasutada näiteks järgmised ruumid:

I korruse üldklass on varustatud poolprofi- ja profitasemel salvestusvõimalustega, mille kasutamise eesmärk on toota kvaliteetseid õppevideoid.

- Lasteklassis on õppetegevuse läbiviimiseks puutetundlik laud. Ruumis on kujunduselemendid, mis võimaldavad luua eraldi keskkonna individuaalseks töötamiseks.

- Kunsti- ja käsitööklassis on õpilaste kasutada mitmeid töövahendeid, sh kaheksa elektriõmblusmasinat, programmeeritav tikkimismasin, overlokmasin, kaks triikrauda, kaks triikimislauda, nõelviltrimismasin ja puutöölaud.

- Arvuti- ja tehnoloogiaklassis on suur tööpind väikeste robotite tööks, robotikakomplektid, erinevad keskkonna uurimise sensorid ning 3D printer ja skanner. Juunikuus on oodata ka Euroopa esimest käsiskännerit, mis võimaldab näiteks reaalse inimese sisse skaneerida ja tema kujutise 10 korda vähendatult 3D-s välja printida.

Lähem info: <http://www.pedagogicum.ut.ee/et/pedagogicumist>.

Pilt 11. Fotomeenus haridusuuenduskeskuse avamiselt 22.04.2014.

Antud meede hõlmab koos meetmega „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“ geograafiliselt kõige laiemat piirkonda, kuna rakenduskõrgkoolid ja ülikoolide kolledžid asuvad ka väljaspool Tallinna ja Tartut, näiteks Viljandis, Kuressaares, Kohtla-Järvel.

7.2.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel 15 näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra % aastate lõikes.

Tabel 15. Indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 2.1. Eesti T&A on fokuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele											
Prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkidega seotud T&A kulutuste kasv (T)	Saavutustase eesmärgist %				73%	58,6%	46,4%	41,56%			Eurostatist ei ole aruande koostamise hetkeks veel 2014. aasta andmed laekunud. Indikaatori väljatöötamise ajal kasutusel olnud klassifikaator NABS 1992 on asendatud klassifikaatoriga NABS 2007. Lisaks uue klassifikaatori kasutuselevõtule on muudetud Eurostatis ka varasemaid andmeid (sh 2004. aasta andmeid).
	Saavutustase				Eurostati 26.06.2012 väljavõtte põhjal 2010 – 36,5% kogukulutustest	Eurostati 12.03.2013 väljavõtte põhjal 2011 – 29,3% kogukulutustest	Eurostati 10.03.2014 väljavõtte põhjal 2012 – 18,84% kogukulutustest	Eurostati 10.03.2015 väljavõtte põhjal 2013 – 20,78% kogukulutustest.			
	Eesmärk	61,6% (2015)			40%					50%	
	esialgne tase	45,1% kogukulutustest (2004)	49,2% kogukulutustest (2006)	52,0% kogukulutustest (2007)							
Käivitatud riiklikud T&A programmid (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	16,7%	83,3%	83,3%	83,3%	83,3%		HTM; programmi/projekti seirearuanded. Kuna materjalitehnoloogia meedet rakendatakse vaid avatud taotlusvooruna, võib ka seda tinglikult siia lugeda. Sellisel juhul eesmärgid täidetud 100%.
	Saavutustase		0	0	1	5	5	5	5		
	Eesmärk	6 (2015)			5					6	
	esialgne tase	0 (2006)	0	0							
Eesmärk 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud											

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Teadlased, kelle töökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	34,8%	40,3%	49%	59,9%	99,62%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	278	322	392	479	797		
	Eesmärk	800 (2015)			200					800	
	esialgne tase	0 (2006)	0								
Tudengid, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	153,4%	153,4%	175,5%	303,3%	323,26%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	2301	2301	2632	4549	5299		
	Eesmärk	1500 (2015)			350-400					1500	
	esialgne tase	0 (2006)	0								
Uued või kaasajastatud teadus- ja arendusasutused (hooned) (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	23,1%	68,2%	85,1%	85,1%	136,5%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		0	0	5766,5 m ²	17 060,5 m ²	21 283,8 m ²	21283,8 m ²	34 125,8 m ²		
	Eesmärk	25000 m ² (2015)			6000 m ²					25000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)	0								
Uued või kaasajastatud kõrgkoolihooned (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	76,8%	76,8%	113%	233,8%	283,35%		Programmide/projektide vahearuanded

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	Saavutustase		0	0	9 216,74 m ²	9 217 m ²	13 561,1 m ²	28 059,5 m ²	34 002,5 m ²		
	Eesmärk	12000 m ² (2015)			3000 m ²					12000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)	0								
Eesmärk 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud											
Andmebaasis ISI Web of Science jooksva aastal ära näidatud publikatsioonid, mis on avaldatud tippkeskustes töötavate teadlaste poolt (aastas) (T)	Saavutustase eesmärgist %		69,7%	96,33%	115,7%	226%	218%	284%	448,66% (484%)		ISI Web of Science, tippkeskuste ja teaduse rahvusvahelistumise programmi aastaaruanded
	Saavutustase		209	289	347	678	654	853	1346 (tippkeskused), 106 (Teaduse rahvusvahelistumise programm)		
	Eesmärk	300 (2015)	209		200					300	
	esialgne tase	0 (2006)	0								
ERF poolt kaasfinantseeritud tippkeskuste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %		100%	100%	100%	171,4%	171,4%	171,4%	171,4%		Programmide/projektide vahearuanded
	Saavutustase		7	7	7	12	12	12	12		
	Eesmärk	7 (2015)	7		7					7	
	esialgne tase	0 (2006)	-	-							

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V – väljundindikaator

Allikas: HTM, 01.03.2015

Indikaatorite hetkeseis (tabel 15):

Kokku on prioriteetses suunas 4 tulemusindikaatorit ja 4 väljundindikaatorit. Sihttase (lõppeesmärk) on ületatud 2 tulemusindikaatori ja 3 väljundindikaatori puhul, lõppeesmärk ei ole veel täidetud 2 tulemusindikaatori ja 1 väljundindikaatori puhul. Arvestades indikaatoritesse panustavate projektide senist kulgu, ei ole põhjust kahelda ka seni täitmata indikaatorite täitmisel programmi perioodi lõpuks.

2.1.1. Eesmärgi 1 „Eesti T&A on fookuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele“ väljundindikaatoriks on käivitatud riiklikud valdkondlikud T&A programmid. Avatud on 5 valdkondlikku programmi. Valdkondlikud programmid on kinnitatud kõigis TA&I strateegias kirjeldatud eelisarendatavates valdkondades, välja arvatud materjalitehnoloogia. Materjalitehnoloogia valdkonnas on toimunud avatud taotlusvoor, kuid meetmeülest koordineerimist sarnaselt biotehnoloogia ja energiotehnoloogia valdkondadele ei ole kavandatud.

Lisaks valdkondlikele programmidele toetab eesmärgi täitmist kõigis eelisarendatavates valdkondades avatud taotlusvoorude läbiviimine. Kokku on prioriteetses valdkondades läbi viidud 8 avatud taotlusvoor, mille raames on rahastatud ühtekokku 78 alus- või rakendusuringut. Avatud taotlusvoorude raames toetatakse valdkondlike alus- ja rakendusuringuid, kusjuures enamus projekte viiakse ellu koostöös partneritega, kelle hulgas on nii teisi teadus- ja arendusasutusi kui ka ettevõtteid. Kokkuvõtvad näitajad valdkondlike meetmete projektide kohta on toodud alljärgnevas tabelis:

Tabel 16. Valdkondlike meetmete projektid.

Jrk	Alameede	Rahastamis-otsuste tegemise aasta	Rahastatud projektide arv	Projektide lõppemise aasta
1	Tervishoiualase teadus- ja arendustegevuse toetamine	2012	8	2015
2	Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	2012	12	2015
3	Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	2012	19	2014
4	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine	2013	14	2015
5	Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine (I ja II voor)	2011, 2012	14	2015
6	Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine (I ja II voor)	2010, 2011	11	2015

Allikas: Archimedes, 01.03.2015

Kolme meetme osas – IKT, keskkonnatehnoloogia ja tervishoid – on kinnitatud ja elluviimisel struktuuritoetustest rahastatavad rakendusprogrammid.

Programmi „Keskkonnakaitse ja –tehnoloogia teadus- ja arendustegevus (KESTA)“ raames on püstitatud indikaatorid tegevuste lõikes. Tegevustes 1–4 on indikaatoriks läbiviidud uuringute arv. Kokku on nelja tegevuse lõikes eesmärgiks 16 uuringut aastaks 2015. Mõõdetakse ka andmebaasides välja arendatud temaatiliste moodulite hulka (tegevus 3), kus sihttasemeks on 6 moodulit aastaks 2015. Samuti mõõdetakse ohtude prognoosimudelite arvu ning eesmärgiks on 2 mudelit aastaks 2015. Esitatud aastaaruande kohaselt on kõik püstitatud indikaatorid 100-

protsendiliselt täidetud. KESTA sisutegevused on 2014. aastaga praktiliselt lõppenud, 2015. aastal tehakse programmist kokkuvõtteid.

Programmi „Tervishoiuteaduste võimekuse edendamise programm TERVE“ raames on sõnastatud 5 tegevuse raames 8 väljundindikaatorit: 13 uuringut (neist 3 aastaks 2013), 2 valdkondlikku arengukava, 6 korrastatud registrit, 2 uut e-tervise teenust, 25 tervishoiutehnoloogiate hindamise aruannet, 1 loodud tervishoiutehnoloogiate kompetentsikeskus. 2014. aastaks oli planeeritud 10 tervishoiuteenuse hindamise (TTH) raporti valmimine, valmis 4 raportit. Koos 2012 ja 2013 valminud raportitega on tehtud 12 raportit, mis on 48% 2015. aastaks seatud sihttasemest.

Enamik alategevustest (1.1, 2.1, 3.1, 3.2, 4.3, 5.1) on planeeritud lõpule viia aastal 2015. TTH kompetentsikeskusega seotud alategevuse 4.1 raames on Tartu Ülikooli tervishoiuinstituudi juurde moodustatud terviseinfo analüüsigrupp, mille baasil peab Tartu Ülikool koostöös Sotsiaalministeeriumi ja Eesti Haigekassaga programmi lõpuks välja kujundama jätkusuutliku TTH kompetentsuskeskuse. Elluviija hinnangul on indikaatorite täitmine realistlik ja takistusi ette näha ei ole.

Programmi „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“ raames on sõnastatud 6 tulemusindikaatorit ja 5 väljundindikaatorit. Tulemusindikaatoritest on taas väga hästi täidetud indikaator, mis on seotud üliõpilaste arvu vähenemise ohjamisega IKT erialadel, kui algne tase oli 2982, siis saavutusmäär on 3328, kusjuures sihtmäär on 3100 üliõpilast. Hästi on täidetud ka välistudengite osakaaluga seotud indikaator, kus sihtmääraks on 2% ning saavutustase on 8,1%. Alla saavutusmäära on indikaatorid, mis on seotud bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe ning rakenduskõrghariduse tasemel lõpetanute arvuga. Põhjendusena on välja toodud bakalaureuse- ja magistritasemetel õppurite töötamine erialal ja kas selle tõttu õpingute katkestamist või edasilükkamist. Lõpetanud doktorantide arvu mõjutab asjaolu, et neil on ülikoolide juures mitmeid tööülesandeid, samuti enesetäiendamise võimalusi välisriikides.

Väljundindikaatoritest on täidetud õppekavadega seotud indikaatorid, uusi õppekavasid on 19 asemel välja töötatud 27, parendatud 11 (sihttasemenähtena oli parendada 7 õppekava). Täidetud on ka ühele töökohale kandideerijate arv (2,6 planeeritud 2 kandidaadi asemel), samuti uuringutega seotud indikaator (planeeritud 4 uuringu asemel on valminud 6). Ülikoolide ja IKT sektori ettevõtete vahel on programmi raames planeeritud sõlmida 8 koostöökokkulepet, kuid seni on suudetud sõlmida 3 koostöökokkulepet.

Projekti kulg on siiani olnud üldjoontes edukas, kuid erialal lõpetanute arvuga seotud indikaatorid jäävad ilmselt objektiivsetel põhjustel täitmata.

2.1.2. Eesmärgi 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud indikaatorid on saavutatavad põhiliselt meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ tegevuste elluviimise kaudu. Tulemusindikaatoriteks on uute või kaasajastatud töö- või õpekohtade arv.

Kõrgharidusobjekte on investeringute kavasse kantud 7, kõik objektid on lõpetatud, kuid menetluses on veel ühe projekti, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli õppehoone, lõpparuanne. Lõpparuande menetlus on viibinud seoses läbiviidud auditite raames tuvastatud täiendava kontrollivajaduse ja kontrolli käigus avastatud rikkumistega. Projektides kajastatud andmete kohaselt on toetatud projektide raames planeeritud kaasajastada või luua ühtekokku 6450

õppekohta, mis ületab seatud indikaatori (1500 õppekohta). Hetkel on lõppenud projektides kaasajastatud kokku 5275 õppekohta.

2014. aastal kinnitati **T&A asutuste investeringute kavasse** kantutest projekti „Tallinna Ülikooli Narva mnt 27/29 teadusmaja“ lõpparuanne, menetluses on kahe projekti, „Eesti Kirjandusmuuseumi hoone renoveerimine ja juurdeehitus“ ning „Eesti Maaülikooli taastuvate loodusvarade teaduskeskus“, lõpparuanded. Eesti Kirjandusmuuseumi lõpparuande menetlemine on viibinud toetuse saaja poolt hangete läbiviimise täiendava kontrollivajaduse ning kontrolli käigus avastatud rikkumistega seotud asjaolude väljaselgitamise tõttu. Projektides kajastatud andmete kohaselt on toetatud projektide raames planeeritud kaasajastada või luua 1336 teadlaste töökohta, mis ületab seatud indikaatori (800 teadlaste töökohta). Lõppenud ja lõpetavates T&A hoonetega seotud projektides on loodud või kaasajastatud ühtekokku 645 teadlaste töökohta, lisanduvad veel kõrghariduse hoonete nimekirja kantud hoonetesse rajatud 132 teadlaste töökohta. Kuna lõpetavate projektide elluviimisel olulisi tõrkeid ette näha ei ole, saab seatud indikaator täidetud. Hetkel on antud indikaatorist täidetud 97%.

Väljundindikaatoriteks on uute või kaasajastatud hoonete mahud. **Kõrgharidusobjektide** puhul on antud indikaator täidetud. Eesmärgiks oli kaasajastada 12 000 m² pinda, lõpetatud projektides on kaasajastatud kokku 34 002,5 m² pinda. Lõpetamata Tartu Tervishoiu Kõrgkooli projektis on kaasajastamisel 6632 m², seega ei ole kahtlust, et väljundindikaator saab täidetud. Märkida tuleb, et uute objektide hulgas on ka Tallinna Tehnikaülikooli uus õppehoone, mille puhul oli toetuse määr vaid 16%, kuid ehitatud hoone pind oli 10 360 m².

T&A hoonete puhul oli seatud eesmärgiks kaasajastada 25 000 m² pinda. Lõpetatud projektide raames on kaasajastatud 34 125,5 m². 11-st projektist on lõpetatud 6, kokku kaasajastatakse kõikide projektide raames projektides toodud andmete põhjal 78 047,4 m² pinda. Kõik hooned on ehituslikult valmis (välja arvatud TTÜ materjaliteaduste hoonestik, kus tööd lõpevad märtsis 2015), lõppevates projektides käivad veel sisustamisega seotud tööd.

Eesmärgi 2.2. puhul on ilmselgelt tegemist indikaatorite alaplaneerimisega rakenduskavas. Indikaatorite ületäitmise üheks teguriks on ka see, et mitmed objektid ei saanud rahastatud maksimaalses võimalikus toetuse määras, seega suutsid toetuse saajad panustada ka ise asutuse arengukava seisukohalt oluliste objektide valmimisse.

2.1.3. „Eesmärgi 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud“ täitmisse panustab meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“. Tulemusindikaatoriks on andmebaasis ISI Web of Science (nüüd Thomson-Reuters Web of Knowledge) teaduse tippkeskustes osalevate teadlaste poolt avaldatud artiklite arv. Kokku avaldati nimetatud andmebaasis 2014. aastal 1346 tippkeskuste teadlaste poolt avaldatud artiklit ning väljundindikaator on võrrelduna lõppeesmärgiga täidetud 448,66%. Sihttase (300 artiklit aastas) oli planeeritud seoses 7 tippkeskusega, kuid alates 2011. aastast rahastatakse struktuuritoetustest ühtekokku 12 teaduse tippkeskust. Lisaks on artiklite avaldamine oluliseks näitajaks ka programmis „Teaduse rahvusvahelistumine“, kus 2014. aastal avaldati vastava tasemega 106 artiklit. Oluline on siinjuures märkida, et teaduse tippkeskusi rahastatakse lisaks struktuurivahenditele ka mitmest muust allikast (sihtfinantseerimine, institutsionaalne ja personaalne uurimistoetus, muud programmid), keskmiselt töötab ühes tippkeskuses 65 uurimisrühma liiget, kellest vaid 29 on rahastatud struktuurivahenditest ehk tippkeskuste programmist.

Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmisse panustab ka programm „Teaduse rahvusvahelistumine“. Programmis on kirjeldatud üks programmispetsiifiline sisendindikaator

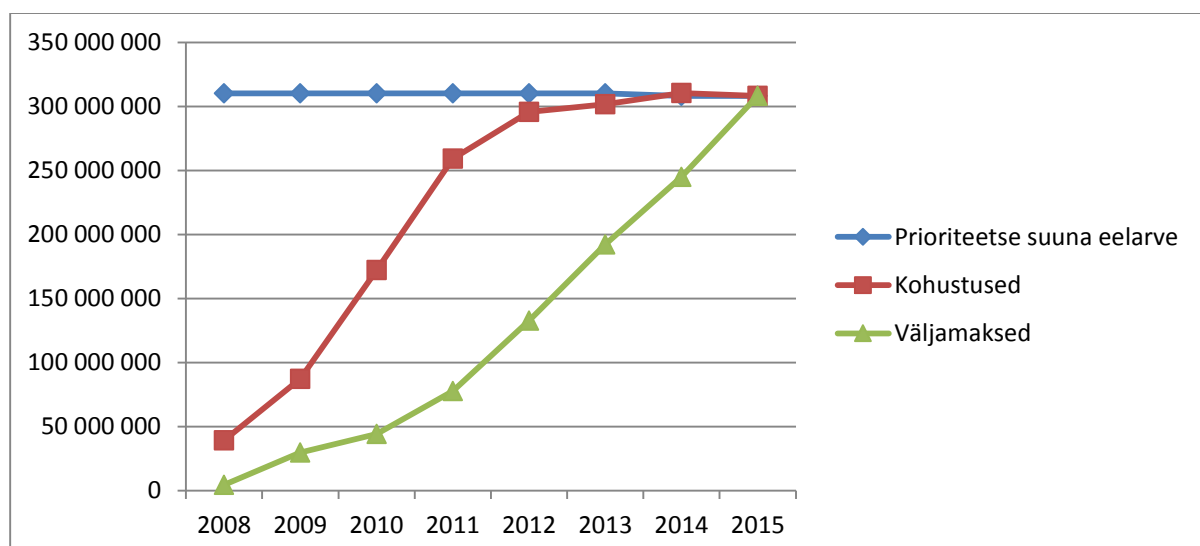
(Eesti T&A asutuste toetuse maht) ja 3 väljundindikaatorit (programmist rahastatud tegevuste raames avaldatud teaduspublikatsioonide arv, teadusprojektide realiseerimiseks allakirjutatud vastastikuse mõistmise memorandumite arv, programmist toetatud koostöös osalevate teadlaste arv). Sisendindikaatori sihttasemeks on 2014. aastal 5,43 mln eurot, millest seirearuande põhjal on täidetud 116% (algatustele eraldatud 6,28 mln eurost). 2014. aastal on programmi raames rahastatavate tegevuste raames avaldatud 106 teaduspublikatsiooni (106% sihttasemest) ning sõlmitud 9 koostöölepet (180% 2015. aasta sihttasemest). Koostöös osalevate teadlaste arv on üle 100, mis ületab 2015. aasta sihttaseme (80).

7.2.1 Finantsteave

2014. aastat iseloomustab eelkõige see, et kõikides meetmetes on kohustused võetud. Aruandeaastal on pidevalt analüüsitud toetuse kasutamist ning selle ümberpaigutamise võimalusi prioriteetse suuna piires. 2 mln eurot vabanenud vabanevaid EL vahendeid on suunatud ka väljapoole prioriteetset suunda. Selle summa võrra on prioriteetse suuna eelarvet vähendatud. Samuti on läbiviidud auditite ning nendega seoses toimunud ulatuslike järelkontrollide raames avastatud rikkumisi, mis on viinud mitmete tagasinõueteni.

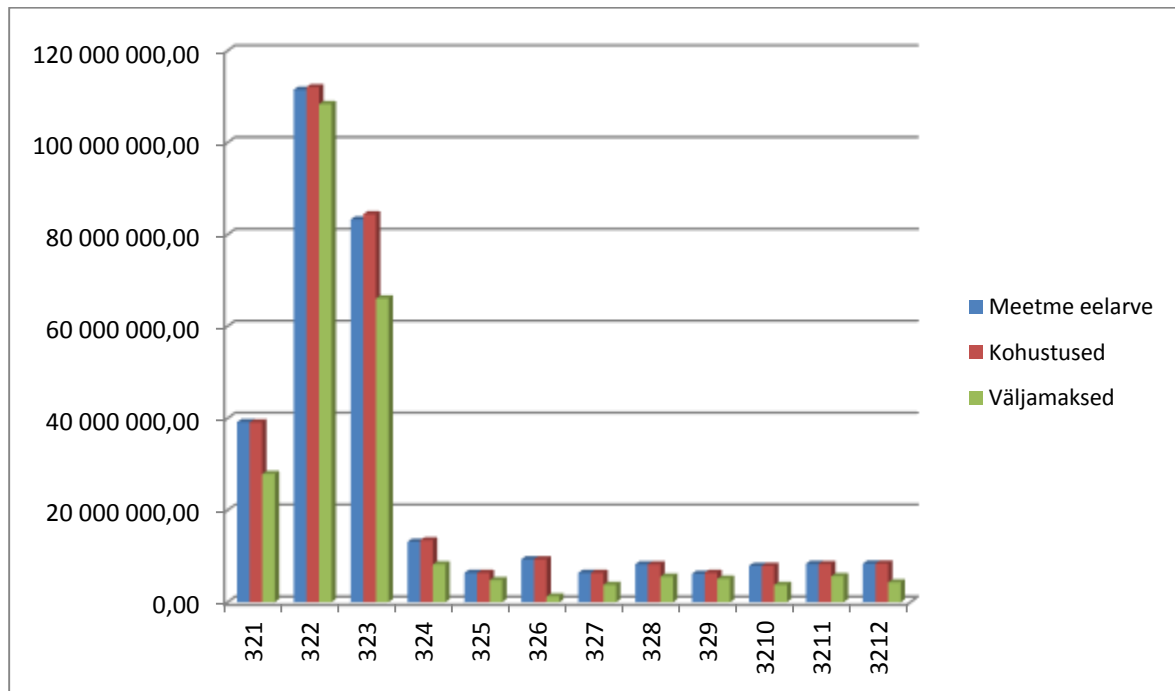
Seisuga 31.12.2014 on prioriteetse suunas võetud kohustusi 310 443 153,23 eurot, kusjuures prioriteetse suuna eelarve on pärast vahendite ümberpaigutamist prioriteetsete suundade vahel 308 223 306,73 eurot. Siiski on projektide ja programmide senist eelarvekasutust vaadates ning tulenevalt ka tagasinõuete suurenenud osakaalust võimalik öelda, et vahendite ülebroneerimine on olnud pigem ennetav tegevus, et minimeerida jääkide teket prioriteetse suuna eelarvest. Aruande koostamise hetkeks suunas enam ülebroneeringut ei ole. See on likvideeritud vahendite ümber tõstmisega meetmete vahel.

Alloleval joonisel on toodud prioriteetse suuna eelarve, 2014. aasta lõpuks võetud kohustused ning tehtud väljamaksed. Nagu näha, on väljamaksed üldiselt jätkunud eelmise kahe aastaga võrreldes samas tempos. 2015. aasta puhul kajastab joonis prognoosi.

Joonis 13. Prioriteetse suunas võetud kohustused ja tehtud väljamaksed võrrelduna prioriteetse suuna eelarvega

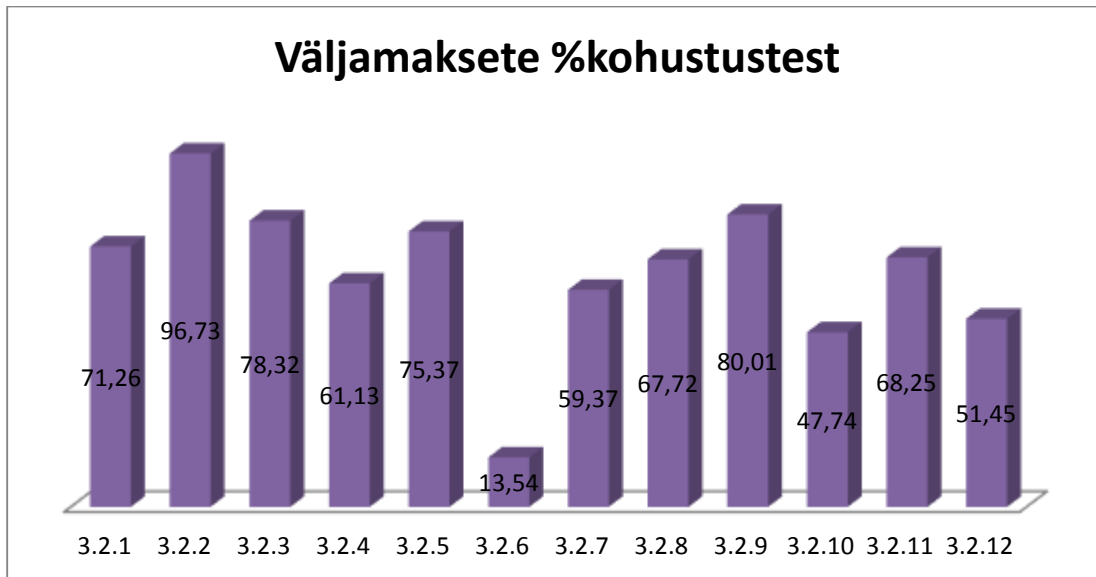
Siiski on meetmete lõikes erinevusi, kui võrrelda nende raames võetud kohustusi ja tehtud väljamakseid. Meetmete lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (kumulatiivselt) on toodud järgneval joonisel:

Joonis 14. Võetud kohustused ja väljamaksed meetmete lõikes võrrelduna meetme eelarvega

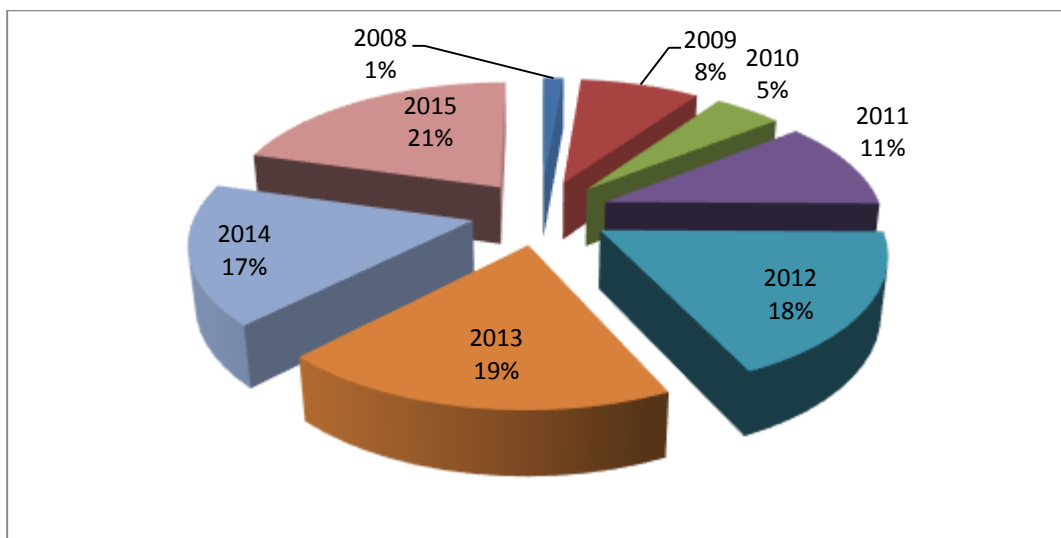
Kõige kõrgem on väljamaksete protsent, 96,73% võetud kohustustest, meetmes „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ (3.2.2.), kus hooned on ehituslikult valmis ning lõppemas on nende sisustamine. Vähem kui neljandik on jäänud välja maksta ka meetmetes „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“ (3.2.9; välja makstud 80,01%), „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine (3.2.3; välja makstud 78,32%) ning „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ (3.2.5; välja makstud 75,37%). Alla poole võetud kohustustest on välja makstud meetmes „Tervishoiutehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ (3.2.10; välja makstud 47,74%). Kõige väiksem on väljamaksete osakaal programmis „Teaduse rahvusvahelistumine“ (3.2.6; välja makstud 13,54%). Viimati nimetatud meetme probleemid on olnud käsitlemisel mitmel korral ning oluliselt on vähendatud ka meetme eelarvet.

Alloleval joonisel on toodud väljamaksete protsent võetud kohustustest meetmete kaupa.

Joonis 15. Väljamaksete osakaal võetud kohustustest meetmete lõikes

Alljärgneval joonisel on toodud perioodil 2008-2014 tehtud reaalsed väljamaksed ning aastal 2015 planeeritavad väljamaksed (osakaal võetud kohustustest). Graafikult on näha, et 2015. aastal on jäänud välja maksta ligikaudu 22% prioriteetse suuna vahenditest, mis on enam kui ühelgi varasemal aastal väljamakstud summa. See toob kaasa suure administratiivse koormuse lõpparuannete menetlemisel eelkõige RÜle. Kuid RÜ hindab, et perioodi lõpuks jõutakse viia ellu kõik projektid ja teha ettenähtud väljamaksed.

Joonis 16. Prioriteetse suuna raames tehtud väljamaksed aastate lõikes (2015. aasta puhul on tegemist prognoosiga)

Allolevas tabelis on toodud rahastatud ja lõpetatud projektide arv aastati. Toodud tabel näitab, et suur osa projekte, enam kui 200, lõpeb 2015. aastal. Sealjuures vähemalt pooled 2015. aastal lõpetavatest projektidest lõpevad II poolaastal. See omakorda näitab, et rahastamisperioodi 2014-2020 tegevuste alguseks planeeritud ajal märkimisväärne osa projekte veel käib, on oma tegevusi lõpetamas või on lõpparuanne RÜ poolt menetlemisel.

Tabel 17. Rahastatud ja lõpetatud projektide arv aastati

Aasta	Rahastatud projekte (kumuleeruvalt)	Lõpetatud (kumuleeruvalt, 2015. aasta osas prognoos)
2008	8	0
2009	17	0
2010	189	30
2011	338	101
2012	466	181
2013	510	267
2014	595	374
2015	595	595

Allikas: HTM 01.03.2015

Tabel 18. Meetmete finantsprogress seisuga 31.12.2014

Meede	Meetme eelarve EL	Võetud kohustused EL	Kohustuste osakaal meetme eelarvest	Väljamaksed EL	Väljamaksete osakaal võetud kohustustest
3.2.1	39 166 473,44	39 146 582,81	99,95%	27 895 319,96	71,26%
3.2.2	111 543 499,94	112 087 516,24	100,49%	108 419 576,84	96,73%
3.2.3	83 281 103,82	84 399 607,53	101,34%	66 099 627,13	78,32%
3.2.4	13 151 347,31	13 484 984,18	102,54%	8 243 916,90	61,13%
3.2.5	6 375 185,85	6 374 735,27	99,99%	4 804 491,80	75,37%
3.2.6	9 327 923,18	9 327 922,81	100,00%	1 262 576,54	13,54%
3.2.7	6 373 452,85	6 367 021,89	99,90%	3 780 246,48	59,37%
3.2.8	8 237 526,70	8 237 521,31	100,00%	5 578 201,46	67,72%
3.2.9.	6 146 144,15	6 403 771,35	104,19%	5 123 610,74	80,01%
3.2.10	7 902 353,04	7 897 985,70	99,94%	3 770 299,82	47,74%
3.2.11	8 316 522,05	8 313 729,56	99,97%	5 673 977,12	68,25%
3.2.12	8 401 774,40	8 401 774,58	100,00%	4 322 470,15	51,45%
ERF kokku	308 223 306,73	310 443 153,23	100,72%	244 974 314,94	78,91%

Allikas: SFCS 04.01.2015

7.2.1 Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahendite täiendavus on enim jälgitav meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“, kus kõrgetasemelisi uurimisrühmi rahastatakse nii riigieelarvelistest vahenditest (sihtfinantseeritavad teadusteemad) kui ka struktuurivahenditest.

Erinevate meetmete vahel on tekkinud nn klastriefekt, mille puhul eesmärkide saavutamiseks teatud valdkonnas kombineeritakse erinevaid vahendeid, näiteks on aparatuuriprojektide elluviimine otseselt seotud hoonete ehitamise ja/või kaasajastamisega. Aparatuuriprojektid on seotud ka elluviidavate valdkondlike uuringutega, mille elluviimist nad toetavad. Teadlastel on võimalus kombineerida teadustegevuses vajalike vahendite soetamise osas erinevate meetmete võimalusi.

7.2.1 Teise fondi tüüpi kulutused

Prioriteetse suuna 12 meetmest on kõigi meetmete puhul lubatud rahastada teise fondi tüüpi tegevusi (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi). Aruandeperioodi lõpuks moodustab ESF tüüpi tegevuste kulud kogu prioriteetse suuna eelarvest 0,9%. Detailsemad andmed eraldi tabelina kulude mahu kohta esitatakse SFOSi andmete alusel rakenduskava aruandes ([lisa 11](#)). Detailsemad andmed eraldi tabelina kulude mahu kohta esitatakse SFOSi andmete alusel rakenduskava aruandes. ESF tüüpi kulusid on seni tehtud suuna mahust meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“ ja seda väga väikeses mahus koolituskulude katmiseks. Alameetme „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (edaspidi IKTP) rakendusprogramm“ puhul on tegevuste iseloomu tõttu enamus kulusid ESF tüüpi kulud. Teise fondi tüüpi kulud on koondunud põhiliselt 2 meetmesse, teistes meetmetes ei ole ESF tüüpi kulusid tehtud.

7.2.1 Hinnang rakendamisele

Hinnang eesmärkide saavutamisele

Projektide ja programmide aruannete põhjal võib öelda, et rakenduskavas püstitatud sisulised eesmärgid on täidetud või täidetakse suure tõenäosusega perioodi lõpuks. Vaid ühe rakenduskavas oleva indikaatori osas pole kavandatud eesmärk veel saavutatud. Saab öelda, et teadus- ja arendusastutustele ja kõrgkoolidele eraldatud vahendid omavad väga positiivset mõju. Seda nii üksikute asutuste, kui valdkonna arengu seisukohalt tervikuna. Kaasajastatud infrastruktuur loob paremad eeldused, et teha Eestis rohkem ja kõrgemal tasemel tippteadust, pakkudes tingimusi nii eesti kui välismaa teadlastele. Samuti on loodud eeldused teha kvaliteetset koostööd ettevõtetega.

RÜ on koostöös RAGA pidavalt jälginud meetmete kulgu ja võimalikke tekkivaid jääke nii seoses lõppenud projektide odavnemise, tagasinõuete kui ka vahendite ebapiisava kasutamise kontekstis. Analüüsi tulemusena on meetmete eelarvetes tehtud mitmeid ümberpaigutusi, sealhulgas tõstetud vahendeid ümber programmides, et aidata vahendite ümbersuunamisega paremini kaasa prioriteetse suuna eesmärkide saavutamisele ning vahendite otstarbekale kasutamisele.

Hinnang toetuse andmisele ja kasutamisele

Prioriteetse suuna eelarvest on välja makstud 79,48%. Eelarveperioodi lõpuaastale on jäänud ligikaudu 20% vahendite kasutamine ja administreerimine, mis on kõigi eelnevate aastate väljamaksetega võrreldes suur maht. Võrdlusena olgu toodud, et 2014. aastal moodustasid

väljamaksed 17% ja 2013. aastal 19% suuna eelarve mahust. Arvestades asjaolu, et projektid ja programmid hakkavad lõppema, on suur väljakutse saavutada vahendite täielik kasutamine perioodi lõpuks. Aruande kinnitamise hetkeks on välja makstud 83,3% EL toetust prioriteetse suuna eelarvest.

Kuna suur osa meetmetest on avanenud perioodi teises pooles, on ilmnenud ka paljud takistused struktuuritoetuste rakendamisel perioodi lõpus. See on kaasa toonud täiendava administratiivse koormuse nii RÜle kui toetuse saajatele. Toetuse saajad on nii auditite kui RÜ täiendavate kontrollide tagajärjel pidanud andma täiendavaid selgitusi ning muutma oma tegutsemisviisi, seda eriti riigihangete valdkonnas.

Nõudlus toetuse järele on enamiku meetmete lõikes olnud suur. Regionaalselt on toetus teadus- ja arendusasutuste ning ülikoolide asukoha järgi jaotunud eelkõige Tartu ja Tallinna vahel, muudes maakondades asuvad toetuse saajad on eelkõige seotud rakenduskõrgharidusõppe meetmetega (rakenduskõrgkoolid, ülikoolide kolledžid).

Hinnang kokkuvõttes

Arvestades auditite poolt antud hinnanguid, RÜ poolt avastatud rikkumisi, kumulatiivseid väljamakseid ning liikumist prioriteetse suuna eesmärkide täitmise sunnas, on Archimedese ja HTMi hinnang aruandeaastale **rahuldav**.

7.3 Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 “Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“

Prioriteetsete suundade nr 3 ja nr 4 RA on MKM (edaspidi RA) ning RÜd on alates 1.01.2013 olnud Maanteeamet (MNT), Tehnilise Järelevalve Amet (TJA), AS Tallinna Lennujaam (TLL) (edaspidi RÜ/RÜd). Alates 1.01.2013 ei ole Veeteede Amet (VTA) enam RÜ ning alates 1.01.2014 ei ole MNT enam RÜ, vaid nende ülesanded on üle viidud TJA-sse. Antud suunad on osa MARK 7 prioriteetsest suunast ja moodustavad oma eelarvega (636 520 903 eurot) **44,37%** selle rakenduskava kogueelarvest. Suundi rakendatakse ühtse meetmena, mida viiakse ellu investeeringu kava alusel.

1.12.2014 muudeti [investeeringute kava](#) seoses projektide mahtude ja ulatuse muutumisega või projektide lõppemisega. Seoses projektide lõppemisega nii ÜF-/ERF-suundades kui ka teistes MARKi suundades, võib tulla vajadus investeeringute kava veel muuta seoses kasutamata vahendite (ERF) ümberjagamisega 2015.aasta III.–IV. kvartalis.

Olulisimaks kordaminekuks 2014.a võib nimetada Valgejõe-Rõmeda projekti, sealhulgas Viitna möödasõidu valmimist. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes 28 274 364,02 eurot, millest ÜF toetus moodustas 23 757 705,56 eurot.

Pilt 12. Viitna möödasõidu viadukt. Postimees

Projekti eesmärkideks oli parandada liiklusohutust juhtides läbiva liikluse Viitnast mööda ja ehitades kergliiklusteid jalakäijatele ja jalgratturitele, ehitades ümber ristmikke, ehitades kogujateid, et sulgeda peateele otse peale- ja mahaõite ning parandades liikluskorraldust ning vähendada sõiduaega ja teekasutaja kulusid seoses Viitna möödasõiduga ja parandades teistel lõikudel teekatte seisukorda.

Samas tuleb ära märkida ka projekti „**Uue veeremi soetamine**“ tulemused reisijate arvu kasvu kohta. 2014. aastal oli AS Eesti Liinirongid (endise nimega Elektriraudtee AS, kaubamärgi nimega Elron) teeninduspiirkonnas **elektrirongidega reisijate arv tõusnud 3 477 817 reisijani, mis on ligi 50% kõrgem võrreldes 2013. aastaga** (elektrirongidega reisijate arvud: 2012. aastal – 2 275 223 reisijat, 2013. aastal – 2 336 401 reisijat).

Pilt 13. Uued elektrirongid rekonstrueeritud perroonil. Delfi.ee, Valdur Vacht.

Projekti eesmärgiks oli tagada elektrirongidega reisijateveo jätkumine Tallinnas ja Tallinna lähiümbruses. Selleks soetati 18 uut elektrirongi, viimane neist võeti vastu 2014.aasta jaanuaris. Tänu uutele soetatud rongidele on edaspidi võimalik tagada nõudlusele ja Eesti riigi tellimusele vastav elektrirongiliikluse jätkumine alates 2014. aastast. Projekti realiseerimisega loodi kvalitatiivselt uus tase reisijate teenindamiseks Elroni teeninduspiirkonnas ja selle tulemusel on suurenenud ka elektrirongidega reisijate arv.

Transpordi suundade edukatest projektidest on veel välja toodud ka punktis [8.1. Suurprojektide rakendamine](#) ja [8.2. Mahukate projektide rakendamine](#).

7.3.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allolevas tabelis on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamise tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid, näidatud ära neile seatud kontroll- ja sihttasemeid ning saavutamise määrad (%) aastate lõikes.

Transpordipoliitikas ei ole viimastel aastatel olulisi muudatusi toimunud. 2014. aasta alguses kinnitati Riigikogus uus transpordi arengukava (2014-2020), mille strateegilised eesmärgid on sisult suuresti samad, mis eelneval Transpordi arengukaval (2006-2013). Võrreldes rakenduskava väljatöötamise ajaga on oluliselt muutunud majanduskeskkond, mis transpordisektoris avaldus eelkõige nõudluse vähenemisenäna nii kauba- kui reisijateveos, mõjutades seega ka seatud eesmärkide täitmist. Maanteeliiklus vähenes aastatel 2008–2010 kokku ligikaudu 16% võrra, olles nüüdseks mõnevõrra kasvanud, ent jäädes endiselt oluliselt alla 2007. aasta tasemele. See areng on aidanud kaasa liiklusohutuse paranemisele. Aasta-aastalt paranev olukord küll 2011. aastal halvenes, ent surmajuhtumite arv liikluses pöördus pärast seda taas langusesse – võrreldes 2007. aastaga oli 2014. aastal neid üle 55% vähem (vastavalt 78 ja 174). Liiklusõnnetuste ning nendes vigasaanute koguarv on samal perioodil langenud ligi 50% võrra (samas 2014. aastal eelmise aastaga võrreldes olulist paranemist ei toimunud).

Tabel 19. Indikaatorite saavutamine

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 3: „Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud”											
Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu											
Ühistranspordiga tehtud sõitude arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	75%	68%	66%	61%	59%	70%	76%	74%		Statistikaamet (TS101: SÕITJATEVEDU TRANSPORDILIIGI JÄRGI: maismaatransport, sh raudtee ja bussid, 25.03.2015)
	saavutustase	205,4 mln	185,6 mln	180,1 mln	165,3 mln	162,3 mln	191,1 mln	206,5	201,6 mln		
	eesmärk				224,0 mln. Sõitjat					273 mln. sõitjat	
	esialgne tase	207,5 mln sõitjat (2006) täpsustatud andmetel 206,9 mln									
Reisijate vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	30%	15%	15%	112%	206%		Rakenduskavas seatud sihttase 45% oli toodud indikaatiivsena ning projektide selgudes seati igale nendest realistlikumad eesmärgid. Uute elektrirongide kasutuselevõtu ning Tallinna-Tapa raudteelõigu puhul on eesmärgiks seatud reisijate vähenemine 10%, Türi-Viljandi ning Keila-Paldiski/Riisipere lõikude rekonstrueerimise puhul aga vastavalt 15 ja 20%, seda raudtee viletsama seisukorra tõttu enne tööde alustamist.
	saavutustase	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 64, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine 13,5%	42, 62, 61, 37, 35 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine ca 16%	42, 62, 61, 37, 35 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine ca 16%	41, 55, 52, 31, 26 min valitud raudteelõikudel. Vähenemine Tallinn-Keila 2%, Tallinn-Tapa 26%, Türi-Viljandi 10%, Keila-Riisipere 16%, Keila-Paldiski 16%=ca 16,8%	36, 50, 41, 24, 23 min valitud raudteelõikudel. Vähenemine Tallinn-Keila 14%, Tallinn-Tapa 32%, Türi-Viljandi 29%, Keila-Riisipere 35%, Keila-Paldiski 26%		
	eesmärk									Vähendamise lõiguti 10-20%	
	esialgne tase	Ajakulu raudteelõikudel (minutites): Tallinn-Keila 42; Tallinn-Tapa 74 (kiirrong); Türi-Viljandi 58; Keila-Riisipere 37; Keila-Paldiski 31									
Raudteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0		50%	75%	100%		MKM, TJA
	saavutustase	0	0	0 (töös on 4)	0 (töös on 5)		2 (töös on 5)	2 (töös on 5)	4 (töös on 3)		

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	eesmärk				Min. 2					Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus											
Inimvigastuste ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liiklusõnnetustes (T)	Saavutustase eesmärgist %		69%	76%	66%	-4%	66%	52%	0%		MNT seirearuanne, http://teeregister.riik.ee/mnt
	saavutustase		Langus 59% hukkunuid 0; Vigastatuid 14; kokku 14 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-2; Tallinna ringtee H-0 V-2; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-1; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5; Haljala LS H-0, V-2	Langus 65% hukkunuid 0; vigastatuid 12; kokku 12 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-0; Tallinna ringtee H-0, V-3; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-0; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5; Haljala LS H-0, V-2	Langus 56% hukkunuid 4; vigastatuid 11; kokku 15 Kaarepere viadukt H-1, V-2; Väo-Maardu H-0, V-0; Tallinna ringtee H-0, V-0; Pärnu ümbersõit H-0, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-3, V-2; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0 V-4; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-1; Haljala LS H-0, V-0	Kasv 3% hukkunuid 3; vigastatuid 32; kokku 35 Kaarepere viadukt H-0, V-1; Väo-Maardu H-0, V-5; Tallinna ringtee H-0, V-1; Pärnu ÜS H-1, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-4; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-3; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-2; Haljala LS H-0, V-1	Langus 56% Hukkunuid 1; Vigastatuid 14; kokku 15 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-1; Tallinna ringtee H-0, V-1; Pärnu ÜS H-1, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-2; Aruvalla-Kose H-0, V-3; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-2; Haljala LS H-0, V-1	Langus 44% Hukkunuid 3; Vigastatuid 16; kokku 19 Kaarepere viadukt H-1, V-6; Väo-Maardu H-0, V-0; Tallinna ringtee H-1, V-0; Pärnu ÜS H-0, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-1, V-9; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-0; Haljala LS H-0, V-0	Kasv 0 % Hukkunuid 0; Vigastatuid 34; kokku 34 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-2; Tallinna ringtee H-0, V-7; Pärnu ÜS H-0, V-7; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-2; Mäo möödasõit H-0, V-10; Aruvalla-Kose H-0, V-4; Jõhvi LS H-0, V-1; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-0; Haljala LS H-0, V-1		10.02.2015 seisuga on Väo-Saue on ümber nimetatud Tallinna ringteeks
	eesmärk						Vähene min 85% lähtetasemest				Vähene min 85% lähtetasemest

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	2007. a hukkunuid (H) 7; vigastatuid (V) 27; kokku 34 (rekonstrueeritavatel lõikudel: Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo-Maardu H-0, V-3; Tallinna ringtee H-0, V-2; Pärnu ümbersõit H-1, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-1, V-3; Jõhvi liiklussõlm H-0, V-0, Tartu läänepoolne ümbersõit H-1, V-13, Haljala liiklussõlm H-0, V-2; Mäo möödasõit H-3, V-3; Aruvalla-Kose H-1, V-1)									
Maanteeprojek- tide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0%	20%	40%	40%	100%		Allikas: MNT seirearuanne 2012, TJA seirearuanne 2013 ja 2014 kohta Kaarepere viadukt valmis 2011, Pärnu ümbersõidu projekt valmis 2012, projektid muus osas rakendamisel
	saavutustase	0	0 (töös on 7)	0 (töös on 8)	0	1	2	2	5		
	eesmärk				Min. 2					Min. 5	
	esialgne tase	0 (2006)									
Rekonstrueeri- tud TEN-T Liiklussõlmed e arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	33,3%	33,3%	66,7%	100(167)%	167%		TJA seirearuanne 2014.a kohta Mäo möödasõit, Pärnu ümbersõit, Haljala liiklussõlm, Jõhvi liiklussõlm, Ülemiste liiklussõlm. Töös on Tallinna ringtee (Kurna LS), Tartu läänepoolne ringtee (Postimaja LS) ja Tartu idapoolne ringtee (Võru tn LS).
	saavutustase	0	0	0	1	1	2	3(5)	5		
	eesmärk				Min. 2					Min. 3	
	esialgne tase	0 (2006)									
<p>Prioriteetne suund 4: „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”</p>											

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar	
Eesmärk 4.1: Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega												
Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades (T)	Saavutustase eesmärgist %	71,1%	97,8%	82,1%	100,8%	94%	62%	68 %	100%		Allikad: Lennuameti koduleht: Lennujaamad: Kärkla, Kuressaare, Tartu, Pärnu, Kihnu, Ruhnu. AS Saarte Liinid info: Reg. sadamad kajastavad reisijate arvu Triigi, Sõru, Kihnu, Munalau, Manilau, Pärnu, Roomassaare, Ruhnu, Abruka, Sviby, Piirissaare ja Laaksaare sadamates. Korrigeeritud 2013.a lennureisijate arvu regionaalsetes lennujaamades vastavalt AS Tallinna Lennujaam 16.02.15 infole. Täpsustatud. Rakenduskavas: 130,4 tuhat (2005)	
	saavutustase	Reg. lennujaamad 37 017 Reg. sadamad 164 767 Kokku 201 784 Kasv 17,8%	Reg. lennujaamad 41 263 Reg. sadamad 171 938 Kokku 213 201 Kasv 24,4%	Reg. lennujaamad 47 392 Reg. sadamad 159 120 Kokku 206 512 Kasv 20,5%	Reg. lennujaamad 64 242 Reg. sadamad 150 274 Kokku 214 516 Kasv 25,2%	Reg. lennujaamad 54 688 Reg. sadamad 156 912 Kokku 211 600 Kasv 23,5% (võrreldes 2010.aastaga langus 1,3%)	Reg. lennujaamad 42 787 Reg. sadamad 155 335 Kokku 198 122 Kasv 15,6% (võrreldes 2011.aastaga langus 6,37%)	Reg. lennujaamad 44 288 Reg. Sadamad 162 332 Kokku 206 620 Kasv 20,6% (võrreldes 2012.aastaga kasv 4,3 %)	Reg. lennujaamad 41 927 Reg. sadamad 172 279 Kokku 214 206 Kasv 25% (võrreldes 2013.aastaga kasv 3,67 %)			
	eesmärk	2015 tase				10% kasv (188 461)						25% kasv (214 160)
	esialgne tase	Täpsustatud: 171 328 (2005) Sealhulgas Reg. lennujaamad 36 435 Reg. sadamad 134 893 (andmed puuduvad Piirissaare-Laaksaare ja Abruka kohta)										
Projektide arv sadamates ja lennujaamades (V)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	25%	25%	50%	50%(75%)	100%		Valminud Piirissaare-Laaksaare sadama projekt; Hundipea sadama projekt, mõddistuslaev soetatud,	
	saavutustase	0 (2006)	0	0	1	1	2	2(3)	4			
	eesmärk	2015 tase				Min. 2				Min. 4		

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	Lähtetase määratakse kindlaks peale projektide selgumist									regionaalsed lennujaamad rekonstrueeritud. Rakendamisel parvlaevade soetamise ja riigile kuuluvate väikesadamate rekonstrueerimise projektid. Esialgne tase, projektide arv: Lennujaamad – 1 Sadamad – 3 Laevad – 2
Eesmärk 4.2. Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur											
Reisi aja vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%							Reisi aja vähenemisele suunatud projektid puuduvad (algselt ERFist planeeritud projekt rakendatakse ÜFist)
	saavutustase eesmärk	2015 tase								Vähemine 30% lähtetasemest	
	esialgne tase	Ajakulu lähtetase määratakse kindlaks peale projektide selgumist.									
Rekonstrueeritud reisi ajate platvormide arv raudteel (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	20%	69%	82%	91%	100%		AS Eesti Raudtee ERF suunas kokku planeeritud rekonstrueerida 39 platvormi, 2014. a. seisuga kasutusluba 39 platvormil.
	saavutustase	0%	0%	10%	20%	ERF suunas planeeritud 69%, kõikidest 59%	82%	91%	100%		
	eesmärk	2015 tase			85%					100%	

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	0% (2006)									AS Eesti Raudtee ÜF suunas planeeritud kokku 65 platvormi, 2014. a seisuga kasutusluba 65 platvormil. Edelaraudtee Infrastruktuuri AS planeeritud 20 platvormi, millel 2014. a seisuga 20 platvormil kasutusluba väljastatud.
Uute ühenduste arv TEN-T võrgustikule (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	25%	25%	25%	25%	25%		Filtri tee ehitus MNT seirearuanne (2011)
	saavutustase	0	0	0	1	1	1	1	1		
	eesmärk	2015 tase			Min. 2					Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)									

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V – väljundindikaator

Allikas: TJA, MKM 11.02.2015

Indikaatorite hetkeseis (tabel 19):**Prioriteetne suund 3: Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud**

Prioriteetses suunas „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ lõppes 2014. aastal neli projekti – „Uue veeremi soetamine“, „E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus“, „Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele“ ja „Tallinn-Paldiski ja Keila-Riisipere raudtee rekonstrueerimine“. Kõikide lõppenud projektide kohta ei ole veel koostatud lõpparuandeid.

Kokku on lõppenud 16 projekti (lisaks eelnevale ka „Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas“, „E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus“, „E264 Jõhvi-Tartu-Valga maantee Jõhvi liiklussõlme rekonstrueerimine“, „Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamine“, „E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus“, „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ (osalise tagasinõude otsus tegemisel, lõpparuanne koostamata), „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“, „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltic trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ (osalise tagasinõude otsus tegemisel, lõpparuanne koostamata), „Pärnu ümbersõidu ehitus“, „Raudtee ülesõidukohtade ümberehitus riigi tugimaanteel nr 39 Tartu-Jõgeva-Aravete ja riigi kõrvalmaanteedel nr 14200 Pikkjärve-Tõrve ning nr 14204 Kaarepere-Palamuse“).

Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu

Ühistranspordiga tehtud sõitude arv. Majandusaktiivsuse langusest tingitud transpordinõudluse vähenemise tõttu ei saavutatud 2010. aasta vahe-eesmärki ühistranspordi kasutajate arvu osas. Kuigi 2012. aastal toimus selles osas oluline paranemine ning sõitjate arv tõusis Statistikaameti andmetel ligi 18%, oli see osaliselt tingitud arvestusmeetodika muudatustest. Ühistranspordi kasutajate arv ei kasvanud 2014. aastal nii palju, et oleks reaalne jõuda 2015. aasta sihttasemeni (praeguseks ollakse jõutud 74% tasemeni eesmärgist). Kuid tuleb siiski tõdeda, et ühistranspordi kasutuse suurendamise asemel on ellu viidud tegevused üksnes peatanud seni valitsenud langustrendi.

Ühistranspordi kasutuse vähenemine ei ole tingitud ainult üldisest liikuvuse vähenemisest (seotud SKP kukumisega aastatel 2008-2009), vaid langenud on ka ühistranspordi kasutajate osakaal – tööalaseks kasutuseks kasutatakse ühistransporti 2007. aastal 26% ja 2014. aastal 23% inimestes (langustrend on suudetud siiski peatada). Ligikaudu neli viiendikku ühistranspordi kasutusest moodustab linnaliiklus, mille mõjutamiseks on riigil suhteliselt vähe võimalusi. Enamik projekte investeeringute kavades on suunatud regionaalse ning üleriigilise ühistranspordi arendamisele, lisaks algatati 2011. aastal Elukeskkonna arendamise rakenduskava muutmine, mis nägi ette välisõhu kaitsele suunatud tegevusi läbi säästva ühistranspordi arendamise linnades. Selle tulemusel parandatakse Tallinna trammiliikluse kvaliteeti, mis tõstab ka reisijate arvu. Konkreetsete tulemusteni jõutakse küll alles 2015. aasta lõpus, aga kindlasti avaldavad need positiivset mõju ka Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava ÜF-suuna eesmärkide täitmisele ühistranspordi kasutamise osas.

Raudteeliikluse puhul, kuhu on suunatud ühistranspordi investeeringute teravik, langes reisijate arv võrreldes 2013. aastaks algtasemega võrreldes 20%. Nii suure languse peamine põhjus on remonttööd, mistõttu oli aastatel 2009-2013 sõiduplaanides pidevalt muudatusi, sõiduajad olid pikenenud ning paljud väljumised asendatud bussidega. Selline teenuse kvaliteet ilmselgelt reisijaid ei rahulda ning on otsitud alternatiivseid liikumisvõimalusi. 2012-2013. aastal jõuti

töödega lõikudeni, kus reisijate arv on suurim (Tallinn-Keila-Paldiski/Riisipere), mistõttu langes rongikasutajate arv rekordmadalale. Nüüdseks on suurem osa rongiliikluse usaldusväärsust kahjustanud remontid lõpetatud ning 2014. võeti kasutusele uued rongid, mille tulemusel kasvas reisijate arv hüppeliselt – ühe aastaga 40% võrra.

Eesmärgiks seatud ühistranspordi osakaalu säilitamise ja keskkonnasäästliku reisijateveo (rong) osakaalu tõusu mõõtmiseks seatud indikaatori (ühistranspordi kasutajate arv) valik ei ole olnud õnnestunud ning selle täitmise iseloomustamiseks sobivad paremini muutused eri transpordiliikide sõitjakäibes. Nähtub, et rongiliikluse osakaal on juba praegu (s.t enne enamiku raudteeprojektide lõpetamist) mõnevõrra suurenenud. Kui kogu ühistranspordi sõitjakäive on võrreldes baastasemega (2006) vähenenud ligi 16%, siis rongide puhul on sõitjakäive algaastaga võrreldes tõusnud.

Reisija vähenemine. Sihttase määratakse vastavalt rakenduskavale pärast projektide valikut (indikatiivsena on rakenduskavas toodud eesmärgiks märgitud 45%, mis on aga ebareaalne ning ei oleks investeeringuvajadust arvestades ka mõistlik).

ÜFist on otsustatud rahastada uute elektrirongide kasutuselevõttu ning Tallinna-Tapa, Türi-Viljandi, Keila-Riisipere ja Keila-Paldiski raudteelõikude rekonstrueerimist. Nendest kahe esimese puhul on eesmärgiks seatud reisija vähenemine 10% võrra, Türi-Viljandi ning Keila-Paldiski/Riisipere lõikude rekonstrueerimise puhul aga vastavalt 15 ja 20% võrra, seda raudtee viletsama seisukorra tõttu enne tööde alustamist. Sellest tingitult olid seal kehtestatud ka madalamad piirkiirused ning potentsiaalne ajavõit seega suurem.

Tänaseks on uued elektrirongid kasutusele võetud ning raudteelõikude rekonstrueerimised lõpetatud. Siiski ei olnud kiirematele sõidugraafikutele täies mahus üleminek koheks võimalik, mistõttu reisija vähenemine 2014. aastal veel täies mahus ei realiseerunud.

Reisiringiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. aastal lõpetati Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastasid Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜFist rahastatavatele elektrirongidele lisaks võeti alates 2014.a riigieelarve vahendite abil kasutusele ka uued diislrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus

Inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liiklussõlmedes. Vigastatute ja hukkunute arvu puhul on näha iga aastast suurt kõikumist. Rekonstrueeritavate objektide puhul toimus oluline vigastatute ja hukkunute arvude vähenemine aastatel 2008-2010. Ilmselt oli see seotud nii üldise liiklusohutuse paranemisega kui ka sellega, et mitmetel objektidel olid rekonstrueerimistöödest tulenevalt kehtestatud liikluspiirangud, mis aitasid nendel lõikudel kaasa õnnetuste arvu olulisele vähenemisele. 2011. aastal leidis aga aset liiklusohutuse järsk halvenemine Väo-Maardu, Valgejõe-Rõmeda ja Aruvalla-Kose lõikudel, mistõttu õnnetustes vigastatute ja hukkunute koguarv tõusis üle baasaasta (2007) taseme. 2012.-2013. aastal oli olukord jälle parem, ent siiski kehvem kui 2008-2010 aastatel. 2014. a. oli hukkunute arv küll null, kuid vigastatute arv oli sedavõrd suur, indikaator jäi algtaseme juurde. Iga-aastase suure kõikumise elimineerimiseks võib vaadata nende aastate keskmist tulemust. Selle järgi on vigastatute ja hukkunute arv oluliselt langenud baasaastaga võrreldes ja täidab ka seatud indikaatori taseme.

Siiski on ilmne asjaolu, et üldine olukord liiklusohutuses mõjutab valitud indikaatori väärtust rohkem kui konkreetsete projektide elluviimine ning panustamine liikluskäitumise parandamisse ja järelevalvesse võib anda oluliselt paremaid tulemusi kui mastaapsed

investeeringud infrastruktuuri. Teisalt on selge, et praegusel tasemel on indikaatori väärtus suurel määral sõltuv juhuslikest teguritest ning lõplikke järeldusi saab teha üksnes pikema trendi selgumisel.

Prioriteetne suund 4: Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine

ERF-suunas ei lõppenud 2014. aastal ühtki projekti. Rakendamisel on kaks projekti – „Riigile kuuluvate väikesadamate rekonstrueerimine“ ja „Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine“, mis lõppevad 2015.a. Ning lõppenud on **ERF-suunas kokku seitse projekti**, milleks on „Kärdla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt“, „Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas“, „Hundipea sadama rekonstrueerimine“, „Regionaalne maanteed rekonstrueerimise koondprojekt“, „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)“, „Veerenni tn - Filtri tee ühendustee ehitamine Tallinnas“ ja „Piiressaare ja Laaksaare sadamate rekonstrueerimine“).

Eesmärk 4.1: Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega

Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades. Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamisel on juba 2014. aasta lõpuks tehtud olulisi investeeringuid. Eelkõige tänu Tartu lennujaama arendamiseks tehtud töödele ja regulaarlendude käivitamisele oli eesmärk seiratava indikaatori põhjal 2010. aastaks juba saavutatud. 2011-2014 leidis regionaalsetes lennujaamades aset küll reisijate arvu oluline langus, ent seda kompenseeris sadamate suurem kasutatavus. Baastaset ületati 25%, seega on 2015. aastaks seatud sihttasemest (25% kasvu) täidetud 100%. Indikaatori 100% täitmine on tingitud just regionaalsete sadamate reisijate arvu suurenemisest. Soodustavaks põhjuseks võib olla uute parvlaevade liinile tulek.

Kui lennureiside arvu langus aastatel 2011-2013 võrreldes 2010. aastaga oli tingitud eelkõige Tartu ja Kuressaare lennujaamade reisijate arvu vähenemisest, siis 2014. aastal reisijate vähenemine toimus põhiliselt Kärdla liinil reisijate vähenemise tõttu. Kordus sama, mis Kuressaare liinil 2011. ja 2012. aastal. (reisijate arv oli 17 822, kukkus 11 421-le). Kui Avies hakkas sagedasti reise tühistama ja siis (rahapuudusel) vähendati ka lennureiside arvu nädalas, ning see tingis kohe reisijate arvu vähenemise. Inimestel on tekkinud samal ajal ka senisest parem alternatiiv korraliku ja täpse praamiühenduse näol.

2014. aastal vähenes reisijate arv ka Pärnus, ning seda just Kihnu reisijate arvu vähenemise tulemusena. Pärnu reisijate arv on alati olnud otseses sõltuvuses talvest ja kevadisest rüüsi jääst. Kui on pehme talv, kevadel vähe jääd, pääseb praam liikuma ja lennuliin alustab sügisel hiljem ja lõpetab kevadel varem.

Tartus toimus 2014. aastal väike reisijate arvu kasv ja seda tingimustes, kus lendude arv nädalas vähenes 6-lt 5-le. On toimunud mitmeid kohtumisi Tartu linnavalitsuses, põhiliselt on arutatud reklaami ja turundustegevusi. TLL koostöös Tartu Linnavalitsuse ja Tartu lennujaamaga tegi katse Pihkva suunal, kuid reisijate arv sellest kahjuks ei kasvanud. On toimunud kolmepoolsed kohtumised Flybe-ga, arutatud lennugraafiku muutusi ja reklaamikorraldust mõlemal suunal. Tartu lennujaamast toimub ühendus üksnes Helsingiga, mis on vähendanud reisijate arvu.

Muhumaa ja Hiiumaa parvlaevaühenduse osas prognoosib MKM lähiaastatel nõudluse kasvu suurenemist mõned protsendid aastas, millest tulenevalt on oodata ka reise arvu suurenemist. Mis aga puutub väikesaari ja nende lennuühendusi (Ruhnu, Kihnu), siis seal MKM olulist dubleerimist ei näe.

Ruhnu liinil toimub lennu- ja parvlaevareiside dubleerimine vaid mõne nädala ulatuses sügisel, kus lisaks laevale sõidab ka lennuk. Uue lennuhankega võib seda dubleerivat perioodi veelgi lühendada. Ilmastikuolud muudavad laevühenduse ebastabiilseks, seega tagab lennuühendus inimestele kindluse. Seega on lennu- ja laevareiside teostamise puhul tegemist praktilise vajadusega. Lennuühendust Ruhnuga tervikuna likvideerida ei saa, kuna liini teenindav riigi laev „Runö“ ei oma jääklassi. Ruhnu lennureiside arvu osas ei prognoosi MKM olulist vajaduse tõusu ega ka langust.

Kihnu saarega ühenduse pidamiseks valmib uus laev 2015.a sügisel, mis omab ka jääklassi. Juhul kui laev saab jääs sõiduga kenasti hakkama, kaob Kihnu saarega ühenduse pidamiseks lennutranspordi kasutamise vajadus ja seda ka ei teostata. Ka hetkel ei toimu seal dubleerimist, kuna lennuk lendab eelkõige ajal, mil laevühendus ei toimi.

Eesmärk 4.2: Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur

Reisiaja vähenemise sihttaseme täitmist regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise juures jälgida ei saa, kuna puuduvad projektid, mis oleks suunatud reisiaja vähendamisele (varem ERFist rahastada planeeritud Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimist rahastati ÜFist).

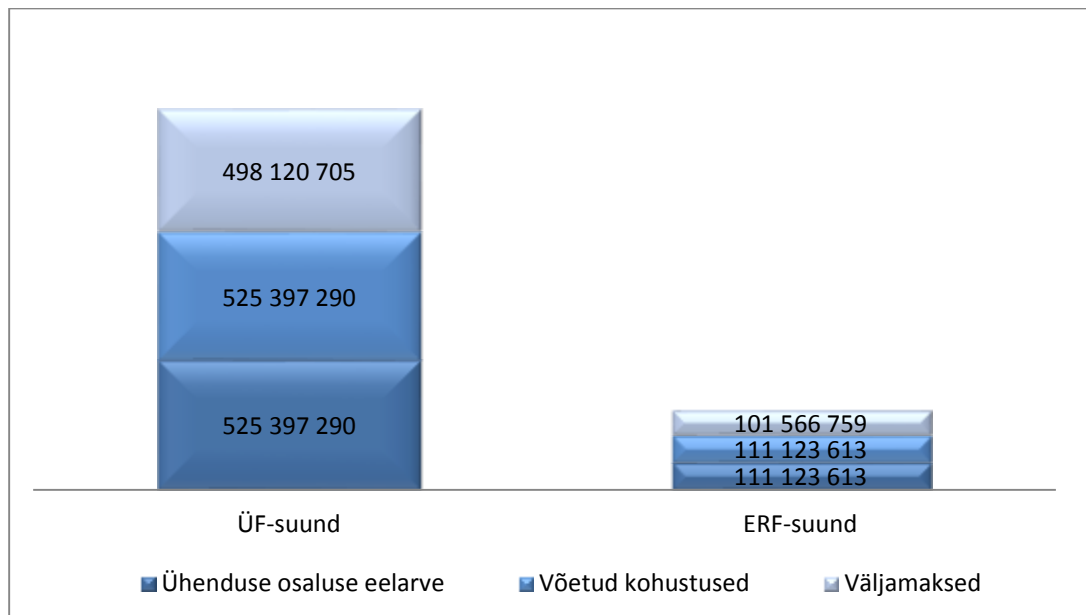
Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel. Saavutatud on 100% 2015. aasta sihttasemest (eesmärk on, et kõik platvormid oleks rekonstrueeritud jaamades ja peatuskohtades, kuhu riik avaliku teenindamise lepinguga on reisirongiliikluse tellinud).

Reisirongiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. aastal lõpetati Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastasid Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜFist rahastatavatele elektrirongidele lisaks võeti alates 2014. aasta riigieelarve vahendite abil kasutusele ka uued diislrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

Kuna kütuseaktsiisi laekumine on perioodi jooksul suurenenud ja teehoiu rahastamine on olnud seotud aktsiisilaekumise prognoosiga on see võimaldanud teehoiuvahendite mahtu suurendada. Oluliselt on parandatud teekatendite olukorda põhimaanteedel, kus katete keskmine vanus on ligikaudu 13 aastat (samas kõrvalmaanteedel ületab keskmine vanus 20 aastat ning tugimaanteedel on see ligi 25 aastat). Järgnevatel aastatel aga olulist teehoiuvahendite mahu kasvu ette näha ei ole.

7.3.2 Finantsteave

MKM hinnang ERF-suuna finantsprogressile on **väga hea**. 2014. aastal lisandus ERF suunda vabasid vahendeid, mille tulemusena suurenes suuna kogueelarve 111 123 613 euronit. Eelarves on kohustusi võetud 100%, sh ühenduse eelarvest 100%, väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 91% (kogu abikõlblikust eelarvest 96%). 2014. aastal ei valminud ühtegi projekti, küll märgiti SFOSis lõpetatuks kolm 2013. aastal lõppenud projekti. Kokku on ERF-suunas lõpetatud projekte 7 ning rakendamisel 2 projekti. ERF suunas toimus 2014. aastal riigieelarves planeeritud ERF-toetuse väljamakseid 48% ulatuses (alataitmise projektis „Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine“ – võimalik, et siin on tegemist veaga toetuse maksete riigieelarvesse planeerimises kuna projekt kulgeb plaanipäraselt ning probleeme pole).

Allikas: SFCS, 01.2015

Joonis 17. Transpordi suundade kohustuste ja väljamaksete seis 31.12.2014

2014. aasta seisuga on ÜF osalust välja makstud 498 120 705 eurot. MKM hinnang ÜF-suuna finantsprogressile on **suurepärase**. Suuna ühenduse eelarves (525 397 290 eurot) on kohustusi võetud 100%, toetuse väljamakseid on võetud kohustuste toetuse eelarvest teostatud 95% (kogu abikõlblikust eelarvest 97%). Kuna ÜF-suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulus ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete hüppeline tõus jäi vastavalt 2011-2012 prognoosile 2013. aasta teise poole. ÜF suunas toimus 2014. aastal riigieelarves planeeritud ERF-toetuse väljamakseid 111% ulatuses.

2014.a lõpu seisuga olid enamuse ÜF-projektid ellu viidud. Seoses projektide lõppemisega, eelarve- ja ajakavade muutmisega, muudeti 2014.a lõpus investeringute kava. Kuus projekti jääb lõpetada 2015. aasta teisel poolel. 2014. aastal valmisid 4 projekti (veeremi soetamise, Valgejõe-Rõmeda, reisiplatvormide ning Tallinn-Paldiski ja Keila-Riisipere rekonstrueerimise projektid), millest osad pole veel SFOSis lõpetatuks märgitud ning lõpparuanded on koostamisel.

Meetme raames tehti EL toetuse väljamakseid kokku 95% ulatuses riigieelarves planeeritud.

RÜ hinnang 2014. aasta finantsprogressi kohta:

Finantsprogressi andmeid mõjutavad oluliselt TJA vastutusalasse 2013. aasta alguses lisandunud senised VTA projektid ning veelgi rohkem 2014. aasta alguses lisandunud maanteeprojektid. Kuigi 2013. aasta seirearuandes sisaldasid juba ka andmed lisandunud maanteeprojektide kohta, siis eelnevate aastate lõikes ei ole otstarbeks tuua otsest võrdlust väljamaksete mahtude vahel. Transpordivaldkonna projektides (v.a. lennujaamad) tasuti EL toetusi aruandeperioodil kokku 52 388 952 euro ulatuses.

Eelnevatel aastatel olnud olulised vahed projektide lõikes on tasandunud, samas võib värskemate projektide puhul endiselt märgata seda, et esialgu koostatud tegevuskavad ning finantsplaanid on osutunud liialt optimistlikeks ning tasandumine projektide tasandil leiab aset ikkagi abikõlblikkuse tähtaja lähenemisel.

Võttes arvesse eelpool nimetatud asjaolusid ning ka eelnevate aastate seisu eelkõige riigieelarvelisi kohustusi arvestades, saab aruandeperioodi finantsprogressi nimetada osas **väga**

heaks. Hinnangut toetab ka asjaolu, et projektide füüsiline ja finantsprogress hakkab olulisel määral lähenema lõpule.

7.3.3 Vahendite vastastikune täiendavus

TJA: Meetme raames rakendatavad projektid seostuvad riigi poolt transpordi infrastruktuuri arendamiseks panustatavate vahenditega eelkõige 2011. aastal valminud Koidula raudteepiirijaama näitel. Koos raudteepiirijaama valmimisega on ÜF projekt „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ parandanud raudtee läbilaskevõimet.

Samuti täiendab meedet TEN-T vahenditest rahastatav AS Eesti Raudtee projekt „Tartu-Valga raudtee piiriülese lõigu konstrueerimine/ajakohastamine“, mille füüsilised tegevused jõudsid lõpule 2011. aastal. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes ligikaudu 27 mln eurot, millest 27% kandis EL läbi TEN-T finantsmeetme.

Projekt „Uue veeremi soetamine“ on tihedalt seotud CO₂ kvoodi müügist uute diiselrongide ostmisega (203 174 479,20 eurot). Nii elektri- kui diiselrongid põhinevad ühel mudelil, on hangitud ühe hanke raames ning on aluseks reisijate ooteplatvormide rekonstrueerimisel.

Meetme tegevusi täiendab ka AS Eesti Raudtee omavahenditest 2014. aastal teostatud 9 reisiplatvormi üleviimine eurokõrgustele Tapa-Narva raudteeliinil kogumaksumusega ligikaudu 2,5 mln eurot.

MNT: Suuremad projektid mis on rahastatud ja valminud riigieelarve vahenditest:

- 1) Tartu-Räpina-Värsk (2,96 mln eurot)
- 2) Jõgeva-Mustvee (2,51 mln eurot)
- 3) Põltsamaa-Võhma (3,2 mln eurot)
- 4) Tee nr 45 Tartu - Räpna - Värsk mnt, Mooste-Leevaku, lõik koos Kärsa sillaga, 3,2 mln eurot
- 5) Tee nr 92 Tartu - Viljandi - Kilingi-Nõmme. Märja - Rõhu lõik koos Haage ja Ilmatsalu sillaga, 4 mln eurot
- 6) Tee 19202 Pärnu-Jaagupi - Kergu 2,6-11,884 koos Enge sillaga 3,2 mln eurot
- 7) Tee nr 60 Pärnu-Lihula 3,39- 7,997 (2,9 mln eurot)
- 8) Tee nr 77 Kuressaare - Sääre maantee (Nasva- Mändjala lõik) (2,2 mln eurot)
- 9) Tee nr 15 Tallinn – Rapla - Türi maantee Lokuta - Türi lõik km 92,0-97,2 (1 mln eurot)
- 10) Tee nr 15 Tallinn – Rapla - Türi maantee km 9,7- 15,9 (3,6 mln eurot)
- 11) Tee nr 21 Rakvere-Luige maantee km 44,6-53,6 (3,04 mln eurot)
- 12) Tee nr 44 Aovere-Luunja maantee km 0,17-11,35 (4,1 mln eurot)
- 13) Tee nr 13 Jägala-Käravete maantee km 19,8-31 (2,0 mln eurot)
- 14) Tee nr 45 Tartu-Räpina-Värsk maantee km 43,3-54,5 (2,39 mln)
- 15) Tee nr 81 Kärdla-Käina maantee km 0-4,9 (2,12 mln eurot)
- 16) Tee nr 19123 Nurme-Papsaare maantee km 0-7,79 (2,47 mln eurot)
- 17) Tee nr 11420 Juuliku-Tabasalu maantee km 4,6-5,4 (2,16 mln eurot)
- 18) Tee nr 11420 Juuliku-Tabasalu maantee Topi liiklussõlme ehitus (5,3 mln eurot)

Suuremad projektid mis on rahastatud ja valminud välisvahenditest ja riigieelarvest kaasfinantseeritud:

- 1) Mäo möödasõit (30,12 mln eurot, EL toetuse määr 78%)
- 2) Papiniidu silla remont (1,65 mln eurot, EL toetuse määr 80%)
- 3) Liiapeksi-Loobu teelõigu remont (6,94 mln eurot, EL toetuse määr 85%)
- 4) Papiniidu pikenduse ehitus (5,99 mln eurot, EL toetuse määr 80%)
- 5) Pärnu ümbersõidu ehitus (39,38 mln eurot, EL toetuse määr 80%)
- 6) E20 Tallinn – Narva maantee Haljala liiklussõlm (10,7 mln eurot, EL toetuse määr 85%)
- 7) E263 Tartu- Võru – Luhamaa maantee Aruvalla-Kose teelõigu ehitus (48,97 mln eurot, EL toetuse määr 86%)

- 8) E264 Jõhvi – Tartu – Valga maantee Jõhvi liiklussõlm (9,6 mln eurot, EL toetuse määr 100 %)
- 9) Tallinna ringtee Luige liiklussõlm (10,71 mln eurot, EL toetuse määr 85%)
- 10) Tee nr 9 Ääsmäe-Haapsalu maantee km 38,9-49,4 (2,88 mln eurot)
- 11) Tee nr 3 Jõhvi-Tartu-Valga maantee km 61,2-67,1 (1,55 mln eurot)
- 12) Tee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee km 181,9-184,1 (4,95 mln eurot)
- 13) Tee nr 5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee km 1,5-4,2 (1,49 mln eurot)
- 14) Tee nr 11 Tallinna ringtee km 16,2-17,8 (4,2 mln eurot)

Tabel 20. Riigieelarvest ja välisvahenditest rahastatud projektid aastate lõikes

	Riigieelarvest rahastatud projektid (mln eurot)*	Välisvahenditest rahastatud projektid (mln eurot)
2007	106,48	24,73
2008	153,32	7,98
2009	87,69	40,58
2010	91,2	49,59
2011	117,77	45,79
2012	98,057	66,77
2013	112,25	56,97
2014	109,10	20,29
Kokku	875,86	312,70

Allikas: Maanteeameti lisainfo seirearuandele 17.02.2015

*Riigieelarvelised investeeringud kokku s.h maade võõrandamine, projekteerimine, pindamine, kruusateed, hooned jne

Sadamate ja veeteede valdkonnas on AS Saarte Liinid aastatel 2007-2014 teinud riigieelarvelisi või ettevõtte vabadest vahenditest investeeringuid 11 907 006 euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid sihtotstarbelisi rekonstrueerimistöid ja soetisi Virtsu, Kuivastu, Munalaiu, Heltermaa, Rohuküla, Roomassaare, Abruka, Ringsu, Sviby, Kihnu, Naissaare ja Triigi sadamates. Tabelis toodud summad ei dubleeri ÜF- ega ERF-suuna projektide raames tehtavaid investeeringuid.

Tabel 21. AS Saarte Liinide 2007-2014 riigieelarvelised või ettevõtte vabadest vahenditest investeeringuid

Sadam	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	kokku
Kuivastu	32 376	0	0	0	0	0	4 840	46 096	83 312
Virtsu	7 740	20 185	0	93 827	87 231	10 519	9 859	135 421	364 782
Triigi	0	0	0	4 972	0	0	1 184	0	6 156
Kihnu	0	0	0		275 020	0	0	428 438	703 458
Munalaiu	7 850	478 059	0	0	0	8 397	0	3 020	497 326
Heltermaa	49 924	0	31 636	0	6 472	12 500	14 836	0	115 368
Rohuküla	80 546	16 470	0	9 758	105 303	19 730	1 613 917	884 111	2 729 835
Sviby	0	6 333	0	0	0	0	0	0	6 333
Sõru	0	0	0	0	0	0	0	30 923	30 923
Roomassaare	38 122	169 620	23 541	0	54 297	24 906	66 200	106 263	482 949
Ringsu	755 993	42 733	98 672	0	0	0	0	850	898 248
Abruka	16 166	696 789	833 859	406 981	2 885	0	0	0	1 956 680

Sadam	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	kokku
Laaksaare	0	0	0	0	0	0	0	1 975	1 975
Naissaare	0	0	0	0	0	0	327 515	58 275	385 790
Muud mitut sadamat hõlmavad investeeringud	702 032	838 725	400 999	329 459	810 505	240 005	133 845	188 301	3 643 871
kokku	1 690 749	2 268 914	1 388 707	844 997	1 341 713	316 057	2 172 196	1 883 673	11 907 006

Allikas: AS Saarte Liinid, summad eurodes, 12.02.2015

AS Tallinna Sadam on aastatel 2007-2014 omavahenditest teinud investeeringuid (arenduslikud ja parenduslikud investeeringud erinevates sadamates) 274,6 mln euro ulatuses. Erinevatest EL finantsinstrumentidest (välja arvatud 2000-2006 ja 2007-2013 ERF/ÜF) ja EASist on toetust saadud kokku 572 tuh euro ulatuses. Tabelis toodud summad (1-2=4) ei dubleeri eelarveperioodi 2007-2013 ÜF- ega ERF-suuna projektide raames tehtavaid investeeringuid.

Tabel 22. AS Tallinna Sadam on aastatel 2007-2014 omavahenditest teinud investeeringuid

Projekt	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	KOKKU
2004-2006 ÜF, Muuga TA								0	0
2004-2006 ÜF, Idaosa laiendus			9 586	9 285	14		-34	0	18 852
TEN-T, lainemurdjad TA-projekt (2004-2006)			-152					0	6 775
TEN-T, The Baltic Sea Hub and Spokes Project (2007-2013)					40	0	131	3	174
Ühtekuuluvusfond, VIADUKT-projekt (2007-2013 ÜF)				466	2 877	3 432		183	183
EAS, Vanasadam-Jahisadam (EE toetus)				143				0	143
KIK, „Muuga Sadama välisõhu seiresüsteemi laiendamine“							72	0	72
KOKKU	0	0	9 434	9 894	2 931	3 432	169	186	26 199
Tallinna Sadama investeeringute kogumaht (konsolideeritud) (1)	54 499	35 785	54 629	28 495	11 924	62 138	13 616	39 158	300 244
Tallinna Sadama ÜF investeeringud KOKKU (2)	0	0	9 586	9 751	2 891	3 432	-34	0	25 627
Tallinna Sadama muu toetuse investeeringud (va ÜF) KOKKU (3)	0	0	-152	143	40	0	203	186	572
Tallinna Sadama investeeringud - ÜF investeeringud (1-2=4)	54 499	35 785	45 043	18 743	9 033	58 706	13 650	39 158	274 617

Allikas: AS Tallinna Sadam, summad tuh eurodes, 11.02.2015

TLL: AS Tallinna Lennujaam on aastatel 2007-2014 regionaalsetesse lennujaamadesse teinud ettevõtte oma vahenditest või kohaliku omavalitsuse toel investeeringuid 3 782 855 euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid rekonstrueerimistöid ja soetisi Tartu, Pärnu, Kuressaare, Kärkla, Kihnu ja Ruhnu lennujaamades. Tabelis toodud summad ei dubleeri ERF-suuna projekti raames tehtavaid investeeringuid.

Tabel 23. AS Tallinna Lennujaama omavahenditest või KOVi toel tehtud investeeringud perioodil 2007-2014

Lennujaam	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	kokku
Tartu	564 936	213 970	36 260	18 754	61 420	32 783	10 082	42 530	980 735
Pärnu	368 133	209 812	2 516	3 940	23 607	32 544	17 480	213 666	871 698
Kuressaare	428 782	12 300	0	1 623	7 350	6 877	7 096	0	464 028
Kärkla	651 400	7 244	826	1 895	19 417	23 827	18 275	23 760	746 644
Kihnu	338 011	9 044	0	0	0	0	0	0	347 055
Ruhnu	16 713	355 982	0	0	0	0	0	0	372 695
kokku	2 367 975	808 353	39 602	26 212	111 793	96 031	52 933	279 956	3 782 855

Allikas: AS Tallinna Lennujaam, summad eurodes, 16.02.2015

7.3.4 Teise fondi tüüpi kulutused

Suundades teise fondi tüüpi kulud puuduvad.

7.3.5 Hinnang rakendamisele

MKM hinnang ERF-suuna finantsprogressile on **suurepärane**. 2014. aastal lisandus ERF suunda vabasid vahendeid 600 000 eurot, mille tulemusena suurenes suuna kogueelarve 111 123 613 euron. Eelarves on kohustusi võetud 100%, sh ühenduse eelarvest 100%, väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 91% (kogu abikõlblikust eelarvest 96%). 2014. aastal ei valminud küll ühtegi projekti, kuid SFOSis märgiti lõpetatuks kolm 2013. aastal lõppenud projekti. Kokku on ERF-suunas lõpetatud projekte 7 ning rakendamisel 2 projekti.

2014. aasta lõpu seisuga on ÜF osalust välja makstud 498 120 705 eurot. MKM hinnang ÜF-suuna finantsprogressile on **suurepärane**. Suuna ühenduse eelarves (525 397 290 eurot) on kohustusi võetud 100%, toetuse väljamakseid on võetud kohustuste toetuse eelarvest teostatud 95% (kogu abikõlblikust eelarvest 97%). Kuna ÜF-suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulus ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete hüppeline tõus jäi vastavalt 2011-2012 prognoositule 2013. aasta teise poole ja 2014.aastasse. 2014. aasta lõpu seisuga olid enamasti ÜF-projektid ellu viidud. Kuus projekti jääb lõpetada 2015. aasta teisel poolel. 2014. aastal valmisid 4 projekti.

Kuna suure osa lõppenud projektide mõju ei ole veel täielikult avaldunud, ei saa MKM hetkeseisuga anda lõplikku **hinnangut eesmärkide saavutamisele**. Siiski saab välja tuua, et edukam on olnud väljundindikaatorite (nt mingit tüüpi projektide arv) täitmises ning vähem

tulemus- või mõjuindikaatorite täitmises (nagu öeldud, ei ole projektide mõju ka paljudel juhtudel veel avaldunud).

Eeltoodut arvesse võttes on hinnang meetme senisele rakendamisele kokkuvõttes **väga hea**.

7.4 Rakendamine prioriteetses suunas 5 „Infoühiskonna edendamine“

Prioriteese suuna RA on MKM ning RÜ on RIA. Antud suund on üks MARK 7 prioriteetsest suunast ja moodustab oma eelarvega (63 033 416 eurot) 4,3% selle rakenduskava kogu eelarvest. Suund jaguneb kolmeks meetmeks - programm, investeeringute kava ning avatud taotlusvoor. Avatud on kõik kolm meetet.

Programm „**Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine**“ viiakse ellu aastatel 2007-2015, selle eelarve on nüüdseks tõusnud 4,4 milj. euronit ning seda rahastab 100% ulatuses ERF. Aruandeperioodi lõpuks oli vastavalt iga-aastastele tegevuskavadele läbi viidud tegevusteks kasutatud 3,8 mln eurot st 86% programmi mahust. Eesmärgiks on avaliku sektori toimimise tõhustamine, kasutajasõbralike elektroonsete avalike teenuste osutamine uute IT lahenduste pakkumine inimeste teadmiste ja oskuste suurendamiseks nende infoühiskonda kaasamiseks.

Programmi seitsmenda tegevusaasta olulisimad märksõnad olid infoühiskonda käsitlevate konverentside, seminaride ja koolituste ettevalmistamine ja läbiviimine, laiemale avalikkusele suunatud teavitustegevuste korraldamine ja avalike teenuste arendamise toetamine.

Programmi „**Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine**“ üldeesmärgi saavutamise indikaatoriks on avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal. Statistikaameti andmetel teavad vähemalt ühte e-teenust peaaegu kõik internetikasutajad ja 80% kõigist elanikest. Statistikaamet on varem on juhtinud tähelepanu asjaolule, et e-teenustest teadlike elanike osakaal on eeldatavasti suuremgi – küsimust küsitakse uuringus vaid internetikasutajate käest, kuid ka osa interneti mittekasutajaid teab mõnd e-teenust. Vastavalt MKMi 5. augusti 2009.a. käskkirja nr 238 „**Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine**“ kinnitamine“ pidi avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal 2013. aastal kasvama vähemalt 75%ni. Statistikaameti eeltoodud andmetel põhinedes sai 2013. aastaks eesmärk saavutatud ning 2014. aastal püsib samal tasemel.

Varasemalt on aruandes võrreldud seda tulemust ka e-teenustega rahulolu uuringust tulenevate andmetega. 2014. aastal on (programmi vahenditest) selline uuring ka tellitud ja andmed kogutud, kuid aruande kirjutamise seisuga ei ole uuringukokkuvõtte veel valminud ning seepärast ei ole võimalik näitajaid võrrelda.

Meetme „Infoühiskonna edendamine investeeringute kavade kaudu“ eesmärgiks on tegelikku ja olulist mõju omavate infosüsteemide ja riigi infosüsteemi kindlustavate süsteemide arendamine ning on suunatud avaliku sektori teenuste pakkumise läbipaistvuse ja tõhusalt toimivuse suurendamisele. Meedet realiseeritakse iga-aastaste Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud investeeringu kavade kaudu. Aruandeperioodi lõpuks oli projektide eelarveid kinnitatud kogu eelarve ulatuses planeeritud meetme mahust ja välja makstud toetust 77,7%. 2014. aastal oli eesmärgiks eelmiste aastate investeeringu kavadega kinnitatud projektide realiseerimine ja lõpetamine. 2014. aastal tehti 1 investeeringute kava muudatus. Eesmärgiks oli muuta riiklikult olulise info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi IKT) tingimusi täpsemaks: pikendada ainult põhjendatud juhtudel projektide lõpptähtaegu ja lisada uusi projekte odavnendatud projektide või lisandunud vahendite arvelt.

Meetme „Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu“ eesmärgiks on avaliku sektori toimimise tõhustamine, kasutajasõbralike elektroonsete avalike teenuste osutamine uute IT lahenduste pakkumine inimeste teadmiste ja oskuste suurendamiseks nende infoühiskonda kaasamiseks.

Aruandeperioodi lõpuks on läbi viidud 12 avatud taotlusvooru, kuhu on esitatud kokku üle 300 taotluse, millest rahuldatud 160 taotlust. Aruandeperioodi lõpuks on välja makstud 98% meetmele planeeritud toetusest ja kohustustega kaetud üle kogu eelarve ulatuses.

2014. aastal avati üks taotlusvoor teemal "Teabe kättesaadavuse, mugava kasutatavuse ja arusaadavuse parandamine". Voor avati vastavalt MKMi 14.05.2014 ja taotlusvoor kogumahuks oli planeeritud 100 000 eurot ja projekti maksimaalne eelarve võis olla 10 000 eurot. Rahuldati 7 eeltaotlust summas 67 740 eurot.

Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete % ning rahastatud projektide hulk. Paljud projektid on saavutanud juba tänaseks laiaulatuslikku mõju.

2014 aastat võib jätkuvalt murranguliseks nimetada seetõttu, et veel detailsemalt tegeleti projektide ettevalmistusastmega. Taotlejatele pakuti konsultatsiooni IT projektide juhtimiseks ning järjest olulisemaks on muutumas olukord, kus IKT arendus peab tooma otseselt majanduslikku efektiivsust riigijuhtimises. Jällegi saab väita, et väga hästi on rakendunud tegevussuund, mis haarab endas inimeste internetikasutust ja mh kiire interneti arenguid. Samuti on jätkuvalt tõusvas trendis e-ID kasutamine, mis tuleneb eelkõige uute rakenduste loomisest ja kasutajate teadlikkuse tõusust. Lisandunud on veel piiriülene mõõde, mis vaadatud Euroopa ühtse digitaalse turu seisukohast on murrangulise tähtsusega. St, et loodud IKT rakendustest ja nende loomise kogemusest on võimalik kasu saada tervel ühtsel turul. Suureks väljakutseks on aga endiselt avalike teenuste arendamine infoühiskonnas, mis vajab läbimõeldumat tegevust ja eelkõige vanadest harjumustest loobumist. 2014 on valminud hulk juhendeid, mis aitavad struktuurivahendite planeerimisele ja rakendamisele oluliselt kaasa. Arengud on kokkuvõtvalt toodud siin: <https://www.mkm.ee/et/tegevused-eesmargid/infouhiskond/infouhiskonna-teenused/>.

Toetust on antud ja kasutatud aktiivselt, mida toetab eelkõige Tabelis 1 toodu. Nõudlus IT arenduste järele avalikus sektoris on suur ning erasektor on suutlik ka teenust pakkuma. Teisalt on riigihangete venimine on üks väljakutseid, mis tuleneb eelkõige arenduste keerukusest. Lahenduseks siin on raamlepingud ning väiksemad nn hangitavad arendused ja etapiviisiline aretus. Tagasinõuded ja vaided ei ole rakendamist taksitanud ning maakolikult on arendused peamiselt ühtlaselt jagunenud, iseäranis infoühiskonna eripära tõttu.

Märkimisväärseid probleeme aruandlusperioodil ei esinenud. Kordaminekuks on valminud projektid ning esile saab tõsta toimuva hankelepingu näidise koostamine, mille riigiasutused on üldiselt hästi vastu võtnud:

<https://itpraktikud.eesti.ee/dokuwiki/doku.php?id=itari:toogrupid:erasektor:start>.

Endiselt rahul ei saa olla „WAI“ indikaatoriga (kodulehtede kasutatavus), mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EK tasandil. Siiski on viimane uuring näidanud teatavat tõusu.

Infoühiskonna teavitusprojektide kohta saab ülevaate punktis [6.1 ülevaade tegevusest ja parimad näited](#).

7.4.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allolevas tabelis on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamise tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid, näidatud ära neile seatud kontroll- ja sihttasemeid ning saavutamise määrad (%) aastate lõikes.

Tabel 24. Infoühiskonna indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud											
Interneti kasutajate osakaal (M)	Saavutustaseme eesmärgist %*		85%	91%	95%	99%	100%	102,6%	107,7%		Statistikaamet
	Saavutustaseme/kontrolltaseme		67%	71%	74%	77%	78%	80%	84%		
	Eesmärk				66%					78% (2015)	
	esialgne tase	53% (2005)									
Interneti kasutamine kodudes (M)	Saavutustaseme eesmärgist %*		123%	128%	127,7%	129%	129%	133,4%	133,4%		Statistikaamet (2013 toimus viimane Statistikaameti uuring ja enam ei uurita)
	Saavutustaseme/kontrolltaseme		89%	92%	92%	93%	93% (2011)	96%	96%		
	Eesmärk				52%					72% (2015)	
	esialgne tase	36% (2005)									
Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavusse viimine veebikäeldavuse (WAI – Web	Saavutustaseme eesmärgist %*				9,98%	9,98%	9,98% 9,98% (2010.a uuring)	13%	13%		Avaliku sektori veebilehtede vastavus WCAG 2.0 nõuetele 2013. aastal ehk tase on sama, mis eelneval aastal. Uued andmed avaldatakse 2015. aastal. Uuring viiakse läbi tehnilisest abist 2014. aasta kohta.
	Saavutustaseme/kontrolltaseme	7% (2006)	N/A	N/A	9,98%	9,98%		13%	13%		
	Eesmärk				100%					100% (2015)	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Accessibility Initiative ⁴⁵) põhimõtetega (T)	esialgne tase	7% (2006)									
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustaseme eesmärgist %*	0	13,3%	80%	67%	93%	123%	123%	136,7%		RIA, 2008.a ja 2014.a voorude „Teabe kättesaadavuse parandamine“ ja „Eesti uue põlvkonna lairibavõrgu arendamine maapiirkondades“ projektide arv. 2014. aastal viidi läbi uus „Teabe kättesaadavuse parandamise“ voor.
	Saavutustaseme/kontrolltase		4	24	20	28	37	37	41		
	Eesmärk				15					30 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									
Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv											
Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega (M)	Saavutustaseme eesmärgist %*	0	76,6%		97%	101%	105%	106,5%	113%		Kuni 2010 eraldi tellitav uuring. Alates 2011 Statistikaamet
	saavutustaseme/kontrolltase	-	59%	N/A	75%	78%	81%	82%	87%		
	Eesmärk				71%					77% (2015)	
	esialgne tase	67% (2005)									

⁴⁵ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Riigihanked e-keskkonnas (T)	Saavutustaseme eesmärgist %*	0			69,3% Riigihanke menetlusprotseduur enne lepingu sõlmimist (Riigihangete register). EK DG-Infso uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“	6,7%	20%	58,7%	96%		Alates 2012.a täielikult e-keskkonnas toimunud hangete osakaal (e-menetluse osakaal e-riigihangete keskkonnas). Allikas: Rahandusministeerium, riigihanked.riik.ee.“
	saavutustase/kontrolltase	-	N/A	N/A	52%	5% 2011.a valmis e-hangete keskkond, mis võimaldab täielikult e-hangete e-menetlust.	15%	44%	72%		
	Eesmärk				50%					75% (2015)	
	esialgne tase	0									
E-arveldamine (T)	saavutustaseme eesmärgist %*	0			86%	86%	Uuringut ei viidud läbi	86%			e-arvete vastuvõtmine asutustes ehk riigiga e-arveldamine- KOV, maavalitsused, ministeeriumid, ametid jmt. MKMi uuring „Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks“ 2011
	Saavutustase/kontrolltase	-	N/A	N/A	86%			86%			
	Eesmärk				100%					100% (2015)	
	esialgne tase	0% (2005)									

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Paberivaba avalik haldus (T)	Saavutustaseme eesmärgist %*		49,2%	215,5%	88%	88%	98%	99,5%	99,5%		Avaliku sektori asutuste osakaal, kes kasutavad elektroonilist dokumendihaldussüsteemi- KOV, maavalitsused, valitsusasutused. MKMi uuring „Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks“ 2011. 2008-2009.a andmed põhinevad vanal andmete kogumise viisil, kus arvestati DVK-s vahetatud dokumentide mahtu).
	saavutustase/kontrolltase	-	49,2% (4 920 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	215,5% (21 540 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	88% (definiitsiooni muutus; DVK-s 39 829 dokumenti ehk 398%)	88% (2011.a uuringu andmed)	98%	99,5%	99,5%		
	Eesmärk				50%					100% - 10 000 vahetatud dokumenti (2015)	
	esialgne tase	Min 42% MV 33% Ametid 11%									
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustaseme eesmärgist %*	0	0%	90%	253%	277%	351%	398,3%	403,3%		RIA. Kõik ülejäänud infoühiskonna projektid, mis ei ole Eesmärgi 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud all
	Saavutustase/kontrolltase	-	0	54	152	166	211	239	242		
	Eesmärk				30					60 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)									

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V – väljundindikaator

Allikas: MKM, RIA: 01.03.2015

Indikaatorite hetkeseis (tabel 24)**Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud**

Interneti kasutajate osakaal: Statistikaameti andmete kohaselt oli 2014. aasta seisuga Eestis 16-74 aastaste seas internetikasutajaid 84% ehk 2015. aasta sihttase on saavutatud. Seega saab väita, et Eesti on jõudnud ligidale Põhjamaade tasemele.

Koduse internetiühendusega leibkondade osatähtsus kasvas eelmise aasta sama ajaga võrreldes neli protsendipunkti. Koduse interneti kasutamise võimalus oli peaaegu kõigis lastega leibkondades (98%) ja kolmveerandil (78%) lasteta leibkondadel. Kõige vähem oli internetile kodust ligipääsu omajaid üksi elavate täiskasvanute seas (71%), kuid just nende hulgas on kodust internetiühendust omavate inimeste arv viimase viie aasta jooksul enim suurenenud.

Kuigi internetile ligipääsuga kodudes on endiselt valdavad juhtmega või juhtmeta püsiühendused, on viimase kahe aasta jooksul püsiühenduste osatähtsus kodudes kahanenud, andes teed mobiilse interneti levikule. 2014. aasta I kvartalis kasutas mobiilsidevõrgu kaudu internetti 61% kodust internetiühendust omavatest leibkondadest (2010. aastal oli neid kõigest 6%).

Arvutit ja internetti on kasutanud 84% 16–74-aastasest elanikest. Internetti kasutanute osatähtsus kasvas võrreldes möödunud aasta sama ajaga viie protsendipunkti võrra. Kuigi vanemaealised kasutavad arvutit ja internetti noortest vähem, on lõhe noorte ja vanemaealiste internetti kasutanute osatähtsuse vahel siiski aasta-aastalt vähenenud. 55–64-aastastest oli internetti kasutanud 70% ning 65–74-aastastest 44%, seejuures on internetikasutajate osatähtsus nendes vanuserühmades suurenenud aastaga enim (vastavalt 7 ja 13 protsendipunkti).

Peale internetikasutajate arvu suurenemise on kasvanud ka interneti kasutamise sagedus. Kõigist internetikasutajatest kasutas 2014. aasta I kvartalis iga päev internetti 86% (aasta varem 80%). Üheksa kümnest 16–74-aastasest internetikasutajast oli hiljuti (viimase kolme kuu jooksul) kasutanud internetipanka, e-posti, otsinud veebist infot, lugenud sealt uudiseid. 60% osales sotsiaalvõrgustikes, 50% tegi interneti kaudu telefonikõnesid, kolmandik vaatas veebist tele- või kuulas raadiosaateid.

Kaupade või teenuste ostmiseks kasutas aasta jooksul internetti 49% 16–74-aastastest. Kõige enam osteti interneti teel rõivaid ja sporditarbeid, reisi- ja majutusteenuseid ning kontserdi-, kino-, teatri- jm pileteid.

Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavusse viimine veebikäideldavuse (WAI– Web Accessibility Initiative) põhimõtetega

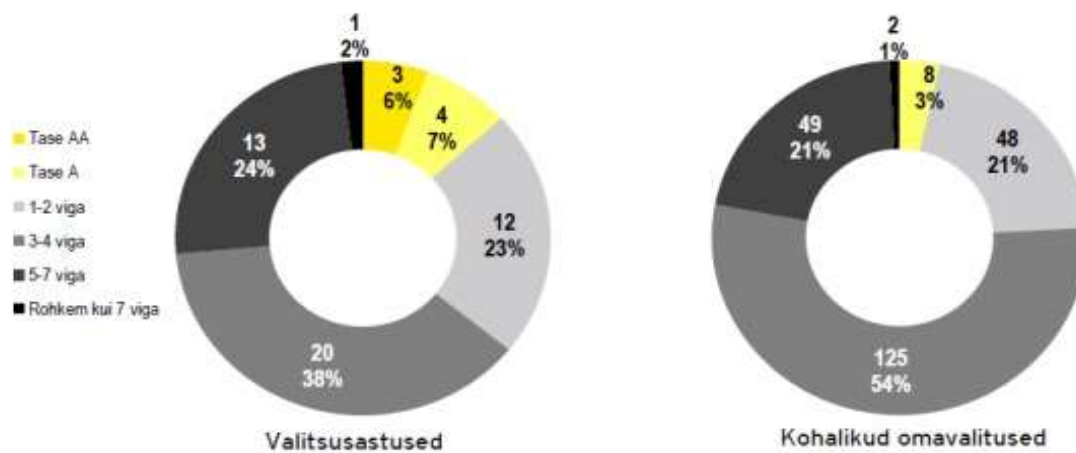
Möödetakse põhjalikult 2015. aasta jooksul. Uuringuga on alustatud ja tulemused selguvad järgmise seirearuande sisendi ajaks. Seega jätkuvalt saab väita alljärgnevat.

Tulemusindikaatori 2015. aasta sihttasemest on aruandeperioodi lõpuks täidetud 13%. Uuringu viis läbi AS Ernst & Young Baltic. Uuring hõlmas Eesti avaliku sektori veebilehede juurdepääsetavuse hindamist vastavalt WCAG 2.0 standardile 2013. aasta lõpu seisuga. Kokku viidi testimine läbi 285 avaliku sektori veebilehel, millest 232 olid kohalike omavalitsuste veebilehed ja 53 valitsusasutuste veebilehed. Analoogilisi uuringuid on läbi viidud ka varasematel aastatel, viimati 2010. aastal.

WCAG 2.0 standard kehtestab veebilehe juurdepääsetavuse nõuded, mille täitmine hõlbustab veebilehtede kasutamist eelkõige erivajadustega inimeste poolt, aga tähelepanu pööratakse ka piiratud tehnoloogiliste võimalustega vahenditele ning informatsiooni automaattötlusele. Standard on jaotatud neljaks põhimõtteks, mis omakorda jagunevad 12 suuniseks ning 61 edukriteeriumiks. Standardi rakendamiseks on kolm vastavustaset: tase A (miinimumtase), tase AA (soovituslik miinimumtase), tase AAA (soovituslik tase).

Uuringu läbiviimiseks kasutati automaattestimise ja käsitsi testimise kombineeritud meetodeid, mis aitavad tagada kvaliteetsemat andmete analüüsi. Lähteandmete analüüsimisel toodi eraldi välja uuringutulemused valitsusasutuste ja kohalike omavalitsuste veebilehtede lõikes.

Uuringutulemustest selgus, et valdav osa testitud veebilehtedest ei vasta WCAG 2.0 miinimumtaseme nõuetele. Protsentuaalselt vastavad valitsusasutuste veebilehtedest 13% tasemele A või AA ning kohalike omavalitsuste veebilehtedest vastavad 3% tasemele A. Ükski testitud veebilehtedest ei vastanud tasemele AAA.

Joonis 18. Avaliku sektori veebilehtede vastavus WCAG 2.0 nõuetele 2013. aastal

Võrreldes varasema uuringuga ei ole vastavustasemega veebilehtede arv oluliselt muutunud. Positiivse noodina võib välja tuua, et vigade arv veebilehtedel on tunduvalt langenud, mis annab tunnistust olukorra mõõdukast paranemisest. Olulise mõjutegurina on võrreldes eelmise uuringu läbiviimise ajaga kasutusele võetud KOVTP portaal, mis pakub kohalikele omavalitsustele standardse kujunduse ja sisuhaldusmootoriga tsentraliseeritud veebilehe majutuskeskkonda. Uuringu läbiviimise ajaks olid KOVTP portaaliga liitunud ligikaudu pooled kohalikud omavalitsused ja kõik maavalitsused. Seoses KOVTP kasutusele võtmisega on tunduvalt vähenenud keskmine vigade arv liitunud veebilehtedel.

Peamiste probleemidena tuvastati uuringu käigus erivajadustega kasutajate jaoks mõeldud moodulite, mis võimaldavad vajadusel muuta veebilehe värvide kontrastsust ning teksti suurust kasutamise vähesust. See nõue aitab oluliselt parandada veebilehe loetavust näiteks uuematel nutitelefonidel ja tahvelarvutitel, millel on suure punktihedusega ekraanid. Osaliselt leevendab nimetatud moodulite puudumist enamlevinud veebilehitsejate poolt pakutav veebilehe vaate suurendamise funktsionaalsus, kuid selle kasutamisel suurendatakse automaatselt ka veebilehe kujunduselemente, mis kokkuvõttes raskendab veebilehe loetavust. Samuti paistis silma rohke väikeste hooletusvigade hulk, mis viitab ebapiisavale veebilehtede tehnilise kvaliteedi testimisele. Lisaks võib probleemide põhjuseks lugeda veebiarendajate ja sisuhaldurite teadmatust juurdepääsetavuse nõuete osas. Paljude testitud veebilehtede

vastavustaset oleks võimalik tõsta väikesemahuliste arendustöödega kuna ligikaudu 20% veebilehtedest on rakendamata 1 või 2 WCAG 2.0 edukriteeriumit.

Juurdepäasetavuse komponendina käsitleti uuringus eraldi veebilehekülgede vastavust korrektse HTML koodi nõuetele. Testimise tulemusena selgus, et suurem osa veebilehekülgedest ei vasta HTML spetsifikatsioonile. Nõuete mõõdukat paranemist võis täheldada ainult valitsusasutuste veebilehekülgede hulgas. Samuti võib positiivse aspektina välja tuua UTF-8 tähekodeeringu kasutamise märgatava kasvu.

Uuringutulemuste analüüsi põhjal töötati välja soovitusel, mis aitavad kaasa WCAG 2.0 nõuete paremaks rakendamiseks Eesti avaliku sektori veebilehtedel:

- Rakendusjuhiste loomine WCAG 2.0 nõuete täitmiseks;
- järelkontrolli tõhustamine;
- ühtsed põhimõtted veebilehe navigeerimisloogikas ja visuaalsel lahendusel;
- kompetentsikeskuse loomine;
- tehnoloogiliste platvormide nõuete ühtlustamine;
- koolitusmaterjalide väljatöötamine ja koolituste läbiviimine;
- tunnustamise meetmed;
- videote esitamise nõuete väljatöötamine.

Infoühiskonnaga seotud projektide arv

Antud eesmärgi alt on rakendamisel või lõppenud 41 projekti ning 2015. aasta sihttase on ületatud. Arvesse on võetud 2008 ja 2012. aasta avatud taotlusvoorude „Teabe kättesaadavuse parandamine“ ja „Eesti uue põlvkonna lairibavõrgu arendamine maapiirkondades“ projektide arvu, sest need voorud on suunatud ligipäasetavuse suurendamisele. 2014. Aastal viidi läbi lisaks üks „Teabe kättesaadavuse parandamise“ taotlusvoor, mille projektide edukus veel selgub 2015. aasta jooksul.

Sealhulgas uue SV perioodi valguses on lairiba baasvõrgu väljaehitamine edasi liikunud plaanipäraselt. Võrgu areng on nähtav aadressil: <http://ela12.elasa.ee/elakaart/>. Vajalik on ehitada veel ~4000 km sidevõrku.

Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv

Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega: 2013. aasta alguse seisuga oli 87% 16-74 aastastest Eesti elanikest, kes olid mõnda e-teenust kasutanud, pakutavate e-teenustega rahul või väga rahul. Aruandeperioodi lõpuks on 2015. aastaks seatud sihttase ületatud. Head saavutustaset võib põhjendada sellega, et rahulolu e-teenustega kasvab nende kasutamise vilumusega ning teenuste täiustumisega. E-teenused, mille kasutamisel on teatud regulaarsus ja pikaajalisus, leiavad positiivsemat tagasisidet, näiteks tuludeklaratsiooni esitamine. Järgmisteks aastateks on prognoositud Eesti elanike e-teenustega rahulolu kasvu.

Teisalt on oluline edaspidi süveneda konkreetse teenuste kvaliteeti protsessi analüüsi. Nt selgub MKM poolt läbiviidud uuringust, et üldine kvalitatiivne teadlikkus erinevate riigi ja KOVide poolt pakutavate e-teenuste olemasolust on madal – alla kolmandiku vastajatest arvab ennast erinevate e-teenustega hästi kursis olevat. Statistikaameti andmete ja uuringu tulemuste põhjal võib järeldada, et ehkki enamus inimestest teab üht või teist e-teenust, ei orienteeru nad teenuste maastikul väga hästi ja/või ei teadvusta endale, et kasutavad ühel või teisel hetkel e-teenust. Seega on teadlikkuse tõstmisel küll väga palju ära tehtud, kuid kahtlemata vajab infoühiskonna võimaluste tutvustamine, e- ja m-teenuste loomise ja kasutamise ning targa internetikasutuse propageerimine edaspidigi süstemaatilist, teadlikku ja eri partnerite koostöös elluviidavaid kommunikatsioonitegevusi.

Uuel SF perioodil on kavandatud 2 avalike teenuste arendamise meetet. Seega MKM pöörab rohkem tähelepanu teenus kliendi tegelikele vajadustele läbi erinevate meetmete rakendamise. Näiteks on kavas süsteemsemalt rahastada teenuste eelanalüüse, ärianalüüse ja kasutatavuse analüüse ning tegeleda teenuste koosvõimega.

Riigihanked e-keskkonnas: täielikult e-keskkonnas toimunud hangete osakaal on alates e-riigihangete keskkonna valmimisest 2011. aasta alguses iga-aastaselt pidevalt kasvanud jõudes 2014. aasta lõpu seisuga 72%-ni kõigist riigihangetest. Seega mõõdiku täitumine 2015. aasta lõpuks on reaalne.

Indikaatori all mõõdeti varasemalt riigihanke menetlusprotseduuri enne lepingu sõlmimist ja allikaks oli EL uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“. Edaspidi on indikaatori sisuks „täielikult e-keskkonnas toimunud hangete osakaal“, mille allikaks on riigihanked.riik.ee.

2009. aasta investeringute kavast finantseeriti RMi projekti „E-hangete süsteemi arendamine“, mille tulemusena avati 2011. aastal veebipõhine e-riigihangete keskkond, mis pakub hankijatele ja pakkujatele innovaatilist töövahendit e-riigihangete korraldamiseks ja hangetel osalemiseks. Süsteem võimaldab hankeid ette valmistada, elektroonilisi pakkumusi koostada ja esitada ning neid menetleda. E-riigihangete keskkond ja riigihangete register töötavad koos.

E-arveldamine eesmärgi täitmist uuriti RMi polt täpsemalt 2014. aastal. Seni on saavutatud 86% seatud sihttasemest. E-arveldust puudutavate sihttasemete saavutamine pole edenenud seni soovitud tempos. E-arvete osakaalu hindamise teeb keerukaks erinevatest kontekstidest sõltuv e-arve määratlus ning keske ühtse statistika puudumine. MKMi poolt 2011. aastal tellitud uuringu^[3] järgi on avaliku sektori asutuste suutlikkus saabunud e-arveid ilma neid paberile trükkimata või käsitsi ühest infosüsteemist teise tõstmata menetleda madal. Ministeeriumide üleminek automaattöötlust võimaldavatele e-arvetele toimub vastavalt RM tugiteenuste ühendamise projekti ajakavale, mis näeb ette ministeeriumide etapiviisilise liitumise teenusekeskusega.

Laialdaseks (masinloetavate) e-arvete kasutuselevõtuks on:

- 1) töötatud välja Eesti uus e-arve standard. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium koostöös rahandusministeeriumiga [jaanuar-juuli 2014];
- 2) viidud läbi uuring Masinloetavatele e-arvetele üleminek era- ja avaliku sektori vahel (valmisolek ja vajadused), Ernst ja Young Baltic AS [september 2014];
- 3) korraldatud infopäev e-arvete kasutuselevõtmiseks era- ja avalikule sektorile rahandusministeeriumis [november 2014];
- 4) saadetud arvamuste kooskõlastamiseks organisatsioonidele raamatupidamisseaduse väljatöötamiskavatsus, mis sisaldab masinloetavate e-arvete kasutuselevõtmise toetamise kavatsust [detsember 2014];
- 5) töötati välja „Riigiga arvelduse masinloetavate e-arvete kohustuslikuks muutmise“ tegevuskava vastavalt Riigireformi 4. punktile [november 2014];
- 6) moodustatud projekti „Riigiga arvelduse masinloetavate e-arvete kohustuslikuks muutmise“ tööühm;
- 7) alustatud raamatupidamisseaduse eelnõu väljatöötamisega koostöös era- ja avaliku sektori huvitatud osapooltega [jaanuar-märts 2015].

^[3] Dokumendikonsultatsioonide OÜ. Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks. http://www.riso.ee/et/infyhiskond/uuringud/dokumentid_e-teenused_2011

Paberivaba avalik haldus: saab väita, et mõõdik on täidetud 99,6%. Mõõdetakse avaliku sektori asutuste osakaalu, kes kasutavad elektroonilist dokumendihaldussüsteemi: KOVD, maavalitsused, valitsusasutused ja inspeksioonid.

Dokumendihaldussüsteem, mis võimaldab paberivaba avalikku haldus, on olemas:

- 1) Ministeeriumidel+ Riigikantseleil.
- 2) Ametitel (24 tk) (puudub info Teabeameti kohta, st nad ei ole avalikustanud, mis DHSi nad kasutavad, aga neil on DHS olemas).
- 3) Inspeksioonidel (4 tk)
- 4) Maavalitsustel (15 tk)
- 5) Vallavalitsustel (184), DHS puudub Päärissaare Vallavalitsusel.
- 6) Linnavalitsused (30 tk).

Infoühiskonnaga seotud projektide arv: antud eesmärgi raames on rahastatud üle 240 projekti ning 2015. aasta sihttase on ületatud mitmekordselt. Projektide hetkeseisu kajastab RÜ koduleht jooksvalt (<https://www.ria.ee/sf-investeeringute-kava/> ja <https://www.ria.ee/avatud-taotlusvoor/>). Projektide tulemusi on võimalik vaadata siit: <https://www.ria.ee/struktuurifondidest-rahastatud-projekte/>.

7.2.1 Finantsteave

Aruandeaastal oli peamiseks eesmärgiks heaks kiidetud projektide elluviimine. Kohustusi on võetud maksimaalselt eelarve piires. Teisalt jooksvalt otsustati ja otsustatakse iga odavneva projekti vahendite paigutus. Aruandeaasta suuna väljamaksete prognoosist maksti välja. Planeeritud 2014. aasta väljamaksete prognoosist täideti 86,1%. Võrreldes eelmise aruandeperioodiga, on 2013. aasta väljamaksed vähenenud 17,5% Samas suuna ühenduse eelarvest on 2014. aasta lõpuks kohustusi võetud 99,8% ja välja makstud 93,9%, seega on hinnang finantsprogressile väga hea.

7.2.1 Vahendite vastastikune täiendavus

Kehtib põhimõte, et iga asutus vastutab ise õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalike toetavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste lahenduste välja töötamise ja haldamise eest. Vastutus seisneb hangitud süsteemide jätkusuutliku haldamise korraldamises ja uute vajalike lahenduste arendamise kavandamises, sh vajalike ja piisavate vahendite kavandamises asutuse eelarvesse.

Peamine strateegia infoühiskonna arendamiseks on valdkonlik arengukava (Vabariigi Valitsuse 30. novembri 2006. a korraldusega nr 667 heakskiidetud „Eesti infoühiskonna arengukava 2013” (arengukava), mis on sisult sarnase tasandi dokument, kui MARK. Arengukavale esitab majandus- ja kommunikatsiooniminister iga-aastase arengukava rakendusplaani eelnõu kinnitamiseks Vabariigi Valitsusele. Rakendusplaan omakorda on peamine instrument SF planeerimisel. 2014 aastal valmis uus arengukava aastani 2014-2020, mis on veel ambitsioonikam ja detailsem ning viimane annab seeläbi selgemad piirida ka struktuurivahendite jääkide planeerimisel edaspidi. Rakendusplaan sisaldab arengukava ja rakenduskava eesmärkide saavutamiseks kavandatavaid tegevusi ja arendusi ning nende finantseerimist riigieelarvest, sh struktuurivahenditest. Riigieelarvest finantseeritavate tegevuste kulusid kavandavad neid tegevusi elluviivad asutused, struktuurivahenditest rahastatakse keskeid ja valdkondade üleseid arendustegevusi.

2014. aasta lõpuks on arengukava tegevussuund „Üle-eestilise lairiba internetiühendust võimaldava jätkusuutliku infrastruktuuri rajamine“ ehk EstWin I etapp on hästi rakendunud.

Valminud on 2800 km uue põlvkonna baas-sidevõrku. Kiire interneti levikusse on panustanud kolme rakenduskava kolm meetet:

- MARK prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ meede 3,5 mln euro ulatuses.
- „Maaelu arengukava“ meede „Külade uuendamine ja arendamine“ 6,5 mln euro ulatuses.
- EARK prioriteetse suuna „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ 17,8 mln euro ulatuses.

7.2.1 Hinnang rakendamisele

Hinnang kokkuvõttes prioriteetses suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil on hea.

Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent ning rahastatud projektide hulk. Paljud projektid on saavutanud juba tänaseks laiaulatuslikku mõju.

2014. aastal eelarvesse kavandatu on täidetud, samuti võetud kohustused ja väljamaksed nii kumulatiivselt kui kogu perioodi perspektiivi arvestades.

Endiselt rahul ei saa olla „WAI“ indikaatoriga (kodulehede kasutatavus), mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EK tasandil. Siiski on viimane uuring näidanud teatavat tõusu.

7.5 Rakendamine prioriteetsetes suundades 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“

Horisontaalse tehnilise abi (edaspidi *HTA*) ühenduse osalus on 28 553 498 eurot ning tehnilise abi ühenduse osalus on 402 733 eurot (tabel 1). Mõlemat prioriteetset suunda rahastatakse ERFist. HTA toetuse kogueelarve perioodiks 2007– 2013 on 64 894 314 eurot. 2014. aasta vähendati tehnilise abi meetme eelarvet (vähenes 1 402 733 eurolt 402 733 eurole), sest madala kasutamiskiivsuse tõttu tõsteti vabu vahendeid ümber rakenduskava meetmete sisutegevuseks.

7.5.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Tehnilise abi meetmete peamiseks eesmärgiks on rakenduskavade tulemuslik administratiivne elluviimine. Tehnilise abi prioriteetsed suunad panustavad sünergias kõikide teiste suundade eesmärkide saavutamisse. Allolevas tabelis 3 on toodud indikaatorite täitmine 2014. aastal.

Tabel 25. MARK TA ja HTA indikaatorite saavutamine

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustasemete andmete allikas	
Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi												
Eesmärk 6.1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest												
Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv	Saavutustase eesmärgist %	125%	240%	264%	351% (370% 2010.a sihttasemest)	402%	222%	317%	392%		Kasutusstatistika, mida loeb veebimootor: http://www.strukturifondid.ee/admin/kasutus/	
	Saavutustase	149 873	289 187	316 549	421 267	482 916	265 826	380 530	471 470			
	eesmärk	120000 aastast (2015)			114000 aastast					120 000		
	esialgne tase	90 000 aastast	90 000 aastast							380 530		120 000 aastast
Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest	Saavutustase eesmärgist %	53,3%	93,3%	71,1%	115,6%	133%	193%	149%	208%		Avaliku arvamuse uuringud: http://www.strukturifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/	
	Saavutustase	24%	42%	32%	52%	60%	87%	67%	94%			
	eesmärk	45% (2015)			37%			45%	45%	45%		
	esialgne tase	28%	28%						87%	149%		
Eesmärk 6.2. Kasvatav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik												
Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad	Saavutustase eesmärgist %	0	0	20%	60%	80%	80%	120%	120%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil:	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustasemete andmete allikas
kõiki rakenduskavasid)	Saavutustase	0	0	1	3	4	0	6	0		http://www.struktuurifondid.ee/hindamiste-tooplaan-ja-aruanDED
	eesmärk	5 (2015)			2	1			5	5	
	esialgne tase	-							6		
Eesmärk 6.3. Personali kogemuste ning kompetentsi kasv											
Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusamet	Saavutustase eesmärgist %	0%	19,1%	35,9%	50,9%	63,6%	90%	98%	122%		Koolituste registreerimislehed, kumulatiivne
	Saavutustase	0	42	79	112	140	200	216	269		
	eesmärk	220 (2015)	220		90				220	220	
	esialgne tase	-	-						216		
Prioriteetne suund 7: Tehniline abi											
Eesmärk 7.1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava on tulemuslikult ellu viidud											
Avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele suunatud oluliste rakenduskavasp	Saavutustase eesmärgist %	144%	878%	1378%	2022%	2655%	3389%	522,2%	855,6%		Kumulatiivne. Arvestatud on rakenduskava meetmete teavitussüritusi ning infopäevi.
	Saavutustase	13	79	124	182	221	305	47	77		
	Eesmärk				0					9	

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Saavutustasemete andmete allikas
etsiifiliste meediaürituste ja infopäevade arv (V)	Esialgne tase	0									Täidab juhtministeerium.
Prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	100%	17%	25%	16,7%	100%		Täidab juhtministeerium, vastavalt planeeritud hindamisgraafikule.
	Saavutustase	0	0	0	0	2	3	2	1		
	Eesmärk				0					12	
	Esialgne tase	0 (2006)									

Allikas: RM, MKM, 30.03.2015

Indikaatorite hetkeseis (tabel 25):

HTA eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ kahe tulemusindikaatori (nii kodulehe külastatavus kui ka rahva teadlikkus struktuurivahenditest) sihttasemed näitavad kasvutrendi juba 2010. aastast. Rahva teadlikkuse kasvu puudutavate eesmärkide sihttasemed olid juba ületatud eelarveperioodi keskpaigas, mis on tingitud erinevatele sihtgruppidele suunatud järjepidevast teavitustegevusest. Kodulehe külastatavuse sihttaseme 3-kordne ületamine viitab, et sihttase on alaplaneeritud. 2014. aastal ületati ka planeeritud horisontaalsete hindamiste arv.

2014. aastal korraldas KA struktuurivahendite administratsioonile kokku 53 koolitust/seminari. Suurem tähelepanu oli rakenduskava ja partnerlusleppesega seotud koolitustel ja infopäevadel, lisaks muud uue perioodi ettevalmistamist katvad koolitused (üldpõhimõtted, toetuse andmise tingimuste koostamine, ülevaade 2014-2020 struktuuritoetuse seadusest jne).

7.2.1 Finantsteave

RMi hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on väga hea, kuna aruandlusperioodil (2007–2013) on HTA projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 91%. Kogu HTA prioriteedi mahust moodustavad väljamaksed 80% ning hinnang üldisele kasutamisele on väga hea. Arvestades viimaste aastate stabiilsest kasutamisprotsenti ning igakuisest finantsprogressi ja eelarvete täitmise jälgimisest võib järeldada, et vahendeid jätkub vähemalt 2015. a III kvartali lõpuni.

Hinnang MARK TA abi vahendite kasutamise osas on hea, sest hoolimata 2014. a tehnilise abi meetme määruse muudatusest on kasutamiskiivsus planeeritust madalam, kuigi alates 2014. aastast on lubatud MARK TA abi vahenditest rahastada rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. MARK TA eelarve kogusummast (402 733 eurot) on kasutatud 18% ettenähtud tegevusteks.

Prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks vähemalt 2015. a III kvartali lõpuni, sealhulgas perioodi 2014–2020 ettevalmistamiseks.

7.2.1 Hinnang rakendamisele

2014. aasta lõpu seisuga on aktsepteeritud 103 HTA projekti, mille eelarved kokku on 25 040 974 eurot, moodustades prioriteetse suuna eelarvest 88%. Projektidele on väljamakseid tehtud 22 801 762 euro ulatuses. Maksete osakaal oli 91% projektide eelarvetest ning 2014. a toimunud toetuse kasutamise kontrollid (nii projektauditid kui ka paikvaatlused) olid ilma tähelepanekuteta, mistõttu võib anda HTA taotletud vahendite kasutamisele hinnanguks väga hea.

MART TAs on aktsepteeritud 21 projekti kogueelarvega 116 683 eurot, moodustades prioriteetse suuna eelarvest 29%. Projektidele on väljamakseid tehtud 72 149 euro ulatuses ning MARK TA eelarve kogusummast (402 733 eurot) on kasutatud 18% ettenähtud tegevusteks. MARK TA meetme kasutamiskiivsus oli hoolimata tehnilise abi meetme määruse muudatusest 2014. aastal planeeritust madalam, kuigi alates 2014. aastast on lubatud MARK TA vahenditest

rahastada rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. Seega on hinnang kasutamisele hea.

Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest 2014. a eesmärgid on saavutatud ning on täidetud ka sihtindikaatorid. Arvestades tehnilise abi nii meetmete finants- kui ka sisulist arengut, on **koondhinnang tehnilise abi rakendamisele tervikuna väga hea.**

8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud suurprojektidest ning mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest), tuues välja vastavate projektide loetelud ning finantsinformatsiooni.

8.1 Suurprojektide rakendamine

ÜF-suunas on 4 EK poolt heaks kiidetud suurprojekti kogusummas 264 454 260 eurot, mille kogumaksumus moodustab 34% meetme eelarvest (752 813 136 eurot). Lepingutega on kaetud suurprojektide kogumaksumusest 100%. Makseid on tehtud kokku 256 065 226 eurot (sh aruandeaastal 21 568 192 eurot), sh ÜF-osa 209 343 599 eurot, mis moodustab neile eraldatud EL osalusest 97% (v.t. tabelit nr 26). Kokkuvõttev hinnang suurprojektide rakendamisele on **suurepärase**.

- Projekt „Väo-Maardu teelõigu ehitus“ on perioodi 2014-2020 üleminev projekt. Perioodi 2007-2013 projektist „E20 Tallinn-Narva maantee Väo-Maardu teelõigu ehitus“ jääb välja Väo liiklussõlme ehitus ja sellega kaasnevad tööd kuna detailplaneeringu kinnitamine venis. Väo liiklussõlme ehitus on kavas teostada perioodil 2014-2020. Projekti üldisemad eesmärgid saavad osaliselt täidetud. Projekti rakendatakse.

Projekti tegevustest on füüsiliselt lõpule jõudnud kavandatud I ja III tööde etapp. II etapi tööd (Väo liiklussõlme ehitus) jäävad projekti mahust välja. Samas I ja II etapi vahele jäävate Nehatu sildade ehitustööde hankemenetlus lõpetati aruandeperioodil (hankelepingu sõlmiti 17.03.2014) ning ehitustööde teostamine on kavas lõpetada 2015. aastal. ÜF toetust maksti aruandeperioodil 679 940 euro ulatuses

- Projekt „E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödaskõigu projekteerimine ja ehitus“ elluviimine lõpetati 31.12.2013. Lõpparuanne on kinnitatud.
- Projekt „Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas“ lõppes 31.12.2013. Lõpparuanne on kinnitatud.
- Projekt „Uue veeremi soetamine“ elluviimine lõpetati 31.03.2014. Lõpparuanne on kinnitatud.

Tabel 26. Suurprojektid

Suurprojekti nimetus	EK poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	Indikatiivne suurprojekti taotluse EK-le esitamise aeg (planeeritavate projektide puhul), esitatud taotluste puhul indikatiivne heakskiitmise aeg (kvartali täpsusega)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
Uue veeremi soetamine	EK otsus K(2010)535 27.01.2010	Esitati EK-le 16.01.2009.	Ei
Väo-Maardu teelõigu ehitus	EK otsus K(2010)1628 19.03.2010	Esitati EK-le 17.06.2009.	Jah
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo	EK otsus K(2010) 8464 3.03.2011	Esitati EK-le 05.02.2010.	Jah

Suurprojekti nimetus	EK poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	Indikatiivne suurprojekti taotluse EK-le esitamise aeg (planeeritavate projektide puhul), esitatud taotluste puhul indikatiivne heakskiitmise aeg (kvartali täpsusega)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
möödasõidu projekteerimine ja ehitus			
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	EK otsus K(2010) 6297 13.09.2010	Esitati EK-le 18.12.2009.	Jah

Allikas: SFCS, 26.01.2015

- Projekt „**E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus**“ lõpetati 31.12.2013. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes 78 898 190,17 eurot, millest ÜF toetus moodustas 67 063 461,64 eurot. Aruandeperioodil kinnitati projekti lõpparuanne ning teostati viimased ÜF toetuse väljamaksed kogusummas 666 537 eurot (ülevaade eelmises seirearuandes).
- Projekti „**E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus**“ füüsilised tegevused lõpetati 2013.a lõpus. Projekti raames projekteeriti ja ehitati **Aruvalla-Kose km 26,6-40,0 teelõik**. Aruvalla-Kose projekt sisaldas kuni Kolu ristmikuni olemasolevast teest paremale ja sealt edasi vasakule uuele muldkehale ehitatavat sõidusuunda 13,05 km pikkuses ja olemasoleva tee rekonstrueerimist samas pikkuses, samas parandati ka tee geomeetrilist olukorda. Samuti rajati eritasandilised ristmikud, sh kolm viadukti ja tunnelit, rajati põhimaantee sillad üle Pirita jõe ja Kuivajõe. Jalakäijatele ja jalgratturitele ehitati 8,2 km teid koos sillaga üle Pirita jõe ning viaduktiga Kuivajõe liiklussõlmes. Lisaks ehitati 32,15 km kogujateid koos Liiva tunneliga, et elimineerida olemasoleval teelõigul 65 ohtlikku mahasõitu. Maantee keskkonna ohutust parandati müraseinte, ökodukti (Eesti esimene rohesild), väikeulukite tunnelite, konna- ja ulukitarade, põdsaste ja haljastuse rajamisega.
- **Mäo möödasõidu km 85,0-91,2 projekteerimise ja ehituse** raames projekteeriti 6,2 km pikkune Mäo möödasõit neljarajaliseks (2+2) eraldatud I klassi maanteeks. Projekt sisaldas ka 2,55 km ulatuses Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee ehitamist ristumiseks Mäo möödasõiduga. Sellest 1,4 km projekteeriti 2+2 maanteeks ja 1,15 km III klassi maanteeks. Eritasandilised ristmikud lahendati 4 viaduktiga. Lisaks sellele sisaldus projekti mahus silla ehitamine üle Vodja jõe, 4,5 km kergliiklusteede ehitust jalakäijatele ja jalgratturitele, 2,4 km müratõkkeid, 14,1 km teede valgustust ja haljastus. Samuti kaotati 4 ohtlikku mahasõitu põhiteele.

Projekti rakendamise tulemusena võivad tee kasutajad ajaliselt, tee läbilaskevõime on suurenenud ning paranenud on teede olukord. Teel liiklemine on muutunud ohutumaks ja paranenud kergliiklejate olukord. Ohtlikud mahasõidud põhiteelt on asendatud kogujateede võrgustikuga.

- Projekt „**Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas**“ lõpetati 31.12.2013. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes 68 569 839,63 eurot, millest ÜF toetus moodustas 51 427 379,72 eurot, mis vastab rahastusotsuses toodust madalamale toetusmäärale ÜF toetus. Projektist vabanenud ÜF toetus summas 3 169 904,83 eurot suunati teiste ÜF-suuna projektide kallinemiste katteks. Projekti viidi ellu 4 aasta jooksul

(2010-2013) ning projekti raames sõlmiti 14 lepingut. ÜF toetust maksti aruandeperioodil 2 469 107 euro ulatuses.

Projekti eesmärgiks oli Ülemiste liiklussõlme väljaehitamine koos sellega seonduvate tegevustega. Projekti tulemusena ehitati mitmetasandiline ristmik, rajati Kadrioru sadevete eelvoolusüsteem ning seoses ehitusega ehitati ajutised ümbersõiduteed, projekti tulemuste saavutamiseks omandas TS maad 10% ulatuses ehituse maksumusest.

Pilt 14: Sõidutee tunnel Järvevana tee ja Peterburi tee ühendamiseks, projekti lõpparuanne

Pilt 15. Vaade Peterburi tee viaduktile, projekti lõpparuanne

Pilt 16. Vaade Järvevana ühendusteele, projekti lõpparuanne

- Projekt „**Uue veeremi soetamine**“ lõpetati 31.03.2014, viimane rong võeti vastu 2014.a jaanuaris. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes 79,5 mln eurot, millest ÜF toetus moodustas 67,575 mln eurot. Aruandeperioodil teostati ÜF toetuse väljamakseid veel 14 147 400 euro ulatuses.

Projekti eesmärgiks oli tagada elektrirongidega reisijateveo jätkumine Tallinnas ja Tallinna lähiümbruses. Selleks soetati 18 uut elektrirongi. Need rongid vahetasid välja kogu endise Nõukogude Liidu-aegse, oma eluea lõpule jõudva veeremipargi. Tänu uutele soetatud rongidele on võimalik tagada nõudlusele ja Eesti riigi tellimusele vastav elektrirongiliikluse jätkumine alates 2014. aastast. Projekti realiseerimisega loodi kvalitatiivselt uus tase reisijate teenindamiseks AS Eesti Liinirongid (endise nimega Elektriraudtee AS) teeninduspiirkonnas ja seeläbi on suurenenud ka elektrirongidega reisijate arv (49% võrra võrreldes 2013.aastaga).

Tabel 27. Suurprojektide rakendamine kumulatiivselt

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Lepingutega kaetud (kõik allikad)	Tehtud kulud			
	Investeeringu kogumaksumus (a)=b+c+d	EL osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	Erasektori osalus (d)		Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksumusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(e)/(a)*100
Uue veeremi soetamine	79 500 000	67 575 000	11 925 000		79 500 000	67 575 000	100,00%	79 500 000	100,00%
E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus	33 259 691	26 607 753	6 651 938		33 547 823	23 277 757	87,48%	29 097 196	87,48%
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	78 898 190	67 063 462	11 834 729		86 227 468	67 063 462	100,00%	78 898 190	100,00%
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	72 796 379	54 597 285	18 199 095		67 617 376	51 427 380	94,19%	68 569 840	94,19%
Kokku	264 454 260	215 843 500	48 610 762		266 892 667	209 343 599	96,99%	256 065 226	79,16%

Allikas: SFCS, 26.01.2015

8.2 Mahukate projektide rakendamine

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest, mis on 18 074 511,77 eurot), tuues välja vastavate projektide loetelud ning rakendamist kirjeldava olulisema informatsiooni.

Tabel 28. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2014

Mahukas projekt	Projekti kestvus (kuu täpsusega) (1)	Projekti kogumaksumus (OF+EL osalus) (EUR)	Projekti kohustused (EL osalus) (EUR)	Lepingutega kaetud maht	Projekti väljamaksed (EL osalus) (EUR)	Rakendamise seis aruandlusperioodi lõpus (ettevalmistavas faasis, rakendamisel, lõppenud) (2)
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine	107	26 195 510,12	20 059 841,99		18 841 396,25	Rakendamisel
Ettevõtjate laenukoostiste ja kapitalilaenu programm	95	28 081 166,17	27 928 495,17		27 928 495,17	Rakendamisel
Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	23	69 065 978,41	42 862 721,92		42 862 721,92	Lõppenud
Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus	35	27 610 452,23	17 383 968,40		17 383 968,40	Lõppenud
Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine	76	30 923 621,54	29 068 204,25	32 578 580,05	28 788 382,44	Rakendamisel
Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)	45	42 016 615,36	35 714 123,06	57 115 416,61	35 673 429,61	Rakendamisel
Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont	68	28 274 364,02	23 757 705,57	29 584 549,97	23 757 705,55	Rakendamisel
Pärnu ümbersõidu ehitus	45	39 348 196,13	31 478 556,85	42 008 945,43	31 478 556,85	Lõppenud
Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendav Tartu linna idapoolne ringtee	41	44 288 734,28	37 645 424,14	46 402 868,52	33 644 822,53	Rakendamisel
Tartu läänepoolse ümbersõidu ehitus	51	31 948 730,03	27 156 420,53	33 228 589,62	19 890 850,54	Rakendamisel
Tallinna ringtee rekonstrueerimine I etapp	51	34 695 999,66	29 491 599,71	37 755 670,12	18 868 727,56	Rakendamisel
Regionaalne maanteed rekonstrueerimise koondprojekt	39	42 714 649,18	39 693 825,14	47 990 761,99	39 693 825,14	Lõppenud
Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine	67	26 706 320,75	24 969 962,41	26 738 400,00	15 439 760,75	Rakendamisel
Kokku		471 870 337,88	387 210 849,14	353 403 782,31	354 252 642,71	

Allikas: SFCS, 27.04.2015

Ettevõtluse suuna mahukate projektide elluviimine (tabel 28):**„Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise“ programm**

Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi tegevused 2014. aastal suunati peamiselt järgnevate eesmärkide saavutamiseks:

1. Suurendada sihtturgude potentsiaalsete turistide teadlikkust Eesti kui reisisihi võimalustest ja turismitoodetest ning ostusoovi tekitamine;
2. Suurendada Eesti kui reisisihi kajastuste hulka nii traditsioonilises meedias (television, trükimeedia) kui uues meedias (blogid, sotsiaalmeedia jne);
3. Eesti kui reisisihi ja turismitoodete kohta välisriikidelt saabuvate infopäringute suurendamine;
4. Informeerida sihtturgude reisikorraldusega seotud ettevõtjaid Eesti kui reisisihi võimalustest ning turismitoodetest.

Iseseisvalt korraldatud reiside osakaalu pideva suurenemise tõttu on turismiturunduse peamisesse fookusesse võetud sihtturu lõpptarbija ehk potentsiaalne turist ja seetõttu suunatakse turismiturunduse tegevused ja eelarve ~75% ulatuses lõpptarbijale. Tegevusväljundid, mille kaudu tutvustatakse lõpptarbijale Eesti puhkamisvõimalusi on kampaaniad ja suhtekorraldus, pressireisid ajakirjanikele ja messid valitud turgudel. Eesmärk on pikendada Eesti külastust, soodustada kaugematelt turgudelt esmakülastusi ja lähiturgudelt kordvükülastusi ning külastusi väljaspool kõrghooaega, laiendada kliendibaasi erinevatele vanuserühmadele ning nõudlikumale ja maksejõulisemale kliendigrupile.

Programmi „Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine“ raames teostatud tegevused **aitasid kaasa turismiteenuste eksportkäibe kasvule** ning prioriteetsetelt sihtturgudelt pärit turistide poolt Eesti majutusasutustes tehtud **ööbimiste arvu kasvule**.

Välis turistide arv kasvas võrreldes 2013. aastaga 2,2%, siseturistide arv 6%. Kokku peatus majutusettevõtetes esialgsel andmel 2014. aastal 1,98 mln välis turisti. Välis turistide poolt veedetud ööde arv kokku oli 3,92 mln.

Prioriteetses suunas viib KredEx ellu kahte mahukat projekti. Meetme „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm“ rakendamine on tänaseks lõpetatud.

Meetme „**Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm**“ raames aruandeaastal täiendavaid käendusid ei väljastatud. Meetme rakendamisel avaldas mõju KredExi ja Euroopa Investeeringufondi vahel 2012. aasta novembris EL konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi (edaspidi CIP) raames sõlmitud kaasgarantii leping, mille kohaselt garanteerib CIP 50% KredExi käendustest. Tulenevalt EL rahastamistingimustest ei või CIPga garanteerida struktuuritoetusega rahastatud projekte.

Kokku on meetme raames sõlmitud 16 kapitalilaenu lepingut 16 ettevõtjaga kogusummas 6,67 mln eurot ja 255 käenduslepingut 236 ettevõtjaga kogusummas 39,58 mln eurot, pangad on väljastanud antud käendussummale vastavalt laenu summas 75,15 mln eurot. Struktuurivahendite käenduskapitali on seega võimendatud u 3,4 korda.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on üks meede, mis sisaldab mahukaid projekte. Üle 1% rakenduskava eelarvest moodustab meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ projekt „Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus“ (toetus 19 429 141 eurot, abikõlblike kulude eelarve 27 620 617 eurot). Projekt lõppes 2010. aastal.

Projekti eesmärgiks oli luua 12 053 m² üldpindala ja 7810 m² kasuliku pinnaga teadushoone. Projekti eesmärgid üldjoontes saavutati, valminud hoone üldpind on 11 983 m² ja kasulik pind 7721 m². Eesmärgiks oli luua ka 278 teadustööga seotud töökohta, see eesmärk täideti täies mahus.

Antud projekti valmimisega täideti prioriteetse suuna vastavatest sihtasemetest ligi 50% teadus- ja arenduspindade osas (sihttase 25 000 m²) ja kaasajastatud töökohtade osas ligi 40% (sihttase 800 kaasajastatud töökohta). Projekt viidi ellu tähtaegselt, eelarve võrrelduna planeerituga oluliselt ei muutunud, mille põhjuseks oli ka see, et rahastamisotsuse tegemise ajaks oli suur osa tegevusi antud projektis juba ellu viidud

Transpordi ÜF-suunas on mahukaid projekte 7 ning ERF-suunas 2. Kokku on transpordi meetmes 9 mahukat projekti summas 320 917 230,95 eurot (vt tabelit nr 6), millest ÜF osa on 278 975 821,66 eurot ning mille kogumaksumus moodustab 38% meetme eelarvest (752 813 136 eurot). Lepingutega kaetud maht on 343 389 428,48 eurot. Lõppenud on projektid „Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont“, „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“, „Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ja „Pärnu ümbersõidu ehitus“ (ÜF-suunal) ning „Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt“ (ERF-suunal). Ülejäänud projektid on rakendamise faasis/ülejäänud projektide elluviimine jätkub. Hinnang mahukate projektide rakendamisele on **väga hea**.

- **Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine**

Projekti füüsilised tegevused on aruandeperioodi seisuga lõpetatud. 31. detsembri 2014 seisuga on projekti tööde teostamiseks kokku läbi viidud 41 hanget.

- **Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont**

Projekti füüsilised tegevused on aruandeperioodi seisuga lõpetatud. Projekti lõplikuks kogumaksumuseks kujunes 28 274 364,02 eurot, millest ÜF toetus moodustas 23 757 705,56 eurot. ÜF toetust maksti aruandeperioodil 795 650 euro ulatuses.

Pilt 17. Loobu viadukt (vasakul) ja Viitna möödasõidu viadukt (paremal)

Projekti eesmärkideks oli parandada liiklusohutust juhtides läbiva liikluse Viitnast mööda ja ehitades kergliiklusteid jalakäijatele ja jalgratturitele, ehitades ümber ristmikke, ehitades kogujateid, et sulgeda peateele otse peale- ja mahaõite ning parandades liikluskorraldust ning vähendada sõiduaega ja teekasutaja kulusid seoses Viitna möödasõiduga, parandades teistel lõikudel teekatte seisukorda.

Seisuga 31.12.2014 olid kõik lepingulised tee-ehitustööd objektil lõppenud ning tee-ehitustööd 1. septembril 2014. a toimunud vastuvõtukomisjoni poolt vastuvõetud.

Pilt 18. Valgejõe-Rõmeda rekonstrueeritud teelõik, Maanteeamet

- **Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendav Tartu linna idapoolne ringtee**

Projekt on rakendamisel. 31. detsembri 2013. aasta seisuga on ehitustööd 1. ehitusalal lõpetatud. ÜF toetust maksti aruandeperioodil välja 9 097 502 euro ulatuses.

2. ehitusalal on valminud tee projekt ning tee, torutööde ja silla ehituseks on väljastatud ehitusload. Tööde täitmise protsent on 61%. Põhitänava ehitusest on teostatud 65%, kergliiklusteede ehitusest on teostatud 70%, torutöödest on teostatud 90% ja Emajõe silla ehitustöödest on teostatud 61%. Tööde teostamine sujub ja on planeeritud graafikus.

Projekti lõpuleviimiseks tuleb teostada vaegtööd ja haljastus.

Ihaste sild ja idaringtee 2.ehitusala avati pidulikult liikluseks 2. veebruaril 2015.a:

Pilt 19. Ihaste sild. LõunaLeht.ee, Malle Elvet.

Täiendavaid hankeid ei ole aruandlusperioodil korraldatud ega täiendavaid lepinguid sõlmitud. Projekti lõpptähtajaks on planeeritud 31.10.2015.

Tartu linna taotluse alusel on perioodi 2014-2020 transpordi infrastruktuuri arendamise kavasse arvatud idapoolse ringtee kolmanda ehitusala projekt, mille tulemusel ühendatakse valminud ringteelõik Rāpina maanteeaga. Positiivse rahastamisotsuse ja õnnestunud ehitushangete korral võiksid ehitustööd alata 2015. aasta hilissügisel.

- **Tartu läänepoolne ümbersõit**

Projekt on rakendamisel. ÜF toetust maksti aruandeperioodil 2 725 212 euro ulatuses. Tartu läänepoolse ümbersõidu 4. ehitusala ehitustööd viidi lõpule 30. novembril 2013. Tartu läänepoolse ümbersõidu 5. ehitusala prognoositud maksumus kallines, mistõttu suurendati 2014. aasta detsembris projekti eelarvet Maanteeameti teistest projektidest eeldatavasti vabanevate vahendite arvelt. Aruandeperioodi lõpu seisuga toimus projekti korrigeerimine ja mahtude optimeerimine. Projekti lõpp on planeeritud 31.10.2015.

- **Tallinna ringtee rekonstrueerimine, I etapp**

Projekt on rakendamisel. Luige liiklussõlme ehitustööd viidi lõpule 30. juunil 2013. Kurna liiklussõlme ehitustööd alustati 2014. a kevadel. Projekti lõpptähtaeg on planeeritud 31.10.2015. ÜF toetust maksti aruandeperioodil välja 9 097 502 euro ulatuses.

Kurna eritasandilise liiklussõlme ehitustööde leping sõlmiti 20.03.2014 ja omanikujärelevalve leping 24.04.2014. Projektilahendus näeb ette põhimaantee alt läbi kulgevat kergliiklustee tunnelit, põhimaanteest ülekulgeva kõrvalmaantee viadukti ja olemasoleva ristmiku asukohta jalakäijate viadukti. Ristmik lahendatakse pooliku rombina ning ristmiku edelaküljel paikneva silmusega. Lahendus parandab liikluse sujuvust ning ristmiku läbilaskevõimet.

Põhimaantee T11 2+2 sõidurajaga maanteelõigu ehituse projektiga on kavandatud Kurna ja Luige liiklussõlmede vahelise teelõigu rekonstrueerimine I klassi maanteeks, projektkiirusega 100 km/h, sõiduradade arvuga 2+2, sõiduraja laiusega 3,75 m ja eraldusriba laiusega 6,0 m. Ehitusleping sõlmiti Lemminkäinen Eesti AS-iga 2. oktoobril 2013. a., lõppkuupäevaga 24. november 2014. a. Omanikujärelevalve leping on sõlmitud AS-iga Taalri Varahaldus 16. septembril 2013. a. lõppkuupäevaga 24. november 2014. a.

- **Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine**

Projekt on rakendamisel ja võimalik ellu viia programmiperioodi lõpuks. Ruhnu laev: sai valmis ja anti VTA-le üle 2012. a ning sellest tulenevalt on teada laeva ehk osaprojekti lõplik maksumus, milleks on 3 769 520,75 eurot. Prangli laev: 2012. a toimus selle osa projekti raames üks makse (eeldatud oli kaks, kuid teine makse teostus 2013. a.). Abruka laev: Riigihanke nr 130728 tulemusena sõlmiti 24.07.2012 VTA ja edukaks tunnistatud pakkuja Baltic Workboats AS vahel laevaehitusleping summas 1 173 600 eurot. Kihnu ja Vormsi laevad: 01.03.2013 sõlmiti riigihanke nr 136182 tulemusena VTA ja edukaks tunnistatud pakkuja Baltic Workboats AS vahel laevaehitusleping, millega soetatakse kaks 9 388 800 eurost laeva. ERF toetust maksti aruandeperioodil välja 6 102 720 euro ulatuses.

- **Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)**

Projekti tegevused on lõppenud. Projekti kokkuvõtte esitatud eelmises (2013) seirearuandes.

- **Pärnu ümbersõidu ehitus**

Projekt on lõppenud ja lõpparuanne esitatud. Projekti kokkuvõtte esitatud üle-eelmises (2012) seirearuandes.

- **Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt**

Projekt on lõppenud ja lõpparuanne esitatud. Projekti kokkuvõtte esitatud üle-eelmises (2012) seirearuandes.

9. ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED

Seirekomisjoni poolt kirjalikus kommenteerimisvoorus tehtud täiendused puudusid. Ehk vastavalt seirekomisjoni töökorra punktile 5.3 esitab seirekomisjoni liige või asendusliige materjalidele omapoolsed kommentaarid 1 nädal enne seirekomisjoni toimumist. Ehk 27.06.15 ei laekunud ühtegi kirjalikku tähelepanekut päevakavale ega ka seirearuandele.

03.06.2015 seirekomisjoni ja DG REGIO poolt koosolekul tehtud ettepanekud:

- Komisjon julgustab teostama kvalitatiivset hindamisist mitte ainult eesmärkide ja indikaatorite suhtes, vaid analüüsida ka seda, kuidas senised elluviidud tegevused ja programmid panustavad Eesti majandusse; millised on nende tulemused ja mis lisandväärtust nad toovad. Samuti oleks hea sisse tuua nn õppetunde selle perioodi rakenduskava elluviimisel. See aitab teil kujundada tegevusi järgnevatel aastatel.
- Kui on tegemist indikaatorite väga suure ületäitmisega, ei ole tulemusi õige esitleda väga olulist saavutust, sest tegemist on ilmselt ebatäpse planeerimisega. Tuleks lisada täiendavaid selgitusi ja hinnanguid realistliku taseme ja erinevuste põhjuste kohta.
- Rakenduskavas on seatud eesmärgid. Komisjon soovib näha, milline on olnud progress võrreldes nende eesmärkidega. Tulemuste esitamisel tuleb esitada need vastavalt eesmärkidele (mitte ainult indikaatorid). On vaja lisada suurema ja üldisema pildi vaade.
- Lõpparuanne peaks kajastama mitte ainult finantsnäitajaid, mille üle te võite olla väga uhked, vaid ka näitama, kuidas need tegevused ja investeeringud on Eesti majandust mõjutanud;
- Soovime, et lõpparuandes oleks rohkem mõjuhinnanguid majandusele, keskkonnale.

LISAD

LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED

Tabel 29. Rakenduskava meetmete loetelu.

Meetme nimetus	Määruse kinnitamise aeg	Meetme sulgemise aeg	Meetme eelarve ühenduse osalus ⁴⁶
Ettevõtluse suund			426 309 435
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	21 913 722,16
Ühisturunduse toetus	01.08.2008	Suletud 2012	376 826
Välismessitoetus	03.08.2008	Suletud 2014	2 394 655
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	15.06.2008	Rakendamisel	61 890 269
Turismitoodete arendamise toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	11 021 414,32
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	5 492 269,17
Klastrite arendamise toetus	24.08.2008	Rakendamisel	10 692 216
Ettevõtlusinkubatsiooni programm	30.03.2009	Rakendamisel	2 858 511
Innovatsiooniosakute toetusmeede	07.02.2009	Rakendamisel	8 490 143
Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	22.03.2009	Rakendamisel	1 718 946,97
Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	02.04.2009	Suletud märts 2011	42 862 722
Turismiinfosüsteemide arendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	5 080 120,60
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	16.07.2009	Rakendamisel	2 263 746
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	24.08.2009	Rakendamisel	6 775 021
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	07.10.2010	Suletud 2011	12 782 330
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	02.11.2009	Suletud 2014	3 313 353,20
Riiklike turundusürituste programm	07.10.2009	Rakendamisel	11 532 104,24
Ekspordi arendamise toetus	22.10.2010	Rakendamisel	13 208 177,92
Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti“	23.02.2011	Rakendamisel	2 296 908
Allutatud laenu programm	13.04.2011	Rakendamisel	17 344 224
Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	31.01.2008	Rakendamisel	27 928 495
Eksporditurunduse toetus	17.02.2008	Rakendamisel	15 424 358,84
Ettevõtja turismiturunduse toetamine	23.05.2008	Suletud 2014	1 443 900,74
Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamine	23.05.2008	Rakendamisel	2 872 489,84
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	25.05.2008	Rakendamisel	55 229 981
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	08.06.2008	Rakendamisel	5 394 203
Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	29.06.2008	Rakendamisel	57 673 955
Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetus	22.10.2012	Rakendamisel	11 546 000
Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede	15.12.2013	Rakendamisel	1 488 372
Väikesadamate võrgustiku arendamine	08.09.2014	Rakendamisel	3 000 000
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund			308 223 306,73
Meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“	18.01.2008	Rakendamisel	40 458 952,81
Meede „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	16.01.2008	Rakendamisel	111 543 499,94
Meede „Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“	12.06.2009	Rakendamisel	83 422 953,82

⁴⁶ Siin ja edaspidi eelarved eurodes

Meetme nimetus	Määruse kinnitamise aeg	Meetme sulgemise aeg	Meetme eelarve ühenduse osalus ⁴⁶
Alameede „Väiksemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseeritavate teadusteemade raames“	17.04.2009	Rakendamisel	13 653 965,37
Alameede „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“	12.06.2009	Rakendamisel	35 187 852,72
Programm „E-teadusinfo“	20.10.2009	Rakendamisel	8 300 679,77
Alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“	20.10.2009	Rakendamisel	26 280 455,96
Meede „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“	20.05.2009	Rakendamisel	13 151 347,31
Alameede „Rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuur“		Rakendamisel	11 782 883,87
Alameede „Õpetajakoolituse õppelaborid“		Rakendamisel	1 368 463,44
Meede „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	31.03.2010	Rakendamisel	6 375 185,85
Meede „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“	25.03.2011	Rakendamisel	6 146 144,15
Alameede „Rakenduskõrgkoolide õppekeskkond“		Rakendamisel	2 692 932,33
Alameede „Ülikoolide ning teiste teadus- ja arendusasutuste juurdepääsetavuse suurendamine ja tuleohutusnõuetega kooskõlla viimine“		Rakendamisel	3 453 211,82
Meede „Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	3.12.2010	Rakendamisel	6 373 452,85
Meede „Tervishoiutehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“		Rakendamisel	7 902 353,04
Alameede „Tervishoiualase teadus- ja arendustegevuse toetamine“	19.04.2011	Rakendamisel	3 256 509,70
Programm „Tervishoiuteaduste võimekuse edendamise programm TerVE“	20.05.2011	Rakendamisel	4 645 843,34
Programm „Rahvusvahelise koostöö toetamine“	25.01.2011	Rakendamisel	7 893 593,81
Meede „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“		Rakendamisel	8 237 526,70
Alameede „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	01.04.2011	Rakendamisel	2 714 600,20
Programm „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia T&A programm KESTA“	25.03.2011	Rakendamisel	5 522 926,50
Meede „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	16.09.2011	Rakendamisel	8 316 522,05
Meede „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“		Rakendamisel	8 401 774,400
Alameede „Info ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“	28.09.2012	Rakendamisel	4 327 720,40
Programm „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“	02.05.2012	Rakendamisel	4 074 054,00
Transpordi suunad			
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	Määrus- 29.05.2007, investeeringute kava kinnitati 06.03.2008	Rakendamisel	525 397 290
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine			111 123 613

Meetme nimetus	Määruse kinnitamise aeg	Meetme sulgemise aeg	Meetme eelarve ühenduse osalus ⁴⁶
Infoühiskonna suund			62 931 225,74
Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm	19.12.2007	Rakendamisel	4 450 000
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	28.04.2008	Rakendamisel	30 523 117,50
Infoühiskonna edendamine investeeringute kava kaudu	määrus- 11.12.2007, investeeringute kava kinnitati 16.06.2008	Rakendamisel	28 060 298,50
Horisontaalne tehniline abi	30.04.2007	Rakendamisel	28 553 498
Tehniline abi	30.04.2007	Rakendamisel	402 733

Allikas: Prioriteetsete suundade 2014. aasta seirearuanded

LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF

Tabel 30. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2014

Tuumikindikaatorid ⁴⁷	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
loodud töökohtade arv	0	0	184	1329	3244	6273,2	8241,5	9455,2
millest loodud töökohtade arv meestele	0	0	80	720	1933	3751,45	4789,45	5654,45
millest loodud töökohtade arv naistele	0	0	104	609	1311	2521,75	3452,05	3800,75
T&A projektide arv ⁴⁸	0	0	92	379	747	1138	1664	2000
transpordiprojektide arv ⁴⁹	0	0	0	1	2	5	8	14
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud maanteedel	0	0	0	0	NA	NA	NA	NA
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud raudteedel	0	0	0	0	NA	NA	NA	NA
projektide raames rajatud uute teekatete pikkus kilomeetrites ⁵⁰	0	0	0	7,17 km	18,02 km	61,903 km	69,74 km	69,74 ⁵¹ km
projektide raames rekonstrueeritud teekatete pikkus kilomeetrites ⁵²	0	0	39,1 km	115,33 km	157,41 km	170,723 km	204,65 km	204,65 ⁵³ km
infoühiskonna projektide arv	0	0	0	28	119	167	193	228

Allikas: SFCS, 28.04.2015, prioriteetsete suundade 2014. aasta aruanded

⁴⁷ Andmed esitatakse kumulatiivselt aruandlusaasta lõpu seisuga lõpetatud projektide kohta.

⁴⁸ Arvestatud on ettevõtluse suuna meetmete „Innovatsiooniosakute toetusmeetme“ ja „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ ning TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna lõppenud projektide arvu.

⁴⁹ Kajastatakse lõppenud projektide arvu (seisuga 31.12.14 lõppenud ERFis 6 ja ÜFis 8).

⁵⁰ Saavutused projekti rakendamise käigus vastava aasta lõpuks (Allikas: Maanteeamet)

⁵¹ Maanteeameti projektidest olid 2014. aastal veel elluviimisel Kurna liiklussõlm, Tartu ümbersõidu V ehitusala ning Nehatu sildade ehitus. Need objektid lõppevad 2015 aastal, seega 2014. aastal ei lisandunud uusi valminud teid.

⁵² Saavutused projekti rakendamise käigus vastava aasta lõpuks (Allikas: Maanteeamet)

⁵³ Maanteeameti projektidest olid 2014. aastal veel elluviimisel Kurna liiklussõlm, Tartu ümbersõidu V ehitusala ning Nehatu sildade ehitus. Need objektid lõppevad 2015 aastal, seega 2014. aastal ei lisandunud rekonstrueeritud teid.

LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES

Tabel 31. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014

Aasta	Prioriteetne suund	Suuna nimi	Vastavaks tunnistatud taotluste arv*	Rahuldatud taotluste arv**	Rahuldatud taotluste / vastavaks tunnistatud osakaal	Kohustustega kaetud summad	Lõpetatud projektid** *	Katkestatud projektid*** *	Väljamaksed	Mitteabikõlblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
2014	3.1	Ettevõtluse suund	5057	3291	65,08%	407 697 246	2954	233	366 577 065	9 761 368	13,06
	3.2	TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur	966	595	61,59%	307 720 266	366	3	246 065 245	2 307 320	21,80
	3.3	Transpordi ÜF suund	21	21	100,00%	525 397 290	8	0	498 120 705	13 817	62,13
	3.4	Transpordi ERF suund	10	9	90,00%	111 123 613	6	1	101 566 759	31 455	42,50
	3.5	Infoühiskonna suund	280	250	89,29%	62 931 226	228	12	59 150 808	75 076	19,20
	3.6	TA	21	21	100,00%	116 683	17	0	72 149	20 321	13,06
	4.1	HTA	104	103	99,04%	25 040 974	89	0	51 822 186	1 952	12,55
Kokku			6459	4290	66%	1 440 027 297	3668	249	1 323 374 916	12 211 309	14,45

Allikas: SFCS, 28.04.2015

LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES

Tabel 32. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2014

Maakond		Rahuldatud taotluste arv	%	Kinnitatud projektide kohustused (EUR)	%	Tehtud väljamaksed (EUR) *	%
Harju maakond	Absoluutsummana	2 235	53,38%	746 200 535	39,42%	656 676 580	38,17%
	Inimese kohta	0,0043	136,79%	1 426,01	101,02%	1 254,93	97,83%
Hiiu maakond	Absoluutsummana	17	0,41%	4 320 811	0,22%	4 311 845	0,25%
	Inimese kohta	0,0017	53,81%	427,04	28,98%	426,16	33,22%
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	115	2,75%	59 050 982	3,24%	51 413 835	2,99%
	Inimese kohta	0,0007	21,57%	345,90	25,44%	301,16	23,48%
Järva maakond	Absoluutsummana	38	0,91%	8 302 535	0,45%	8 297 535	0,48%
	Inimese kohta	0,0010	33,61%	229,30	16,54%	229,16	17,86%
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	32	0,76%	6 958 906	0,36%	6 943 908	0,40%
	Inimese kohta	0,0009	27,76%	188,48	12,94%	188,07	14,66%
Lääne maakond	Absoluutsummana	45	1,07%	6 090 622	0,34%	6 062 974	0,35%
	Inimese kohta	0,0016	52,31%	221,06	16,56%	220,06	17,15%
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	67	1,60%	32 711 644	1,72%	31 603 584	1,84%
	Inimese kohta	0,0010	31,85%	485,52	34,25%	469,07	36,57%
Pärnu maakond	Absoluutsummana	121	2,89%	56 783 050	2,93%	55 689 763	3,24%
	Inimese kohta	0,0014	43,76%	641,16	44,43%	628,82	49,02%
Põlva maakond	Absoluutsummana	32	0,76%	6 038 290	0,32%	6 005 255	0,35%
	Inimese kohta	0,0010	32,87%	193,69	13,70%	192,63	15,02%
Rapla maakond	Absoluutsummana	36	0,86%	3 691 590	0,19%	3 562 029	0,21%
	Inimese kohta	0,0010	31,43%	100,63	7,04%	97,10	7,57%
Saare maakond	Absoluutsummana	74	1,77%	41 561 241	2,13%	24 377 690	1,42%
	Inimese kohta	0,0021	68,01%	1 192,75	82,13%	699,60	54,54%
Tartu maakond	Absoluutsummana	779	18,61%	287 519 651	14,85%	253 220 040	14,72%
	Inimese kohta	0,0052	167,12%	1 926,00	133,42%	1 696,24	132,23%
Valga maakond	Absoluutsummana	49	1,17%	4 702 820	0,25%	4 407 091	0,26%
	Inimese kohta	0,0014	45,80%	137,25	9,71%	128,62	10,03%
Viljandi maakond	Absoluutsummana	79	1,89%	9 808 089	0,56%	9 370 942	0,54%
	Inimese kohta	0,0014	45,28%	175,53	13,37%	167,71	13,07%
Võru maakond	Absoluutsummana	41	0,98%	4 828 099	0,27%	4 540 193	0,26%
	Inimese kohta	0,0011	34,49%	126,81	9,49%	119,25	9,30%
Üleriiklikud/maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	427	10,20%	650 465 900	32,75%	593 700 575	34,51%
	Inimese kohta	0,0003	10,20%	485,08	32,75%	442,75	34,51%
Kokku	Absoluutsummana	4187	100,00%	1 929 034 765	100,00%	1 720 183 840	100,00%
	Inimese kohta	0,0031	100,00%	1 438,57	100,00%	1 282,82	100,00%

Allikas: SFCS, 29.04.2015

LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE

Tabel 33. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2014

Prioriteetne suund	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal (EUR) (1)			Kinnitatud programme/projektide kohustused (EUR) (2)				Tehtud abikõlblikud kulud (RÜ poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud, EUR) (3)			
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Erasektori osalus 2.3	Kinnitatud programme / projektide eelarved protsendina perioodi kogueelarvest (%) 2.4	EL finantseering 3.1	Eesti avaliku sektori finantseering 3.2	Erasektori finantseering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%) 3.4
Ettevõtlike uuendus- ja kasvuvõime	426 309 435	8 972 444	182 934 128	407 697 246	36 469 121	280 557 752	117,23%	366 564 974	35 814 872	240 646 506	104,01%
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	308 223 307	54 745 290	0	307 720 266	76 245 430	1 679 281	106,25%	246 065 245	64 666 230	1 149 995	85,93%
Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	525 397 290	101 319 283	8 807 938	102,82%	498 120 705	91 113 075	8 783 000	96,75%
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	111 123 614	0	0	111 123 613	6 981 497	0	106,28%	101 566 759	5 244 144	0	96,12%
Infoühiskonna edendamine	63 033 416	0	0	62 931 226	677 790	547 588	101,78%	59 162 486	677 790	547 588	95,80%
Tehniline abi	402 733	0	0	116 683	0	0	28,97%	72 149	0	0	17,91%
HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	28 553 498	5 038 853	0	25 040 974	4 418 996	0	87,70%	22 801 762	4 023 840	0	79,86%
KOKKU	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	1 440 027 297	226 112 117	291 592 560	108,31%	1 294 354 080	201 539 951	251 127 090	96,66%

Allikas: SFCS, 29.04.2015

LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT

Tabel 34. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EKlt perioodil 01.01.2007-31.12.2014

Prioriteetne suund	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Euroopa Komisjonile sertifitseeritud kulud			Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta	
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	Erasektori osalus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud kokku	Sertifitseeritud avaliku sektori osalus	Sertifitseeritud abikõlblike kulude osakaal perioodi kogueelarvest (%)	EL osalus	% perioodi kogueelarvest
Prioriteetne suund 1: Ettevõtlike uuendus- ja kasvuvõime	426 309 435	8 972 444	182 934 128	545 903 476	356 032 928	83,52%	356 032 928	83,52%
Prioriteetne suund 2: Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu	308 223 306,73	54 745 290	0	248 287 165	247 409 531	80,27%	211 044 090	68,47%
Prioriteetne suund 3: Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	581 131 302	572 402 675	94,02%	433 452 764	82,50%
Prioriteetne suund 4: Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	111 123 614	0	0	105 603 921	105 603 921	95,03%	105 603 921	95,03%
Prioriteetne suund 5: Infoühiskonna edendamine	63 033 416	0	0	59 347 502	58 799 914	94,15%	58 799 914	93,28%
Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	25 286 451	25 286 451	75,27%	21 493 483	75,27%
Prioriteetne suund 7: Tehniline abi	402 733	0	0	72 149	72 149	17,91%	72 149	17,91%
Kokku	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	1 565 631 967	1 365 607 569	86,62%	1 186 499 249	81,10%

Allikas: Euroopa Liidu maksete osakond, 27.04.2015

LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS

Tabel 35. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2014

Prioriteetne suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	Paikvaatlusega kaetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	2954	610	20,65%	222 618 470,11	115 947 379,13	52,08%	134 676 268,38	60,50%
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	366	229	62,57%	105 362 762,84	92 853 149,39	88,13%	72 505 091,11	68,81%
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	8	20	250,00%	192 817 808,30	188 769 488,11	97,90%	164 812 657,51	85,48%
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	6	9	150,00%	67 875 493,09	67 875 493,09	100,00%	39 496 199,61	58,19%
Infoühiskonna edendamine	228	212	92,98%	54 420 669,74	51 314 922,33	94,29%	45 510 371,78	83,63%
Tehniline abi	17	8	47,06%	68 335,77	68 335,77	100,00%	85 780,28	125,53%
Kokku	3579	1088	30,40%	643 163 539,85	516 828 767,82	80,36%	457 086 368,67	71,07%

Allikas: SFCS, 03.05.2015

LISA 8. VAIDED

Tabel 36. Vaided perioodil 01.01.2007- 31.12.2014 (kumulatiivne)

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus*	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised****
Ettevõtluse suund				
Ekspordi arendamise toetus	Finantseerimata jätmine	18	16 juhul vaie rahuldamata / 2 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	2
Ekspordi arendamise toetus	Rahuldamise otsuse vaidlustamine	1	Vaie rahuldati, EAS muutis otsust	0
Eksporditurunduse toetus	Finantseerimata jätmine	12	5 juhul Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 4 juhul Vaie ei rahuldatud	0
Eksporditurunduse toetus	Tagasinõudmise kohta	7	3 juhul vaie ei rahuldatud / 3 juhul vaie rahuldati / 1 juhul vaie rahuldati. EASi positiivne otsus	1
Innovatsiooniosakute toetusmeede	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Klastrite arendamise toetus: täistaotlused	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	Finantseerimata jätmine	4	Vaie ei rahuldatud	0
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	Tagasinõudmise kohta	1	Vaie rahuldati	0
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	Finantseerimata jätmine	2	Vaie ei rahuldatud	0
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	Finantseerimata jätmine	2	Vaie ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus* *	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised ****
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Vaie väljamaksest keeldumise kohta	1	Vaiet ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus, rakendusuring	Finantseerimata jätmine	11	10 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus. / 1 juhul vaie rahuldati. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Vaie finantseerimise otsuse muutmise kohta	1	Vaiet ei rahuldatud	0
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	Finantseerimata jätmine	5	Vaiet ei rahuldatud	0
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	Vaie muutmistaotluse mitterahuldamise kohta	1	Vaiet ei rahuldatud	0
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	Finantseerimata jätmine	47	9 juhul Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 10 juhul Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 28 juhul Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	Tagasinõudmise kohta	5	5 juhul vaiet ei rahuldatud	2
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus: suurinvestorid	Finantseerimata jätmine	2	1 juhul vaie rahuldati. EASi negatiivne otsus / 1 juhul vaiet ei rahuldatud	0
Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetamine	Finantseerimata jätmine	1	Vaiet ei rahuldatud	0
Välismessitoetus	Finantseerimata jätmine	7	2 juhul Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 2 juhul Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul vaie rahuldumata	0
Ühisturunduse toetus	Finantseerimata jätmine	3	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund				

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus* *	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised ****
„Teaduse tippkeskuste arendamine	Eesti Maaülikooli vaie sihtasutuse Archimedes 16.06.2008 haldusakti nr 26.1-3/1 kehtetuks tunnistamise kohta	1	HTM jättis vaide 29.07.2008 käskkirjaga nr 877 rahuldamata	jah
„Teaduse tippkeskuste arendamine	Kohtuotsus Eesti Maaülikooli kaebuse SA Archimedes 16.06.2008 otsuse nr 26.1-3/1 peale	1	Kaebus läbis kõik kohtuastmed, Riigikohus ei võtnud kaebust menetlusse	ei
„Teaduse tippkeskuste arendamine“	Taotlus 22.07.2011 otsuse nr 26.1-3/553, millega jäeti TTÜ taotlus projektile "Integreeritud Analüütika Tippkeskus" toetuse saamiseks rahuldamata, kehtetuks tunnistamiseks ja ettekirjutuse tegemiseks kompetentse ja erapooletu komisjoni moodustamiseks ja asja uueks otsustamiseks.	1	HTM jättis vaide rahuldamata	ei
„Teaduse tippkeskuste arendamine“	Vaie esitatakse 13.02.2014 otsuse nr 26.1-3/22-59 struktuuritoetuse osalise tagasinõudmise ja projekti eelarve vähendamise kohta kemikaalide ja tarvikute kulude osas kehtetuks tunnistamiseks.	1	HTM jättis vaide 16.04.14 käskkirjaga nr 174 rahuldamata	Jah (Tartu Halduskohus teeb haldusajal 3-14-50814 kohtuotsuse teatavaks 15.04.15)
„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie esitaja palub tühistada SA Archimedes poolt 16.12.2014. a projekti „Eesti Lennuakadeemia õppekeskus“ (struktuuritoetuse riiklikus registris nr 3.2.0201.09-0007) osas tehtud struktuuritoetuse osalise tagasinõudmise otsuse nr 26.15-8/5366.	1	Menetluses (HTM on pikendanud vaide lahendamise kuni 18.03.15.)	
„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie on esitatud SA Archimedes 18.12.2014.a otsusele nr 26.2-3/119-54. Vaie esitaja palub tunnistada SA Archimedes 18.12.2014.a otsus nr 26.2-3/119-54 ettemaksu kinnikandmise taotluse osalise rahuldamise, väljamakse taotluse rahuldamata jätmise ja eelarve vähendamise kohta kehtetuks.	1	HTM 3.03.2015. a käskkirjaga nr 76 rahuldab vaide osaliselt	Edasikaebamise tähtaeg ei ole läbi

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus*	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised****
„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie RÜ 11.01.2012 otsuse nr 26.2-3/442-22 kehtetuks tunnistamiseks ja ettekirjutuse tegemiseks EKA taotluse rahuldamiseks (vaidlustatud otsusega jäeti EKA taotlus ehitusloa esitamise tähtaja ja abikõlblikkuse tähtaja pikendamiseks rahuldamata ja tunnistati kehtetuks taotluse rahuldamise otsus)	1	HTM jättis vaide 09.03.12 käskkirjaga nr 122 rahuldamata	ei
„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie RÜ 28.01.2014 otsuse nr 26.2-5/247 peale nõudega tunnistada otsus punkti 1 (auditi tähelepanek 4.2) osas kehtetuks. Vaide esitaja leiab, et ei ole rikkunud hanke nr 117098 läbiviimisel RHSi sätteid ja menetlusliigi valik oli õigustatud.	1	HTM jättis vaide 25.04.14 käskkirjaga nr 186 rahuldamata	ei
„Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie SA Archimedes 20.11.2014 otsuse nr 26.2-5/4976 (muudetud 26.11.2014 otsusega nr 26.2-5/5049) kehtetuks tunnistamise osas	1	HTM jättis vaide 3.03.2015. a käskkirjaga nr 75 rahuldamata	Edasikaebamise tähtaeg ei ole läbi
„Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“	Vaie 20.02.2014 otsusele nr 26.15-3/539-50. Vaide esitaja nõuab otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks. Vaidlus puudutab RHS § 28 lg 4 p 1 kohaldamise õigustatust riigihanke läbiviimisel.	1	HTM jättis vaide 12.05.14 käskkirjaga nr 217 rahuldamata	Jah (menetluses Tallinna Halduskohutus, haldusasi nr 3-14-51132)
„Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“	Vaie esitatakse 04.09.2014 otsusele nr 26.12.-3/954-5 väljamaksetaotluse osalise rahuldamise ja projekti eelarve vähendamise kohta	1	HTM jättis vaide 18.12.14 käskkirjaga nr 456 rahuldamata	Ei
„Rakenduskõrghari dusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“	Vaie SA Archimedes 20.06.2014 otsuse nr 26.14-8/2894 struktuuritoetuse osalise tagasinõudmise kohta kehtetuks tunnistamiseks. Tagasinõude otsus tehtud seoses hanke nr 136758 mittenõuetekohase läbiviimisega.	1	HTM jättis vaide 15.09.14 käskkirjaga nr 383 rahuldamata	Jah (Tallinna Halduskohus teeb haldusasjas nr 3-14-52446 kohtuotsuse 02.03.2015)
„Rakenduskõrghari dusõppe ja õpetajakoolituse“	Eesti lennuakadeemia 16.12.2014 vaie SA Arcimedes 02.12.2014	1	HTM jättis vaide 23.02.2015 käskkirjaga nr 66 rahuldamata	Edasikaebamise tähtaeg ei ole läbi

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus* *	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised ****
õppeinfrastruktuuri kaasajastamine	otsusele nr 26.14-8/5112, millega soovitakse otsuse täielikku tühistamist			
„Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	Vaide esitaja taotleb RÜ poolt 15.11.2010 tehtud otsuse 26.18-3/403 (taotluse rahuldamata jätmise kohta) kehtetuks tunnistamist ja võimalike haldusakti tagajärgede kõrvaldamist.	1	HTM jättis vaide rahuldamata	ei
„Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	Vaides taotletakse RÜ 15.11.2010 otsuse nr 26.18-3/408 (taotluse rahuldamata jätmise kohta) kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist taotluse uueks hindamiseks ning asja uueks otsustamiseks.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja 2012. a jaanuaris otsustati vaie rahuldada. Otsus tunnistati kehtetuks ja tehti ettekirjutus hindamisjuhendi muutmiseks ja kordushindamise läbiviimiseks.	ei
„Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“	Eesti Teaduste Akadeemia taotleb 23.09.2011 otsuse nr 26.32-3/593 kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.	1	Vaie esitatud HTMile, kes otsustas selle rahuldada. Toimus uus taotluse hindamine, projekt otsustati rahuldada osaliselt.	Ei
Transpordi suunad				
Prioriteetne suund 4: Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	Tallinna Linnavalitsuse vaie MKM 24.11.2010 KK-le nr 10-0345	1	Otsus negatiivne	Ei
Infoühiskonna suund				
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Eeltaotluse menetlusse mittevõtmine	2	RÜ otsus mitte rahuldada	Puudus
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Eeltaotluse mittevastavaks tunnistamine	10	RÜ otsused: 8 mitte rahuldada, 2 rahuldada	3 otsust kaevati edasi ja rahuldati kohtus
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Täistaotluse menetlusse mittevõtmine	1	RÜ otsus mitte rahuldada	puudus
Infoühiskonna edendamise investeeringute kava	Ettekirjutuse täitmise vaie	1	Vaie vaadati läbi RA-s. Otsus: mitte rahuldada	Puudus

Allikas: Prioriteetsete suundade 2014. aruanded, SFCS, 03.05.2015

LISA 9. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE

Tabel 37. Projektid rakenduskavas, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele

Prioriteetne suund	Mõju keskkonnanahoiul e	Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	Mõju infoühiskonna edendamisele	Mõju regionaalsele arengule	Mõju kodanikuühiskonna arengule	Horisontaalsele teemale positiivset mõju omavate lõpetatud projektide summa (EL osalus; EUR)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	1 196	830	1 156	1 544	705	189 361 645,71
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	164	89	180	171	62	88 696 393,00
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	1			6		134 615 793,84
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	2	1		4	1	61 093 519,66
Infoühiskonna edendamine			228			54 420 669,74
Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)	38,08%	25,70%	43,69%	48,20%	21,46%	
Kokku	1 363	920	1 564	1 725	768	528 188 021,95

Allikas: SFCS, 27.04.2015

LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES ⁵⁴

Tabel 38. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2014 – prioriteetne valdkond.

Prioriteetne valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
01	TTAalane tegevus uurimiskeskustes	61 949 455,39
02	TTA infrastruktuur (sealhulgas rajatised, seadmed ja uurimiskeskustevaheline kiire võrguühendus) ja konkreetse tehnoloogia oskuskeskused	299 842 472,35
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskharidusjärgsete õppeasutuste, piirkondlike ametiasutuste, uurimiskeskuste ning teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine	20 978 462,39
04	Abi teadusuuringuteks ja tehnoloogia arendamiseks, eelkõige VKEdes (sealhulgas juurdepääsuks TTA teenustele uurimiskeskustes)	12 002 627,32
05	Kvaliteetsed tugiteenused äriühingutele ja äriühingute rühmadele	2 316 383,11
06	Abi VKEdele keskkonnahoidlike toodete ja tootmisprotsesside edendamiseks (tõhusa keskkonnajuhtimissüsteemi kasutuselevõtmine, saastamist vältiva tehnoloogia juurutamine ja kasutamine, keskkonnasäästliku tehnoloogia kasutamine äriühingute tootmisprotsessis)	1 044 793,02
08	Muud investeeringud äriühingutesse	163 126 941,08
09	Muud meetmed teadusuuringute ja uuenduste ning ettevõtluse ergutamiseks VKEdes	100 979 537,15
13	Kodanikele mõeldud teenused ja rakendused (e-tervishoid, e-valitsus, e-õpe, e-osalus jne)	63 039 575,74
16	Raudteed	62 007 394,80
17	Raudteed (üle euroopaline transpordivõrk TEN-T)	35 714 123,06
19	Raudteeveerem (TEN-T)	67 575 000,00
21	Kiirteed (TEN-T)	274 735 785,89
22	Riigisisised teed	45 379 982,88
25	Linnatransport	51 427 379,72
29	Lennujaamad	15 466 618,95
30	Sadamad	70 545 707,58
32	Siseveeteed (TEN-T)	14 085 000,00
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks	53 176 839,87
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	116 682,77
KOKKU		1 415 510 763,07

Allikas: SFCS, 03.05.2015

⁵⁴ Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C

Tabel 39. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – rahastamise vorm.

Rahastamise vorm		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
01	Tagastamatu abi	1 314 592 992,27
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	100 917 770,80

Allikas: SFCS, 03.05.2015

Tabel 40. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – territoorium.

Territoorium		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
00	Ei kohaldata	408 523 412,50
01	Linnad	573 966 024,92
03	Saared	60 999 127,12
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	372 022 198,53

Allikas: SFCS, 03.05.2015

Tabel 41. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2013 – majandustegevuse valdkond.

Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
00	Ei kohaldata	141 580 872,71
01	Põllumajandus, jahindus ja metsandus	42 122,53
02	Kalandus	4 000,00
03	Toiduainete ja jookide tootmine	6 034 906,19
04	Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	1 610 867,03
05	Transpordivahendite tootmine	2 788 416,69
06	Mujal liigitamata tootmine	78 502 390,17
07	Energeetiliste maavarade all- ja pealmaakaevandamine	300 762,53
08	Elektri-, gaasi-, auru- ja soojaveevarustus	255 797,21
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	108 378,02
10	Side	10 442 166,65
11	Transport	638 884 714,73
12	Ehitus	1 801 510,95

Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
13	Hulgi- ja jaekaubandus	3 329 871,35
14	Hotellid ja restoranid	1 923 484,33
15	Finantsvahendus	101 203 274,71
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	15 975 190,01
17	Avalik haldus	63 636 128,77
18	Haridus	314 333 800,09
19	Inimeste tervishoid	8 985 188,15
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 170 992,00
21	Keskkonnaga seotud tegevus	243 150,69
22	Mujal liigitamata teenindus	22 352 777,56

Allikas: SFCS, 03.05.2015

LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL⁵⁵

Tabel 42. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2014

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku (1)	Avaliku sektori osalus (2)	Erasektori osalus	RÜ poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku (3)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERDF tüüpi kulud	640 856 468	400 214 275	240 642 193	642 905 941
	ESF tüüpi kulud	120 411	116 098,23 (0,03%)	4 313	120 411
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	ERDF tüüpi kulud	309 105 598	307 961 431	1 143 675	309 105 106
	ESF tüüpi kulud	2 776 364	2 770 044,1 (0,90%)	6 320	2 776 364
Strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringud	CF tüüpi kulud	598 016 780	589 233 780	8 783 000	598 016 780
	Ei kohaldu	0	0	0	0
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	ERDF tüüpi kulud	106 810 903	106 810 903	0	106 810 903
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Infoühiskonna edendamine	ERDF tüüpi kulud	60 376 186	59 828 598	547 588	60 376 186
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Tehniline abi	ERDF tüüpi kulud	72 149	72 149		72 149
	ESF tüüpi kulud	0	0		0
ESF tüüpi kulud ERDF meetmetes (5)		2 896 775	2 886 142	10 633	2 896 775
ERDF tüüpi kulud ESF meetmetes (5)					

Allikas: SFCS, 29.04.2015

⁵⁵ Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 art 67 järgne tabel

LISA 12. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED

Tabel 43. JKS auditid

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamisetega läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust riigihanke nr 135365 puhul. Mitteabikõlblik kulu 6079,70 eurot	RÜ teostas täiendava analüüsi, et hinnata väljakuulutamisetega läbirääkimistega hankemenetluse liigi valiku põhjendatust. Analüüsi tulemusena jõudis RÜ järeldusele, et hankija on muutunud hankele 135365 eelnenud avatud hankes (126079) sisaldunud algseid tingimusi, mistõttu pole väljakuulutamisetega läbirääkimistega hankemenetluse valik hankemenetluse liigina põhjendatud. RÜ koostab struktuuri toetuse osalise tagasinõudmise otsuse. Antud rikkumise kohta on koostatud ka aruanne SC1 (Archimedes/2007-2013/14/31/00). Täpsustatud on mitteabikõlblikuks muutunud summat - RH 135365 hankelepingu maksumus kokku moodustab 35354 eurot, millest RÜ on 27.05.2013 otsusega nr 26.14-3/363-40 abikõlbmatuks tunnistanud 5% ehk 1767,70 eurot. Seega moodustab veel tagasi nõudmata mitteabikõlblik summa 7070,80 eurot (toetus 95%).
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole hanke nr 127536 raames tuvastanud, et hankija on avatud hankemenetluses muutnud hanke alusdokumentides kehtestatud tingimusi peale pakkumuste esitamise tähtaja möödumist	RÜ on lisanud riigihangete kontrolli-lehele (kinnitatud jaanuaris 2014) täiendava kontrolli-küsimuse, millele vastamiseks tuleb kontrolli läbiviijal kontrollida, kas sõlmitud hankelepingu tingimused vastavad olulises osas hankedokumentides toodud tingimustele või hankelepingu projektile (kui on olemas). Nt avatud hankemenetluse kohta on kontrollküsimus nr 42. Täiendavalt on juhitud hangete kontrollijate tähelepanu nimetatud probleemile ja vajadusele seda kontrollida. Hanke nr 127536 osas lähtus RÜ auditi hinnangust ja tagasinõudemenetlust ei algatanud.
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole hanke nr 129391 hankedokumentide muutmisel kontrollinud pakkumuste esitamise tähtaja pikendamist – mitteabikõlblik kulu 1 409 477,70 eurot	RÜ tellis õigusliku hinnangu (ekspertiisi) hindamiseks, kas tähelepanekus kirjeldatud asjaolude puhul on tegemist RHS § 36 lg 4 rikkumisega. Ekspertiisi tulemused ja RÜ seisukohad tähelepaneku järetegevuste osas on edastanud 16.09.2014 KA ja AAle (vt. tähelepanekule lisatud tõendusmaterjal failina). Kokkuvõttes ei nõustu RÜ tähelepanekus toodud järeldustega, nagu oleks küsimuste-vastustega võimalik muuta hankedokumente. Samuti sellega, et antud menetluse käigus tehtud muudatused pakkumuse maksumuse tabelis oleksid muutnud esialgsetest hanketeatest ja hankedokumentidest lähtudes koostatud pakkumuse mittevastavaks.

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole kontrollinud hanke nr 136758 eduka pakkuja vastavust hankija poolt seatud kvalifitseerimistingimustele - tuvastatud mitteabikõlblik kulu 5055,87 eurot	RÜ teostas täiendava analüüsi, et hanke nr 136758 läbiviimise ja pakkujate kvalifitseerimise õiguspärasust. Täiendavalt pöördus RÜ selgituste saamiseks ka toetuse saaja poole. Analüüsi tulemusena jõudis RÜ järeldusele, et toetuse saaja ei ole pakkuja kvalifitseerimisel järginud RHS §-s 39 sätestatud. Puuduvad tõendusdokumendid, et pakkuja vastab kõigile hankedokumentides nõutud kvalifitseerimistingimustele. Arvestades rikkumisega seotud asjaolusid kogumis, leidis RÜ, et tagasinõude otsuse tegemine 25% ulatuses hankelepingu maksumusest, ei ole siiski proportsionaalne. RÜ otsustas, kasutades tagasimaksete määruse § 11prim lg-s 4 sätestatud võimalust, vähendada tagasinõude määra 5%ni (põhjendused toodud otsuse projektis).
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole piisavalt analüüsinud toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbivõtmisega hankemenetlusliigi põhjendatust riigihangete nr 135651 ja nr 128781 puhul. Mitteabikõlblik kulu 36 950 eurot	RÜ võttis arvesse lõpparuande tähelepaneku nr 4.7. juures esitatud täiendavad audiitorite selgitused hanke nr 128781 osas ja tegi toetuse saajale täiendava järelepäringu. Toetuse saaja selgitas hanke nr 128781 raames tellitud tööde sisu ja vajadust RÜ 28.04.2014 saadetud selgituses. Kõiki nimetatud hanke kohta esitatud selgitusi ja põhjendusi kogumis hinnates leiab RÜ, et hankemenetlusliigi valik on olnud põhjendatud ning tagasinõude tegemiseks puudub alus. Hanke nr 135651 kontrolli tulemused on kajastatud hanke kontrolllehtedel, mille kohta esitati tõendus auditi aruande projekti juurde veebruaris 2014. Täiendavaid järeltegevusi nimetatud hanke osas ei tehtud. Hanke nr 128781 osas on RÜ edastanud avalduse Rahandusministeeriumile eriarvamuse lahendamiseks.
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ ei ole piisavalt hinnanud hangete kontrolli ajal ehitushanke raames asjade ostmist	Auditi täiendavas selgituses (lõpparuande tähelepanek 4.8 juures) leidis audit, et hangete nr 128781 ja 128251 raames asjade soetamine vastas RHS § 4 lg-s 8 sätestatud põhimõtetele. 18.03.2014 kinnitati ja võeti RÜ kasutusele riigihanke kontrolllehe uus versioon, kus lk-1 2 toodud küsimuse RHS § 4 lg 8 rakendamise kohta juures on viidatud, et selgituste andmine selle küsimuse vastamisel on kohustuslik. Kontrolli läbiviijatele on täiendavalt selgitatud vajadust ehitushangete puhul kontrollida, kas soetatakse ka asju ja kas nende soetamine vastab RHS § 4 lg-s 8 sätestatud tingimustele.
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	RÜ kontrolllehtedel ei nähtu hanke nr 135893 hankelepingu muutmise lubatavuse põhjendusi - tuvastatud mitteabikõlblik kulu 4481,4 eurot	RÜ hindas hanke nr 135893 raames sõlmitud hankelepingu muutmise õiguspärasust ning leidis, et lepingu täitmise tähtaja muutmisel ei ole täidetud kõik RHS § 69 lg-s 3 nimetatud eeldused. Seetõttu ei saa lugeda toetuse saaja projektis esitatud hanke nr 135893 raames tehtud kulu abikõlblikuks. Toetuse saaja on näidanud projektis abikõlblikuna 37 987,39 eurot. Tuginedes tagasimaksete määruse § 11prim lg-le 9 luges RÜ sellest abikõlbmatuks 5%, s.o

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
				1899,37 eurot. 22.05.2014 tegi RÜ selle kohta otsuse nr 26.14-3/528-13.
Sihtasutus Archimedes	21.02.2014	III kategooria	Riigihangete kontrollimisest ei ole tagatud piisav kontrolljälg, mis selgitaks kontrollimise käigus vastu võetud otsuseid	18.03.2014 kinnitati ja võeti RÜ kasutusele riigihanke kontroll-lehe uus versioon. Nimetatud lehel on lahtriisse "Märkused" toodud viited küsimuste juurde, kus on vajalik lisada selgitus (nt hankelepingute muutmise kohta). 19.03.2014 kinnitati riigihangete kontrolli juhendi uus versioon, millesse on lisatud veeru "Märkused" täitmise põhimõtted (juhendi lk 4). Kontroll-lehe täitmise põhimõtteid ja selgituste kirjutamise vajalikkust on selgitatud kõigile hangete kontrolli läbiviivatele töötajatele (koosolekutel). Lisaks töötab alates 19.03.2014 RÜs 0,25 koormusega jurist, kelle tööülesannete hulka kuulub muuhulgas riigihangete täiendav kontroll ja riigihanke kontroll-lehtede täitmise kvaliteedi kontroll (esialgu kuni 2014. a lõpuni).
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust hanke nr 114541 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 33 336, 19 eurot	Tähelepanekuga seotud tagastus sisestamata SFOS tehnilistel põhjustel. lahendamiseks on pöördutud kasutajate poole 4.12.2014 05.01.2015 tagasinõude otsus sisestatud
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust hanke nr 115392 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 1101,10 eurot	Hetkel pole RÜ-1 võimalik selle tagastuse sisestust SFOSis lõpuni viia, kuna SFOS-i tehnilise loogikavea tõttu ei saa sisestada projekti juurde korrektseid tagasimakse summasid. Probleemi lahendamiseks on pöördutu SFOS kasutajate poole 4.12.2014. 05.01.2015 tagasinõude otsus sisestatud.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust hanke nr 124414 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 29 125,68 eurot	RÜ koostas 05.11.2014 struktuuritoetuse osalise tagasinõudmise, ettemaksu kinnikandmise taotluse osalise rahuldamise ja projekti eelarve vähendamise otsuse nr 26.2-5/4794. Mitteabikõlblikud kulud on tagasi nõutud. Vaata tähelepaneku 4.7 tõendusmaterjali.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust hanke nr 127908 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 2313,75 eurot	Toetuse saajale koostatud 16.12.2014 struktuuritoetuse osalise tagasinõudmise otsus nr 26.15-8/5366
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi	RÜ analüüsis uuesti audiitori seisukohti tähelepaneku nr 4.11. juures. Kõiki hanke kohta esitatud selgitusi ja põhjendusi kogumis hinnates leiab RÜ, et hankemenetlusliigi valik on olnud

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
			põhjendatust hanke nr 128413 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 3498 eurot	põhjendatud ning tagasinõude tegemiseks puudub alus.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust riigihanke nr 117099 puhul. Mitteabikõlblik kulu 4586,86 eurot	Tähelepanekuga seotud tagastuse sisetamist ei saa SFOS tehnilistel põhjustel teha. Lahenduse saamiseks on pöördutud kasutajatoe pool 4.12.2014. Tagasinõude otsus 05.01.2015 sisestatud.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetluse liigi põhjendatust riigihanke nr 147486 puhul. Mitteabikõlblik kulu kokku 499,29 eurot	RÜ analüüsis uuesti audiitori seisukohti tähelepaneku nr 4.10. juures ning esitas toetuse saajale uue järelepäringu täpsustamiseks täiendavalt menetlusliigi valiku põhjuseid. Toetuse saaja selgitas 17.12.2014 hanke nr 147486 raames hankemenetlusliigi valikut RÜele. Kõiki nimetatud hanke kohta esitatud selgitusi ja põhjendusi kogumis hinnates leiab RÜ, et hankemenetlusliigi valik on olnud põhjendatud ning tagasinõude tegemiseks puudub alus.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole hanke nr 146740 raames tuvastanud, et toetuse saaja ei ole avanud pakkumust hanketeates ja hankedokumentides näidatud ajal ja kohas. Tuvastatud mitteabikõlblik kulu kokku 875 eurot	RÜ on seisukohal, et hankija poolt pakkumuste avamine hanketeates ja hankedokumentides toodud ajast (28.10.2013) varem, ei ole tõendatud, seega ei ole rikutud RHS-s toodud põhimõtteid ja puudub alus toetuse tagasinõudmiseks. Vt. tähelepaneku juurde lisatud tõendusmaterjali.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole hinnanud hanke nr 118355 hankelepingu muudatuste ja tellija reservi kasutamise vastavust riigihangete seadusega	Kontroll-lehte on täiendatud RÜ hinnangutega hankelepingu muudatuste kohta.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole hinnanud hanke nr 118733 hankelepingu muudatuste ja tellija reservi kasutamise vastavust riigihangete seadusega. Mitteabikõlblik kulu 27 761,67 eurot	Hankija esitas RÜle täiendavad selgitused RH 118733 hankelepingu muudatuste kohta, mille tulemusena jõudis RÜ järeldusele, et valdavas osas on muudatused kooskõlas RHS § 69 lg 3 ja 4. Nende muudatuste, mille puhul pole järgitud RHS § 69 lg 3 ja 4 toodud nõudeid, osakaal jääb alla 3% hankelepingu maksumusest, mistõttu pole õigustatud finantskorrektsiooni otsuse koostamine (vt. TP 4.3 tõendusmaterjal).
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole hinnanud hanke nr 125937 hankelepingu muudatuste ja tellija reservi kasutamise vastavust riigihangete seadusega	Täiendav analüüs muudatustööde lubatavuse osas RH 125937 lisatud kontroll-lehele. 26.08 on toimunud sisekoolitus riigihangete kontrollijatele, kus muuhulgas oli fookuses tellija reservi ja muudatustööde hindamise küsimused.
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	RÜ ei ole hinnanud riigihanke nr 125732 hankelepingu muudatuste ja reservi kasutamise vastavust riigihangete seadusega.	Täiendava kontrolli tulemusena loetakse hange korrektseks. Kontrolli tulemusel on kajastatud täiendatud kontroll-lehel.

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
Sihtasutus Archimedes	04.07.2014	III kategooria	Tellija reservi kontrollimisest ei ole alati olnud tagatud piisav kontrolljälg, mis selgitaks kontrollitud tellija reservi aluseks olevaid kulusid	Riigihangete 127595, 140720, 125937, 118355, 141835, 143300 kontroll-lehed on täiendatud vastavalt audiitorite tehtud tähelepanekutele ning lisatud SFOSis projekti juurde. 26.08.2014 toimus KA eestvedamisel sisekoolitus hangete kontrollijatele, kus fookuses olid muuhulgas ka tellija reservidega seotud kontrollid ning nende dokumenteerimine. Auditite järgsel perioodil on kõigile riigihangete kontroll-lehtedele tagatud kvaliteedikontroll, mis jätkub edaspidi pisteliselt. Kvaliteedikontrolli raames vaadatakse II taseme kontolli järgselt üle kontroll-jälje kvaliteet ning vastav kinnitus lisatakse kontroll-lehele.
Tehnilise Järelevalve Amet	11.12.2014	II kategooria	TJA poolt teostatud riigihangete kontrollides esinevad puudused	RÜ lisab edaspidi kontroll-lehele selgitavaid viiteid, millele tuginedes mingile hinnangule jõuti, samuti ajakohastatakse vajadusel kontroll-lehte vastavalt sellele, milline RHS kehtis hanke läbiviimise hetkel.
Tehnilise Järelevalve Amet	11.12.2014	II kategooria	TJA protseduurides ei ole piisavalt kajastatud kontrolle, mille alusel hinnata hankelepingute täitmisel aset leidvate tööde muudatuste ja reservi kasutamise vastavust RHS § 69 lõigete 3 ja 4 regulatsiooniga	täiendatud protseduuride ptk 7, lisatud punkt 7.3 (tehtud kollaseks). Täiendatud protseduuride lisa 8 tellija reservist teostatud tööde ja muudatuste kooskõlastusleht (lisatud kontroll-küsimused §69 lg 3 ja 4 regulatsiooni arvestamise kohta ning loodud täiendav dokument tööde akteerimise ning tellija reservi kasutamise kohta (Lisa 10).
Tehnilise Järelevalve Amet	11.12.2014	II kategooria	TJA protseduuris ei ole kirjeldatud põhimõtteid, mis arvestaksid projektide maksumusi või ajalist kestvust ja sellest tulenevaid minimaalseid nõudeid paikvaatluste katvusele	RÜ on täiendanud protseduurides paikvaatluse läbiviimise põhimõtteid.

Allikas: SFCS, 03.05.2015

LISA 13. RIKKUMISED

Tabel 44. Rikkumised perioodil 01.01.2007-31.12.2014

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2009	EAS/2007-2013/10/16/04		3.1	3.1.4		3 186,86
2010	Archimedes/2007-2013/10/01/05	10002	3.2	3.2.2	614	103 541,73
2010	Archimedes/2007-2013/10/02/01	10012	3.2	3.2.2	614	83 565,85
2010	EAS/2007-2013/10/11/01		3.1	3.1.17		2 620,38
2010	EAS/2007-2013/10/13/03	10011	3.1	3.1.4	999	95 867,47
2010	EAS/2007-2013/10/15/02		3.1	3.1.9		1 270,24
2010	EAS/2007-2013/10/17/02	10014	3.1	3.1.12	999	603 844,54
2010	EAS/2007-2013/10/27/01	10025	3.1	3.1.4	999	31 699,47
2010	EAS/2007-2013/10/33/01	10026	3.1	3.1.4	999	76 622,16
2010	EAS/2007-2013/10/37/01		3.1	3.1.4		3 308,89
2010	EAS/2007-2013/10/38/02	10034	3.1	3.1.5	999	0,00
2010	EAS/2007-2013/10/41/01		3.1	3.1.7		0,00
2010	EAS/2007-2013/10/42/01		3.1	3.1.7		0,00
2010	EAS/2007-2013/10/43/03		3.1	3.1.11		0,00
2010	EAS/2007-2013/10/44/02	10035	3.1	3.1.5	999	61 099,54
2010	EAS/2007-2013/10/46/01	10040	3.1	3.1.7	325	10 060,78
2010	EAS/2007-2013/10/47/01		3.1	3.1.9		4 344,64
2010	EAS/2007-2013/11/54/03	10004	3.1	3.1.7	325	1 050 799,15
2010	EAS/2007-2013/11/70/01		3.1	3.1.9		5 979,18
2010	MA/2007-2013/10/01/03	10031	3.4	3.4.1	325	31 454,88
2010	VA/2007-2013/10/01/05	10001	3.3	3.3.1	614	11 138,10
2011	Archimedes/2007-2013/11/03/01		3.2	3.2.3		4 954,90
2011	Archimedes/2007-2013/12/04/01		3.2	3.2.3		2 795,12
2011	Archimedes/2007-2013/12/05/04	10002	3.2	3.2.2	741	10 693 427,93
2011	Archimedes/2007-2013/14/46/02		3.2	3.2.4		6 519,09
2011	EAS/2007-2013/11/58/02		3.1	3.1.4		7 666,02
2011	EAS/2007-2013/11/61/03	10013	3.1	3.1.4	811	95 867,48
2011	EAS/2007-2013/11/62/02	10014	3.1	3.1.7	325	12 298,43
2011	EAS/2007-2013/11/66/02		3.1	3.1.7		721,25
2011	EAS/2007-2013/11/69/01		3.1	3.1.12		0,00
2011	EAS/2007-2013/11/73/03		3.1	3.1.13		3 443,98

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2011	EAS/2007-2013/11/77/02	10023	3.1	3.1.13	325	35 864,03
2011	EAS/2007-2013/11/83/03		3.1	3.1.4		6 713,00
2011	EAS/2007-2013/11/87/02	10032	3.1	3.1.25	999	0,00
2011	EAS/2007-2013/11/90/01		3.1	3.1.4		3 626,75
2011	EAS/2007-2013/11/94/01		3.1	3.1.4		7 686,55
2011	EAS/2007-2013/11/95/02	10033	3.1	3.1.4	810	95 867,48
2011	EAS/2007-2013/11/96/01		3.1	3.1.4		5 891,42
2011	EAS/2007-2013/12/106/01	10009	3.1	3.1.23	612	28 948,34
2011	EAS/2007-2013/12/114/02	10004	3.1	3.1.4	213	0,00
2011	EAS/2007-2013/12/120/02		3.1	3.1.4		3 856,69
2011	EAS/2007-2013/12/98/02	10007	3.1	3.1.1	999	20 239,58
2011	RIA/2007-2013/11/01/01	25	3.5	3.5.2	811	224 202,06
2011	RIA/2007-2013/11/02/01		3.5	3.5.3		5 045,16
2012	Archimedes/2007-2013/12/07/02		3.2	3.2.3		3 072,50
2012	Archimedes/2007-2013/14/49/01		3.2	3.2.7		4 957,18
2012	EAS/2007-2013/12/118/01	10012	3.1	3.1.4	823	17 008,03
2012	EAS/2007-2013/12/126/02	10019	3.1	3.1.12	999	894 480,00
2012	EAS/2007-2013/12/127/02		3.1	3.1.4		4 309,62
2012	EAS/2007-2013/12/129/03	10024	3.1	3.1.12	999	396 177,44
2012	EAS/2007-2013/12/135/01	10016	3.1	3.1.6	822	12 075,27
2012	EAS/2007-2013/12/140/02	10018	3.1	3.1.4	811	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/150/03	10025	3.1	3.1.12	822	711 914,00
2012	EAS/2007-2013/12/151/01	10031	3.1	3.1.23	840	44 348,65
2012	EAS/2007-2013/12/152/02	10053	3.1	3.1.4	999	10 089,63
2012	EAS/2007-2013/12/158/01	10033	3.1	3.1.4	811	35 790,52
2012	EAS/2007-2013/12/167/04	10037	3.1	3.1.20	614	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/169/02	10038	3.1	3.1.4	208	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/170/02	10039	3.1	3.1.4	213	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/171/02	10054	3.1	3.1.12	822	33 929,52
2012	EAS/2007-2013/12/172/03	10055	3.1	3.1.12	822	24 625,55
2012	EAS/2007-2013/12/173/02	10056	3.1	3.1.12	822	337 496,07
2012	EAS/2007-2013/12/174/02	10057	3.1	3.1.12	822	971 648,67
2012	EAS/2007-2013/12/176/02	10058	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/177/01		3.1	3.1.7		0,00
2012	EAS/2007-2013/12/178/02	10059	3.1	3.1.12	822	0,00

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2012	EAS/2007-2013/12/180/02	10040	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/182/02	10042	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/183/02	10061	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/184/02	10043	3.1	3.1.14	822	14 027,45
2012	EAS/2007-2013/12/185/02	10044	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/186/02	10045	3.1	3.1.12	822	526 300,00
2012	EAS/2007-2013/12/187/02	10046	3.1	3.1.12	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/188/03	10047	3.1	3.1.12	822	440 990,37
2012	EAS/2007-2013/12/190/02	10062	3.1	3.1.12	822	60 683,80
2012	EAS/2007-2013/12/192/02	10063	3.1	3.1.7	822	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/194/02		3.1	3.1.23		7 459,43
2012	EAS/2007-2013/12/195/02	10064	3.1	3.1.23	840	32 860,97
2012	EAS/2007-2013/12/196/02	10065	3.1	3.1.23	840	20 432,79
2012	EAS/2007-2013/12/197/02	10066	3.1	3.1.23	840	15 349,46
2012	EAS/2007-2013/12/198/02	10067	3.1	3.1.23	840	12 399,72
2012	EAS/2007-2013/12/199/02	10068	3.1	3.1.23	840	25 712,83
2012	EAS/2007-2013/12/200/02	10069	3.1	3.1.23	840	22 954,82
2012	EAS/2007-2013/12/201/02	10070	3.1	3.1.23	840	13 386,65
2012	EAS/2007-2013/12/202/02	10071	3.1	3.1.23	840	28 130,81
2012	EAS/2007-2013/12/203/02	10072	3.1	3.1.23	840	12 031,97
2012	EAS/2007-2013/12/204/02	10081	3.1	3.1.23	840	8 946,34
2012	EAS/2007-2013/12/205/02		3.1	3.1.23		0,00
2012	EAS/2007-2013/12/206/02	10078	3.1	3.1.23	840	17 905,58
2012	EAS/2007-2013/12/207/02	10076	3.1	3.1.23	840	23 758,07
2012	EAS/2007-2013/12/208/02		3.1	3.1.23		9 788,23
2012	EAS/2007-2013/12/209/02	10079	3.1	3.1.23	840	15 227,81
2012	EAS/2007-2013/12/210/02	10080	3.1	3.1.23	840	22 604,19
2012	EAS/2007-2013/12/211/02		3.1	3.1.23		7 993,82
2012	EAS/2007-2013/12/212/02	10077	3.1	3.1.23	840	21 067,55
2012	EAS/2007-2013/12/213/02	10073	3.1	3.1.23	840	24 007,00
2012	EAS/2007-2013/12/222/02	10074	3.1	3.1.23	840	25 998,73
2012	EAS/2007-2013/12/226/02		3.1	3.1.21		2 697,79
2012	EAS/2007-2013/12/227/01		3.1	3.1.2		5 679,96
2012	EAS/2007-2013/12/234/01	10085	3.1	3.1.4	325	13 479,69
2012	EAS/2007-2013/13/408/01		3.1	3.1.25		0,00

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2012	EAS/2007-2013/13/412/01	10029	3.1	3.1.4	810	13 341,00
2012	RIA/2007-2013/12/04/01		3.5	3.5.2		4 682,94
2012	RIA/2007-2013/12/05/03	10013	3.5	3.5.3	614	36 498,59
2012	RM/2007-2013/12/08/02	10003	3.6	3.6.1	325	20 320,91
2012	VA/2007-2013/12/02/01		3.4	3.4.1		0,00
2013	Archimedes/2007-2013/13/09/01	10005	3.2	3.2.3	614	16 065,00
2013	Archimedes/2007-2013/13/10/02	10036	3.2	3.2.9	614	11 874,55
2013	Archimedes/2007-2013/13/11/01		3.2	3.2.4		4 973,35
2013	Archimedes/2007-2013/13/12/01		3.2	3.2.3		4 212,11
2013	Archimedes/2007-2013/13/13/01	10037	3.2	3.2.9	810	66 385,00
2013	Archimedes/2007-2013/13/14/01		3.2	3.2.2		3 998,78
2013	Archimedes/2007-2013/13/15/04	10055	3.2	3.2.3	614	72 414,68
2013	Archimedes/2007-2013/13/17/02	10056	3.2	3.2.2	325	16 860,08
2013	Archimedes/2007-2013/14/19/03	10001	3.2	3.2.1	614	37 517,98
2013	Archimedes/2007-2013/14/20/01		3.2	3.2.4		5 734,74
2013	Archimedes/2007-2013/14/31/01		3.2	3.2.4		7 512,72
2013	Archimedes/2007-2013/14/36/02		3.2	3.2.2		2 813,98
2013	EAS/2007-2013/13/245/02	10012	3.1	3.1.25	999	10 890,67
2013	EAS/2007-2013/13/249/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/253/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/255/01	10019	3.1	3.1.7	822	120 610,98
2013	EAS/2007-2013/13/257/02	10031	3.1	3.1.7	325	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/262/02		3.1	3.1.15		1 575,00
2013	EAS/2007-2013/13/268/02	10020	3.1	3.1.12	325	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/337/02		3.1	3.1.17		3 996,00
2013	EAS/2007-2013/13/340/02		3.1	3.1.17		3 195,58
2013	EAS/2007-2013/13/341/02	10022	3.1	3.1.17	812	12 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/342/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/343/02	10023	3.1	3.1.17	325	4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/344/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/345/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/346/01		3.1	3.1.17		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/347/02		3.1	3.1.17		3 949,00

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2013	EAS/2007-2013/13/348/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/349/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/350/02		3.1	3.1.17		3 955,80
2013	EAS/2007-2013/13/351/01		3.1	3.1.17		3 150,00
2013	EAS/2007-2013/13/352/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/353/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/355/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/356/02		3.1	3.1.17		2 450,00
2013	EAS/2007-2013/13/357/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/358/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/359/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/360/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/361/02		3.1	3.1.17		3 190,47
2013	EAS/2007-2013/13/362/02		3.1	3.1.17		3 195,58
2013	EAS/2007-2013/13/363/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/364/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/365/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/366/02		3.1	3.1.17		3 999,60
2013	EAS/2007-2013/13/367/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/368/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/369/02		3.1	3.1.17		7 999,20
2013	EAS/2007-2013/13/370/02		3.1	3.1.17		7 999,20
2013	EAS/2007-2013/13/371/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/372/02		3.1	3.1.17		3 936,50
2013	EAS/2007-2013/13/373/02		3.1	3.1.17		3 999,60
2013	EAS/2007-2013/13/374/02	10024	3.1	3.1.17	812	6 391,15
2013	EAS/2007-2013/13/375/02		3.1	3.1.17		3 195,58
2013	EAS/2007-2013/13/376/02		3.1	3.1.17		3 333,33
2013	EAS/2007-2013/13/377/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/378/02		3.1	3.1.17		7 999,20
2013	EAS/2007-2013/13/379/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/380/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/381/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/382/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/383/02	10025	3.1	3.1.17	812	16 000,00

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2013	EAS/2007-2013/13/384/02		3.1	3.1.17		3 195,58
2013	EAS/2007-2013/13/385/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/386/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/387/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/388/01	10026	3.1	3.1.17	812	12 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/389/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/390/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/391/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/392/02		3.1	3.1.17		8 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/393/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/394/02		3.1	3.1.17		8 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/395/02		3.1	3.1.17		8 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/396/02		3.1	3.1.17		7 800,00
2013	EAS/2007-2013/13/397/02		3.1	3.1.17		5 521,96
2013	EAS/2007-2013/13/398/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/399/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/400/02		3.1	3.1.17		3 994,00
2013	EAS/2007-2013/13/401/02		3.1	3.1.17		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/402/02		3.1	3.1.17		3 195,58
2013	EAS/2007-2013/13/403/02		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/404/02		3.1	3.1.17		3 999,60
2013	EAS/2007-2013/13/405/02	10027	3.1	3.1.6	810	95 619,94
2013	EAS/2007-2013/13/409/02		3.1	3.1.5		1 903,67
2013	EAS/2007-2013/13/417/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/418/02	10038	3.1	3.1.7	822	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/419/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/420/02	10006	3.1	3.1.6	614	16 304,39
2013	EAS/2007-2013/13/422/01		3.1	3.1.23		3 301,05
2013	EAS/2007-2013/13/424/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/426/02	10042	3.1	3.1.12	999	292 472,26
2013	EAS/2007-2013/13/427/01	10043	3.1	3.1.17	201	16 000,00
2013	EAS/2007-2013/13/428/02	10044	3.1	3.1.11	999	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/429/02		3.1	3.1.6		6 049,22
2013	EAS/2007-2013/13/430/02		3.1	3.1.6		8 770,87
2013	EAS/2007-2013/13/432/02		3.1	3.1.6		7 648,55

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2013	EAS/2007-2013/13/437/02		3.1	3.1.6		3 358,77
2013	EAS/2007-2013/13/440/02	10048	3.1	3.1.11	999	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/441/02	10049	3.1	3.1.4	999	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/444/02	10050	3.1	3.1.4	299	15 530,53
2013	EAS/2007-2013/13/450/02	10058	3.1	3.1.21	614	0,00
2013	EAS/2007-2013/13/454/01		3.1	3.1.7		0,00
2013	EAS/2007-2013/13/459/01		3.1	3.1.23		7 406,08
2013	EAS/2007-2013/13/462/01	10062	3.1	3.1.7	213	78 357,49
2013	EAS/2007-2013/14/468/02	10007	3.1	3.1.25	810	39 520,82
2013	EAS/2007-2013/14/472/01		3.1	3.1.6		9 155,16
2013	EAS/2007-2013/14/474/01		3.1	3.1.17		4 000,00
2013	EAS/2007-2013/14/483/01	10013	3.1	3.1.1	614	9 379,94
2013	EAS/2007-2013/14/497/01		3.1	3.1.14		3 834,70
2013	RIA/2007-2013/13/07/02		3.5	3.5.3		202 388,00
2013	TJA/2007-2013/14/04/01		3.3	3.3.1		0,00
2014	Archimedes/2007-2013/14/21/03		3.2	3.2.4		1 614,46
2014	Archimedes/2007-2013/14/22/03	10002	3.2	3.2.4	614	13 269,53
2014	Archimedes/2007-2013/14/32/02		3.2	3.2.12		8 736,23
2014	Archimedes/2007-2013/14/37/01		3.2	3.2.9		3 186,44
2014	Archimedes/2007-2013/14/38/01		3.2	3.2.9		6 212,82
2014	Archimedes/2007-2013/14/40/02		3.2	3.2.4		859,21
2014	Archimedes/2007-2013/14/52/01	10019	3.2	3.2.2	614	13 579,49
2014	EAS/2007-2013/14/473/01	10009	3.1	3.1.12	999	61 306,82
2014	EAS/2007-2013/14/476/01		3.1	3.1.24		7 046,76
2014	EAS/2007-2013/14/478/01	10010	3.1	3.1.21	811	957 474,88
2014	EAS/2007-2013/14/480/02	10011	3.1	3.1.15	614	157 150,00
2014	EAS/2007-2013/14/482/02	10012	3.1	3.1.4	811	12 090,84
2014	EAS/2007-2013/14/489/01	10021	3.1	3.1.12	999	27 418,03
2014	EAS/2007-2013/14/495/01	10024	3.1	3.1.1	614	163 895,36
2014	RIA/2007-2013/14/08/01		3.5	3.5.2		3 331,28
2014	TJA/2007-2013/14/03/02		3.3	3.3.1		1 048,73
	EAS/2007-2013/13/250/00		3.1	3.1.7		13 615,86
	EAS/2007-2013/13/251/00		3.1	3.1.7		8 936,77
	EAS/2007-2013/13/252/00		3.1	3.1.7		19 172,34

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Prioriteetne suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
	EAS/2007-2013/13/254/00		3.1	3.1.7		72 146,63
	EAS/2007-2013/13/256/00		3.1	3.1.7		12 046,64
	EAS/2007-2013/13/258/00		3.1	3.1.7		300 762,53
	EAS/2007-2013/13/259/00		3.1	3.1.12		1 090 711,53
	EAS/2007-2013/13/260/00		3.1	3.1.12		94 799,99
	EAS/2007-2013/13/261/00		3.1	3.1.12		228 100,03
	EAS/2007-2013/13/264/00		3.1	3.1.7		14 091,40
	EAS/2007-2013/13/265/00		3.1	3.1.7		13 126,24
	EAS/2007-2013/13/266/00		3.1	3.1.7		96 071,39
	EAS/2007-2013/13/267/00		3.1	3.1.12		302 606,58
	EAS/2007-2013/13/269/00		3.1	3.1.12		87 539,98
	EAS/2007-2013/13/290/00		3.1	3.1.7		18 591,80
	EAS/2007-2013/13/291/00		3.1	3.1.7		10 868,79
	EAS/2007-2013/13/292/00		3.1	3.1.12		174 406,36
	EAS/2007-2013/13/293/00		3.1	3.1.12		178 782,29

Allikas: SFCS, 03.05.2015

LISA 14. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED

Tabel 45. 2014. aasta riskide hindamise tulemused

Prioriteetne suund (vajadusel ka meede)	Risk	Ette võetud/ võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg	Staatuse (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
Ettevõtluse suund					
Suunaülene/ poliitika kujundamise valdkond	Tulenevalt KA või RA, EK vt asutuste selgete suuniste puudumisest ja nende hilinemisest, muutunud tõlgendusest/ja/või praktika muutumisest, võetakse aluseks vale info, mis põhjustab omakorda vigu ning mille tõttu võivad kaasneda tagasinõuded.	Pöördatakse arvamuse saamiseks KA/RA/EK poole; toimub asutuse siseste seisukohtade ühtlustamine ja info jagamine. Vajadusel õigusliku arvamuse tellimine advokaadibüroolt või toetumine EASi juristide hinnangule. Asutuses alusinfo süsteemne esitamine ja tutvustamine.	EAS	Jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt ja vastavalt tekkinud vajadusele
Suunaülene/ projektide rakendamise valdkond	Kui asutuse töötajatel on ebapiisavad teadmised meetmete muudatustest, ei ole kursis määruste, protsesside või põhimõtete muudatustega, antakse teadmatuses kliendile vale nõu või menetletakse valel alustel.	Infokoolitused muudatustest teavitamiseks; vigade analüüs ja vajadusel täiendav teavitamine.	EAS	Teostatud, jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt ja vastavalt tekkinud vajadusele
Suunaülene/ seire valdkond	Lõpuni menetlemata tagasinõuete maht ja nende menetlemise kiirus ei vasta tänastele vajadustele - menetlemata tagasinõuete kuhjumine ei võimalda vanu projekte lõpetada ja uusi projekte ellu viia.	Lisaks uute tagasinõuete ekspertide värbamine, nende koolitamine ja tööle rakendamine, töömahu ja töö tulemuste regulaarne monitoorimine, vajadusel täiendava ressursi kaasamine.	EAS	Teostatud, jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt ja vastavalt konkreetsele vajadusele
Suunaülene/ seire valdkond	Vahendeid ei suudeta 2007-2013 programmiperioodi lõpuks abikõlblike kulude katteks välja maksta, mistõttu jääb osa vahenditest kasutamata.	Klientide nõustamine, eelarve kasutamise jälgimine, vabade vahendite ümbersuunamine.	EAS	Teostatud, jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt
Suunaülene/ seire valdkond	Auditi tähelepanekud ning järeeltegevused, milles on jäädud eriarvamustele jäävad lahendamata, mistõttu jäävad potentsiaalsed vahendid kasutamata.	KA juhtimisel viiakse läbi regulaarseid ümarlaudu.	KA	Jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt

Prioriteetne suund (vajadusel ka meede)	Risk	Ette võetud/ võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg	Staatuse (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
Suunaülene/ muud teemad	Töökoormuse ebahühtlus, mis toob kaasa tähtaegade mittejärgimise ning oht on vigade tekkeks. Meetmetel erinev sesoonsus, projektide üheaegne lõppemine.	Ülesannete kuhjumisel nende täitmine lähtuvalt prioriteetsusest, tööülesannete ajutine ümberjaotamine kiiret lahendamist vajavate ülesannete täitmiseks.	EAS	Jätkub jooksvalt	Maandamistegevusi viiakse ellu jooksvalt ja vastavalt tekkinud vajadusele
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund					
Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu	Mitmed rakendusskeemid on hilinenud ja kavandatud kestma kuni perioodi (2015.a) lõpuni, mistõttu jäävad vahendid kasutamata	RÜ teavitustöö projekti tasandil, koostöös RA-ga. Lõpetamistele suunatud seminarid toetuse saajatele	RÜ juhataja asetäitja, büroo juhataja	30.06. 2015	Maandamis-tegevused teostamisel
	Rakendusskeemid on kavandatud kestma perioodi lõpuni, mistõttu lõpetamisel tekib tohtu töökoormus ning surve RÜ-le	RÜ töökorralduse hoolikas kavandamine, teavitustöö toetuse saajate suunal. 2015.a tööplaani täpne kavandamine, juhtide tasandi meeskonna järjepidev töö	RÜ juhataja, juhataja asetäitja, büroo juhataja	II kv 2015	Maandamis-tegevused teostamisel
	On kontrollivaldkondi, mille tõlgendused ja kontrolli fookus on jätkuvalt lahtine või muutuv (RH menetlusliigi valik, riigiabi, tööajajabelid)	Hankespetsialistide spetsialiseerumisega on loodetavasti oskusteave kontseptsioon ja võimekus välisele muutustele reageerimises kiirem	RÜ juhataja	I kv 2015	Maandamis-tegevused teostamisel
	Ootused RÜ töö sisulisele kvaliteedile selguvad auditite kaudu ning on ajas muutuvad, mistõttu RÜ maine toetuse saajate silmis on väga madal (heidetakse ette reeglite pidevat ja tagantjärele muutmist)	RÜ teavitustöö projekti tasandil, koostöös KA-ga. Kommunikatsioonitöö korraldus. Süsteemiülese vaate ja teavituse kujundamine on eelduslikult KA ülesanne ja RÜ jaoks väline risk	RÜ juhataja, kommunikatsioonispetsialist, juhataja asetäitja, büroo juhataja	Jooksev	Maandamis-tegevused teostamisel
	Auditite ja KA praktika muutumisest tulenevalt on pidevalt suurenev tagasinõuete hulk - mitmed abikõlblikkuse tõlgendused on selgunud tagantjärele	Pidev kõigi projektauditite analüüs ja teiste RÜ-dega praktikate vahetus.	RÜ juhataja, jurist	jooksev	Maandamis-tegevused teostamisel

Prioriteetne suund (vajadusel ka meede)	Risk	Ette võetud/ võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg	Staatuse (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
	Süsteemiülene arusaam erinevate kontrollikohtade töövõtetest on erinev - praktikate mitteühthlustamine toob kaasa suurema admin.koormuse ja potentsiaalsed tagasinõuded	Koostöö teiste RÜ-dega. Süsteemiülse vaate ja teavituse kujundamine on eelduslikult KA ülesanne	RÜ juhataja, jurist	jooksev	Maandamis-tegevused teostamisel
	Järelkontrollide ja lõpetamiste kuhjumine ühele ajaperioodile toob kaasa meeletu töökoormuse, mis omakorda võib mõjuda negatiivselt töö kvaliteedile	RÜ töökorralduse hoolikas kavandamine, teavitustöö toetuse saajate suunal	RÜ juhataja, juhataja asetäitja, büroo juhataja	II kv 2015	Maandamis-tegevused teostamisel

Allikas: Prioriteetsete suundade 2014. a aruanded, 03.05.2015

LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE

Tabel 46. Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information/ data	
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Subordinated loan", Tallinn
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006?		
	(a) financial engineering instruments for enterprises	selection	A
	(b) urban development funds		
(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing			
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	selection	NO
II.3.2	loan		YES
II.3.3	guarantee		NO
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Tallinn
II.7	Legal status of the financial engineering instrument		
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	selection	NO
	separate block of finance within a financial institution		YES
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	date (format: DD/MM/YYYY)	13.04.2011

III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	17 344 224
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	17 344 224
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	selection	NO
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount in EUR)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			

IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans		
IV.1.1	Name of loan product	text	Subordinated loan, technology loan and export loan
IV.1.2*	Number of final recipients supported		22
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	0
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	22
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	3
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	33
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	8 252 246
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount in EUR)	8 252 246
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount in EUR)	8 252 246
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	8 252 246
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	date (format: DD/MM/YYYY)	13.04.2011
IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees		
IV.2.1	Name of guarantee product	text	N/A
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/ YYYY)	N/A
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital		
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/ YYYY)	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products		
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A

IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	N/A
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/ YYYY)	N/A
IV.5	Indicators		
IV.5.1*	Number of jobs created	number	114

Allikas: KredEx, 11.03.2015

Template 2: Financial Engineering Instruments operations implemented without a holding fund (sections marked with "*" are optional)

No. of section in SFC2007	Required information/data	Required format information / data	
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Loan guarantees and capital loans", Tallinn
Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006?			
II.2	(a) financial engineering instruments for enterprises	selection	A
	(b) urban development funds		
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients		
II.3.1	equity	selection	NO

II.3.2	loan		YES
II.3.3	guarantee		YES
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)		NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Tallinn
	Legal status of the financial engineering instrument		
II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	selection	NO
	separate block of finance within a financial institution		YES
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	date (format: DD/MM/YY YY)	31.01.2008
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund		
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund		
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	27 928 495
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	27 928 495
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund		
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	152 671

III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	152 671
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount in EUR)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	selection	NO
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount in EUR)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans		
IV.1.1	Name of loan product	text	Capital loan
IV.1.2*	Number of final recipients supported		
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	0
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	16
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	5
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	16
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	6 668 344
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount in EUR)	6 668 344

IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount in EUR)	6 668 344
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	6 668 344
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	date (format: DD/MM/YY YY)	31.01.2008
IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees		
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Business loan guarantee
IV.2.2*	Number of final recipients supported		
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	1
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	254
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	145
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	21 412 822
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	21 412 822
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	21 260 151
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	255
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	75 149 474
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	date (format: DD/MM/YY YY)	31.01.2008

IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital		
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported		
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	date (format: DD/MM/YY YY)	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products		
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported		
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount in EUR)	N/A

IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	N/A
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	date (format: DD/MM/YY YY)	N/A
IV.5	Indicators		
IV.5.1*	Number of jobs created	number	922

Allikas: KredEx, 11.03.2015